

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PARDUBICKÝ KRAJ

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

Program rozvoje Pardubického kraje

Červen 2011

REALIZAČNÍ TÝM ZPRACOVATELE:

GaREP, spol. s r. o.:

PhDr. Iva Galvasová

Mgr. Jan Holeček

Ing. Jan Binek, Ph.D.

RNDr. Kateřina Chabičovská

RNDr. Hana Svobodová

Ing. Alena Příbylíková

doc. Ing. arch. Vladimíra Šilhánková, Ph.D.

Mgr. Michael Pondělíček

Na tvorbě dokumentu se kromě realizačního týmu zpracovatele podíleli svými připomínkami a podněty zástupci zadavatele, odborů krajského úřadu Pardubického kraje, členové pracovních skupin a další osoby přizvané zadavatelem.

OBSAH

ÚVOD.....	5
A. ANALYTICKÁ ČÁST.....	7
A.1 ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKA KRAJE.....	8
A.2 TEMATICKÁ ANALÝZA.....	10
A.2.1 Analýza sociálního prostředí.....	10
Obyvatelstvo	10
Vývoj systému sociogeografické regionalizace a sídelní struktura	12
Občanská infrastruktura a služby	14
Trh práce	19
Shrnutí.....	21
A.2.2 Analýza ekonomického prostředí	22
Ekonomická produkce kraje	22
Hlavní hospodářská odvětví kraje.....	24
Dopravní infrastruktura a obslužnost.....	25
Informační a komunikační sítě.....	27
Věda a výzkum	28
Podnikatelská infrastruktura a služby	29
Shrnutí.....	29
A.2.3 Analýza environmentálního prostředí	31
Kvalita životního prostředí	31
Technická infrastruktura	34
Ochrana přírody a krajiny	36
Shrnutí.....	37
A.2.4 Analýza prostorového uspořádání území a vztahů rozhodujících subjektů	39
Administrativně-správní členění území	39
Role Pardubického kraje při rozvoji území	39
Vnější vztahy kraje	41
Vnitřní vztahy kraje	42
Pardubický kraj a čerpání dotačních fondů EU	43
Shrnutí.....	44
A.3 REGIONÁLNÍ ANALÝZA.....	45
Česká Třebová.....	46
Hlinsko	48
Holice.....	51
Chrudim.....	53
Králíky	56
Lanškroun.....	58
Litomyšl	61

Moravská Třebová.....	63
Pardubice	66
Polička.....	69
Přelouč	71
Svitavy.....	74
Ústí nad Orlicí	76
Vysoké Mýto	79
Žamberk.....	81
A.4 SWOT analýza.....	88
A.4.1 Sociální prostředí	88
A.4.2 Ekonomické prostředí.....	89
A.4.3 Environmentální prostředí.....	90
A.4.4 Prostorový pilíř	91
B. NÁVRHOVÁ ČÁST.....	92
B.1 Rozvojová Vize Pardubického kraje	93
B.1.1 Vize a motto Pardubického kraje	93
B.2 Rozvojové priority a jejich strategické cíle.....	94
B.2.1 Východiska návrhové části	94
B.2.2 Rozvojové priority	96
B.2.3 Strategické cíle.....	97
B.3 Specifikace opatření a jejich aktivit	98
Priorita A: Kvalitní lidské zdroje	101
Priorita B: Konkurenceschopná ekonomika	108
Priorita C: Zdravé životní prostředí.....	116
Priorita D: Koordinovaný prostorový rozvoj kraje	124
B.4 Typy regionů v Pardubickém kraji	131
B.4.1 Problémové regiony.....	131
B.4.2 Rozvojové póly.....	137
B.5 Implementace a monitoring PRK	139
B.5.1 Implementace.....	139
B.5.2 Monitoring	140
PŘÍLOHY	145
Příloha 1: Doplnující informace k analýzám	146
Příloha 2: Vyhodnocení základních úkolů a tendencí původního PRK	159
Příloha 3: Rozvojové scénáře.....	165
Příloha 4: Seznam zkratk	168

ÚVOD

Program rozvoje územního obvodu kraje (zkráceně program rozvoje kraje) je základním střednědobým koncepčním dokumentem kraje. Jedním z jeho průřezových úkolů je zformulovat rozvojové aktivity kraje na období pěti let tak, aby co nejúčinněji přispívaly k vyváženému a udržitelnému rozvoji územního obvodu kraje. Vedle obvyklých výzev v oblasti regionální politiky se v současné době přidává i nutnost adaptace kraje na dopady ekonomické recese a na z ní plynoucí výrazný pokles rozpočtových příjmů. Na naléhavosti tak nabývá potřeba racionálního využití rozpočtových prostředků kraje a výběr finančně dosažitelných rozvojových aktivit pro následující období.

Aktualizovaný Program rozvoje Pardubického kraje je zpracováván pro návrhové období 2012–2016 s výhledem do roku 2020. Po formální stránce se Program rozvoje Pardubického kraje (PRK) člení na dvě základní části, a to část analytickou a návrhovou. Z hlediska jeho realizace bude ve vazbě na samotný dokument ještě doplněna zákonem požadovaná Koncepce vlivu PRK na životní prostředí a zdraví lidu (tzv. SEA).

Analytická část PRK, která byla vytvořena k listopadu 2010, je tvořena čtyřmi základními částmi – základní charakteristika kraje, tematická analýza, regionální analýza a SWOT analýza. Jádrem analytické části programu kraje tvoří tematická analýza, která představuje stručný profil kraje a je členěna dle tří základních pilířů udržitelného rozvoje, které jsou doplněny o průřezový prostorový pilíř. Cílem tematické analýzy není vyčerpávající charakteristika situace v kraji, nýbrž stručné zhodnocení vývoje v posledních letech a identifikace rozvojových problémů dispozic. Pro podrobnější informace lze odkázat na jednotlivé tematické koncepční dokumenty kraje.

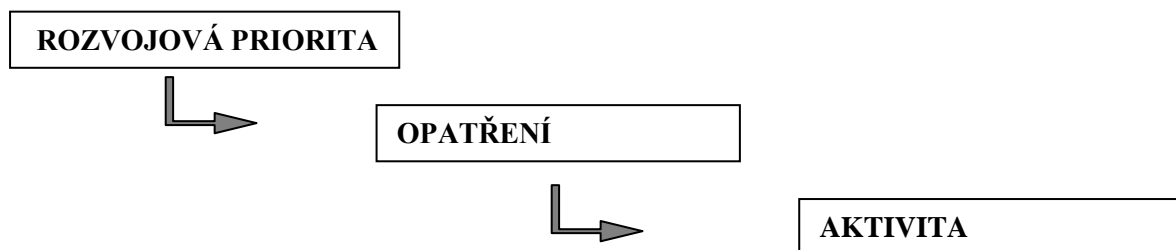
V regionální analýze je kladen důraz na vnitřní strukturu kraje, která je zde řešena z pohledu vybraných charakteristik jednotlivých správních obvodů obcí s rozšířenou působností (ORP) ve vývoji posledních let.

Stěžejní poznatky z analytické části koncentruje a shrnuje poslední bod analytické části, SWOT analýza, která ve stručných výrocích zachycuje klíčové skutečnosti o silných a slabých stránkách kraje a o příležitostech a hrozbách působících na kraj zvnějšku. Stručné shrnutí jednotlivých bloků analýz je také vždy uvedeno v jejich závěru.

Návrhová část tvoří klíčovou část programu rozvoje kraje. Věcně navazuje na výsledné poznatky části analytické. Při zpracování návrhové části bylo v zájmu realizovatelnosti aktivit přihlédnuto k souvislostem z hlediska finančního kontextu, monitoringu a realizačních – implementačních – mechanismů.

V první fázi věcného vymezení rozvojových záměrů byla navržena a vyjednána základní vize (motto) na následující období jeho platnosti 2012–2016 s výhledem na rok 2020. Následně na to došlo ke stanovení rozvojových priorit kraje a byl specifikován návrh opatření a aktivit. Jejich vymezení bylo koncipováno ve struktuře:

VIZE PARDUBICKÉHO KRAJE

Další kapitola návrhové části obsahuje vymezení regionů Pardubického kraje, kterým by měla být ve fázi realizace PRK věnována specifická pozornost. Vzhledem k budoucímu období Evropské unie, kdy bude kladen důraz i na konkurenceschopnost a rozvoj vazby město-zázemí, je kromě problémových regionů vymezen i další typ regionu tzv. rozvojový pól.

Součástí návrhové části PRK je rovněž kapitola zaměřená na jeho implementaci a monitoring. Pro naplňování programu jsou k jednotlivým aktivitám přiřazeni realizátoři. Popsán je dále systém monitoringu spolu s uvedením indikátorů včetně specifikace jejich zdrojového pokrytí a úrovně hodnocení.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PARDUBICKÝ KRAJ

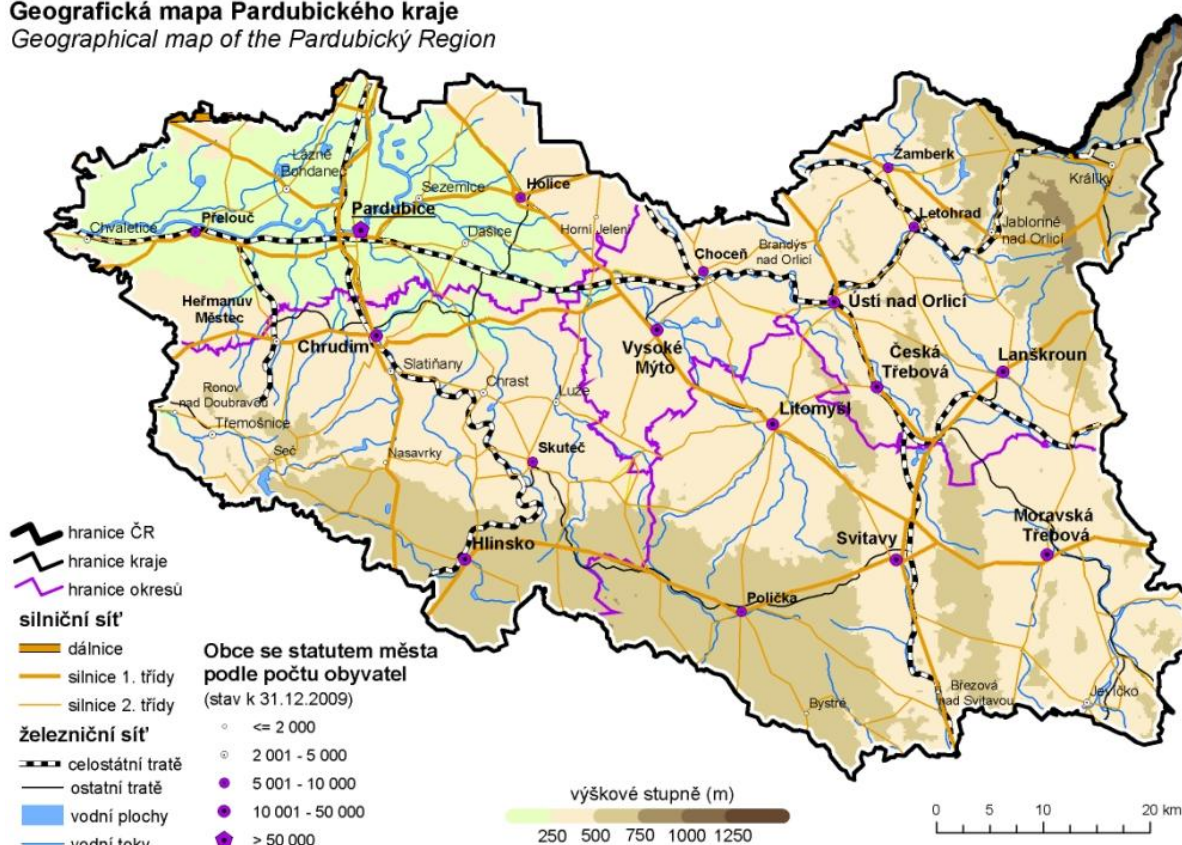
PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

A. ANALYTICKÁ ČÁST

A.1 ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKA KRAJE

Pardubický kraj (rozloha 4 519 km², 516 329 obyvatel k 31. 12. 2009, 114 obyvatel/km²) se nachází ve východní části Čech. Jako většina krajů ČR je příhraničním regionem, i když velmi malým územím, kde na severu sousedí s Polskem. Pardubický kraj sousedí od západu na východ se Středočeským, Královéhradeckým, Olomouckým a Jihomoravským krajem a s krajem Vysočina. Z fyzickogeografického hlediska dominují v kraji horská pásma na jihu (Žďárské vrchy a Železné hory) a na severovýchodě (Orlické hory a masív Králického Sněžníku se stejnojmenným nejvyšším místem Pardubického kraje – 1424 m n. m.). Vedle toho se rozkládá v severozápadní části kraje i v rámci České republiky hospodářsky významná Polabská nížina s řekou Labe, na které se nachází nejnížší místo kraje (Kojice – 201 m n. m.).

Geografická mapa Pardubického kraje
Geographical map of the Pardubický Region

Obr. 1: Geografie Pardubického kraje

Pramen: ČSÚ

Pardubický kraj zahrnuje území čtyř okresů, a to Chrudim, Pardubice, Svitavy a Ústí nad Orlicí a zároveň je součástí NUTS II regionu Severovýchod (společně s krajem Libereckým a Královéhradeckým). Pardubický kraj je tvořen 451 obcemi, které jsou soustředěny do 26 obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem a do je překrývajících 15 správních obvodů obcí s rozšířenou působností (ORP Česká Třebová, Hlinsko, Holice, Chrudim, Králupy, Lanškroun, Litomyšl, Moravská Třebová, Pardubice, Polička, Přelouč, Svitavy, Ústí nad Orlicí, Vysoké Mýto, Žamberk).

Správním centrem Pardubického kraje je desáté největší město ČR, město Pardubice (90 077 obyvatel k 31. 12. 2009). Na území kraje se nachází celkem 36 obcí se statutem města, město Pardubice je statutárním městem. Město Pardubice spolu s blízkými městy Hradec Králové a Chrudim tvoří napříč krajskými hranicemi hospodářsky velmi významnou městskou aglomeraci (rozvojový pól), a to i v rámci České republiky.

V Pardubickém kraji žilo k 31. 12. 2009 celkem 516 329 obyvatel, přičemž od roku 2004 dochází k jeho každoročnímu zvyšování, což je dáno zejména migrací a v posledních letech i zvýšenou porodností. Index stárí (poměr počtu obyvatel věkové skupiny 65+ k obyvatelstvu skupiny 0–15) ale od roku 2007 dosahuje hodnot vyšších než 100 a stále se zvyšuje, což může zejména v budoucnosti způsobit významné problémy nejen v sociální sféře ale zejména ve sféře hospodářské. Největší koncentrace obyvatel je identifikována v souměstí Pardubice – Chrudim a naopak mezi nejméně osídlená území patří zejména jižní hranice kraje tvořená horskými pásmy a také oblast výběžku Kralického Sněžníku.

Hospodářský význam kraje vyjádřený přepočtenou hodnotou HDP na obyvatele v porovnání s ostatními kraji České republiky je spíše průměrný, v rámci regionu soudržnosti NUTS II Severovýchod je ale nejlepší. Hospodářský charakter kraje je určen zejména sektorem sekundárním (průmysl, stavebnictví) díky příchodu významných investic v poslední dekádě a sektorem terciárním (služby). I přes existenci úrodného Polabí primární sektor (zemědělství, rybářství, těžba) v průběhu let neustále ztrácí na významu. Hlavními hnacími odvětvími kraje jsou jednoznačně zpracovatelský průmysl (strojírenství, elektrotechnika, chemie, automobily), obchod a doprava a spoje. V posledních letech je také rozvoj podporován podnikovými inovacemi a výsledky vědy a výzkumu, čemuž napomáhá Univerzita Pardubice. Pozitivní vývoj hospodářství byl zbrzděn ekonomickou krizí hlavně v roce 2009, v následujících letech by již ale mělo dojít k oživení, i když k ne tak dramatickému. Velký význam nejen pro hospodářství kraje je spatřován v jeho dopravním napojení, a to na všechny druhy dopravy – nové napojení na dálniční síť, zkvalitňování železničních koridorů, dokončení splavnosti Labe a rozvoj veřejného mezinárodního letiště Pardubice. Výše míry nezaměstnanosti v kraji kopíruje přibližně vývoj průměrné míry nezaměstnanosti v ČR.

I přes velmi slušnou přírodní i kulturní nabídku atraktivit území se Pardubickému kraji stále do něj nedaří přilákat větší množství návštěvníků. Nicméně díky zvýšenému úsilí a toku financí do oblasti cestovního ruchu v posledních letech se začíná situace pomalu zlepšovat. Nabídka ubytovacích kapacit se rozšiřuje a zkvalitňuje, přibývá mnoho nových turistických produktů a zefektivňuje se marketing. Velký význam mají pořádané akce, a to nejen ty velké (např. Velká Pardubická) ale také ty lokální, které dokážou nalákat návštěvníky i mimo hlavní turistická střediska kraje.

Stav životního prostředí je v Pardubickém kraji velmi různorodý a je ovlivňován zejména umístěním významných průmyslových podniků, historickým vývojem a zemědělskou činností. Právě lokalizace energetického a chemického průmyslu zapříčinila v minulosti zhoršení životního prostředí v centrální části okresu Pardubice. Historický vývoj průmyslu se také projevuje ve výskytu lokalit brownfields (zejména intravilány měst). Díky CHKO Železné hory a Žďárské vrchy se jižní části kraje řadí mezi jedny z nejzdravějších oblastí v celé České republice. Obecně platí, že Pardubický kraj (vyjma největšího města Pardubice) má celkově příznivé životní prostředí.

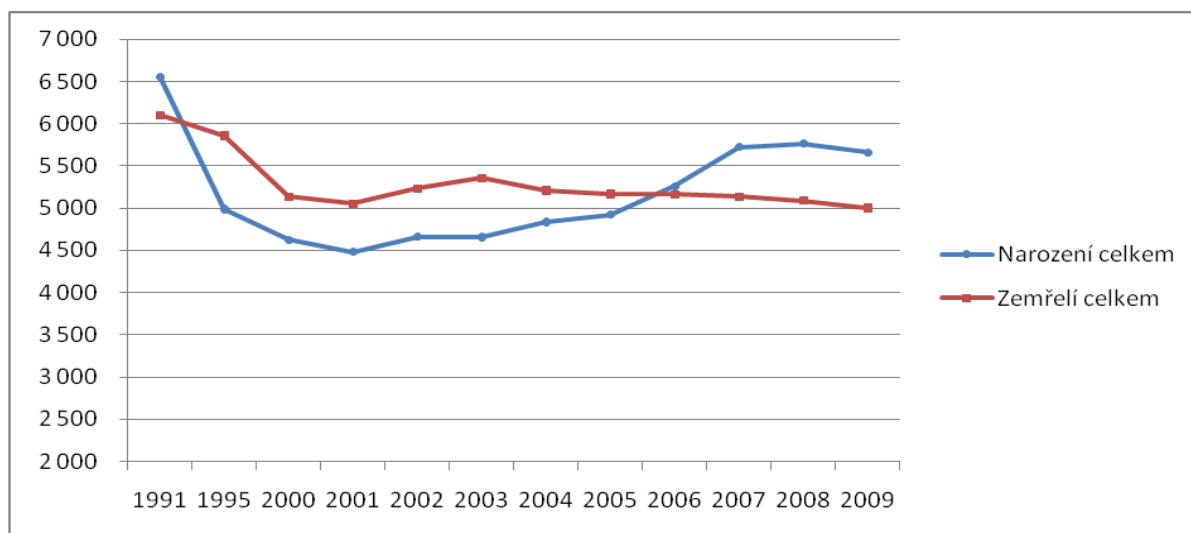
A.2 TEMATICKÁ ANALÝZA

A.2.1 Analýza sociálního prostředí

Obyvatelstvo

V Pardubickém kraji žilo k 31. 12. 2009 celkem 516 329 obyvatel, čímž se kraj řadí mezi méně lidnaté kraje ČR (méně obyvatel žije již jen v kraji Vysočina, Libereckém a Karlovarském). Co se týče hustoty zalidnění, je Pk v celorepublikovém srovnání spíše podprůměrný, hustota zalidnění je 114 obyv./km² (ČR 133 obyv./km²). Počet obyvatel v kraji se za posledních pět let mírně zvyšuje (mezi roky 2008 a 2009 nárůst o 1 144), v dlouhodobém horizontu výrazně přesahující platnost PRK lze ale očekávat pokles počtu obyvatel. Na území kraje má do roku 2065 žít přibližně o 78 tis. obyvatel méně než v současnosti, což znamená 15% pokles. Výpočty ovšem nezahrnují vliv migrace, která bude mít na budoucí vývoj obyvatel značný vliv. Půjde především o zahraniční migranty, kteří ovlivní nejen samotný počet obyvatel, ale jejich přítomnost bude mít na území kraje také ekonomické a sociální dopady (viz dále).

Dle ČSÚ činil přirozený přírůstek obyvatel v roce 2009 v absolutním vyjádření 641 osob, v předcházejícím roce 665, přitom až do roku 2005 byl záporný (-259). Přirozený přírůstek Pk byl ve srovnání s ostatními kraji relativně vyšší (4. místo), tuto hodnotu nejvíce ovlivnil okres Pardubice (296 obyv.) a naopak nejméně okres Chrudim (23 obyv.). Počet zemřelých se v Pk za poslední období mírně snižuje, příčinou může být neustále se zvyšující kvalita a dostupnost zdravotní péče. V kraji je dlouhodobě podprůměrná míra úmrtnosti; standardizovaná míra úmrtnosti klesala v období 1991–2008 rychleji než v celé republice. Nejčastější příčinou úmrtí jsou s vysokým předstihem nemoci oběhové soustavy, na druhém místě nádorová onemocnění a na třetím místě nemoci dýchací soustavy. Tyto nejčastější příčiny úmrtí jsou stejné jak u mužů, tak u žen.

Obr. 2: Počet živě narozených a zemřelých v Pardubickém kraji v letech 1991–2009

Pramen: ČSÚ

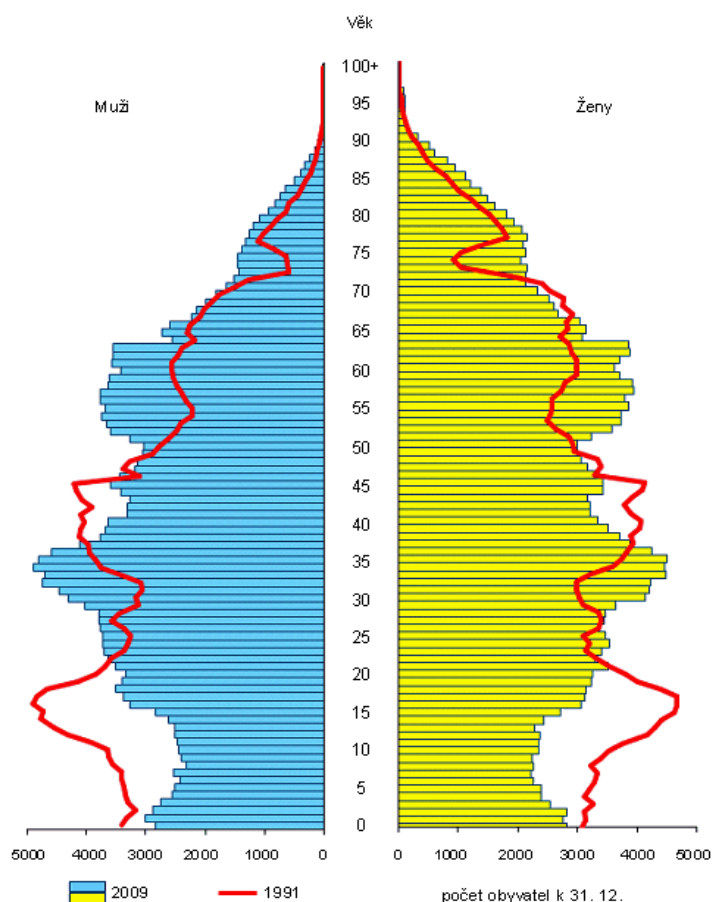
Začátkem 90. let 20. století došlo v Pardubickém kraji, stejně jako v celé ČR, k významnému poklesu porodnosti. Tento vývoj trval až do roku 2001, kdy začalo docházet k mírnému růstu počtu narozených. Nicméně hodnota přirozeného přírůstku obyvatel byla až do roku 2005 záporná. S důsledky poklesu porodnosti v devadesátých letech se potýkáme i v současnosti. Dochází totiž k nenaplnění kapacit základních a některých typů středních škol. Naopak díky

významnému nárůstu počtu narozených dětí v letech 2005–2007 v souvislosti s plodností silných ročníků žen narozených v 70. letech 20. století je dnes nedostatek kapacit v předškolních zařízeních zejména ve městech a jejich zázemí. S ohledem na školství je vývoj porodnosti specifický ukazatel, protože jeho dopady se projeví až s určitým časovým zpožděním. V současnosti je například nadbytečná kapacita základních a středních škol a naopak nedostatek předškolních zařízení. To se ovšem změní, až děti z mateřských škol budou vstupovat do základního a středního stupně vzdělávání.

Za jednu z nejdůležitějších demografických charakteristik lze považovat věkové složení obyvatelstva, zvláště pak v době, kdy je celoevropským trendem stárnutí populace. Do roku 2006 v Pk převažovala dětská složka populace (0–14 let) nad seniorskou (65+). V dalších letech (2007–2009) se situace otočila a podíl seniorské složky se zvyšoval. Index stáří byl v roce 2000 na úrovni 83,5, ale v roce 2009 už dosahoval hodnoty 106,2.

Níže uvedená věková pyramida ukazuje změnu věkového složení obyvatel v Pk mezi rokem 1991 a 2009. Je z ní patrný pokles podílu dětské složky populace, a naopak růst podílu seniorské složky. I do budoucna lze předpokládat trend růstu seniorské složky obyvatel, a tím také zvyšující se hodnotu indexu stáří. V hodnotě průměrného věku (40,6 let) Pk kopíruje celorepublikový průměr.

Se vzrůstající kvalitou zdravotnických služeb dochází ke zvýšení naděje dožití. V současné době je naděje dožití v Pk u mužů 74,2 let a u žen 80,0 let. S ohledem na vývoj věkové struktury bude nutné zaměřit pozornost na budování efektivního a kvalitního systému sociální péče a sociálních služeb.

Obr. 3: Věková pyramida obyvatel Pardubického kraje v roce 1991 a 2009

Pramen: ČSÚ

Celková hodnota přistěhovalých v roce 2009 činila 4 726 obyvatel. Přírůstek stěhováním činil v roce 2009 v kraji 503 obyvatel. K největšímu migračnímu pohybu obyvatel došlo v okrese Pardubice, zde byl také z okresů nejvyšší přírůstek stěhováním v kraji (666 obyvatel). Okres Ústí nad Orlicí naopak dosáhl ve stejném roce záporné hodnoty migračního salda (-400 obyvatel). Celkový přírůstek obyvatel byl v Pk nejvyšší v letech 2007 a 2008, což může být způsobeno vysokou hodnotou přistěhovalých, ale také značně vyšší porodností, která byla v těchto letech – nejen v Pk, ale i v celé republice – nadprůměrná.

K 31. 12. 2009 bylo v Pk evidováno 11 972 cizinců (bez osob s platným azylem), což je o 616 osob méně než v předchozím roce. Nejvíce přistěhovalých z ciziny pocházelo z Ukrajiny (34,7 %), Slovenska (20,8 %), dále pak z Vietnamu (12,5 %), Polska (10,7 %) a Mongolska (3,3 %). Z celkové populace kraje činí cizinci 2,3 %, což je oproti ČR (3,8 %) podprůměrná hodnota. Z jednotlivých okresů Pk se cizinci nejvíce vyskytují v okrese Pardubice (48,8 %) a v okrese Ústí nad Orlicí (27,0 %).

Údaje o národnostním složení jsou získávány ze SLDB (r. 2001), přičemž každý občan uváděl národnost podle vlastního rozhodnutí. Národnostní složení obyvatel Pardubického kraje je poměrně homogenní (národnost česká, moravská a slezská je brána jako společná jednotka).

Procento věřících obyvatel v Pardubickém kraji je nejbližší republikovému průměru ze všech krajů, uvnitř území kraje se však lze setkat s výraznými rozdíly v religiozitě obyvatel. Nejvyšší podíl věřících žije v okrese Svitavy (Litomyšlsko, Poličsko) a v jižní části okresu Chrudim (Hlincecko, Skutečsko). Naprostá většina věřících se hlásí k římskokatolické církvi.

Vzdělanostní struktura Pardubického kraje odpovídá celorepublikovým trendům. Dle SLDB 2001 byl podíl obyvatel s dosaženým vysokoškolským vzděláním mírně podprůměrný, a to 7,0 % vůči průměru ČR 8,9 %. S dynamickým rozvojem Univerzity Pardubice v oblasti počtu fakult i počtu studentů ale došlo k jeho výraznému růstu, kdy dle výběrového šetření vzdělanostní struktury kraje dosahuje v současnosti (r. 2009) podíl vysokoškoláků 11,0 %, což je ale stále pod průměrem ČR (12,7 %). Podíl obyvatel bez vzdělání je obdobný jako v ČR (0,4 %).

Vývoj systému sociogeografické regionalizace a sídelní struktura

V Pk bylo k 31. 12. 2009 evidováno celkem 451 obcí, z toho 36 obcím byl přiznán statut města. Charakteristickým znakem sídelní struktury Pk je velký podíl obcí menších velikostních kategorií. Nejvíce obcí (38,8 %) spadá do kategorie 200–499 obyvatel. Podíl městského obyvatelstva činil 61,9 %, což ve srovnání s ČR je hodnota nižší (ČR 70,4 %). Téměř 50 % obyvatel kraje žije v obcích do 5 000 obyvatel (v ČR 38 %). Krajskou metropoli obývá 17,5 % obyvatel kraje.

Tab. 1: Počet a podíl obyvatel dle velikostních kategorií obcí v Pk a ČR (k 1. 1. 2010)

Velikostní kategorie obcí	Pardubický kraj		ČR	
	počet obyvatel	%	počet obyvatel	%
0–199	13 950	2,7	191 139	1,8
200–499	55 724	10,8	648 331	6,2
500–999	65 717	12,7	947 429	9,0
1000–4 999	114 751	22,2	2 188 218	20,8
5000–19 999	152 787	29,6	1 939 241	18,5

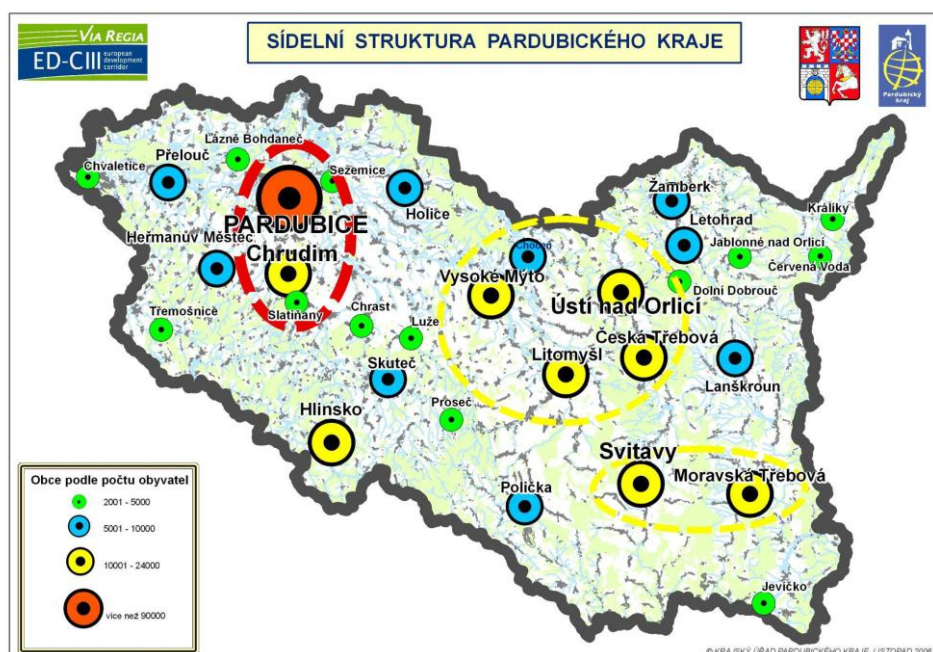
Velikostní kategorie obcí	Pardubický kraj		ČR	
	počet obyvatel	%	počet obyvatel	%
20 000–49 999	23 323	4,5	1 238 144	11,8
50 000–99 999	90 077	17,4	1 055 958	10,1
100 000+	0	0,0	2 298 353	21,9
Celkem	516 329	100,0	10 506 813	100,0

Pramen: ČSÚ

Ve struktuře osídlení kraje existují velké rozdíly. Nej hustěji osídlené oblasti Pk jsou ORP Pardubice, Česká Třebová a Ústí nad Orlicí. Naopak výrazně málo jsou osídleny oblasti ORP Králupy a Moravská Třebová. Správní obvody ORP s nejvyšším podílem městského obyvatelstva jsou ORP Česká Třebová (86,6 %) a ORP Pardubice (79,1 %). Oproti tomu nejmenší podíl byl zjištěn v ORP Litomyšl.

Z hlediska sociogeografické regionalizace se Pardubický kraj skládá z jednoho střediska meziregionálního charakteru vyššího řádu (Pardubice) a systému mikroregionálních středisek. Silnými středisky jsou bývalá okresní města Chrudim, Svitavy a souměstí Ústí nad Orlicí – Česká Třebová. Ostatní střediska mají již jen střední nebo slabou mikroregionální působnost.

Celkově lze říci, že z hlediska sociogeografické regionalizace není Pardubický kraj zcela konzistentní (některá jeho území částečně spádují do jiných center, než je krajské město).

Obr. 4: Sídelní struktura Pardubického kraje

Pramen: Krajský úřad Pardubického kraje, 2006

Silnou pracovní vazbu mezi Pardubicemi a Hradcem Králové dokládají vzájemné dojížděkové proudy, kdy dle SLDB 2001 dojíždělo za prací a do škol z Pardubic do Hradce Králové 1 765 osob (1 094 za prací, 671 do škol), v opačném směru 1 126. Obdobný vztah je mezi Pardubicemi a Chrudimí, kdy do Pardubic vyjíždělo 1 433 osob a z Pardubic do Chrudimi 1 070 osob. Celkově do Pardubic dojíždělo mírně přes 23 tis. osob (10. pořadí mezi dojížděkovými centry; Hradec Králové se nacházel na 7. místě s počtem o 6 tis. osob vyšším).

Projekt Efektivní veřejná správa a přátelské veřejné služby – Smart administration je spolufinancovaný Evropským sociálním fondem prostřednictvím OP LZZ a krajským rozpočtem.

Kraj v té době celkově vykazoval zápornou bilanci dojížděky za prací (počet vyjíždějících byl o cca 2/5 vyšší než dojíždějících). Podrobnější informace ze SLDB 2001 jsou k dispozici v příloze 1. Dá se ale předpokládat, že se tyto hodnoty za poslední dekádu pozměnily, a to zejména vlivem příchodu významných zahraničních investorů, kvalitnější dopravní infrastruktury nebo díky rozvoji integrovaného dopravního systému kraje. Nejnovější data tohoto typu ale budou až nejdříve po SLDB 2011.

Počet **zahájených bytů** v Pk mezi roky 2008 a 2009 vzrostl cca o 20 %. Nejvíce bytů se stavělo v okrese Chrudim a Pardubice. Oproti tomu k poklesu počtu zahájených bytů došlo v okrese Ústí nad Orlicí a Svitavy. V rámci Pardubického kraje byl počet **dokončených bytů** v roce 2009 meziročně nižší o 235 bytů (o 12,7 %). Ve všech okresech Pardubického kraje byl zaznamenán pokles počtu dokončených bytů, nejvíce v okrese Svitavy (o 21,6 %) a v okrese Pardubice (o 15,8 %). V mezikrajském srovnání se Pardubický kraj zařadil v počtu zahájených bytů v roce 2009 na šesté místo a v počtu dokončených bytů obsadil devátou příčku.

Údaje za roky 2008 a 2009 jsou ale poznamenány nástupem hospodářské a finanční krize, proto je nutné nahlížet na tuto charakteristiku v delší časové řadě (viz příloha 1). Z ní je patrné, že k největšímu nárůstu v letech 2005–2009 došlo v ORP Lanškroun, Holice a Pardubice a naopak k nejmenšímu růstu výstavby došlo v ORP Moravská Třebová, Králíky a Vysoké Mýto. V ještě delší časové řadě 2000–2009 jsou výsledky velmi podobné.

Občanská infrastruktura a služby

Školství

Počet dětí a potenciálních studentů jsou jedny z hlavních faktorů pro formování vzdělávací poptávky, pro modelování finanční náročnosti vzdělávání a budoucích potřeb lidských zdrojů na trhu práce. Vlivem vyšší porodnosti v letech 2007–2008 se v současnosti projevují nedostatečné kapacity předškolních zařízení. Přestože počet dětí v mateřských školách v Pk vzrostl v letech 2001–2009 o 9,2 %, počet mateřských škol se snížil (v roce 2001 působilo v kraji 331 mateřských škol a v roce 2009 už jen 307). Lze předpokládat, že nedostatek míst v mateřských školách se postupem času promítne do základního a středního školství. Na jednu třídu průměrně připadá 24 dětí, v ČR je průměrný počet dětí ve třídě 23,1.

Při dočasném trendu nárůstu výkonů v mateřských školách se poněkud zmírnil pokles naplnění kapacit základních škol, zatímco u většiny středních škol pokračuje setrvalý výrazný pokles výkonů. Tento stav je důsledkem nižší porodnosti, pozvolna se projevující od poloviny 90. let 20. století. Nedostatek žáků může vést, především na venkově, ke zvýšení (sloučení) malotřídních základních škol nebo k jejich úplnému zrušení. U základních škol, především na druhém stupni, se projevuje významný úbytek počtu žáků (od roku 2002 o 18,5 %), také počet základních škol se snížil (z 291 základních škol v roce 2002 na 252 v 2009¹). Průměrná velikost třídy na základní škole je v Pk 19,4 žáků, což odpovídá trendu v ČR (19,2 žáků). V horizontu 3 let se očekává vlivem současné vyšší porodnosti opětovné, i když krátkodobé zvýšení počtu žáků základních škol.

Na území Pk fungovalo ve školním roce 2009/10 celkem 79 středních škol, do nichž docházelo 26 969 žáků. Podle údajů ÚIV poklesl počet žáků denního studia meziročně o 1,1 %, počet

¹ Pramen: ÚIV. Jedná se o základní školy včetně škol pro děti se specifickými vzdělávacími potřebami. V r. 2002 jsou školy započteny podle počtu jednotlivých pracovišť, v r. 2009 je uveden počet škol bez ohledu na počet jejich pracovišť.

žáků v dálkové formě studia poklesl dokonce o 12 %. Nejvyšší podíl zaujímají obory středního vzdělání s maturitní zkouškou (bez gymnázií a nástavbového studia), v nichž studuje 48,1 % žáků. Následují gymnázia (25,6 %) a obory středního vzdělání s výučním listem (21,6 %). Meziročně ubyli frekventanti oborů vzdělání s výučním listem (o 2,9 %) a oborů gymnázií (o 2,1 %), naopak přibyli žáci v oborech vzdělání s maturitní zkouškou (bez gymnázií; o 0,3 %). Dlouhodobým trendem vzdělávacího systému v ČR byla do roku 2009 preference gymnázií před obory odborného vzdělávání, což se negativně odráželo na trhu práce, v poslední době se začala tato tendence měnit ve prospěch odborného vzdělávání (roste podíl žáků 1. ročníků středního vzdělávání s maturitní zkouškou a zastavil se pokles podílu žáků středního vzdělávání s výučním listem).

V období 2008–2009 vykonával Pardubický kraj zřizovatelskou funkci vůči 64 středním školám (včetně speciálních středních škol a konzervatoře). Pk má zpracovaný dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy v Pardubickém kraji na roky 2008–2010, věnuje se také aktivně dalším tématům, např. environmentálnímu vzdělávání nebo zájmovému a neformálnímu vzdělávání.

Vyšší odborné školství je v kraji podle údajů ÚIV zastoupeno 11 školami. Na nich se ve školním roce 2009/10 vzdělávalo 1 516 studentů, z toho 1 038 (68,5 %) v denní formě studia.

Jedinou univerzitou v Pardubickém kraji je Univerzita Pardubice. Rozvíjí šedesátiletou tradici vysokého školství v samotném městě Pardubice. Během své existence prošla nebývalým rozvojem studijních programů a pěstovaných vědních disciplín. Čtyřnásobně se rozrostla na současných 10 500 studentů a zaznamenala významné rozšíření v oblasti vědecké, výzkumné a vývojové činnosti, již si získala respekt u domácí i mezinárodní vědecké obce. V současnosti má 7 fakult, z nichž jedna sídlí v Litomyšli. Univerzita nabízí bakalářské, magisterské a doktorské studijní programy se 130 obory, pěstuje univerzální šíři vědních disciplín – přírodní, technické, ekonomické, společenské, zdravotnické i umělecké, trvale přispívá k rozvoji vzdělanosti a vědeckého poznání, vytváří mezinárodní tvůrčí prostředí a připravuje odborníky pro úspěšnou kariéru v široké škále profesí. Moderně vybavený univerzitní kampus vytváří ideální podmínky pro všestranný rozvoj mladých lidí.

V roce 2009 studovalo na Univerzitě Pardubice 3 613 (cca 35 %) studentů s trvalým bydlištěm v Pardubickém kraji². Druhou nejvýznamnější skupinou byli studenti s bydlištěm v blízkém Královéhradeckém kraji (2 146). Na druhé straně, z celkového počtu cca 17 tis. vysokoškolských studentů pocházejících z Pardubického kraje studovala velká část na univerzitách mimo domovský kraj – například v Jihomoravském kraji (téměř 4 tis.), v Praze (téměř 3 tis.) nebo v Královéhradeckém kraji (téměř 2 tis.).

Kvalitní a efektivní vzdělávací soustava je předpokladem nejen pro integraci a rozvoj lidí v území, ale také pro prevenci sociálně patologických jevů. V posledním desetiletí dochází na územní Pk ke snížení počtu zjištěných trestných činů (ve srovnání s rokem 2000 o 22 %). V kraji je třetí nejnižší počet trestných činů na 1 000 obyvatel. V rámci okresů Pk připadá nejvíce trestných činů na okres Pardubice (41 % z celkové trestné činnosti).

Zdravotnictví

Lůžková péče na území kraje je zajišťována 5 nemocnicemi akutní péče (Pardubická krajská nemocnice, a. s., Svitavská nemocnice, a. s., Chrudimská nemocnice, a. s., Litomyšlská nemocnice, a. s. a Orlickoústecká nemocnice, a. s.; jejich zakladatelem je Pardubický kraj), 3 nemocnicemi následné péče (Nemocnice následné péče Moravská Třebová, Poličská

² dle Sdružené informace matrik studentů.

nemocnice, s. r. o. a Vysokomýtská nemocnice), 7 odbornými léčebnými ústav (Odborný léčebný ústav Jevíčko, Rehabilitační ústav Brandýs nad Orlicí, Albertinum – OLÚ Žamberk, Aeskulap, s. r. o., Červená Voda, Hamzova léčebna pro děti a dospělé v Luži – Košumberku a Léčebna dlouhodobě nemocných Rybitví). Dále má kraj 3 dětská zařízení (Dětské centrum Veská, Kojenecký ústav a DD Svitavy, Dětský domov 1–3 let Holice) a 1 lázně (Privátní léčebné lázně ve městě Lázně Bohdaneč). Dne 1. 10. 2009 zahájilo činnost lůžkové zdravotnické zařízení Smíření – hospicové sdružení pro Pardubický kraj v Chrudimi, kde je poskytována paliativní péče. Kraj je provozovatelem protialkoholní záchytné stanice v Pardubicích. Přednemocniční akutní péči v Pardubickém kraji zajišťuje Zdravotnická záchranná služba Pardubického kraje.

Finanční potřeby týkající se reprodukce budov a dalšího majetku kraje jsou dlouhodobě vyšší než disponibilní krajské zdroje, což má negativní vliv na jejich technický stav.

Celkový počet lékařů se za poslední období zvýšil. V roce 2009 připadalo na 10 000 obyvatel kraje 38,0 lékařů³, zatímco v roce 2000 to bylo pouze 30,1. V mezikrajském srovnání je Pardubický kraj na osmém místě, průměrná hodnota za ČR je 43,0 lékařů na 10 000 obyvatel. V kraji však existují výrazné rozdíly mezi relativním počtem lékařů u lůžkové péče (8,8; v ČR 9,6) a ambulantní péče (26,2; v ČR 30,6).

Počet lůžek ve zdravotnických zařízeních přepočtený na 10 000 obyvatel sice od roku 2000 poklesl, v posledních letech je ale relativně vyrovnaný. Na 10 000 obyvatel kraje připadlo v roce 2000 celkem 92,0 lůžek, v roce 2009 to bylo 88,3 lůžek (což je však až 11. místo mezi kraji; v ČR je průměr 105,8 lůžek). Vyšší využitelnost lůžek je zaznamenána ve východní části kraje, což souvisí s horší dostupností zdravotnických zařízení. Celkově tlak na lůžka v kraji klesá, především v důsledku zavedení zdravotnických poplatků a dalších reforem.

Využití lůžek je u akutní péče (239,8 dne) výrazně nižší a průměrná ošetrovací doba (5,9 dne) kratší než u následné péče (využití lůžek 296,0 dne, ošetrovací doba 48,0 dne), což je logické vzhledem k typu péče. Lůžek následné péče je v kraji dostatek; je však potřeba, aby se příslušná zařízení profilovala na péči o určité skupiny osob – např. trpící Alzheimerovou chorobou apod. Naproti tomu lůžek akutní péče je nedostatek.

Kapacity zdravotní péče v určitém smyslu zatěžují některé sociálně slabé a vyloučené skupiny obyvatel, které pobytem ve zdravotnických zařízeních řeší svou bytovou situaci, případně se do těchto zařízení uchylují za nepříznivých povětrnostních podmínek. Tím se však snižují disponibilní kapacity lůžek a personálu pro další klienty zdravotnických zařízení. Druhým negativním jevem je pokles pocitu bezpečnosti klientů a nárůst kriminality ve zdravotnických zařízeních.

Zdravotnická ročenka kraje uvádí, že z pohledu jednotlivých okresů je zajištění zdravotnické péče dlouhodobě lepší v okrese Pardubice než (mimo jiné i díky sídlu krajské nemocnice s širokým spektrem ambulantní péče a díky koncentraci ambulantních zařízení v krajském městě) ve zbylých okresech Pardubického kraje. Relativní blízkost Hradce Králové, kde je situována fakultní nemocnice disponující špičkovou péčí, je paradoxně příčinou absence některých pracovišť na území kraje (např. letecká záchranná služba, traumacentrum).

Byl zaznamenán pokles procenta pracovní neschopnosti (7,0 % v roce 2003, 4,3 % v roce 2009). Tento vývoj je reakcí na změny v českém zdravotnictví (zpoplatnění návštěv u lékaře a změna ve vyplácení nemocenských dávek). Dle Střednědobé koncepce zdravotnictví Pardubického kraje patří kraj mezi 3 kraje s nejvyšší migrací za hospitalizací mimo kraj –

³ Zdravotnictví ČR 2009 ve statistických údajích, Zdravotnictví Pardubického kraje (ÚZIS Praha).

dlouhodobě kolem 20 %. Během posledních 5 let významně stoupla (téměř 2x) migrace za hospitalizací do Pardubického kraje a v roce 2007 činila 11,6 %.

Sociální služby

Na území Pardubického kraje bylo registrováno 274 sociálních služeb (k 1. 11. 2010), které v souladu se Zákonem č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, zajišťují péči o osoby v nepříznivé sociální situaci.

Celkem je v Pk registrováno 117 poskytovatelů sociálních služeb. Poskytovateli sociálních služeb jsou kraj a organizace zřizované krajem, obce a organizace zřizované obcemi, nestátní neziskové organizace (občanská sdružení, obecně prospěšné společnosti, právnické osoby založené registrovanou církví nebo náboženskou společností), ostatní právnické osoby (s.r.o., a.s. atd.) a fyzické osoby.

Podrobná analýza sociálních služeb Pk včetně návrhu optimalizace sítě služeb a jejich financování je zpracována ve Střednědobém plánu rozvoje sociálních služeb Pardubického kraje na období 2012–2015.

Charakteristickým znakem kraje je nerovnoměrné rozložení některých sociálních služeb na jeho území. Nedostatečné pokrytí sociálními službami se projevuje především v některých okrajových oblastech kraje. Hustá síť služeb zejména v západní části území je dána koncentrací obyvatel do aglomerací Pardubice a Chrudim, v ostatních částech kraje se služby koncentrují nejčastěji v obcích s rozšířenou působností, příp. v jejich bezprostředním okolí. Výjimku tvoří pečovatelská služba, která pokrývá větší část území kraje.

Vzhledem k současným demografickým trendům, zejména stárnutí populace a zvyšující se naděje dožití, jsou významnou cílovou skupinou sociálních služeb senioři, kteří budou z důvodu věku nebo zdravotního stavu vyžadovat zajištění svých potřeb prostřednictvím odborné sociální služby.

V Pk je registrováno 17 domovů pro seniory s celkovou kapacitou 1 969 lůžek, 5 domovů se zvláštním režimem s 386 lůžky a 13 poskytovatelů odlehčovacích služeb s kapacitou 78 lůžek v pobytové formě. Kapacita týdenních a denních stacionářů je 43 uživatelů. Pečovatelská služba disponuje v terénní a ambulantní formě celkovou kapacitou 6 263 uživatelů. Terénní služby jsou dále zajišťovány některými dalšími typy sociálních služeb, např. osobní asistence.

V souladu s Programovými cíli Koalice České strany sociálně demokratické a Koalice pro Pardubický kraj 2008–2012 by měly být, s ohledem na ekonomickou náročnost pobytových služeb, v následujícím období preferovány terénní a ambulantní formy poskytovaných služeb s cílem zajistit péči o seniory v jejich přirozeném prostředí.

V současnosti je na území Pk 9 domovů pro osoby se zdravotním postižením s kapacitou 804 lůžek. Část uživatelů těchto služeb věkově spadá do skupiny seniorů. V rámci transformace a humanizace pobytových zařízení dochází k omezování kapacity těchto zařízení a úměrně tomu se zvyšují nároky na terénní služby – zejm. osobní asistence, podpora samostatného bydlení a chráněné bydlení a s tím související nároky na sociální rehabilitaci, sociálně aktivizační služby a služby v oblasti zaměstnanosti. Aktuální kapacita těchto služeb není dostačující a bude předmětem dalšího rozvoje sítě služeb.

V Pk bylo k 30. 6. 2010 umístěno celkem 485 dětí v ústavní péči (Kojenecké ústavy a dětské domovy pro děti do 3 let – 86, Dětské domovy – 214, Dětské domovy se školou a výchovné ústavy – 132, Domovy pro osoby se ZP – 53). Cílem Pk je v rámci projektu „Transformace a sjednocení systému péče o ohrožené děti“ snížit počet dětí umístovaných do ústavní péče, zejména kojeneckých ústavů a dětských domovů. Projekt počítá se změnou poskytování péče

ve stávajících pobytových zařízeních, s rozšířením různých forem péstounské péče, zavedením efektivnějších metod práce sociálních pracovníků a posílením terénních služeb.

Financování sociálních služeb je v České republice založeno na tzv. principu vícezdrojového financování. Poskytovatelé sociálních služeb získávají finanční prostředky na provozování sociální služby z několika zdrojů. Mezi nejvýznamnější zdroje finančních prostředků patří veřejné rozpočty a úhrady od uživatelů.

Charakteristickým znakem současného systému financování je, že:

- výše uvedené dotace z veřejných rozpočtů jsou nenárokové,
- poskytovatelé služeb musí každoročně obhajovat potřebu služeb v rámci každoročních dotačních řízení,
- současný systém financování služeb v oblasti NNO vytváří prostředí, které je v oblasti poskytovatelů služeb charakterizováno existenční nejistotou, nižšími mzdami a dále kumulací pracovních činností spojených s přetížeností pracovníků v organizacích.

Cílem Pk je vytvoření systému hodnocení potřebnosti a efektivity jednotlivých služeb a současně nastavení systému financování, který umožní optimalizaci a stabilizaci sociální sítě v souladu s potřebami obyvatel kraje.

Kultura a památky

Struktura kulturních zařízení v kraji byla v posledních letech⁴ relativně stabilní. U některých typů kulturních zařízení (kina, veřejné knihovny) se jejich počet mírně snížil, na druhé straně se zvýšila nabídka v oblasti muzeí, galerií a divadel. Kraj je zřizovatelem 6 kulturních zařízení (4 muzea, knihovna a galerie).

Území Pk nabízí návštěvníkům celkem 11 národních kulturních památek, mezi něž patří i zámek Litomyšl zařazený na seznam světového kulturního dědictví UNESCO. Dle NIPOS⁵ byly v roce 2009 nejnavštěvovanějšími objekty kraje Soubor lidových staveb Vysočina v Hlinsku (cca 73 tis. návštěvníků), hrad Svojanov (cca 46 tis.) a zámek Litomyšl (cca 35 tis.).

Celkově se na území Pk nachází více než 2 tis. nemovitých kulturních památek. Jsou zde zastoupeny stavby všech architektonických slohů od románských kostelíků přes gotické hrady, barokní poutní areály až po památky moderní architektury. Nejstarší památky v kraji pochází z počátku 12. stol. a nejmladší z poloviny 20. stol. Velká část kulturních památek je užívána v rámci turistické nabídky (například při rozvoji pevnostní turistiky nebo poznávací turistiky).

Vedle památek a kulturních institucí se v Pardubickém kraji pořádá velké množství různých kulturních akcí a na mnoha místech se dodržují různé tradice a zvyky. Jeden z nich – masopustní průvod na Hlinecku (v obcích Vortová, Studnice, Hamry a místní hlinecké části Blatno) – byl dokonce v roce 2010 zařazen na seznam nemotného dědictví UNESCO.

Dlouhodobé podfinancování této oblasti se projevuje postupným zhoršováním technického stavu některých památek, zejména ve vesnickém prostředí (kostely, sochy apod.).

Sport a tělovýchova

Oblastí, která ovlivňuje zdravotní stav obyvatelstva, pracovní-ekonomický život a která má také význam jako preventivní opatření před sociálně patologickými jevy, je sport a tělovýchova.

⁴ ČSÚ zveřejňuje údaje pouze do roku 2006

⁵ Národní informační a poradenské středisko pro kulturu; dle dokumentu Návštěvnost památek v krajích 2009

Tělovýchovné jednoty a sportovní kluby sdružovaly v roce 2005 (novější údaje nejsou k dispozici) celkem 141 418 členů, z nichž zhruba dvě třetiny tvoří dospělí a třetinu děti a mládež. Nejširší členskou základnu má Český svaz tělesné výchovy (ČSTV; 78 364 členů), a dále Asociace školních sportovních klubů (14 906), krajská asociace Sport pro všechny (14 621) a Česká obec sokolská (11 087). Jednotlivé svazy ČSTV zahrnují kolem 60 odvětví. Nejvíce jsou zastoupeny fotbal (25 265 členů) a sport pro všechny (13 209 členů), dalším sportům se věnuje již vždy méně než 5 tisíc osob.

V roce 2001 vzniklo Všesportovní kolegium Pardubického kraje, jež je tvořeno zástupci významných občanských sdružení působících v této oblasti. Jeho smyslem je prosazovat zájmy tělovýchovy a sportu na krajské úrovni.

Pro účely sportovního vyžití se nabízí v kraji celkem 340 tělocvičen, 712 hřišť, 68 koupališť, 49 stadionů (včetně krytých) a 19 zimních stadionů. Na území Pk je dle České golfové asociace k dispozici pět outdoorových golfových hřišť. Mnoho sportovních a volnočasových areálů je v současnosti intenzivně budováno zejména v rámci realizace projektů financovaných z ROP Severovýchod. Problémem je však dlouhodobá velmi slabá finanční podpora sportu a tělovýchovy, a to jak v oblasti budování infrastruktury, tak také v podpoře fungování příslušných organizací. Na území kraje v současnosti chybí zejména tréninkové plochy pro výkonnostní sportovce a sportovní hala s kapacitou 2 500 až 4 000 návštěvníků.

Návštěvníky sportovních akcí z kraje i mimo kraj přitahuje nejvíce areál pardubického závodiště, místo konání Velké pardubické steeplechase. Fanoušci motosportů ocení tradiční motocyklové závody o „Zlatou přilbu České republiky“. Pardubický kraj hraje prim i v dalších sportovních odvětvích (extraligové hokejové družstvo nebo tenisový turnaj „Pardubická juniorka“). Od roku 2001 se každoročně pořádá olympiáda dětí a mládeže, určená pro žáky základních a středních škol.

Celkový systém finanční podpory sportu z úrovně kraje vykazuje dlouhodobě klesající tendenci; přitom o žádném období nebylo možno říci, že by splňovalo alespoň z větší části potřeby, které má sport a tělovýchova v kraji. Místo systematické podpory se uplatňují pouze nárazové, nahodilé podpory. Kraji chybí vyčlenění podpory sportu formou procentuálního podílu z rozpočtu kraje, které by zajistilo jistotu a pravidelnost. S ohledem na skutečnost, že v republice chybí zákony podporující sport a že tělovýchovné zdroje se vinou státní politiky ocitají na nule, se sport ocitá ve velmi složité situaci.

Trh práce

V roce 2009 pracovalo ve všech odvětvích národního hospodářství Pk celkem 245,1 tis. osob, což představuje 4,9 % pracujících ČR, tato hodnota je po Karlovarském a Libereckém kraji nejnižší v ČR. Ve struktuře zaměstnanosti dle jednotlivých odvětví národního hospodářství je zastoupení průmyslu významnější než v republice průměrně (Pk 36,1 %; ČR 33,1 %), naopak v sektoru služeb je zaměstnanost podprůměrná (Pk 49,6 %; ČR 55,6 %).

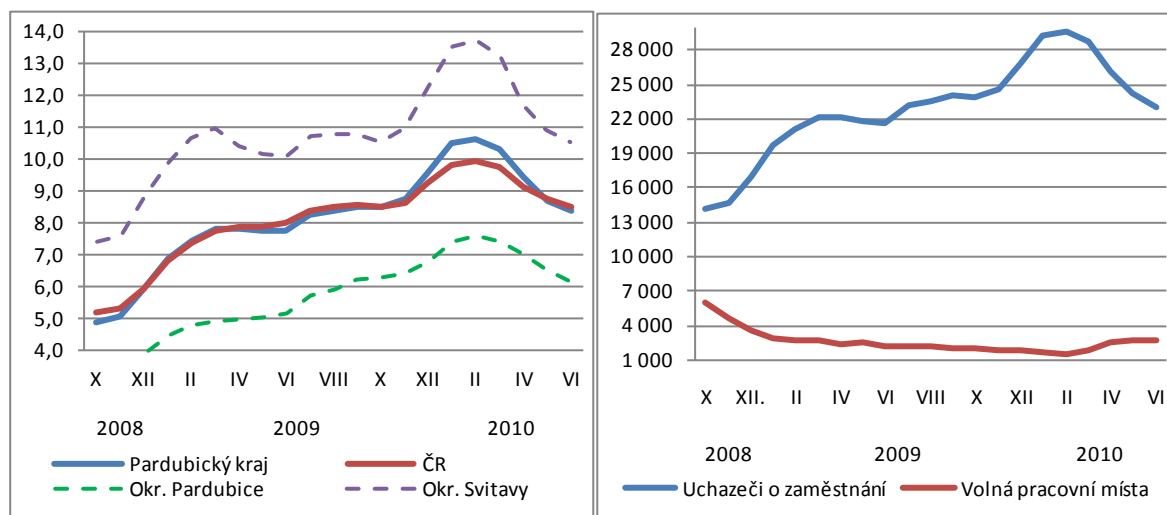
Příznivý vývoj na trhu práce, projevující se v kraji od roku 2004 meziročním poklesem počtu registrovaných nezaměstnaných a rostoucím počtem volných pracovních míst, se zastavil vlivem celosvětového finančního a hospodářského útlumu, spojeného s oslabením zejména v průmyslových podnicích. Nárůst počtu nezaměstnaných v kraji byl zřetelný již od druhé poloviny roku 2008 a pokračoval i v roce 2009. Míra registrované nezaměstnanosti vzrostla v kraji z 6,0 % k poslednímu prosinci 2008 na 9,6 % o rok později (nárůst o 3,6 procentního bodu, což je o 60,9 %) a po letech tak překonala republikovou hodnotu (9,2 %), když se od roku 1994 při porovnání koncových stavů jednotlivých let nacházela vždy pod průměrem ČR.

Projekt Efektivní veřejná správa a přátelské veřejné služby – Smart administration je spolufinancovaný Evropským sociálním fondem prostřednictvím OP LZZ a krajským rozpočtem.

Nezaměstnaných osob evidovaných na úřadech práce bylo k 30. 6. 2010 v Pardubickém kraji celkem 23 052. Z toho dosažitelných uchazečů o zaměstnání, kteří mohli bezprostředně nastoupit do zaměstnání při nabídce vhodného pracovního místa, bylo 22 766.

Volných pracovních míst v Pk bylo na konci června roku 2010 celkem 2 614. Na jedno volné pracovní místo v kraji připadalo cca 8,8 uchazečů. Nejpriznivější poměr mezi uchazeči a nabízenými místy byl ale i tak stále v okrese Pardubice – na jedno volné pracovní místo zde připadali 4 uchazeči, naopak 17 dosažitelných nezaměstnaných připadalo na jedno místo v okresech Svitavy a Chrudim.

Míra registrované nezaměstnanosti podle údajů MPSV k 30. 6. 2010 v kraji dosahovala výše 8,4 % a byla nepatrně nižší v porovnání s průměrem ČR. V mezikrajském porovnání má Pardubický kraj šestou nejnižší míru registrované nezaměstnanosti (nezaměstnanost v ČR ke konci června 2010 činila 8,5 %). Nezaměstnanost v Pk, stejně jako v celé republice, pozvolna klesá již čtvrtý měsíc. Příčinou je – tak jako každým rokem – nástup jara a léta spojený s výrazným nárůstem sezonních prací (které na podzim každoročně klesají). V meziročním porovnání nezaměstnanost dosahuje srovnatelných hodnot jako v roce 2009 (v červnu roku 2009 činila 7,8 %, o rok dříve pouze 4,5 %), což naznačuje, že vliv celosvětové ekonomické recese zatím na trhu práce trvá. Stejně jako v ČR, také v Pk je tradičně nezaměstnanost žen vyšší než mužů.

Obr. 5: Míra registrované nezaměstnanosti, neumístění uchazeči a volná pracovní místa

Pramen: Měsíční statistika nezaměstnanosti v letech 2008–2010, MPSV, vlastní zpracování

Nejvyšší míra registrované nezaměstnanosti⁶ se dlouhodobě projevuje v ORP Svitavy (13,8 %) a ORP Moravská Třebová (17,3 %). Naopak na Pardubicku je nejen díky výrazným zastoupením zpracovatelského průmyslu a terciární sféry, ale také vlivem příznivé dopravní infrastruktury, nejnižší míra nezaměstnanosti v kraji.

Mírné snížení míry nezaměstnanosti bylo v červnu 2010 v porovnání s předešlými měsíci zaznamenáno ve všech okresech Pardubického kraje. Dlouhodobě nejvyšší míra nezaměstnanosti je v okrese Svitavy, kde její hodnota ke konci června 2010 dosahovala 10,5 %, naopak nejnižší hodnota byla zaznamenána na Pardubicku, a to 6,16 %.

V Pk tvoří 49,2 % uchazečů o zaměstnání lidé se středním odborným vzděláním, což zahrnuje i uchazeče s nižším středním vzděláním (bez maturity). Celkem 24,5 % uchazečů má základní

⁶ Z dosažitelných uchazečů

vzdělání (včetně neúplného základního vzdělání) a 19,5 % ÚSO vzdělání s maturitou (bez vyučení) a ÚSO vzdělání (vyučení s maturitou). Uchazeči o zaměstnání s bakalářským, vysokoškolským a doktorandským vzděláním představují 3,7 % z celkového počtu uchazečů.

Úroveň hrubých mezd v Pk byla v roce 2009 na úrovni 20 297 Kč, což je čtvrtá nejnižší hodnota po kraji Karlovarském, Olomouckém a Zlínském.

Shrnutí

- Růstové tendence počtu obyvatel ve většině oblastí kraje, ale některá území se přesto dlouhodobě vyliďňují (ORP Králíky, Moravská Třebová a Česká Třebová).
- Nej hustěji osídlené oblasti Pk jsou ORP Pardubice, Česká Třebová a Ústí nad Orlicí, naopak výrazně řidce jsou osídleny oblasti ORP Králíky a Moravská Třebová.
- Některá území Pk spádují také do jiných krajů – např. jižní část Svitavska a Moravskotřebovska (do Jihomoravského kraje) nebo Žambercko a Králicko (do Královéhradeckého kraje).
- Pokles naplněnosti základních a středních škol, ale nedostatek míst v mateřských školách.
- Dlouhodobé zlepšování charakteristik vzdělanosti (mezi lety 2001 a 2009 se podíl vysokoškolsky vzdělaných obyvatel zvýšil o 4 procentní body).
- Podíl vysokoškolsky vzdělaných lidí je v kraji pod průměrem ČR, ale dynamicky se rozvíjející Univerzita Pardubice tuto negativní skutečnost stále zlepšuje.
- V mezikrajském srovnání dosahuje Pk třetí nejnižší počet trestných činů na 1 000 obyvatel.
- Růst počtu lékařů, zejména však v ambulantních zařízeních.
- Nízký počet lůžek ve zdravotnických zařízeních (na 10 000 obyvatel) oproti průměru ČR.
- Nerovnoměrné rozložení zařízení sociálních služeb v kraji – některé okrajové a venkovské oblasti kraje, zejména v jeho východní části, nejsou dostatečně pokryty službami, výjimku tvoří pečovatelská služba.
- Aktuální kapacita terénních služeb není dostačující, ale je v plánu v blízké budoucnosti jejich významný rozvoj.
- V Pardubickém kraji se nachází 11 národních kulturních památek, zámek v Litomyšli a masopustní průvod na Hlinecku jsou zařazeny na seznam světového dědictví UNESCO.
- Problém s technickým stavem památek, nutnost velkých investic.
- Přes 140 tis. osob registrovaných v tělovýchovných jednotách a sportovních klubech.
- Konání významných mezinárodních sportovních akcí (Velká pardubická, Zlatá přilba...).
- Slabá finanční podpora sportu, nedostatečné kapacity sportovní infrastruktury.
- Nejvyšší míra registrované nezaměstnanosti dlouhodobě v okrese Svitavy (12,3 %), konkrétně v oblasti Moravskotřebovska (17,4 %).
- Zaměstnanost v průmyslu je oproti ČR nadprůměrná, ale zaměstnanost v sektoru služeb je podprůměrná.
- Čtvrtá nejnižší úroveň mezd v rámci krajů ČR.

A.2.2 Analýza ekonomického prostředí

Ekonomická produkce kraje

HDP Pardubického kraje v roce 2008 činilo 295 219 Kč na obyvatele, což je 83,5 % úrovně ČR, resp. 66,8 % úrovně EU 27. V mezikrajském srovnání se nacházel Pk na 8. místě těsně za krajem Vysočina a mírně před Královéhradeckým krajem. V absolutním objemu činil HDP vytvořený v Pardubickém kraji 4,1 % HDP ČR (podíl pracovní síly byl 4,86 %). Z makroekonomického hlediska byl rok 2008 mezníkem ve vývoji hospodářství, což se odrazilo na ekonomice všech krajů, ve zvýšené míře u krajů s vyšším podílem průmyslové výroby, mezi něž patří právě i Pardubický kraj.

Tab. 2: Vývoj HDP ve vybraných územích za období 2000–2008 (EU 27 = 100)

Území	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Česká republika	68,3	70,2	70,4	73,5	74,9	75,8	77,7	80,3	80,0
Severovýchod	61,4	61,9	61,5	62,9	63,7	64,3	64,9	66,0	64,5
Pardubický kraj	58,3	59,0	59,0	62,5	62,8	62,5	65,2	67,1	66,8
Liberecký kraj	61,1	61,6	61,6	59,5	60,2	63,6	63,2	61,9	59,3
Královéhradecký kraj	64,6	64,8	63,8	65,9	67,3	66,4	65,9	68,2	66,5

Pramen: ČSÚ

Pozn.: Komplettní porovnání všech území NUTS II a jednotlivých krajů ČR je uvedeno v přílohách dokumentu.

Jak je vidět z výše uvedené tabulky, Pardubický kraj postupem času stále posiluje svoji ekonomickou výkonnost (s výjimkou roku 2008, kdy byl zaznamenán mírný pokles u všech sledovaných území, což bylo způsobeno začínající ekonomickou krizí). V roce 2009 lze předpokládat další pokles, který by měl být dle prognóz ČNB v roce 2010 vystřídán mírným růstem (kolem 2 %). V rámci NUTS II regionu soudržnosti Severovýchod se Pardubický kraj v roce 2008 dostal na první pozici mezi ostatními kraji v regionu soudržnosti v porovnání s celkovou úrovní HDP EU 27 (viz tab. 2).

Zásadní roli v ekonomice kraje hraje **zpracovatelský průmysl** tvořící 30,3 % hrubé přidané hodnoty v kraji (průměr za ČR jen mírně přesahuje 25 %). Z odvětví spadajících do sektoru služeb byl v roce 2008 nejvyšší podíl z celkové nově vytvořené hodnoty v Pardubickém kraji dosažen v odvětvích obchod (11,1 %), doprava a spoje (10,5 %) a komerční služby (10,4 %). Za významné lze rovněž považovat i zemědělství, jehož podíl dosáhl výše 4,5 % z celkové nově vytvořené krajské přidané hodnoty, což je ve srovnání s republikovým průměrem téměř dvakrát více.

V roce 2008 dosáhla celková produktivita práce v Pardubickém kraji 85,6 % z národního průměru, což představuje 5. nejnižší podíl v rámci mezikrajského porovnání. Tento fakt vychází ze struktury přidané hodnoty v jednotlivých odvětvích a jejich zastoupení v ekonomice kraje. Průmyslová základna kraje má sice relativně dobrou produktivitu, nicméně vyšší podíl zemědělské výroby (celkově v rámci ČR vykazující nižší produktivitu) a zejména nižší podíl a dynamika tzv. vyšších služeb celkovou produktivitu snižují. Je ale nutné uvést, že rozdíly mezi většinou krajů nejsou příliš výrazné (rozdíl mezi Pardubickým krajem a 5. krajem v rámci ČR činí cca 5 % ve vztahu k průměru ČR). V případě srovnání produktivity práce v krajích bez zahrnutí Prahy se nachází Pk na úrovni 93,8 %. V kraji je levnější pracovní síla oproti většině krajů (v letech 2006–2009 byla v Pk 3–4. nejnižší průměrná měsíční mzda ze všech krajů ČR).

HDP na obyvatele ve správních obvodech obcí s rozšířenou působností Pardubického kraje

Obr. 6: Odhad regionálního rozložení úrovně HDP v Pardubickém kraji

Pramen: Chladová, H.: Regionální disparity Pardubického kraje (analytická sonda), 2010, s. 11., odhad autora

Celková **hodnota vývozu** v roce 2009 poklesla ve všech krajích, pokles v Pk byl však nejnižší (9,3 %) ze všech, nejvíce poklesla v kraji Vysočina (27,6 %). Pardubický kraj se v roce 2009 podílel 8 % na exportu ČR (2008 pouze 7,6 %), což potvrzuje výraznější **exportní orientaci kraje** ve srovnání s jinými. Ve struktuře exportu mají dominantní postavení stroje a dopravní prostředky s vysokou přidanou hodnotou (78,9 % v roce 2009, 80,1 % v roce 2008), což je s velkým odstupem nejvíce mezi kraji ČR. V tomto segmentu kraj vyváží 11,9 % exportu ČR. Přes 84,9 % vývozu směřuje do zemí Evropské unie, největším obchodním partnerem je Německo s 21,4 %, dále jsou to Nizozemí a Francie, jejíž podíl je nejvyšší mezi kraji ČR. Export z Pk do Německa se mezi roky 2008 a 2009 zvýšil (navzdory jeho celkovému poklesu).

V registru ekonomických subjektů bylo k 31. 12. 2009 evidováno více než **109 tisíc subjektů se sídlem v Pardubickém kraji**. Čtyři pětiny z celku tvořily fyzické osoby (87,6 tis. jednotek). Počet živnostníků (81,9 tis. osob), kteří tvořili více než 92 % z počtu fyzických osob, meziročně klesl cca o 1 000 jednotek (do roku 2008 jich každoročně cca 1 000 přibývalo), což ale bylo způsobeno transformací právní formy u samostatně hospodařících rolníků. U právnických osob k poklesu vůbec nedošlo, poslední meziroční přírůstek činil více než 1 000 jednotek. Obchodní společnosti tvoří 42 % právnických osob. Největší podíl všech ekonomických subjektů se zaměřuje na obchod, ubytování a stravování. V zemědělství působí cca 5 tis. jednotek, v průmyslu 16,5 tis. a ve stavebnictví 14 tis. jednotek.

V Pardubickém kraji v roce 2009 sídlilo celkem 150 průmyslových podniků se 100 a více zaměstnanci. **Průměrný evidenční počet zaměstnanců** v těchto podnicích činil ve sledovaném období 42,9 tis. osob, což byl čtvrtý nejnižší počet mezi kraji a tvořil 5,5 % republikového počtu. Průměrný evidenční počet zaměstnanců se proti roku 2008 snížil o 15,2 %. **Tržby** za prodej vlastních výrobků a služeb celkem v průmyslových podnicích se 100 a více zaměstnanci v kraji za rok 2009 přesáhly částku 160 miliard Kč (pátý nejvyšší objem mezi kraji) a tvořily 6,7 % republikového celku. Proti roku 2008 tyto tržby v kraji klesly o 10,8 %. Pokles tržeb se přitom projevil ve všech krajích s výjimkou Hl. m. Prahy. Výši dosažených tržeb za prodej vlastních výrobků a služeb průmyslové povahy v přepočtu na jednoho zaměstnance se řadil Pardubický kraj na čtvrté místo v České republice.

Hlavní hospodářská odvětví kraje

Největší podíl na produkci a zaměstnanosti v Pardubickém kraji vykazuje sektor služeb poměrně těsně následovaný průmyslem a stavebnictvím. Vysoký podíl sekundárního sektoru (ve srovnání s jinými kraji ČR) je pro Pardubický kraj charakteristický.

Tab. 3: Srovnání zaměstnanosti a hrubé přidané hodnoty v sektorech NH Pk a ČR

Sektory NH	Zaměstnanost				Hrubá přidaná hodnota			
	2008		Změna 2008/00 (2000=100)		2008		Změna 2008/07 (2000=100)	
	Pk	ČR	Pk	ČR	Pk	ČR	Pk	ČR
Primární sektor	4,7	3,3	68,1	68,8	4,5	2,5	73,8	64,1
Sekundární sektor	45,7	40,5	117,2	102,5	43,3	37,6	101,2	98,7
Terciární sektor	49,6	56,1	91,7	101,3	52,2	59,9	102,2	103,3

Pramen: Postavení kraje v České republice ve vybraných ukazatelích, ČSÚ

Zemědělská výroba, resp. celý primární sektor, v Pardubickém kraji přes jistou stabilizaci stále vykazuje mírně klesající trend v podílu na zaměstnanosti i na hrubé přidané hodnotě (kombinace intenzifikace a utlumování určitých aktivit). Ve srovnání s ČR byl pokles u hrubé přidané hodnoty méně intenzivní. V důsledku ekonomické recese došlo ke krátkodobému zvýšení regionálních podílů primárního sektoru na přidané hodnotě v meziročním porovnání 2007 a 2008. V případě Pardubického kraje se jedná o nárůst tohoto podílu HPH na krajském úhrnu o 0,3 %. Podíl zemědělské půdy činí cca 60,5 % rozlohy kraje, podíl orné půdy na půdě zemědělské přesahuje 70 % a odpovídá průměru ČR. 30% podíl lesů na celkové výměře kraje je nepatrně pod úrovní ČR.

Podíl **sekundárního sektoru** (tzn. průmyslu – dobývání surovin, zpracovatelský průmysl, výroba a rozvod elektřiny, tepla a vody – a stavebnictví) na hrubé přidané hodnotě dosáhl v roce 2008 v Pardubickém kraji 43,3 %, což představuje výrazně nadprůměrnou hodnotu a sedmý nejvyšší podíl v mezikrajském porovnání (průměr za ČR činí 37,6 %); navíc podíl na zaměstnanosti byl ještě vyšší.

Mezi **hlavní průmyslová odvětví** v Pardubickém kraji patří strojírenství (zejména rostoucí výroba dopravních prostředků), elektrotechnika a elektronika (zejména výroba počítačů a spotřební elektroniky) a tradiční chemická výroba.

V kraji působí desítky zahraničních společností, jejichž investice se týkají především výroby elektrických přístrojů, elektroniky a strojírenské výroby. Zahraniční investice jsou lokalizovány zejména na Pardubicku a Svitavsku.

Největším zaměstnavatelem je FOXCONN CZ, s.r.o. Pardubice zabývající se výrobou výpočetní techniky (společnost je druhým největším exportérem v ČR a je rovněž v první desítce firem ČR podle obrátu). Z dalších významných zaměstnavatelů lze zmínit podniky AVX Czech Republic v Lanškrouně (elektrotechnický průmysl), Iveco Czech Republic ve Vysokém Mýtě, Synthesia Pardubice (chemický průmysl), Saint-Gobain Vertex v Litomyšli (sklářství), Rieter CZ v Ústí nad Orlicí (výroba textilních strojů a subdodavatel pro automobilový průmysl), OEZ v Letohradě (elektrotechnický průmysl), KIEKERT-CS Pardubice s provozem v Přelouči (automobilový průmysl), Panasonic Mobile & Automotive Systems Pardubice (výrobce mobilních telefonů a audiovizuální techniky), Automotive Safety Components International v Jevíčku (subdodavatel pro automobilový průmysl), REHAU, s.r.o. v Moravské Třebové (automobilový a plastikářský průmysl). Známými podniky jsou také Paramo v Pardubicích, Eta v Hlinsku nebo Korado v České Třebové.

Podíl terciárního sektoru (služeb) v roce 2008 dosáhl podílu 52,2 % z celkově vytvořené hrubé přidané hodnoty v Pardubickém kraji, což je o 7,7 % pod republikovým průměrem (v případě, že by se nezapočetla Praha, podíl by se blížil k průměru mimopražských krajů). Z dlouhodobého pohledu došlo proti roku 1995 k navýšení tohoto podílu v Pardubickém kraji o 1,1 procentního bodu. Ubytovací a stravovací služby tvoří 1,4 % hrubé přidané hodnoty. Největší zaměstnavatelé v sektoru služeb jsou nemocniční zařízení. Dominantním centrem služeb jsou Pardubice.

Z hlediska multiplikačního efektu a ekonomického přínosu je důležitým, obvykle samostatně vyčleňovaným a hodnoceným, pododvětvím služeb **cestovní ruch**. V Pardubickém kraji bylo v roce 2009 celkem 359 hromadných ubytovacích zařízení (z toho 3 spadaly do kategorie 4* a 5* hotelů), v nichž bylo k dispozici cca 20,5 tis. lůžek. Počet těchto zařízení se razantně zvýšil v roce 2007 z důvodu změn v evidenci ČSÚ, kdy byly zařazeny do statistiky nová, již fungující, zařízení. Potom došlo k poklesu a opětovnému návratu na stejnou úroveň v roce 2009 a nyní opět díky investicím zejména pomocí prostředků z ROP Severovýchod stoupá a hlavně se zvyšuje jejich kvalita. Obecně se dá ale říci, že základní turistická infrastruktura není z hlediska kvality dostatečně územně rozvrstvena a navíc chybí v kraji zařízení vyšších kategorií (např. 5* ubytovací kapacity).

Problémem v cestovním ruchu je klesající počet hostů (klesající trend od roku 2007, pokles o 17,2 %, v ČR ve stejném období pokles pouze o 7,5 %), i přenocování (klesající trend od roku 2006, pokles o 21,3 % vs. ČR ve stejném období pouze o 11,5 %). Největší propad byl u zahraničních návštěvníků. Využití lůžek (20,9 %) a pokojů (25 %) v roce 2009 bylo 3. nejnižší mezi kraji ČR (po Ústeckém kraji a kraji Vysočina), což se výrazně projevuje v rentabilitě a následném rozvoji kvality těchto zařízení. Velká část území má značný rekreační potenciál, nicméně kraj má minimum atraktivit národního a nadnárodního významu, což dokládá každoroční nejnižší návštěvnost turistických cílů mezi všemi kraji v ČR. Rozvoji cestovnímu ruchu v kraji také částečně brání jeho již dřívější image průmyslového regionu s poškozeným životním prostředím. V rámci svých marketingových aktivit, které jsou primárně zaměřeny na domácí klientelu, se již několik let snaží tuto skutečnost změnit Destinační společnost Východní Čechy.

Dopravní infrastruktura a obslužnost

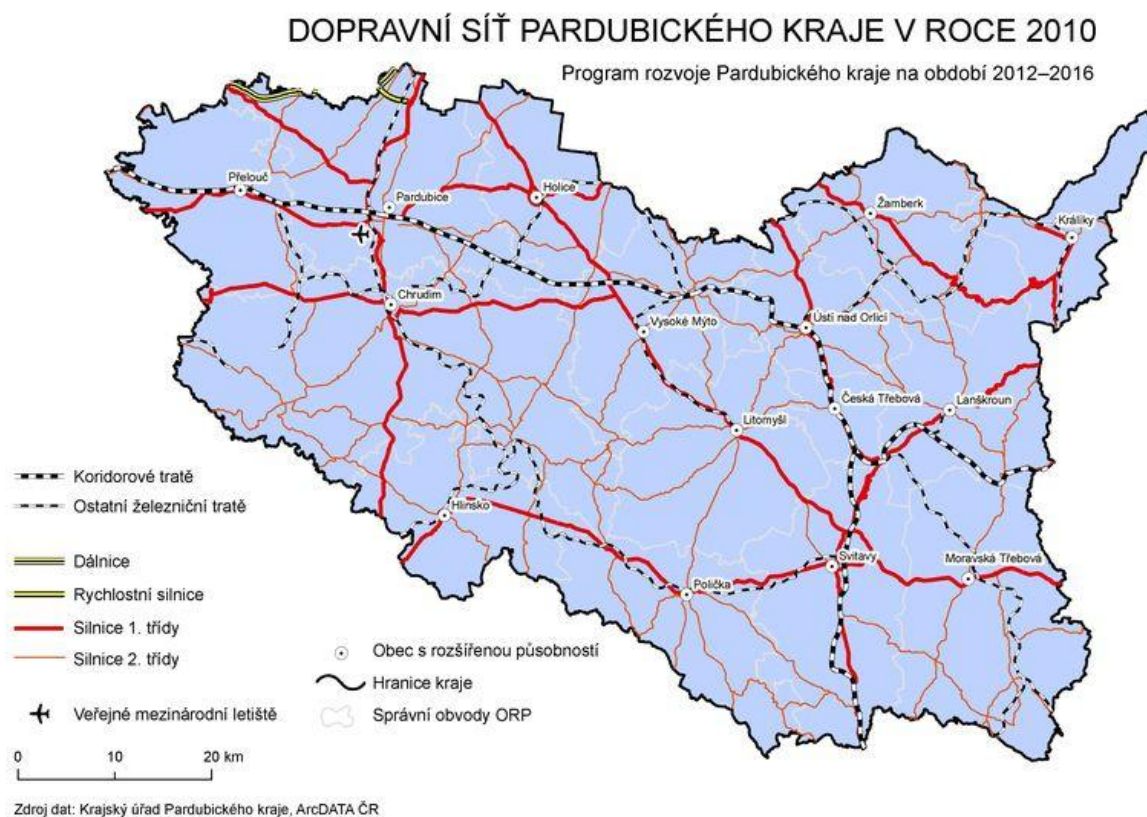
Dopravní poloha Pardubického kraje skýtá nemalý rozvojový potenciál. Centrální částí kraje prochází několik moderních železničních koridorů. V silniční infrastruktuře je ale třeba značných investic, bez nichž bude významně omezen další rozvoj jednotlivých území. V Pardubickém kraji chybí téměř úplně dálnice a navazující rychlostní komunikace.

Silniční doprava

Na území Pardubického kraje se nacházelo k 1. 1. 2009 pouze 8,2 kilometrů dálnic, žádné rychlostní silnice (nově je v provozu krátký úsek R 35 u Opatovic nad Labem), 457,8 km silnic I. třídy, 909,3 km silnic II. třídy a 2 221,5 km silnic III. třídy. Hustota silniční sítě činila 0,8 km silnic na km² (ČR 0,7 km/km²). V současné době je zejména zlepšováno spojení mezi Pardubicemi a Hradcem Králové.

Územím Pardubického kraje prochází mezinárodní silniční trasa E 442 (Hradec Králové – Olomouc) a E 461 (Brno – Svitavy). Silnice I. třídy mají význam pro území kraje v jeho vnitřním propojení a zpřístupnění jednotlivých částí kraje. Stávající síť silnic I. třídy na území kraje neodpovídá požadavkům jeho rozvoje. Síť obsahuje řadu přetížených úseků, vedení tranzitní dopravy městy prodlužuje jízdní doby a má negativní vliv na životní prostředí.

Klíčovou potřebou kraje je vybudování R 35 jako hlavní dopravní osy kraje ve směru západ – východ a R 43 vytvářející napojení na jižní Moravu. Jejich absence způsobuje nejen zhoršení průchodnosti Pardubického kraje a zhoršení stavu ovzduší v dotčených obcích, ale hlavně podvazuje aktivnější hospodářský rozvoj v celé rozvojové ose těchto komunikací Pk. Významným problémem v silniční dopravě je rovněž oddalování výstavby obchvatů měst v úsecích komunikací se silným dopravním zatížením. Problémem je také nedostatek finančních prostředků správců všech kategorií komunikací na reprodukci silničního majetku.

Obr. 7: Základní dopravní síť Pardubického kraje

Pramen: Krajský úřad Pardubického kraje, vlastní zpracování.

Železniční doprava

Pardubický kraj má poměrně hustou síť železničních tratí, ale jejich kvalita (především regionálních) je z hlediska technických parametrů různorodá. Délka tratí činí stabilně 531 km.

Územím kraje probíhá I. tranzitní železniční koridor Děčín st. hr. – nádraží Praha-Holešovice – Pardubice – Brno hlavní nádraží – Břeclav st. hr. (evropská magistrála E 40) a III. tranzitní železniční koridor Mosty u Jablunkova st. hr. – Ostrava hlavní nádraží – Přerov – Praha – Plzeň – Cheb st. hr.; úsek Česká Třebová – Přerov je součástí rovněž II. koridoru. Role těchto dopravních železničních tepen je pro kraj velmi strategická, neboť posiluje význam kraje a jeho polohu, a stává se tak určitým potenciálem pro rozvoj s mezinárodním významem, a to v řadě odvětví.

Dalšími významnými tratěmi na území kraje jsou železniční tah Liberec – Hradec Králové – Pardubice – Chrudim – Havlíčkův Brod, který je elektrifikován pouze v úseku Pardubice – Jaroměř a také trať Choceň – Týniště nad Orlicí – Hradec Králové – Velký Osek, která je elektrifikována v celém rozsahu. Je ale velkým nedostatkem, že mezi tak blízkými krajskými městy stále neexistuje dvokolejné spojení.

Vodní doprava

Vodní doprava v kraji je realizována na řece Labi, která je zahrnuta do transevropské sítě vodních cest kategorie E (magistrála E20 Severní moře – Hamburk – Ústí nad Labem – Mělník – Pardubice) dle AGN⁷. Z dlouhodobého hlediska se počítá s vybudováním logistického uzlu Pardubice s přístavem na Labi. Podmínkou k tomu je vybudování plavebního stupně Přelouč.

Letecká doprava

Jádrem letecké dopravy v kraji je **letišťe Pardubice**, které má statut veřejného mezinárodního letiště se smíšeným civilním a vojenským provozem. Je jedním z pěti páteřních letišť ČR. Nejvyšších výkonových ukazatelů dosáhlo letiště v roce 2007, do roku 2009 však jeho výkon poklesl na cca 50 % tehdejší úrovně (počet přepravených osob v roce 2009 činil 49 tis. a přepravený náklad 343 tun). Letiště je využíváno zejména pro charterové lety. K dalším vnitrostátním letišťům kraje, které mají převážně sportovní a zájmový charakter, patří letiště ve Vysokém Mýtě, Chrudimi či v Moravské Třebové.

Na severovýchodním okraji hraničí kraj s Polskem. Spojení umožňuje 1 silniční (Dolní Lipka – Boboszów), 1 železniční (Lichkov – Miedzylesie) a 3 turistické **hraniční přechody**. Leteckým hraničním přechodem je veřejné mezinárodní letiště Pardubice.

Na území Pardubického kraje je od roku 2002 rovněž rozvíjen **integrováný dopravní systém** založený na propojení jednotlivých druhů dopravy a vytvoření optimální sítě spojů. Systém se rozběhl na území okresů Pardubice a Chrudim a do roku 2012 by měl být rozšířen na většinu území kraje (jako organizátor tohoto systému byla vybrána společnost OREDO, která v současnosti již provozuje Integrovanou regionální dopravu v Královéhradeckém kraji).

Díky přirozené vazbě a spádovosti okrajových částí Pardubického kraje jsou již nyní některé obce zapojeny do integrovaných dopravních systémů sousedních krajů – jižní část okresu Svitavy (Jihomoravský kraj – IDS JMK), severní části okresu Ústí nad Orlicí (Královéhradecký kraj – IREDO) nebo východní části Pardubického kraje (Olomoucký kraj – IDSOK).

Informační a komunikační síť

Radiokomunikace a telekomunikace patřily v posledních letech k rychle se rozvíjejícím oborům. Pokrytí signálem mobilních operátorů je až na výjimky po celém území Pk. Podíl jednotlivců s mobilem se v Pk meziročně zvyšuje, v roce 2008 dosáhl hodnoty 86,5 %.

Tab. 4: Vybavenost domácností informačními technologiemi v Pk a ČR v letech 2005–2009

Podíl domácností vybavených ⁱ		2005	2006	2007	2008	2009
Pk	osobním počítačem	33,5	37,7	42,7	49,6	56,1
	připojením k internetu	21,6	25,8	31,4	38,8	48,2
	připojením k vysokorychlostnímu internetu	8,7	14,6	24,3	33,6	42,4
ČR	osobním počítačem	31,1	34,5	40,4	47,2	53,6
	připojením k internetu	21,8	26,0	33,5	41,0	48,9
	připojením k vysokorychlostnímu internetu	8,3	15,4	24,7	34,4	42,7

Pramen: Časové řady dat ICT, ČSÚ, 2010.

⁷ Evropská dohoda o hlavních vnitrozemských vodních cestách mezinárodního významu.

Velmi intenzivně se rozvíjí počítačová vybavenost a napojení na informační síť. V Pk bylo v roce 2009 vybaveno 56,1 % domácností osobním počítačem, což přesáhlo průměr ČR (53,6 %). Připojením k internetu v Pardubickém kraji dle posledních dat disponuje 48,2 % domácností, 42,4 % domácností je připojeno k vysokorychlostnímu internetu, přičemž tyto hodnoty se meziročně výrazně zvyšují a koreluji s vývojem v celé ČR.

Věda a výzkum

V rámci České republiky v roce 2009 činil podíl **výdajů na výzkum a vývoj** 1,53 % z HDP v běžných cenách, což je v posledních 4 letech setrvalý podíl. Pardubický kraj byl v roce 2008 (novější podklady k datu dokončení analýz nebyly k dispozici) podílem 1,32 % v pořadí krajů na 5. místě za Prahou a Středočeským, Jihomoravským a Libereckým krajem.

Vnitřní výdaje na výzkum a vývoj v jednotkách sídlících v kraji dosahují v posledních třech letech cca 2 miliardy Kč ročně (podíl na objemu výdajů v České republice činí cca 3,7 %). Proti stavu před deseti lety se tento objem zvýšil více než dvojnásobně.

V roce 2009 se na 121 pracovištích v Pardubickém kraji věnovalo výzkumu a vývoji cca 1,7 tis. výzkumných pracovníků (přepočtené osoby), což bylo 3,9 % z celkového počtu v rámci České republiky (43,1 tis.). Výdaje i počet zaměstnanců ve výzkumu a vývoji se po roce 2001 postupně zvyšovaly. V podnikatelském sektoru působilo 107 pracovišť, 5 pracovišť bylo vládních, 9 vysokoškolských. K nejvýraznějšímu zvýšení počtu zaměstnanců i počtu výzkumných pracovníků došlo v podnikatelském sektoru. V podnikatelském sektoru působí 75 % výzkumných pracovníků v kraji a je z něj financován stejný podíl výdajů na výzkum a vývoj. Většina pracovišť má méně než 10 pracovníků. V kraji nicméně působí 40 pracovišť s více než 20 pracovníky. Základní výzkum se uskutečňuje téměř výhradně na sedmi fakultách Univerzity Pardubice.

V oblasti výzkumu a inovací lze zmínit Contipro Group v Dolní Dobrouči, jejíž dceřiná společnost CPN získala v roce 2008 za budované „Výzkumné a vývojové centrum pro lékařské nanobiotechnologie“ ocenění agenturou CzechInvest pro projekt s největším inovačním potenciálem v České republice.

V počtu získaných patentů se kraj pohybuje v průměru mezi kraji ČR. Za posledních deset let se podařilo získat v Pardubickém kraji cca 150 patentů, což je 5–6 % ze všech patentů v ČR. V roce 2009 podalo patentovou přihlášku 15 % subjektů zabývajících se výzkumem, 87 % z výzkumných subjektů ovšem vytvořilo inovace, což je nejvyšší podíl v rámci ČR. 73 % pracovišť se věnuje výzkumu v oblasti technických věd (v rámci ČR je to celkem 62 %).

V kraji působí tři samostatné výzkumné ústavy: Výzkumný ústav bavlnářský, a.s., Výzkumný ústav organických syntéz a.s. a Synpo a.s. (původně Výzkumný ústav syntetických pryskyřic a laků). V rámci Univerzity Pardubice dále působí další čtyři výzkumná centra – Perspektivní anorganické materiály, Centrum biomolekul a komplexních molekulových systémů (společně s Ústavem organické chemie a biochemie AV ČR), Centrum biofyzikální chemie, bioelektrochemie a bioanalýzy, Výzkumné centrum kolejových vozidel. O vybudování dalších výzkumných zařízení je možno v současném rozpočtovém období EU usilovat v rámci získání dotační podpory z operačních programů (např. Výukové a výzkumné centrum v dopravě nebo Univerzitní IT pro vzdělávání a výzkum – obě z Operačního programu Výzkum a vývoj pro inovace).

Podnikatelská infrastruktura a služby

Významnou roli v rozvoji moderních technologií a při zvyšování konkurenceschopnosti hrají **klastry**. Czechinvest zmiňuje v Pardubickém kraji sídlící klastr „Medicínsko-farmaceutický klastr Nanomedic“, který vznikl v roce 2006 jako společná platforma 15 firem a 6 univerzit a výzkumných ústavů spolupracujících v oblasti výzkumu, vývoje, výroby a obchodní realizace v medicínských a nanotechnologických oborech. V současné době klastr sdružuje již 24 subjektů. Na území krajů Pardubického, Královéhradeckého a Vysočina působí klastr Omnipack, který se zaměřuje na obaly a obalovou techniku. Krajský přesah má i klastr Technické plasty. Probíhaly a probíhají iniciativy k vzniku a rozvoji dalších klastrů.

Od roku 2008 je k dispozici pro podnikatele **TechnoPark Pardubice**, který disponuje vhodnými prostory pro výzkum, zkušebnictví, prototypovou výrobu i realizaci technologií. Součástí parku je i podnikatelský inkubátor, centrum pro transfer technologií a vědeckotechnický park.

Na území kraje existuje cca 20 **průmyslových zón**, z nichž CzechInvest podpořil a eviduje 4 (Pardubice, Chrudim, Svitavy a Moravská Třebová). Zkušenosti jednotlivých obcí kraje s jejich naplněním a provozem jsou různorodé, vyplývá z nich však jednoznačná potřeba dotační podpory průmyslových zón i do budoucna. V oblasti Pardubic je také dlouhodobě plánováno multimodální logistické centrum.

Nabídkou prostor pro podnikání mohou být „**brownfields**“, tj. prostory, které ztratily své původní ekonomické využití. Pardubický kraj ve spolupráci s agenturou CzechInvest tyto plochy zmapoval: V Národní databázi brownfields, kterou spravuje agentura CzechInvest, je jich nyní zařazeno celkem 25 z celého Pardubického kraje. Jde většinou o rozlehlé areály ve větších městech (nejvíce je jich k dispozici v Pardubicích). Největší rozlohu brownfields zabírají v kraji bývalé vojenské areály.

Shrnutí

- HDP Pardubického kraje tvoří 83,5 % úrovně ČR, resp. 66,8 % úrovně EU 27.
- Silná a moderní průmyslová základna založená na zpracovatelském průmyslu – hlavními průmyslovými odvětvími jsou strojírenství, elektrotechnika a elektronika a tradiční chemická výroba.
- Proexportní orientace kraje (vývoz dopravních strojů a zařízení).
- Růst počtu právnických osob i v roce 2009, kdy vrcholila ekonomická krize.
- Propad ukazatelů cestovního ruchu od roku 2007 (jedny z nejnižších hodnot mezi kraji ČR).
- Krajem prochází 2 (resp. formálně 3) železniční koridory nadnárodního významu, propojující důležitá evropská města a hlavně kraj s Prahou.
- Hustá železniční síť.
- Chybějící páteřní silniční infrastruktura vyššího řádu (dálnice a rychlostní silnice).
- Na území kraje se rozvíjí integrovaný dopravní systém (plné pokrytí zatím pouze na Pardubicku a Chrudimsku).
- U mezinárodního letiště v Pardubicích došlo k výraznému poklesu přepravených osob i nákladu (na polovinu mezi roky 2007 a 2009).
- Dlouhodobě plánována realizace prodloužení splavnosti Labe až do Pardubic (nutné vybudování plavebního stupně Přelouč) a vybudování multimodálního logistického uzlu.

- Srovnatelný rozvoj informačních a komunikačních technologií v kraji s průměrem ČR, mírně nadprůměrná vybavenost osobními počítači.
- Pardubický kraj byl podílem výdajů na vědu a výzkum na HDP (1,32 %) 5. v pořadí krajů.
- 75 % výzkumných pracovníků v kraji působí v podnikatelském sektoru. Z něho jsou také financovány tři čtvrtiny výdajů na výzkum a vývoj.
- Činnost několika klastrů (Nanomedic, Omnipack, Technické plasty) a výzkumných center na území kraje.
- Prostory vhodnými pro výzkum, zkušebnictví, prototypovou výrobu i realizaci technologií disponuje TechnoPark Pardubice.
- Existuje nabídka připravených průmyslových zón a brownfields vhodných k podnikatelskému využití.

A.2.3 Analýza environmentálního prostředí

Kvalita životního prostředí

Pardubický kraj se vyznačuje rozmanitostí přírodních podmínek, různou intenzitou osídlení i průmyslové a zemědělské výroby, a proto je rozdílná i kvalita životního prostředí. Mezi nejméně postižená území antropogenní činností patří oblast podhůří a vrchovin (bez větších sídel) ve střední a severní části okresu Ústí nad Orlicí, v jižní části okresu Svitavy a v jižní části okresu Chrudim.

Naopak nejvíce poškozené je životní prostředí v územích s koncentrovaným průmyslem, osídlením a hustou dopravní infrastrukturou, a to především v pardubické aglomeraci. Stupeň poškození životního prostředí zejména chemickým průmyslem (Paramo a. s., Syntesia a. s.) a energetikou (elektrárny Chvaletice a Opatovice) má v kraji přes výrazné zlepšení v posledních letech rozměry nejvýznamnějších problémů životního prostředí. Také Polabí – oblast v minulosti značně intenzifikovaného zemědělství – dlouhodobě směřuje k integrovanému a multifunkčnímu hospodaření v krajině a přírodě.

Mezi území s poškozeným životním prostředím lze řadit i velké zemědělsky intenzivně obhospodařované plochy, kde je narušena přirozená biodiverzita (narušení diverzity druhů jako takové, nebo spíše dlouhodobé narušení ekosystémů, a zejména přírodních struktur a vazeb v krajině) či kde dochází k plošnému znečišťování vody dusičnany, těžkými kovy a dalšími látkami (zde se situace razantně zlepšila). Zejména se jedná o území okresů Pardubice a Chrudim (kromě jižní části), západní část okresu Ústí nad Orlicí a severní a střední část okresu Svitavy.

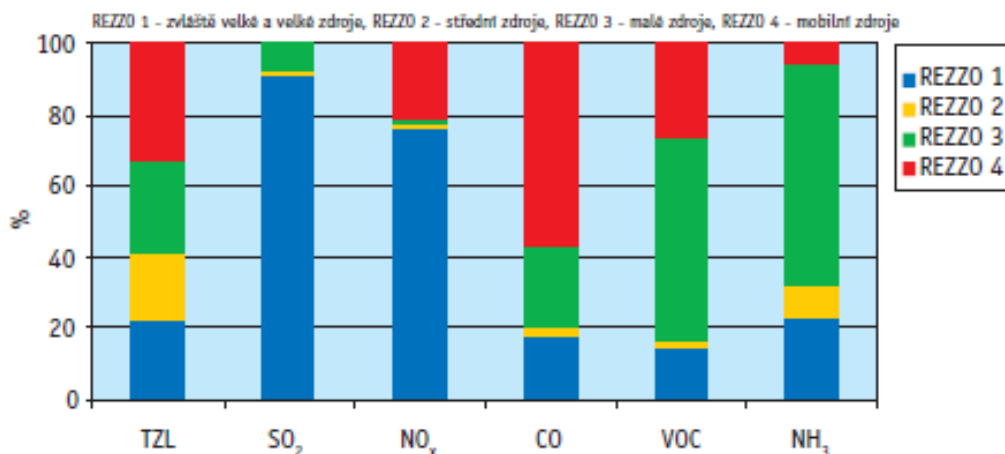
Investiční výdaje na ochranu životního prostředí v přepočtu na obyvatele zaostávají za úrovní celé České republiky, přesto se však řadí ještě do horní poloviny čtrnácti krajů. Neinvestiční náklady na ochranu životního prostředí v přepočtu na milion Kč hrubého domácího produktu velmi výrazně rostly a od roku 2006 značně překračovaly celorepublikovou úroveň. Investiční výdaje směřovaly zejména na nakládání s odpadními vodami, neinvestiční náklady na nakládání s odpady. Problémem zůstává nevyrovnanost v čerpání výdajů na ochranu životního prostředí, protože většina financí směřovala zejména do Pardubic a okolních center, což je ale vzhledem ke stavu jejich životního prostředí logické.

Ovzduší

Imisní znečištění ovzduší v Pardubickém kraji je pod průměrem ČR z hlediska celorepublikového znečištění ovzduší. Kraj přispívá spíše k dálkovému přenosu škodlivin do okolních krajů, než ke kontaminaci pouze vlastního území (až na výjimky inverzních kotlin měst Moravská Třebová, Svitavy, Polička, apod.). Ke zvýšeným imisním hodnotám dochází na území okresu Pardubice, zejména v obdobích a místech inverzního zvrstvení atmosféry, kde je největší koncentrace průmyslových a dopravních aktivit. Na západním okraji okresu Pardubice je umístěna tepelná elektrárna Chvaletice, na severním tepelná elektrárna Opatovice. Obě jsou největšími zdroji emisí znečišťujících látek do ovzduší v kraji, zejména tuhých znečišťujících látek (TZL), oxidu siřičitého (SO₂), oxidů dusíku (NO_x) a organických látek (OC, VOC), přesto se díky instalaci nových technologií podařilo tyto hodnoty za posledních 20 let výrazně snížit. Na celkové imisní situaci se výrazně podílejí též mobilní zdroje – zejména u škodlivin NO_x, TZL a oxidu uhelnatého (CO) – a malé zdroje (lokální topeniště) – TZL, CO, VOC.

Podle aktuálních map oblastí se zhoršeným ovzduším (2008) však není v kraji žádná oblast se stabilně zhoršeným ovzduším, což je primát mezi kraji v ČR a zároveň jde i o kraj s velmi nízkou úrovní znečištění ovzduší přízemním ozónem (z hlediska nebezpečí pro zdraví obyvatel a zdravotních rizik, včetně incidence alergií apod.), což je opět primát mezi kraji v ČR. Na

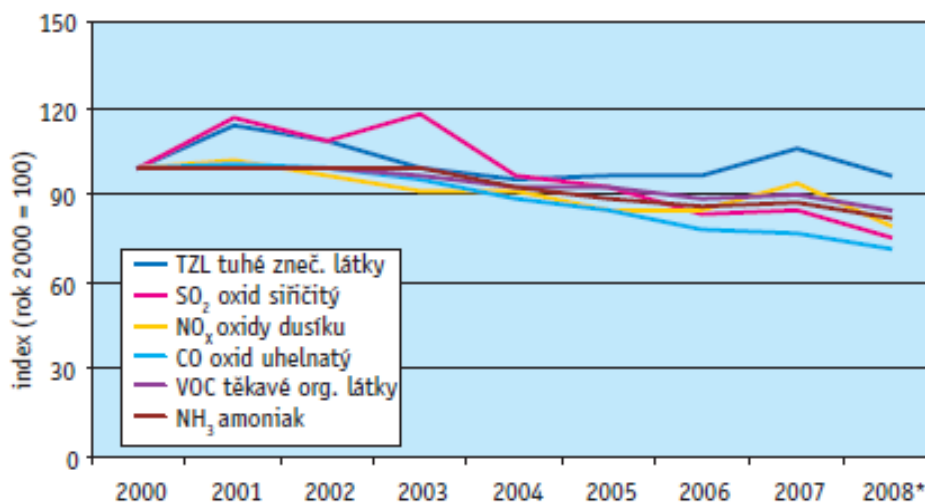
druhou stranu vzhledem ke koncentraci průmyslu je možné, že většina škodlivin skutečně končí mimo kraj.

Obr. 8: Struktura zdrojů emisí v Pardubickém kraji (v %) v roce 2008

Pramen: Stav životního prostředí v jednotlivých krajích ČR – Pardubický kraj. Praha: Cenia, MŽP, 2009.

Kraj má ve srovnání s ostatními kraji průměrnou emisní zátěž z dopravy, což souvisí i s mírně podprůměrnou automobilizací. Měrné hodnoty jsou lehce pod průměrem ČR, na území kraje se vyprodukuje okolo 5 % celkových národních emisí sledovaných látek z dopravy. Nízké emise z automobilové dopravy mohou být způsobeny zejména jistou nedostupností a neprostupností větší části kraje pro nákladní automobilovou dopravu, a tak jsou imise koncentrovány zejména v okolí Pardubic a pak podél tepny Holice, Vysoké Mýto, Litomyšl, Svitavy, Moravská Třebová, která je pravděpodobně nejfrekventovanější komunikací v kraji (kromě spojnice s Hradcem Králové).

Obr. 9: Vývoj emisí základních znečišťujících látek v Pardubickém kraji (* předběžné údaje)

Pramen: Stav životního prostředí v jednotlivých krajích ČR – Pardubický kraj. Praha: Cenia, MŽP, 2009.

V Pk došlo v posledních letech ke snížení emisí všech sledovaných látek s výjimkou tuhých znečišťujících látek, u nichž je trend kolísavý, což dokazuje i obr. 9. Emise tuhých znečišťujících látek souvisí jednak s množstvím resuspendovaných pevných prachových částic a také s průběhem zim, které jsou dlouhé a často prašné. V neposlední míře k tomu přispívá i dálkový přenos prachu za nevhodných povětrnostních podmínek z nově neobdělávaných zemědělských ploch u nás, na Slovensku, a zejména na Ukrajině.

Voda

Území Pardubického kraje je, ve srovnání s ostatními kraji ČR, bohaté na vodní zdroje a má propracovanou vodovodní soustavu propojenou s vodovodní soustavou Královéhradeckého kraje. Většina městských celků má vlastní dostatečné vodní zdroje, zejména v podhůří a na Českomoravské vrchovině. Pardubický kraj je vodohospodářsky mimořádně významnou oblastí s přebytky vodních zdrojů nadregionálního významu, a to jak podzemních vod, tak odběrů povrchových vod z vodních toků. Klíčovým povrchovým zdrojem vody je řeka Chrudimka pramenící pod obcí Dědová při jižní hranici Pardubického kraje. Mezi nejvýznamnější podzemní zdroje Pardubického kraje lze uvést zdroj v Březové, který má nadregionální význam (tento zdroj zásobuje pitnou vodou především město Brno), Čistá (oba Svitavsko) a dále Hrobice včetně šterkoviště Opatil (Pardubicko), Podlažice (Chrudimsko) a Pekla (Ústeckoorlicko). Na území kraje převažují odběry povrchové vody nad odběry podzemní vody. Samotná úprava vod se uskutečňuje zejména v západní části kraje (okres Pardubice a severní část okresu Chrudim). Východní a jižní části jsou bohaté na podzemní vody s velmi dobrou kvalitou vody. V okresech Svitavy a Ústí nad Orlicí jsou významným zdrojem vody hydrogeologické rajony Vysokomýtské, Kyšperské a Ústecké synklinály. Významné zásoby podzemních vod jsou vázány zejména na východočeské synklinály české křídové pánve (okres Ústí nad Orlicí a Svitavy) a na kvartérní sedimenty Labe.

Jakost povrchových vod, kterou ovlivňují především bodové zdroje znečištění (města a obce, průmyslové závody, objekty soustředěné zemědělské živočišné výroby a staré ekologické zátěže) se v ČR i Pk dlouhodobě zlepšuje. Největším tokem kraje je Labe, ale i ostatní toky jsou významné, například Svitava v povodí Dyje jako vodohospodářsky významný tok, případně Chrudimka nebo Orlice. Nejhorší kvalita z povrchových toků v kraji je právě zaznamenána na řece Labi. Z tohoto pohledu mají velký význam čistírny odpadních vod (ČOV) a kanalizační systém, které znečištění povrchových vod zmírňují. Problémem je, že často nejsou instalovány v menších sídlech na horních tocích, kde mají zásadní vodohospodářský význam.

Využití půdního fondu

Rozloha Pk v roce 2009 činila 451 864 ha, z toho 272 430 ha zaujímá zemědělská půda. Meziročně poklesla výměra orné půdy o 624 ha, naopak se zvyšuje výměra trvalých travních porostů (TTP, o 328 ha). Procento zornění se meziročně mírně snižuje, v roce 2009 dosáhlo hodnoty 73,0 %, což je v rámci ČR hodnota mírně nadprůměrná (71,2 %). Výměra lesů činila v roce 2009 dle ČÚZK 133 569 ha, lesnatost dosáhla 29,6 %, avšak průměr ČR je 33,7 %. Obecně lze tedy konstatovat postupný trend nárůstu plochy TTP a zastavěných ploch na úkor orné půdy, na druhou stranu také dochází k nárůstu ploch lesa (PUPFL), a tím i k zvyšování koeficientu ekologické stability (KES).

Plochy lesů a trvalé travní porosty zajišťují především ekologickou stabilitu krajiny. Z výše naznačených důvodů náleží většina území Pardubického kraje do oblastí s nízkou ekologickou stabilitou krajiny (koeficient ekologické stability Pk je mezi kraji pátý nejnižší a pod průměrem ČR, v rámci kraje je nejnižší v okrese Pardubice, nejvyšší v okrese Ústí nad Orlicí) a do oblastí nejohroženějších vodní a větrnou erozí půd. Trend KES je ovšem celorepublikově stoupající, což je samozřejmě pozitivní tendence, i když v souvislosti s tím dochází k výraznému vyčlenění ploch rozvoje od ploch volné krajiny.

Funkční využití půdního fondu by také mělo být koordinováno zejména vzhledem ke stále se častěji opakujícím hrozbám přírodních katastrof (např. větrná smršť nebo blesková povodeň na Chrudimsku v posledních letech). Hospodaření s půdou by mělo být udržitelné a plně v souladu s ochranou krajiny a předcházením škod v obydlených částech území.

Těžba nerostných surovin

Největší význam v kraji má těžba stavebního kamene, šterkopísků a vápenců. Těžená ložiska stavebního kamene se nacházejí např. v lokalitách Chvaletice, Mistrovice, Bystřec, Stašov. Ze šterkopísků jsou nejdůležitější ložiska Čeperka 1 a Pamětník. Vápence se těží na ložisku Prachovice a slouží převážně k výrobě cementu. Nejdůležitějšími ložisky cihlářských surovin jsou Tuněchody a Holice.

Obecně lze konstatovat, že jde o kraj relativně bohatý na různorodé suroviny, ať jde o ložiska rašeliny, písků nebo na Českomoravské vrchovině i uranové rudy a kovů. Ložiska v současnosti nejsou využívána i přes jejich relativní dostupnost.

Technická infrastruktura

Odpady

Činnost kraje v oblasti odpadového hospodářství je zaměřena na plnění strategických cílů, stanovených ve schváleném Plánu odpadového hospodářství Pardubického kraje. Podle rámcové směrnice č. 98/2008/ES o odpadech je stanoveno nakládání hierarchie nakládání s odpady následovně: předcházení vzniku – příprava opětovnému použití – materiálové využití – jiné využití, např. energetické – odstranění.

Vysoká koncentrace chemického průmyslu v Pardubickém kraji určuje i skladbu produkovaného odpadu, stejně jako celkovou produkci. Z hlediska celostátního se v produkci odpadů řadil Pardubický kraj v roce 2008 na 9. místo v ČR.

Produkce podnikového odpadu v přepočtu na tis. Kč HDP byla v roce 2008 v Pardubickém kraji nejnižší v porovnání s ostatními kraji ČR. Ve zpracovatelském průmyslu vznikla polovina podnikového odpadu, ve stavebnictví třetina.

Produkce komunálního odpadu na obyvatele je výrazně podprůměrná a kraj dosahuje příznivých hodnot ukazatelů v oblasti třídění odpadů (po Královéhradeckém a Libereckém kraji). Nepříznivá situace je u nakládání s odpady celkem, kde podíl odstraněných odpadů více než dvojnásobně převyšuje republikový průměr a je mezi kraji druhý nejvyšší (výrazný vliv na ukládání odpadů však má lokalizace skládek v okrajových územích kraje, kam je částečně svážen odpad i z krajů Středočeského, Jihomoravského a Královéhradeckého). Zároveň je zde nízký podíl využitých odpadů, což platí zejména pro recyklaci a regeneraci.

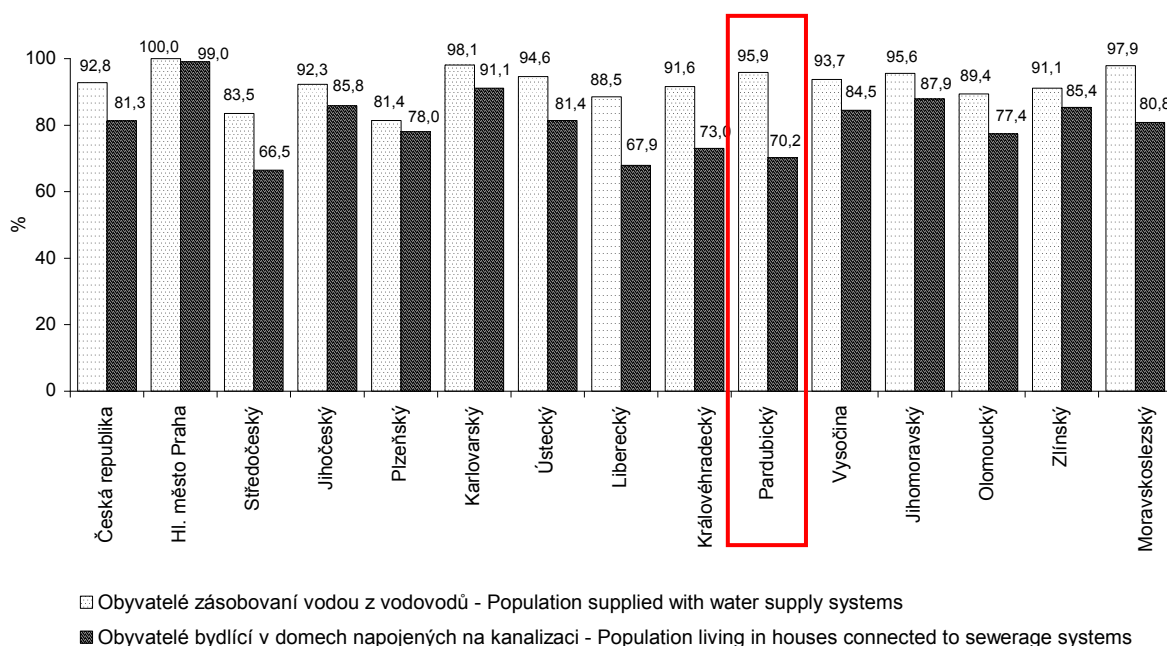
V Pardubickém kraji jsou velmi dobře evidovány lokality se starými ekologickými zátěžemi a případně tzv. černými skládkami. Pardubický kraj znalosti o jejich existenci v současné době využívá k jejich postupnému sanování za přispění finančních prostředků z Operačního programu Životní prostředí a prostřednictvím svého rozpočtu.

Vodní hospodářství

Délka vodovodní sítě v Pk dosahuje 4 552 km a je na ní napojeno 122,6 tis. vodovodních přípojek. Z celkového počtu 516 329 obyvatel kraje (k 31. 12. 2009) je pitnou vodou z vodovodů pro veřejnou potřebu zásobeno 494,6 tis. trvale bydlících obyvatel, tj. 95,9 % obyvatel kraje. U většiny vodovodů je zdrojem pitné vody voda podzemní. Vzhledem k tomu, že vodohospodářské soustavy Hradecka a Pardubicka jsou propojené, je třeba v těchto oblastech vnímat zásobení pitnou vodou v širším kontextu.

V Pardubickém kraji je na veřejnou kanalizaci připojeno cca 70,2 % obyvatel, průměr v ČR je 81,3 %. Z toho podílu je na kanalizace zakončené ČOV napojeno 93,3 % obyvatel (v Pk bylo v roce 2009 celkem 94 ČOV, přičemž všechny aglomerace nad 2 000 obyvatel v Pk byly

zabezpečeny řádným čištěním splaškových vod kromě obcí Dolní Roveň a Dolní Újezd, ve kterých se kanalizace a obecní ČOV budují s dokončením v roce 2011. Řádným čištěním odpadních vod jsou zabezpečeny i mnohé obce nad 1 000 EO, případně mají řešeny lokální ČOV, čistící odpadní vody ze soustředěné zástavby. Pro menší obce (o velikosti 500–1 000 obyvatel) především na Poličsku a Svitavsku je v současné době nereálné budování centrálních čistíren a kanalizace vzhledem k uspořádání jejich obytné zástavby – jedná se většinou o obce, které se rozkládají pouze podél komunikací, případně podél vodotečí v jejich údolních nivách. Náklady na vybudování kanalizačního systému jsou s přihlédnutím k charakteru zástavby a z něho vyplývajícího potřebného rozsahu kanalizačního systému neúměrně vysoké. V těchto obcích je budování systémové kanalizace, zakončené ČOV, neefektivní a musí být řešeno individuálně.

Obr. 10: Podíl obyvatel zásobovaných vodou napojených na kanalizaci pro veřejnou potřebu v roce 2009

Pramen: Vodovody, kanalizace a vodní toky v roce 2009, ČSÚ 2010.

Součástí vodního hospodářství je také protipovodňová ochrana. Prevence před povodněmi je v České republice formulována ve Strategii ochrany před povodněmi, v Pk je směrodatným dokumentem Koncepce protipovodňové ochrany Pardubického kraje, která mimo jiné uvádí, že na území Pardubického kraje je nejnižší míra retence v dílčím povodí Svratky (Svitava a Křetínka), Třebůvky a Moravské Svratky, kde je zvýšené riziko urychleného odtoku při vyšších srážkách s negativními dopady na průběh povodní i v páteřních tocích. Z tohoto hlediska je rizikové i dílčí povodí Divoké Orlice, především v oblasti Králík, i když celková jeho míra retence je vlivem nádrže Pastviny vysoké. Na tyto oblasti je tedy především nutné zaměřit pozornost při rozhodování o přípravě a realizaci příslušných opatření, především komplexních pozemkových úprava a protierozních opatření.

Energetika

Velkými zdroji elektrické energie jsou na území kraje elektrárny Opatovice nad Labem a Chvaletice. Hlavními napájecími body v kraji jsou transformační stanice 220/110 kV Opočínkův a 400/110 kV Krasíkov provozované ČEPS, a.s. Praha. Kromě těchto velkých zdrojů

jsou v kraji i závodní výroby (např. Aliachem, a.s. o.z. Synthesia) a vodní elektrárny Pastviny, Litice, Práčov, Seč.

Vytápění obcí a měst se provádí různým způsobem buď lokálně, domovními kotelny ústředního vytápění nebo zdroji tepla středních výkonů (sídlištích, městských, průmyslových). Lokální, malé a střední zdroje tepla na pevná paliva negativně ovlivňují životní prostředí. Tento vysoký podíl lokálního znečištění způsobují také tzv. mobilní zdroje znečištění. Města Pardubice, Chrudim a Lázně Bohdaneč jsou zásobeny ze soustavy centralizovaného zásobování teplem Elektrárny Opatovice, a.s. Další zdroje tepla v Pardubickém kraji představuje Teplárna Pardubice a Teplárna Zelená Louka Semtín.

Pardubický kraj má průměrný stupeň plynofikace. V kraji bylo v roce 2006 plynofikováno 357 obcí, tj. 78,9 % z celkového počtu obcí v Pardubickém kraji. Stav plynofikace je v jednotlivých okresech kraje rozdílný – nejvyšší dostupnost zemního plynu je v okrese Pardubice (96,5 %), a Chrudim (84 %) a nejnižší v okresech Svitavy (69,9 %) a Ústí nad Orlicí (64,2 %). V PK má ve vytápění domácností největší zastoupení zemní plyn, využívá jej více než 85 000 domácností (více než 58 %) a z hlediska ČR se jedná o nadprůměrný podíl (průměr ČR je 38,7 %). Další významné způsoby vytápění jsou centrální zásobování teplem, ale i ekologicky méně příznivý otop uhlím, jehož průměr ČR je 13,5 %.

V Pardubickém kraji dochází rovněž k využívání alternativních zdrojů energie: vodní energie (Chrudimka), biomasy a v poslední době i energie větrné a sluneční. Energie větrná a sluneční s sebou na mnoha místech přináší významné krajinářské problémy za cenu nepřiliš stabilních dodávek energie. Jako zásadní se jeví investiční pobídky v podobě výhodnosti investice do solárních a větrných elektráren, které mohou velmi rychle zničit krajinu i infrastrukturu (větrné elektrárny v Orlických horách, na Vysočině a na Kralickém Sněžníku). Význam těchto zdrojů je však pouze doplňující.

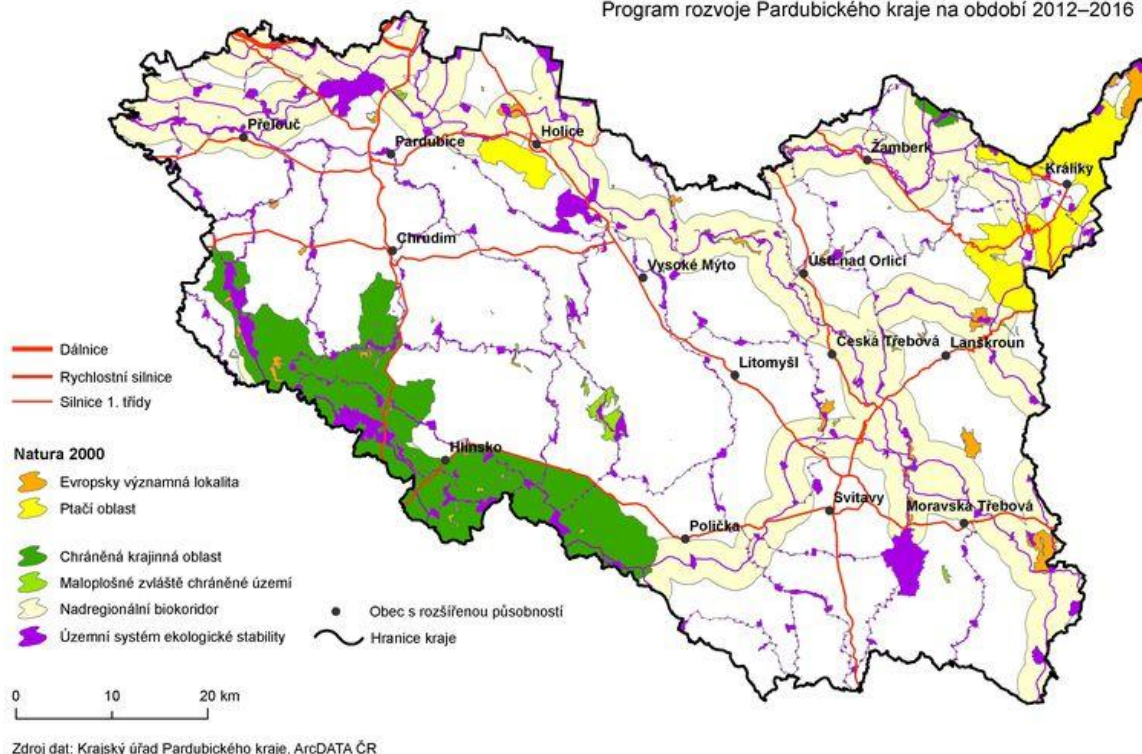
Ochrana přírody a krajiny

Na území kraje se z velkoplošných zvláště chráněných území nachází CHKO Železné hory a CHKO Žďárské vrchy na jihozápadní hranici kraje a velmi malá část CHKO Orlické hory na severovýchodní hranici kraje. V kraji bylo v roce 2009 evidováno 97 maloplošných zvláště chráněných území o celkové rozloze 5 224 ha – konkrétně 3 národní přírodní rezervace (NPR), 2 národní přírodní památky (NPP), 39 přírodních rezervací (PR) a 53 přírodních památek (PP). Dále je v kraji vyhlášeno 10 přírodních parků, které zajišťují územní ochranu přírody na obecné úrovni. Krajský úřad Pardubického kraje zajišťuje péči o 61 maloplošných zvláště chráněných území.

Část chráněných území a CHKO je orientována do jižní části kraje, avšak hustší, a tím i významněji omezující je koncentrace prvků ochrany přírody a krajiny (nejen zvláště chráněných) v severní a hlavně severovýchodní části kraje, kde se jedná o podstatně více zachovalou krajinu, což do budoucna může významně omezit rozvoj infrastruktury i osídlení tímto směrem. Síť významných krajinných prvků a ÚSES a její návaznosti se jeví jako nevyrovnané (stejně jako distribuce ZCHÚ a CHKO). Jako zásadní se jeví stanovení kritérií pro další rozvoj, zejména na území přírodních parků kraje a v horských a podhorských oblastech, kde řada jinak významných území není podchycena ochranou přírody a krajiny.

OCHRANA PŘÍRODY A KRAJINY V PARDUBICKÉM KRAJI V ROCE 2010

Program rozvoje Pardubického kraje na období 2012–2016

Zdroj dat: Krajský úřad Pardubického kraje, ArcDATA ČR

Obr. 11: Ochrana přírody a krajiny v Pardubickém kraji v roce 2010

Pramen: ArcDATA ČR, vlastní zpracování

Velmi specifický, ale o to důležitější způsob spolupráce se v kraji musí odehrávat také na úrovni **ochrany obyvatel kraje**. Hlavním nástrojem této oblasti je efektivně fungující Integrovaný záchranný systém Pardubického kraje (IZS). Integrovaný záchranný systém je vymezen zákonem a používá se zejména při vzniku mimořádné události (např. povodně, větrné kalamity nebo epidemie) a při potřebě provádět současně záchranné a likvidační práce dvěma anebo více složkami integrovaného záchranného systému. Mezi základní složky IZS patří Hasičský záchranný sbor České republiky, jednotky požární ochrany zařazené do plošného pokrytí kraje, zdravotnická záchranná služba a Policie České republiky. Tyto základní složky jsou na požádání doplněny ostatními složkami IZS (např. ozbrojené bezpečnostní sbory, ostatní záchranné sbory nebo orgány ochrany veřejného zdraví).

Ochranu obyvatel má ve své kompetenci i samotný krajský úřad a jednotlivé jeho obce. Kraj zřizuje bezpečnostní radu a krizový štáb Pardubického kraje a pořizuje povodňový a krizový plán.

Shrnutí

- Přes postupné snižování emisní i imisní zátěže přetrvává znečištění vod i ovzduší v okrese Pardubice (chemický průmysl, elektrárny). Celkové emisní a imisní znečištění ovzduší v kraji je však pod průměrem ČR.
- Území Pardubického kraje je, ve srovnání s ostatními kraji ČR, bohaté na vodní zdroje a má propracovanou vodovodní soustavu. Jakost povrchových vod se v kraji stále postupně zlepšuje.

- V Pk se nachází přírodní léčebné Lázně Bohdaneč s přírodními léčivými zdroji vod a peloidů.
- Postupný trend nárůstu trvale travnatých ploch a zastavěných ploch na úkor orné půdy.
- Podprůměrný koeficient ekologické stability území ve srovnání s průměrem ČR.
- Podprůměrné procento zalesnění.
- Kraj je relativně bohatý na různé nerostné suroviny, ale ložiska v současnosti nejsou příliš využívána.
- Vysoký podíl odpadů ukládaných na skládky, nedostatečná recyklace odpadů.
- Dobrá úroveň zmapování starých ekologických zátěží (lokalit brownfields) v kraji.
- Celkový podíl obyvatel kraje napojených na veřejnou kanalizaci zakončenou ČOV je pod republikovým průměrem (což je dáno především množstvím malých obcí, pro které je vybudování ČOV velmi nákladné, obce nad 2 000 EO mají kromě dvou kanalizací zakončenou ČOV).
- Vysoký stupeň plynofikace kraje, velký počet plynofikovaných obcí v kraji.
- Významné energetické zdroje přímo na území kraje (Elektrárna Opatovice a Chvaletice).
- Na území Pardubického kraje byly evidovány 3 velkoplošná zvláště chráněná území (CHKO Orlické hory, Železné hory a Žďárské vrchy) a 97 maloplošných zvláště chráněných území o celkové rozloze cca 10 % území kraje (ve srovnání s ostatními kraji se jedná o podprůměrnou hodnotu).
- Zajištění krizového řízení pomocí Integrovaného záchranného systému Pardubického kraje.

A.2.4 Analýza prostorového uspořádání území a vztahů rozhodujících subjektů

Administrativně-správní členění území

Pardubický kraj tvoří spolu s krajem Královéhradeckým a Libereckým důležitou územní jednotku Evropské unie – region NUTS II Severovýchod, kterých je v České republice celkem osm. Vedle toho představuje nově od roku 2001 jeden ze 14 krajů ČR, dříve byl součástí vymezeného Východočeského kraje. V rámci nižšího vnitřního členění zahrnuje území čtyř okresů (Chrudim, Pardubice, Svitavy a Ústí n. Orlicí), 15 obvodů obcí s rozšířenou působností (ORP) a 26 obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem (POÚ). Okres Svitavy a ORP Králupy jsou zařazeny na seznam regionů se soustředěnou podporou státu pro období 2010–2013.

Pardubický kraj je tvořen 451 obcemi, z nichž má celkem 36 obcí statut města a město Pardubice je statutárním městem. Krajským městem je desáté největší město ČR, statutární město Pardubice, ve kterém se koncentrují nejdůležitější instituce veřejné správy. Z hlediska struktury obcí se kraj řadí mezi území České republiky s nadprůměrným počtem menších obcí (do 2000 obyv.), což způsobuje určité problémy například při jejich správě, informování nebo celkovém budoucím rozvoji, který je úzce spjat s finančním přerozdělováním či dotačním systémem ČR.

Role Pardubického kraje při rozvoji území

V prostředí České republiky jsou regiony (tj. kraje) hlavními subjekty pro realizaci regionální politiky. Pro řízení rozvoje je třeba rozlišovat roli vlastní samosprávy (kraje) a roli úřadu (krajského úřadu). Role kraje v oblasti regionálního rozvoje je realizována prostřednictvím volených orgánů kraje – zastupitelstva, rady kraje a hejmana.

Pro výše uvedené účely Pardubický kraj zpracovává strategické dokumenty (všeobecné i oborové) a dokumenty územního plánování (územně plánovací dokumentace a územně plánovací podklady zahrnující územně analytické podklady), v jejichž rámci je problematika regionálního rozvoje řešena. Postupným provazováním těchto úrovní by mělo být docíleno efektivnějšího přístupu k rozvoji území.

Nejvýznamnějším koncepčním dokumentem Pk je **Program rozvoje Pardubického kraje** platný na určité období (většinou 4–5 let). Tento všeobecný dokument doplňuje široká škála několika desítek oborově zaměřených koncepcí a dokumentů (přehled viz přílohy) z různých oblastí rozvoje (např. životní prostředí, zdravotnictví nebo vzdělávání).

Nejvýznamnějším dokumentem územního plánování kraje jsou **Zásady územního rozvoje Pardubického kraje**, které byly vydány v roce 2010. Vedle toho byly v roce 2009 dokončeny Územně analytické podklady Pardubického kraje, jejichž součástí je také rozbor udržitelného rozvoje území.

Zásady územního rozvoje Pardubického kraje (ZÚR Pk) stanovují základní požadavky na účelné a hospodárné uspořádání území kraje, vymezují plochy a koridory nadmístního významu, stanovují požadavky na jejich využití, zejména plochy nebo koridory pro veřejně prospěšné stavby, veřejně prospěšná opatření, stanovují kritéria pro rozhodování o možných variantách nebo alternativách změn v jejich využití. ZÚR Pk také vymezuje plochy a koridory, s cílem prověřit možnosti budoucího využití. Součástí ZÚR je i vyhodnocení vlivů na udržitelný rozvoj území.

ZÚR Pk zpřesňují rozvojové oblasti, rozvojové osy a specifické oblasti, které jsou vymezené v Politice územního rozvoje České republiky. Zároveň vymezují rozvojové oblasti, rozvojové osy a specifické oblasti krajského významu.

1. Rozvojové oblasti

- Rozvojová oblast republikového významu OB4 (Hradec Králové / Pardubice)
- Rozvojové oblasti krajského významu: OBk 1 (Vysoké Mýto – Choceň), OBk 2 (Česká Třebová – Ústí nad Orlicí), OBk 3 (Svitavy)

2. Rozvojové osy

- Rozvojové osy republikového významu: OS 4 (Praha – Kolín – Pardubice), OS 8 (Hradec Králové / Pardubice – Moravská Třebová – Mohelnice – Olomouc), OS 9 (Brno – Svitavy / Moravská Třebová)
- Rozvojové osy krajského významu: OSk 1 (Chrudim – Chrast – Skuteč – Hlinsko), OSk 2 (Choceň – České Libchavy / Sopotnice – Ústí nad Orlicí – Vamberk), OSk 3 (Ústí nad Orlicí – Letohrad – Žamberk), OSk 4 (Česká Třebová – Lanškroun), OSk 5 (Holice – Borohrádek – Kostelec nad Orlicí), OSk 6 (Svitavy – Polička)

3. Specifické oblasti

- Specifická oblast republikového významu SOB 3 Jeseníky – Králický Sněžník
- Specifické oblasti krajského významu: SOBk 1 Jižní Moravsko Třebovsko (část obcí z ORP Moravská Třebová a Svitavy), SOBk 2 Jižní Poličsko (část obcí z ORP Polička a Svitavy)

4. Centra osídlení

ZÚR vymezují na území Pardubického kraje tyto kategorie center osídlení:

- vyšší centrum: Pardubice,
- střední centra: Chrudim, Česká Třebová, Svitavy, Ústí nad Orlicí, Vysoké Mýto,
- významná nižší centra: Hlinsko, Choceň, Lanškroun, Litomyšl, Moravská Třebová, Polička, Přelouč,
- lokální centra: Heřmanův Městec, Holice, Králíky, Letohrad, Skuteč, Třemošnice, Žamberk,
- ostatní obce s pověřeným obecním úřadem: Chrast, Chvaletice, Jablonné nad Orlicí, Jevíčko, Lázně Bohdaneč, Nasavrky.

Ve výše zmíněných oblastech jsou v ZÚR definovány úkoly z oblastí usměrňování územního rozvoje, rozhodování o změnách v území a územního plánování. Specifikace jednotlivých regionů ze ZÚR a územně analytických podkladů jednotlivých ORP Pardubického kraje jsou zohledněny v analytické části PRK a k jím určeným úkolům bude přihlíženo i při formulaci návrhové části PRK.

ZÚR dále zpřesňují plochy a koridory dopravní a technické infrastruktury vymezené v PÚR a dále vymezují plochy a koridory krajského významu. Mezi nejdůležitější patří vymezení koridorů rychlostních silnic R 35 a R43.

Vnější vztahy kraje

Vnější vztahy kraje lze rozdělit na úroveň zahraniční (v rámci EU a mimo EU) a úroveň národní. Z nástrojů, které jsou k rozvoji vnějších vztahů užívány, lze rozlišit například nástroje institucionální, věcné nebo finanční.

Spolupráce v rámci EU probíhá intenzivněji a aktivněji, než spolupráce se státy mimo EU. Významným posunem v této oblasti bylo v roce 2007 otevření kanceláře Zastoupení Pardubického kraje při EU v Bruselu. V začátcích fungování byl kladen důraz především na reprezentaci Pardubického kraje v Bruselu a monitoring činností hlavních institucí EU. Od roku 2009 ale postupně dochází k přesunu priorit Zastoupení na tyto priority:

- Cílená reprezentace zájmů Pardubického kraje u institucí EU a prosazování prioritních témat a případů Pardubického kraje.
- Posilování pozic regionů a příprava nové podoby strukturální politiky EU po roce 2013.
- Prezentace Pardubického kraje v Belgii.
- Organizačně-odborné zázemí pro členy Výboru regionů a dalších pracovníků/subjektů kraje při cestách do Bruselu, Štrasburku či Lucemburku.
- Monitoring politik EU – vytvoření „informačního mostu“ mezi Bruselem a Pardubickým krajem a vyhledávání partnerů do projektů Evropské komise.

Vedle Zastoupení Pardubického kraje při EU spolupracuje kraj v rámci EU také s jednotlivými regiony na bázi partnerství. Při vytváření těchto vztahů kraj respektoval geografické, historické a kulturní souvislosti, zkušenosti z již existujících svazků, ale také nově vzniklé příležitosti. Pardubický kraj má nyní v zahraničí pět partnerských regionů, se kterými rozvíjí spolupráci na základě uzavřených dohod. První hejtman Pardubického kraje podepsal v rozmezí let 2001–2004 dohody s představiteli níže uvedených regionů.

Tab. 5: Partnerské regiony Pardubického kraje

Region Centre – Francie	Vládní kraj a okres Tübingen-Reutlingen ve spolkové zemi Badensko-Württembersko – Německo
Dolnoslezské vojvodství – Polsko	Prešovský samosprávný kraj – Slovensko

Pramen: Krajský úřad Pardubického kraje, 2010

Národní úroveň vnějších vztahů kraje je nejsilněji reprezentována členstvím kraje v **Asociaci krajů České republiky**, což je otevřená zájmová nestranická a nevládní organizace, která byla založena na základě zákonů České republiky v roce 2001, a Pardubický kraj byl jejím zakládajícím členem. Základním a společným zájmem všech členů – krajů – je péče o všestranný rozvoj území a o potřeby občanů v něm žijících. Asociace krajů ČR se snaží hájit společné zájmy a práva svých členů v duchu Evropské charty místní samosprávy, vytvářet podmínky pro řešení problémů a otázek společných pro členy, podílet se na vytváření podmínek pro vzdělávání členů zastupitelstev krajů, zaměstnanců krajů a také pomáhat krajům při jejich zahraničních aktivitách.

Vnitřní vztahy kraje

Vnitřní vztahy Pardubického kraje by se mohly rozdělit na systém spolupráce, ve kterém figuruje přímo Pardubický kraj a na systém spolupráce jednotlivých aktérů Pardubického kraje (veřejný, soukromý, neziskový sektor).

Pardubický kraj je zřizovatelem 115 subjektů z oblasti školství, zdravotnictví (15), sociálních služeb (9), kultury (6) a dopravy (1). Pardubický kraj je dále členem řady subjektů, např. Destinační společnost Východní Čechy nebo Euroregion Glacensis.

Jednotliví aktéři rozvoje Pardubického kraje (obce, podnikatelé, NNO...) mohou realizovat spolupráci v oblasti regionálního rozvoje různými způsoby. Jednotlivé formy spolupráce, do nichž se mohou zapojit, se liší strukturou členů, prostorovou úrovní, šíří spolupráce atd. Nejvýznamnější konkrétní formy spolupráce jsou níže stručně charakterizovány.

Nejdůležitější reprezentant veřejného sektoru – obce – vytvářejí v Pardubickém kraji uskupení výhradně na základě zákona č. 128/2000 Sb. v podobě zvané „**svazky obcí**“. Ty obvykle vznikají pro územně ucelenou oblast, vymezenou přirozenými přírodními, technickými nebo historickými hranicemi a dalšími důležitými pojícími prvky. Členy svazků (někdy se nazývají mikroregiony) se mohou stát pouze obce. V Pardubickém kraji existuje dle krajského registru 61 mikroregionů (viz přílohy), které pokrývají téměř celé území kraje, a z nichž cca dvě třetiny vznikly s cílem všeobecného rozvoje území a třetina vznikla účelově nejčastěji s cílem vybudování kanalizace, vodovodu nebo plynofikace. Svazky obcí vytváří v současné době zejména platformu pro výměnu informací a zkušeností stávajících a nových představitelů obcí. Důležitou roli v těchto uskupeních hraje významnější středisko mikroregionu často městské středisko nebo dokonce přímo obec s rozšířenou působností (ORP), které se stává vůdčím členem a reprezentantem daného uskupení.

Vedle toho řada obcí v kraji spolupracuje s partnerskými městy a obcemi v některém z evropských států, přitom není výjimkou spolupráce i s více městy či obcemi. V rámci partnerské spolupráce bývají jedny z nejčastějších témat aktivity z oblasti kultury, cestovního ruchu a výměny informací.

Soukromý sektor, který je reprezentován podnikatelskými subjekty, může také vytvářet mnoho různých forem spolupráce. Tou nejvýznamnější je jistě členství v hospodářské komoře, kterou v kraji představuje Krajská hospodářská komora Pardubického kraje. Ta měla ke konci roku 2009 celkem 420 členů (246 právnických osob a 174 fyzických osob) a měla zastoupení ve všech okresech kraje. Její hlavní činnost spočívá v poradenství a vzdělávání podnikatelských subjektů a patří k organizaci s největší členskou základnou podnikatelských subjektů v kraji. Vedle toho existují v kraji i různé organizace podobného zaměření ale již s větší oborovou vyhraněností a různě velkou základnou jako například Regionální agrární komora Pardubického kraje nebo Asociace hotelů a restaurací. Specifickým typem spolupráce mohou být klustry, které sdružují subjekty (nejen podnikatelské) podobného zaměření a synergií svých činností mění původní konkurenci jednotlivců v budoucí konkurenceschopnost celého společenství. Konkretizace tohoto typu spolupráce v Pk je uvedena v kapitole A.2.2.

V oblasti **neziskového sektoru** je oblast spolupráce jednotlivých subjektů (NNO) velmi různorodá a řídí se hlavně jejich společným tematickým zaměřením. Koalice nevládek Pardubicka (KONEP) zastřešuje NNO z celého kraje. Dlouhodobým cílem KONEP je podporovat vzájemnou spolupráci, výměnu zkušeností a pomáhat v rozvoji neziskových organizací v kraji.

V samotném Pardubickém kraji bylo zaregistrováno 5 516 NNO (údaj k 31. 8. 2009)⁸. Jejich hlavní činnost se týká především oblasti sportu a rekreace (37,0 %), organizačních činností (18,4 %) a sociálních služeb (10,6 %). Podle odhadů KONEP zaměstnávají neziskové organizace v kraji přes 16 000 osob, pro řadu NNO je ale problémem financování jejich aktivit.

Formální typ spolupráce, který propojí subjekty veřejné, soukromé a neziskové sféry, se nazývá **místní akční skupina** (MAS). V MAS mohou být sdruženy obce, svazky obcí, podnikatelé, nestátní neziskové organizace či neorganizovaní občané. Jejich hlavním smyslem je rozvinout vnitřní rozvojový potenciál území s důrazem na venkov. V Pardubickém kraji se nachází deset MAS (viz přílohy), z nichž sedm získalo podporu z Evropské unie na své fungování pro období 2007–2013. Ta jim umožní efektivnější přístup ke koncepčnímu rozvoji jejich území.

Další možnou platformu spolupráce představuje členství v euroregionu. Pardubický kraj je součástí Euroregionu Glacensis, jehož cílem je překonávat hranice a postupně snížit jejich význam na úroveň správního členění s pozitivně stimulujícím účinkem na spolupráci např. v oblastech dopravy nebo cestovního ruchu.

Vedle výše naznačených forem spolupráce napříč spektrem subjektů existují i formy zaměřené velmi účelově na rozvoj pouze jedné oblasti (doprava, technická infrastruktura, sociální služby...). Typickým příkladem mohou být organizace cestovního ruchu, ve kterých se soustřeďují subjekty cestovního ruchu daného regionu a rozvíjí lokální partnerství. V Pardubickém kraji působí tyto organizace jak na krajské úrovni (Destinační společnost Východní Čechy), tak i na úrovni oblastní (Králický Sněžník, o.p.s.).

Pardubický kraj a čerpání dotačních fondů EU

Vstup České republiky do Evropské unie umožnil čerpání evropských fondů, což znamenalo významný impuls pro realizaci četných projektů na území Pardubického kraje.

V první fázi (2004–2006) byly čerpány jednotlivými žadateli finance do území kraje zejména prostřednictvím celostátního Společného regionálního operačního programu (SROP) v rámci něhož přišlo do kraje více než 0,5 mld. Kč, což je výrazně více než do zbylých krajů v rámci regionu soudržnosti NUTS II Severovýchod. Finance šly zejména do infrastruktury pro rozvoj dopravy, lidských zdrojů nebo cestovního ruchu. Žadatelé mohli na celostátní úrovni předkládat své projekty i do jiných rozvojových programů (životní prostředí, průmysl...).

Schválená Strategie regionálního rozvoje ČR pro období 2007–2013 spatřuje možnost čerpat strukturální fondy jako hlavní finanční zdroj pro její naplňování. Současné národní programy jsou z pohledu disponibilních zdrojů velmi malé a navíc jich je velké množství (jejich počet se odhaduje na 300). To neumožňuje jejich efektivní koncentraci na skutečně prioritní témata a projekty. Naproti tomu např. prostředky z Regionálního operačního programu NUTS II Severovýchod nebo prostředky z Integrovaného operačního programu umožňují realizovat i stamilionové projekty. V současném období (2007–2013) byla významně posílena finančně regionální dimenze kohezní politiky, a to zejména zavedením regionálních operačních programů pro každý region soudržnosti NUTS II zvlášť. Již za první polovinu tohoto období se podařilo aktérům z Pardubického kraje získat více než 3,5 mld. Kč z ROP NUTS II SV na projekty zaměřené na rozvoj dopravní infrastruktury, měst a venkova, cestovního ruchu a podnikatelského prostředí (bližší konkretizace viz příloha 2).

⁸ Analýza nestátního neziskového sektoru v Pardubickém kraji. KONEP, 2009.

I v tomto období mají možnost oprávnění žadatelé také podávat rozvojové projekty do státních operačních programů (podnikání, školství, výzkum, přeshraniční spolupráce...), a to dokonce na výrazně vyšší alokace než tomu bylo v minulosti. I když úplné údaje nejsou k dispozici, lze odhadnout, že v rámci současného plánovacího období byly subjektům z území Pardubického kraje k polovině roku 2010 schváleny finanční prostředky minimálně ve výši 13 mld. Kč. Je ale nutno konstatovat, že jednotlivé tematické operační programy v sobě téměř neobsahují žádný regionální pohled (zvýhodnění problémových regionů atd.). Svým způsobem tedy evropské dotace posilují celkový rozvoj kraje, a tedy jen v omezené míře přispívají k řešení regionálních disparit. Navíc velký počet operačních programů v ČR (24) způsobuje jejich tematickou roztržitost vyvolávající problémy při snaze komplexního řešení témat nebo rozvoje území. Tyto problémy by měly být řešeny v rámci vyjednávání nového programovacího období.

V období současné realizace PRK právě začíná probíhat diskuze nad budoucím nastavením kohezní politiky Evropské unie pro další rozpočtové období (2014–2020). Diskuze sice zatím probíhá zejména na evropské a národní úrovni, ale i tak je již nyní velmi nutné začít diskutovat o budoucím zaměření podpory do jednotlivých regionů. Vybrané prioritní oblasti pro region soudržnosti NUTS II Severovýchod by také měly být podpořeny jejich zařazením do připravované návrhové části PRK, který je koncipován na období 2012–2016.

Shrnutí

- Pardubický kraj je součástí regionu soudržnosti NUTS II Severovýchod spolu s krajem Královéhradeckým a Libereckým.
- Velké správní území ORP Chrudim ve srovnání s ostatními ORP kraje, skládá se z 6 POÚ.
- Nadprůměrný počet malých obcí Pk ve srovnání s ostatními kraji ČR.
- Pardubický kraj disponuje aktuálními koncepčními dokumenty v oblastech své působnosti.
- Severozápad kraje je součástí velmi hospodářsky silné Hradecko-pardubické aglomerace.
- Pardubický kraj je aktivní při rozvoji vnějších vztahů (Zastoupení kraje v Bruselu, partnerské regiony v EU ...).
- Široké spektrum forem spolupráce různých subjektů v rámci Pardubického kraje (např. místní akční skupiny, asociace podnikatelských subjektů, organizace cestovního ruchu...).
- Vysoký podíl obcí kraje zapojených do jednotlivých struktur spolupráce, velký počet dobrovolných svazků obcí.
- Široké využívání současného dotačního systému EU pro rozvoj území Pardubického kraje.

A.3 REGIONÁLNÍ ANALÝZA

Regionální analýza charakterizuje správní obvody obcí s rozšířenou působností z hlediska jejich úrovně a vývoje v oblasti sociální, ekonomické, environmentální a prostorové a identifikuje hlavní problémy těchto území. Jsou posuzovány podmínky pro sociální a hospodářský rozvoj a environmentální situace s cílem vytvořit podklad pro konkrétnější regionální zacílení intervencí formulovaných v návrhové části.

U každého obvodu ORP jsou shromážděny významné skutečnosti, které jej charakterizují. Specifikovány jsou podle čtyř pilířů, s nimiž je v tomto Programu pracováno, na základě dostupných statistických dat a také podle toho, zda je daná skutečnost pro ORP příznivá či nikoliv (pozitiva vs. negativa). Vybrané statistické údaje týkající se jednotlivých ORP jsou uvedeny adresně vždy u jednotlivých správních obvodů a pro vzájemné a rychlé porovnání jsou pak také prezentovány souhrnně i v tabulce na konci této kapitoly. Pro větší názornost situace v jednotlivých ORP byly vybrané ukazatele také kartograficky znázorněny, přičemž byly srovnány s průměrem kraje i ČR (jak celkově, tak také s vyloučením Prahy, která hodnoty u řady ukazatelů výrazně ovlivňuje).

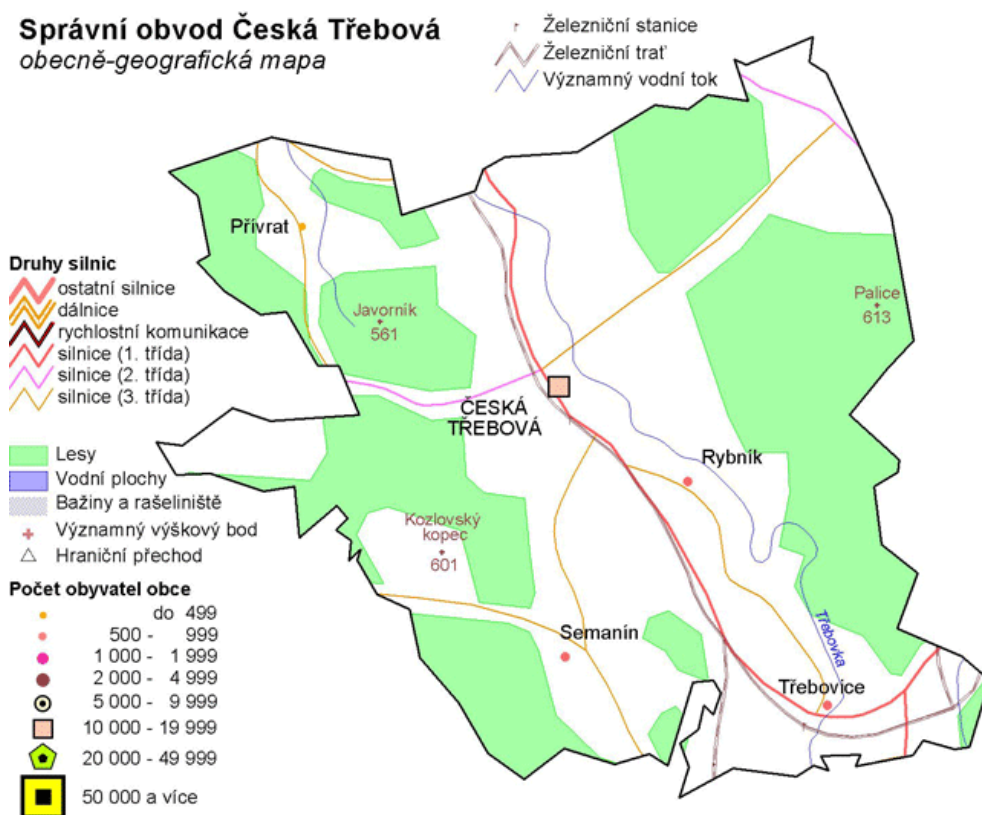
Administrativní členění kraje
Administrative breakdown of the region

Obr. 12: Administrativně-správní členění Pardubického kraje
Pramen: ČSÚ

Česká Třebová

Území ORP Česká Třebová se nachází ve východní části Pardubického kraje a je jedno ze dvou území ORP (ještě Litomyšl), které nemá společné hranice s jiným krajem.

Obr. 13: Obecně geografická mapa ORP Česká Třebová

Pramen: ČSÚ

ORP Česká Třebová je nejmenším správním obvodem v kraji, který je tvořen pouze 5 obcemi, v nichž žilo ke konci roku 2009 celkem 18 712 obyvatel. Hustota zalidnění na Českotřebovsku je ve srovnání s krajským průměrem dvojnásobná ($234,8 \text{ osob/km}^2$) a zároveň druhá nejvyšší po ORP Pardubice. V samotném městě Česká Třebová žije 86,5 % obyvatel celého správního obvodu. V uplynulých 10 letech počet obyvatel stále klesal, i když se tempo snižování počtu obyvatel v posledních několika letech snížilo. Přirozený přírůstek je na úrovni krajského průměru, pokles obyvatel jde na vrub migraci – migrační úbytek v přepočtu na 1000 obyvatel je druhý nejvyšší v kraji (po Králicku).

Území tohoto ORP je navrženo v Zásadách územního rozvoje Pardubického kraje (dále jen ZÚR Pk) jako součást rozvojové osy krajského významu OBk 2 Česká Třebová – Ústí nad Orlicí.

Česká Třebová je významným železničním uzlem České republiky, což se do značné míry odráží i v odvětvové specializaci zaměstnanosti v regionu. Dle výsledků posledního sčítání lidu v roce 2001 pracovalo v odvětví dopravy a telekomunikací 20 % ekonomicky aktivního obyvatelstva správního obvodu. V průměru za celý kraj činil tento podíl 7 %.

Českotřebovsko se dlouhodobě vyznačuje vyšší mírou nezaměstnanosti ve srovnání s krajským průměrem. K 31. 12. 2009 činila míra nezaměstnanosti 12,8 %, což je třetí nejvyšší v kraji. Na území tohoto ORP je vykazována nejvyšší míra dlouhodobé nezaměstnanosti – cca třetina

uchazečů o zaměstnání je v evidenci déle než 12 měsíců. Při sčítání v roce 2001 zde bylo kladné saldo dojížděky za prací. Míra podnikatelské aktivity je podprůměrná.

ORP se vyznačuje nejnižším podílem zemědělské půdy (41,4 %) na rozloze ORP a nejvyšším podílem lesních pozemků (45,6 %) ze všech ORP v kraji. Chráněná území se zde vyskytují minimálně. Jádru obvodu vykazuje výrazně sníženou hodnotu krajinného rázu díky dominanci města s velkou rozlohou železničního areálu, je ale obklopeno územím se zvýšenou hodnotou.

Tab. 6: Vybrané ukazatele v ORP Česká Třebová za rok 2009

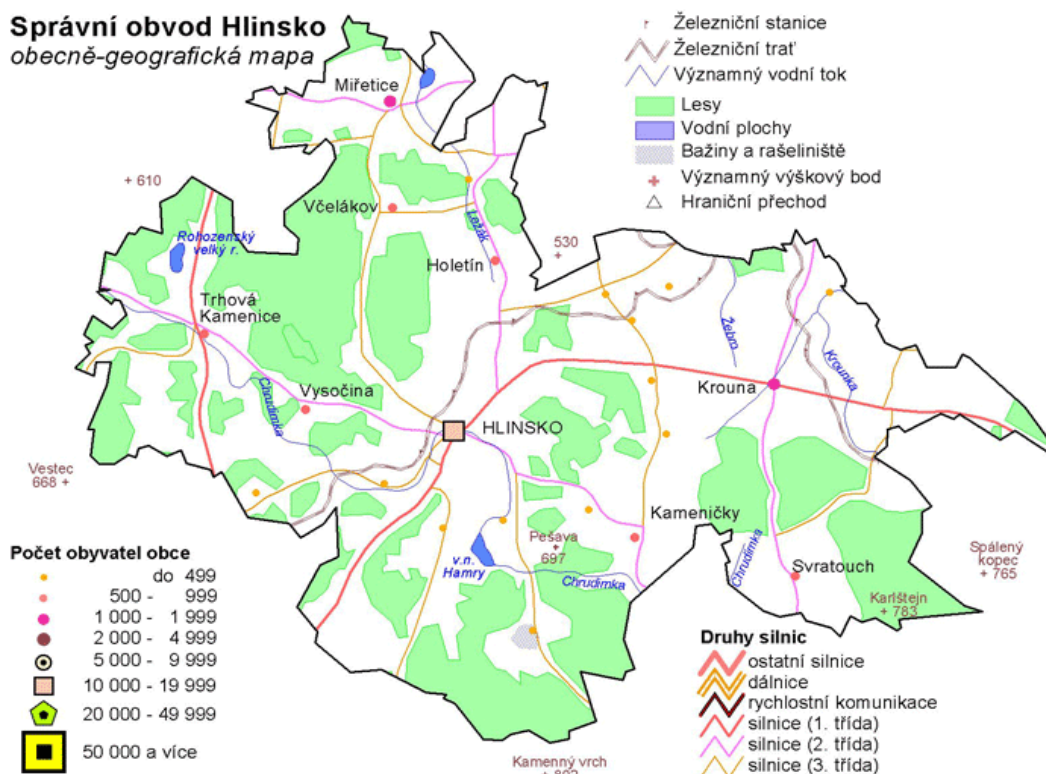
Ukazatel	ČR	kraj	Česká Třebová	Ukazatel	ČR	kraj	Česká Třebová
Počet obcí	6 250	451	5	Volná pracovní místa	30 927	1 813	44
Výměra v ha (k 31. 12.)	7 886 520	451 864	7 971	Počet uchazečů /1 VPM	17,1	14,6	28,6
Počet obyvatel (k 31. 12.)	10 506 813	516 329	18 712	Míra nezaměstnanosti (%)	9,2	10,3	12,8
Hustota zalidnění (obyv./km ²)	133,2	114,3	234,8	Podnikat. aktivita (ekon. subjekty/1 000 obyv.)	245	212	190
Podíl obyv. žijících ve městech (%)	70,4	61,9	86,5	Počet ekonomických subjektů	2 570 611	109 449	3 551
Změna počtu obyv. 2006–09	102,1	101,7	99,1	v tom zeměd., myslivost, lesnictví a rybolov (%)	3,6	4,5	2,4
Změna počtu obyvatel 2001–09	102,9	101,8	97	v tom průmysl (%)	12,7	15,2	12,5
Porodnost (‰)	11,3	10,9	11,5	v tom stavebnictví (%)	12,2	13,3	11,7
Úmrtnost (‰)	10,2	9,7	10,1	v tom služby (%)	71,5	67,0	73,4
Přirozený přírůstek/1 000 obyv.	1,0	1,2	1,3	Dokončené byty/1 000 obyv. (2005–2009)	3,5	3,2	2,3
Migrační saldo/1 000 obyv.	2,7	1,0	-5,1	Podíl zeměd. půdy (%)	53,8	60,3	41,4
Celkový přírůstek (úbytek)/1 000 obyv.	3,7	2,2	-3,8	Procento zornění (%)	71,2	73,0	59,6
Podíl obyv. nad 65 let (%)	15,2	15,5	15,9	Podíl lesních pozemků (%)	33,6	29,6	45,6
Index stáří	107,0	106,2	109,6	Koeficient ekol. stability	1,1	0,9	1,9
Evidovaní uchazeči o zaměstnání	539 136	26 817	1 274	Podíl rozlohy ORP se sniž. kvalitou ŽP (%)	*	34,8	25,4
z počtu uchaz. absolventi (%)	6,6	6,6	5,4	Obce s plynofikací (%), 2006	*	78,9	60,0
uchazeči evid. nad 12 měsíců (%)	23,0	20,5	31,1	Obce s kanalizací s koncovou ČOV (%), 2006	*	27,7	40,0

Pozitiva	Negativa
Sociální pilíř	
<ul style="list-style-type: none"> Relativně vysoká porodnost Druhý nejhustěji zalidněný obvod ORP ze všech ORP v kraji (po ORP Pardubice) Nejvyšší podíl městského obyvatelstva (dáno městským charakterem ORP) 	<ul style="list-style-type: none"> Dlouhodobý úbytek počtu obyvatel (druhý nejvyšší v kraji) Nepříznivá věková struktura obyvatel (vysoký index stáří)
Ekonomický pilíř	
<ul style="list-style-type: none"> Výhodná dopravní poloha a dostupnost zejména díky významnému železničnímu uzlu 	<ul style="list-style-type: none"> Relativně vysoká míra nezaměstnanosti Druhá nejvyšší míra dlouhodobé nezaměstnanosti v rámci ostatních ORP v kraji v roce 2009 (po ORP Moravská Třebová) Podprůměrná míra podnikatelské aktivity
Environmentální pilíř	
<ul style="list-style-type: none"> Nejvyšší podíl lesních pozemků mezi obvody ORP, nejnižší podíl zemědělské půdy 	<ul style="list-style-type: none"> Minimální rozloha chráněných území Snížená hodnota krajinného rázu daná dominancí

Pozitiva	Negativa
<ul style="list-style-type: none"> • Celé území leží v CHOPAV Východočeská křída s kvalitními zdroji pitné vody 	<ul style="list-style-type: none"> města s velkou rozlohou železničního areálu
<i>Prostorový pilíř</i>	
<ul style="list-style-type: none"> • Rozvojová osa krajského významu OBK 2 Česká Třebová – Ústí nad Orlicí 	<ul style="list-style-type: none"> • Obvod ORP zahrnuje pouze město Českou Třebovou a 4 nejbližší obce tzn., že město výrazně ovlivňuje charakter území ORP
<i>Další skutečnosti</i>	
<ul style="list-style-type: none"> • Rozlohou nejmenší správní obvod v kraji • Dlouhodobě rozvíjené souměstí Ústí nad Orlicí – Česká Třebová s 2. největší koncentrací obyvatel v kraji 	

Hlinsko

Území ORP Hlinsko se nachází na jižní hranici Pardubického kraje a sousedí tak s krajem Vysočina a jejich hranici tvoří hornatý pás Železných hor.

Obr. 14: Obecně geografická mapa ORP Hlinsko

Pramen: ČSÚ

ORP Hlinsko leží na 24 658 hektarech a představuje 5,5 % rozlohy kraje. Ve 22 obcích, které tvoří správní obvod, žilo k 31. 12. 2009 celkem 21 505 obyvatel (4,2 % obyvatelstva kraje). Počet obyvatel je v průběhu posledních let relativně stabilní. Přirozený přírůstek obyvatel je nepatrně záporný, je ovlivněn, jednak nízkou mírou porodnosti, která je nejnižší z celého kraje, a úmrtností, jež je vyšší než průměr kraje. V regionu je vyšší zastoupení stárnoucí složky obyvatel v populaci, důsledkem toho je zde zaznamenán třetí nejvyšší index stáří ve srovnání s ostatními ORP v kraji (113,5), po ORP Přelouč a Pardubice.

ORP Hlinsko je úzce spjato s náboženskými tradicemi (cca 50 % věřících v populaci), což ho v této kategorii řadí na první místo v kraji. Díky tomu se zde dodržují různé tradiční zvyky a pořádá mnoho různých akcí. Kontrastem k vyšší míře religiozity v populaci působí nejnížší počet uzavřených manželství na 1 000 obyvatel z celého kraje (3,3).

Část území ORP (obce Hlinsko a Holetín) je navrženo v ZÚR Pk jako součást rozvojové osy krajského významu OSk 1 Chrudim - Chrast - Skuteč – Hlinsko.

Míra nezaměstnanosti z dosažitelných uchazečů byla na konci roku 2009 mírně nad krajským průměrem (11,2 %). Ve struktuře domovního fondu mají významné zastoupení rodinné domy, v důsledku vysokého počtu domů užívaných k rekreaci se podíl neobydlených domů řadí k největším v kraji. Na území ORP se také nacházejí významní tradiční výrobci, kteří jsou zároveň i největšími zaměstnavateli např. ETA, a.s., Mlékárna Hlinsko, MEGATECH Industries Hlinsko nebo Mias OC spol. s r.o., Krouna. V ORP se v roce 2009 projevila oproti minulým letům nadprůměrná intenzita výstavby v oblasti bydlení, čímž se dá předpokládat budoucí zvýšení počtu obyvatel území.

Hlinecko patří k územím se značně členitým reliéfem, jihozápadní část leží v CHKO Železné hory, na východě se rozprostírá CHKO Žďárské vrchy. ORP se tak řadí mezi cílová území rekreace nejen obyvatel Pardubického kraje. Nachází se zde jediná vesnická památková rezervace v kraji (Hlinsko – Betlém), nejnavštěvovanější turistický cíl v kraji – skanzen Veselý Kopec (73 tis. návštěvníků v roce 2009) a od roku 2010 i masopustní průvod zařazený na seznam nehmotného dědictví UNESCO. Území je přírodovědně zajímavé, vedle CHKO je zde řada ZCHÚ, jde o přírodní, klidnou část kraje oddělenou a výše položenou, tedy méně dostupnou. Z hlediska kvality životního prostředí jde o území s nadprůměrně vysokou ekologickou stabilitou.

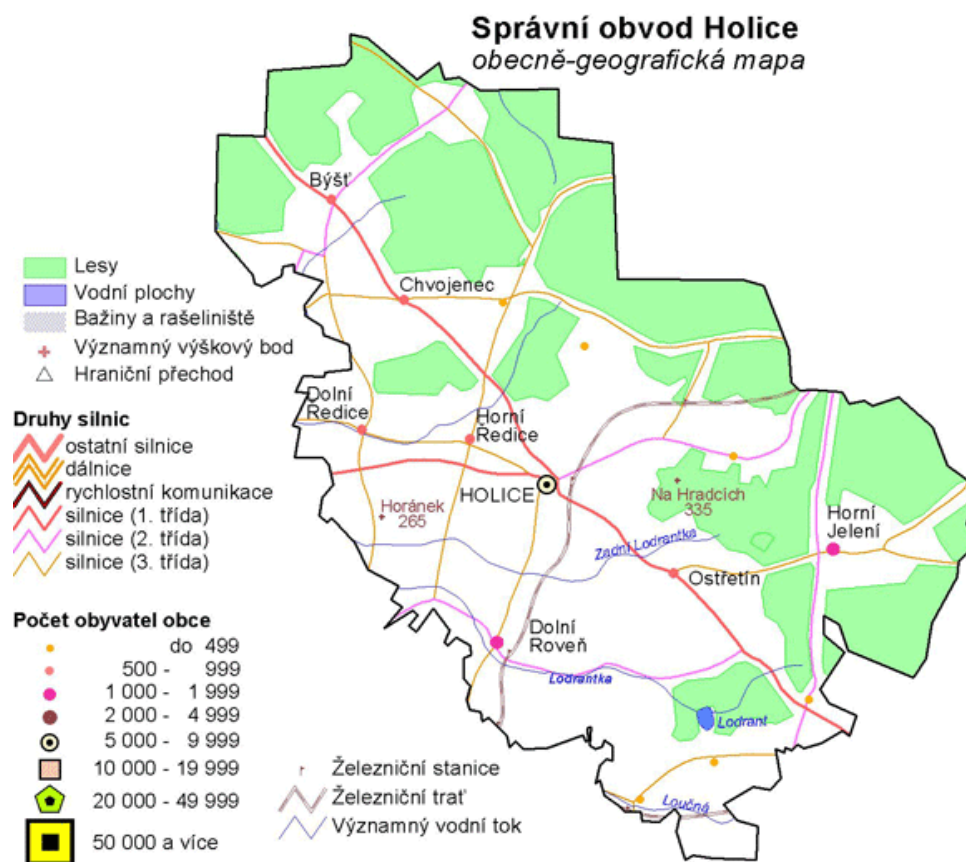
Tab. 7: Vybrané ukazatele v ORP Hlinsko za rok 2009

Ukazatel	ČR	kraj	Hlinsko	Ukazatel	ČR	kraj	Hlinsko
Počet obcí	6 250	451	22	Volná pracovní místa	30 927	1 813	38
Výměra v ha (k 31. 12.)	7 886 520	451 864	24 658	Počet uchazečů /1 VPM	17,1	14,6	30,8
Počet obyvatel (k 31. 12.)	10 506 813	516 329	21 505	Míra nezaměstnanosti (%)	9,2	10,3	11,2
Hustota zalidnění (obyv./km ²)	133,2	114,3	87,2	Podnikat. aktivita (ekon. subjekty/1 000 obyv.)	245	212	209
Podíl obyv. žijících ve městech (%)	70,4	61,9	47,5	Počet ekonomických subjektů	2 570 611	109 449	4 500
Změna počtu obyv. 2006–09	102,1	101,7	100,1	v tom zeměd., myslivost, lesnictví a rybolov (%)	3,6	4,5	7,3
Změna počtu obyvatel 2001–09	102,9	101,8	99,0	v tom průmysl (%)	12,7	15,2	20,2
Porodnost (‰)	11,3	10,9	9,4	v tom stavebnictví (%)	12,2	13,3	14,0
Úmrtnost (‰)	10,2	9,7	9,9	v tom služby (%)	71,5	67,0	58,5
Přirozený přírůstek/1 000 obyv.	1,0	1,2	-0,5	Dokončené byty/1 000 obyv. (2005–2009)	3,5	3,2	2,3
Migrační saldo/1 000 obyv.	2,7	1,0	0,6	Podíl zeměd. půdy (%)	53,8	60,3	54,1
Celkový přírůstek (úbytek)/1 000 obyv.	3,7	2,2	0,1	Procento zornění (%)	71,2	73,0	59,6
Podíl obyv. nad 65 let (%)	15,2	15,5	16,5	Podíl lesních pozemků (%)	33,6	29,6	35,6
Index stáří	107,0	106,2	113,5	Koeficient ekol. stability	1,1	0,9	1,8
Evidování uchazeči o zaměstnání	539 136	26 817	1 176	Podíl rozlohy ORP se sniž. kvalitou ŽP (%)	*	34,8	11,0
z počtu uchaz. absolventi (%)	6,6	6,6	7,0	Obce s plynofikací (%), 2006	*	78,9	90,9
uchazeči evid. nad 12 měsíců (%)	23,0	20,5	16,3	Obce s kanalizací s koncovou ČOV (%), 2006	*	27,7	18,2

Pozitiva	Negativa
<i>Sociální pilíř</i>	
<ul style="list-style-type: none"> Stabilizovaný počet obyvatel Široká nabídka volnočasových aktivit Dodržování lidových tradic spojených se zvyky Vysočiny (masopusty, jarmarky, poutě...) 	<ul style="list-style-type: none"> Vysoký index stárí Nízká míra porodnosti V dlouhodobém horizontu velmi podprůměrná intenzita výstavba bytů v ORP (vyjma roku 2009)
<i>Ekonomický pilíř</i>	
<ul style="list-style-type: none"> Území atraktivní pro cestovní ruch (místo pro zimní rekreaci, skanzeny, tradice a akce...) Významní tradiční výrobci (např. ETA, a.s., Mlékárna Hlinsko, MEGATECH Industries Hlinsko nebo Mias OC spol. s r.o., Krouna) 	<ul style="list-style-type: none"> Mírně nadprůměrná míra nezaměstnanosti Ztížená dopravní dostupnost ORP
<i>Environmentální pilíř</i>	
<ul style="list-style-type: none"> Nadprůměrně vysoká ekologická stabilita Řada zvláště chráněných území (zejména přítomnost 2 CHKO na území ORP) 	<ul style="list-style-type: none"> Nízké napojení obcí na kanalizaci a ČOV
<i>Prostorový pilíř</i>	
<ul style="list-style-type: none"> Výhodná poloha pro rekreaci a cestovní ruch ORP leží v rozvojové ose krajského významu OSk1 Chrudim – Chrast – Skuteč – Hlinsko 	<ul style="list-style-type: none"> Periferní poloha ORP v rámci kraje
<i>Další skutečnosti</i>	
<ul style="list-style-type: none"> Masopustní průvod v obcích Vortová, Studnice, Hamry a místní hlinecké části Blatno zařazen na seznam nemotného dědictví UNESCO Existence jediné vesnické památkové rezervace v kraji (Hlinsko – Betlém) Vysoký podíl věřících 	

Holice

Území ORP Holice se nachází v severní části Pardubického kraje a sousedí s krajem Královéhradeckým, se kterým ho spojují významné vazby (infrastrukturní, pracovní...).

Obr. 15: Obecně geografická mapa ORP Holice

Pramen: ČSÚ

Rozlohou je správní obvod ORP Holice čtvrtý nejmenší v kraji; zaujímá 4,7 % rozlohy kraje. Ve 14 obcích tohoto obvodu žilo k 31. 12. 2009 celkem 17 145 obyvatel (3,3 % obyvatelstva kraje), což je po Králícku druhá nejnižší hodnota.

Holicko je územím velmi atraktivním pro bydlení. Od roku 2001 zde přibyla více než desetina obyvatel, což je v rámci kraje výrazně nejvyšší hodnota. Tento nárůst souvisí mj. s intenzivní bytovou výstavbou (počet dokončených bytů na 1 000 obyvatel patřil v posledních deseti letech k nejvyšším mezi správními obvody v kraji). Přírůstek obyvatel však není tak dán migrací, ale vysokou porodností, díky níž Holicko dosahuje nejvyšší hodnoty přirozeného přírůstku v kraji. Ten se projevuje i ve velmi příznivé věkové struktuře obyvatel ORP – index stáří dosahoval v roce 2009 hodnoty pouze 91,1.

Západní část území ORP Holice je dle ZÚR Pk navrženo jako součást rozvojové oblasti republikového významu OB 4 (Hradec Králové – Pardubice) a jižní část jako součást rozvojové osy republikového významu OS 8 (Hradec Králové – Olomouc). Severní část je navržena jako součást rozvojové osy krajského významu OSk 5 Holice – Borohrádek.

Míra nezaměstnanosti je pod krajskou hodnotou (7,8 % k 31. 12. 2009) a zároveň druhá nejnižší ve srovnání s ostatními ORP v kraji. Je zde ale nečekaně vyšší počet uchazečů o zaměstnání připadajících na jedno volné pracovní místo, což může značit nízký počet

pracovních příležitostí. Řada pracujících přitom využívá možnosti za práci dojíždět do blízkých krajských měst, kde je příležitostí velmi mnoho. Ve vyjíždě za prací se však v severní části ORP projevují více vazby na Hradec Králové než na Pardubice. Podnikatelská aktivita je na Holicku zhruba průměrná (209 podnikatelů na 1 000 obyvatel). Z odvětví ekonomické činnosti hraje významnou roli průmysl (19,8 % ekonomických subjektů v ORP, což je druhá nejvyšší hodnota ve srovnání s ostatními ORP v kraji).

Území ORP je v oblasti životního prostředí poměrně významné, např. se zde nachází významná ptačí oblast Komárov v rámci Natura 2000 a také se na území ORP střetávají významné nadregionální biokoridory. Nejvýznamnější turistickou atraktivitou Holicka je Africké muzeum v Holicích, věnované zdejšímu rodákovi – cestovateli Dr. Emilu Holubovi.

Jde o zemědělský region v dosahu Hradce Králové a Pardubic s vysokým zorněním a také s vysokou zemědělskou produkcí, avšak i ekologická stabilita je na vyšším stupni a podíl lesních porostů v rámci kraje nadprůměrný.

Tab. 8: Vybrané ukazatele v ORP Holice za rok 2009

Ukazatel	ČR	kraj	Holice	Ukazatel	ČR	kraj	Holice
Počet obcí	6 250	451	14	Volná pracovní místa	30 927	1 813	15
Výměra v ha (k 31. 12.)	7 886 520	451 864	21 365	Počet uchazečů /1 VPM	17,1	14,6	40,1
Počet obyvatel (k 31. 12.)	10 506 813	516 329	17 145	Míra nezaměstnanosti (%)	9,2	10,3	7,8
Hustota zalidnění (obyv./km ²)	133,2	114,3	80,2	Podnikat. aktivita (ekon. subjekty/1 000 obyv.)	245	212	209
Podíl obyv. žijících ve městech (%)	70,4	61,9	49,3	Počet ekonomických subjektů	2 570 611	109 449	3 591
Změna počtu obyv. 2006–09	102,1	101,7	103,9	v tom zeměd., myslivost, lesnictví a rybolov (%)	3,6	4,5	5,9
Změna počtu obyvatel 2001–09	102,9	101,8	110,5	v tom průmysl (%)	12,7	15,2	19,8
Porodnost (‰)	11,3	10,9	12,0	v tom stavebnictví (%)	12,2	13,3	13,7
Úmrtnost (‰)	10,2	9,7	8,7	v tom služby (%)	71,5	67,0	60,6
Přirozený přírůstek/1 000 obyv.	1,0	1,2	3,4	Dokončené byty/1 000 obyv. (2005–2009)	3,5	3,2	2,3
Migrační saldo/1 000 obyv.	2,7	1,0	1,6	Podíl zeměd. půdy (%)	53,8	60,3	53,0
Čelkový přírůstek (úbytek)/1 000 obyv.	3,7	2,2	5,0	Procento zornění (%)	71,2	73,0	75,5
Podíl obyv. nad 65 let (%)	15,2	15,5	14,4	Podíl lesních pozemků (%)	33,6	29,6	39,8
Index stáří	107,0	106,2	91,1	Koeficient ekol. stability	1,1	0,9	2,3
Evidování uchazeči o zaměstnání	539 136	26 817	607	Podíl rozlohy ORP se sniž. kvalitou ŽP (%)	*	34,8	31,4
z počtu uchaz. absolventi (%)	6,6	6,6	6,3	Obce s plynofikací (%), 2006	*	78,9	100,0
uchazeči evid. nad 12 měsíců (%)	23,0	20,5	8,2	Obce s kanalizací s koncovou ČOV (%), 2006	*	27,7	28,6

Pozitiva	Negativa
Sociální pilíř	
<ul style="list-style-type: none"> Dlouhodobý růst počtu obyvatel Nízký index stáří 	<ul style="list-style-type: none"> Mírně nadprůměrná rozvodovost Postupná dominance rezidenční funkce území nad pracovní – blízkost Pardubic a Hradce Králové (vysoká vyjíždka obyvatel za prací)
Ekonomický pilíř	
<ul style="list-style-type: none"> Podprůměrná míra nezaměstnanosti, druhá nejnížší 	<ul style="list-style-type: none"> Absence připravené rozvojové zóny pro

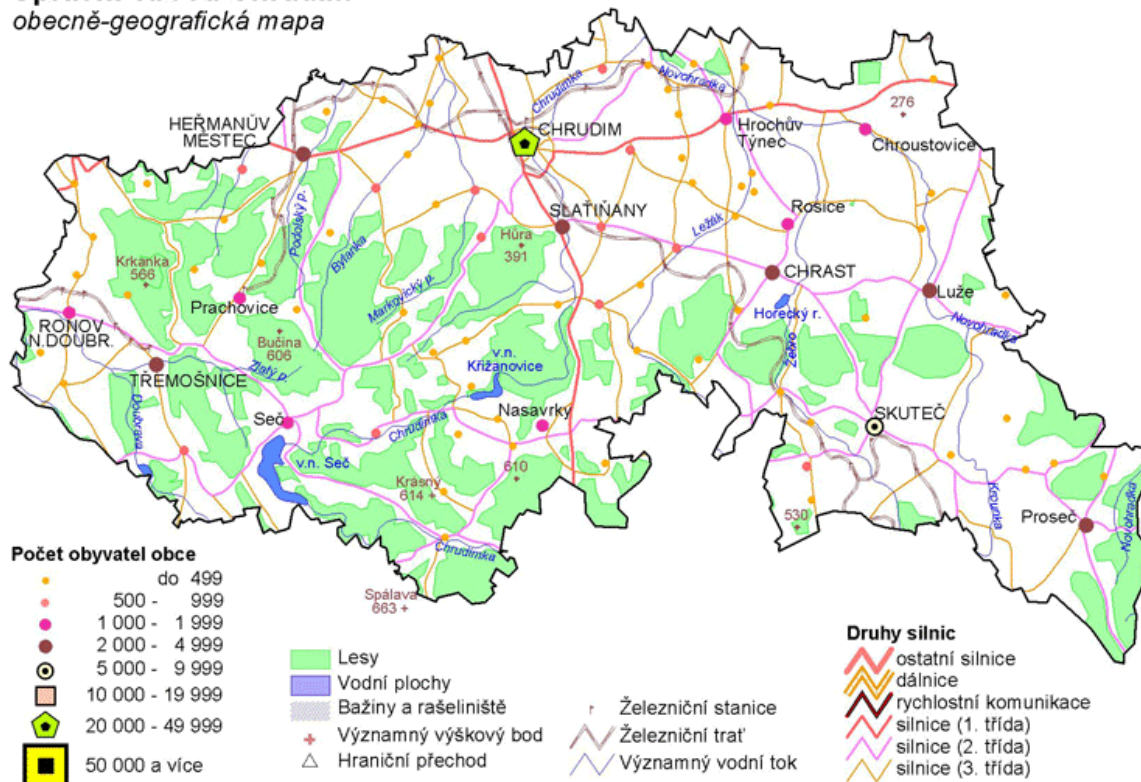
Projekt Efektivní veřejná správa a přátelské veřejné služby – Smart administration je spolufinancovaný Evropským sociálním fondem prostřednictvím OP LZZ a krajským rozpočtem.

Pozitiva	Negativa
<ul style="list-style-type: none"> mezi ORP Vysoká zemědělská produkce Významná podíl ekonomických subjektů z průmyslu (druhá nejvyšší hodnota mezi ORP) 	<ul style="list-style-type: none"> potenciální investory
Environmentální pilíř	
<ul style="list-style-type: none"> Přítomnost ptačí oblasti Natura 2000 a významných nadregionálních biokoridorů Všechny obce ORP jsou napojeny na plyn Nadprůměrný stupeň ekologické stability 	<ul style="list-style-type: none"> Nízký podíl zemědělské půdy
Prostorový pilíř	
<ul style="list-style-type: none"> Území součástí rozvojové oblasti republikového významu OB 4 (Hradec Králové – Pardubice), rozvojové osy republikového významu OS 8 (Hradec Králové – Olomouc) a rozvojové osy krajského významu OSK 5 Holice – Borohrádek 	<ul style="list-style-type: none"> V severní části ORP se projevují větší vazby na Hradec Králové než na Pardubice
Další skutečnosti	
<ul style="list-style-type: none"> Druhý nejmenší obvod ORP dle počtu obyvatel Výrazná dojíždka za prací díky blízkosti a dobré dopravní dostupnosti krajských měst (Pardubice, Hradce Králové) 	

Chrudim

Území ORP Chrudim díky své velikosti začíná již ve střední části kraje a zasahuje až k jeho západní hranici, kde sdílí společnou hranici s krajem Středočeským a Vysočinou.

Správní obvod Chrudim obecně-geografická mapa

Obr. 16: Obecně geografická mapa ORP Chrudim

Pramen: ČSÚ

Projekt Efektivní veřejná správa a přátelské veřejné služby – Smart administration je spolufinancovaný Evropským sociálním fondem prostřednictvím OP LZZ a krajským rozpočtem.

Správní obvod ORP Chrudim je největším obvodem v kraji, zaujímá 16,5 % jeho rozlohy a spadá do něj nejvíce obcí – 86 (z toho je 10 měst). Počtem obyvatel je druhý nejvyšší po ORP Pardubice a k 31. 12. 2009 činil 82 934.

Vzhledem k velikosti celého území správního obvodu ORP a jeho vnitřní socioekonomické i přírodní heterogenitě je pro přesnější vyjádření jeho specifik využito v celém dokumentu PRK jeho podrobnější členění na území Chrudim – Západ, Chrudim – Střed a Chrudim – Východ, případně jeho jednotlivých obvodů POÚ.

Počet obyvatel je stabilizovaný v celém územním obvodu ORP. Mírný pokles v POÚ Třemošnice v první polovině dekády se zastavil. K 1,5% – 2% růstu v posledních letech došlo v severních POÚ (Heřmanův Městec, Chrudim, Chrast). Přirozený i mechanický pohyb obyvatel v roce 2009 je oproti ostatním oblastem kraje výrazně nižší. Přirozeného přírůstku dosáhly pouze POÚ Chrudim, Nasavrky a Chrast. Chrudimsko jako celek vykazuje hodnoty indexu stáří na úrovni krajského průměru, najdeme zde však výrazné regionální rozdíly. POÚ Nasavrky dosáhlo hodnoty indexu 131 (tj. má nejstarší obyvatelstvo), což je nejvyšší hodnota v kraji. Se stárnutím obyvatelstva se potýká i západní část území.

Severní část obvodů POÚ Chrudim a Heřmanův Městec přiléhajících k Pardubicku je navrženo v ZÚR Pk jako součást rozvojové oblasti OB 4 (Hradec Králové – Pardubice).

Pro trh práce je charakteristická vysoká míry vyjížděky za prací (dle SLDB 2001 měl region nejvyšší záporné saldo dojížděky za prací v kraji). Nejintenzivnější je v severní části územního obvodu ORP, kde jsou nejužší vazby na města Pardubice či Přelouč. Podnikatelská aktivita je mírně pod krajským průměrem. Nejvyšší je v POÚ Chrudim, nejnižší v POÚ Třemošnice. Míra nezaměstnanosti ke konci roku 2009 činila 11,1 % (6. nejvyšší v kraji). V rámci celého územního obvodu ORP byla nejvyšší v části Východ (12,6 %) a nejnižší v části Střed (9,96 %). V POÚ Nasavrky dosáhla míra nezaměstnanosti 14,4 %.

Jižní část ORP je jádrem CHKO Železné Hory, která svým cenným přírodním charakterem předurčuje tuto část území ORP pro rozvoj cestovního ruchu.

Celkově jde o rozvinutý region po konverzi průmyslu, s dopravní strukturou na úrovni a s možnostmi dalšího rozvoje v okruhu města Chrudim, okolní regiony jsou spíše zemědělské, směrem k jihu s klesající úrodností a podílem orných půd přecházejících do pastvin, s ekologickou stabilitou je tomu podobně. Nejlesnatější je jižní část území. Téměř 50 % POÚ Nasavrky je pokryto lesy. Největší podíl zemědělské půdy je potom v POÚ Chrast (78 %) a Chrudim (69 %). Kvalita životního prostředí je na průměrné úrovni.

Tab. 9: Vybrané ukazatele v ORP Chrudim za rok 2009

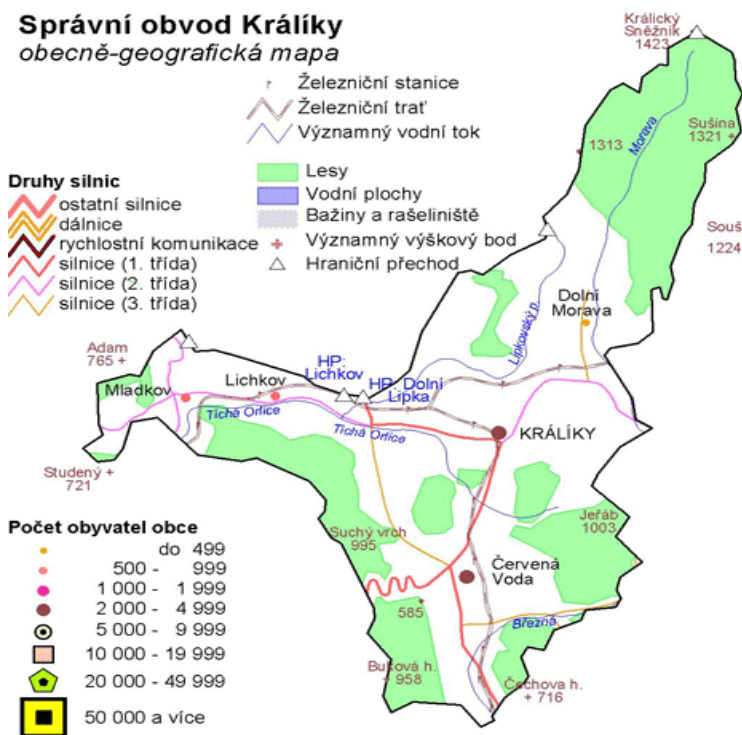
Ukazatel	ČR	kraj	Chrudim	Ukazatel	ČR	kraj	Chrudim
Počet obcí	6 250	451	86	Volná pracovní místa	30 927	1 813	229
Výměra v ha (k 31. 12.)	7 886 520	451 864	74 606	Počet uchazečů /1 VPM	17,1	14,6	19,6
Počet obyvatel (k 31. 12.)	10 506 813	516 329	82 934	Míra nezaměstnanosti (%)	9,2	10,3	11,1
Hustota zalidnění (obyv./km ²)	133,2	114,3	111,2	Podnikat. aktivita (ekon. subjekty/1 000 obyv.)	245	212	206
Podíl obyv. žijících ve městech (%)	70,4	61,9	62,4	Počet ekonomických subjektů	2 570 611	109 449	17 090
Změna počtu obyv. 2006–09	102,1	101,7	101,2	v tom zeměd., myslivost, lesnictví a rybolov (%)	3,6	4,5	5,0
Změna počtu obyvatel 2001–09	102,9	101,8	101,0	v tom průmysl (%)	12,7	15,2	15,5
Porodnost (‰)	11,3	10,9	10,6	v tom stavebnictví (%)	12,2	13,3	16,1

Ukazatel	ČR	kraj	Chrudim	Ukazatel	ČR	kraj	Chrudim
Úmrtnost (%)	10,2	9,7	10,2	v tom služby (%)	71,5	67,0	63,4
Přirozený přírůstek/1 000 obyv.	1,0	1,2	0,4	Dokončené byty/1 000 obyv. (2005–2009)	3,5	3,2	2,3
Migrační saldo/1 000 obyv.	2,7	1,0	0,6	Podíl zeměd. půdy (%)	53,8	60,3	63,3
Celkový přírůstek (úbytek)/1 000 obyv.	3,7	2,2	1,0	Procento zornění (%)	71,2	73,0	78,3
Podíl obyv. nad 65 let (%)	15,2	15,5	15,6	Podíl lesních pozemků (%)	33,6	29,6	26,4
Index stáří	107,0	106,2	106,7	Koeficient ekol. stability	1,1	0,9	0,9
Evidování uchazeči o zaměstnání	539 136	26 817	4 511	Podíl rozlohy ORP se sniž. kvalitou ŽP (%)	*	34,8	29,2
z počtu uchaz. absolventi (%)	6,6	6,6	7,4	Obce s plynofikací (%), 2006	*	78,9	81,7
uchazeči evid. nad 12 měsíců (%)	23,0	20,5	19,8	Obce s kanalizací s koncovou ČOV (%), 2006	*	27,7	22,1

Pozitiva	Negativa
Sociální pilíř	
<ul style="list-style-type: none"> Stabilizovaný počet obyvatel Významná koncentrace (hustota) obyvatel v POÚ Chrudim oproti ostatním POÚ 	<ul style="list-style-type: none"> Nejvyšší úmrtnost a nejvyšší přirozený úbytek obyvatel v západní části ORP V POÚ Nasavrky nejvyšší hodnota indexu stáří v kraji
Ekonomický pilíř	
<ul style="list-style-type: none"> Díky charakteru krajiny má území nadprůměrný potenciál pro cestovní ruch Lokalizace významného místa letní rekreace u vody (vodní nádrž Seč) 	<ul style="list-style-type: none"> Trh práce je charakterizován vysokou mírou dojížděky za prací (nejvíce severní část ORP) Nezaměstnanost je vyšší než krajský průměr Z hlediska nezaměstnanosti je region nejednotný – vysoká (POÚ Nasavrky) vs. nízká (POÚ Chrudim) Ztížená dopravní dostupnost západní části ORP (POÚ Třemošnice)
Environmentální pilíř	
<ul style="list-style-type: none"> Jižní část ORP vykazuje vysokou lesnatost Významná část území ORP zařazeno do CHKO Nadprůměrné napojení obcí na plyn 	<ul style="list-style-type: none"> Klesající ekologická stabilita Výskyt největší těžební plochy v kraji – vápencový důl v Prachovicích
Prostorový pilíř	
<ul style="list-style-type: none"> Severní části obvodů POÚ je navržena jako součást rozvojové oblasti OB 4 	<ul style="list-style-type: none"> Relativně nejproblematictější složení územní jednotky ORP v Pardubickém kraji (z šesti dílčích územních jednotek POÚ) zejména z pohledu vyhodnocování a srovnávání statistických dat za území ORP Chrudim
Další skutečnosti	
<ul style="list-style-type: none"> Největší ORP v kraji Okolí města Chrudim je spíše průmyslového rázu, okolní regiony jsou spíše zemědělského charakteru Oblast velmi atraktivní pro rozvoj chataření a chalupaření (zejména oblast Železných hor a přehrady Seč) 	

Králíky

Území ORP Králíky se nachází v severovýchodním cípu Pardubického kraje a od jiných ORP se liší zejména tím, že má významnou společnou hranici s Polskem včetně silničního a železničního přechodu. Východní hranice ORP sousedí také s krajem Olomouckým.

Obr. 17: Obecně geografická mapa ORP Králíky

Pramen: ČSÚ

Správní obvod ORP Králíky sousedící z velké části s Polskou republikou představuje nejsevernější výběžek Pardubického kraje a má tak v mnoha ohledech úplně jiný charakter než ostatní ORP v kraji. Králicko je druhým nejmenším správním obvodem ORP po Českořebovska a tvoří ho pouze pět obcí. Z hlediska počtu obyvatel je mezi všemi správními obvody ORP v kraji nejméně zalidněný, žilo zde celkem 9 080 obyvatel (2009). Hustota zalidnění ($57,2 \text{ osob/km}^2$) je mezi všemi ORP nejnižší a odpovídá polovině krajského průměru. Ve městě Králíky, které je jedinou obcí se statutem města v ORP, žije 50,4 % obyvatel (4 576) a svojí rozlohou (5 277 ha) je to druhé nejrozsáhlejší město v kraji (po Pardubicích). ORP je sice dlouhodobě migračně ztrátové, ale na rozdíl od většiny ORP je zde příznivý index stáří.

Území ORP je dle ZÚR Pk navrženo jako součást specifické oblasti republikové úrovně SOB 3 Jeseníky – Králický Sněžník a pro období 2010–2013 je zařazeno i mezi regiony se soustředěnou podporou státu, stejně jak tomu bylo v minulých obdobích.

Králicko patří k nejproblémovějším regionům v kraji z pohledu ekonomického rozvoje. Nenachází se zde žádný velký průmyslový podnik, který by mohl zaměstnávat velké počty lidí. Je zde dvojnásobně větší podíl ekonomických subjektů v priméru (přes 10 %), než je průměr kraje. Určité možnosti zaměstnání se nabízí v oblasti cestovního ruchu. Míra nezaměstnanosti zde ale ke konci roku 2009 činila 12,5 % a byla čtvrtá nejvyšší v kraji. Králicko se také vyznačuje spádovostí do Olomouckého a Královéhradeckého kraje. Důležité napojení přes hraniční přechody (silnice i železnice) je do Polska.

V oblasti environmentální zaujímá Králícko jedno z nejhodnotnějších území v celém kraji, přestože zde není vymezeno CHKO. Nachází se zde ale největší rozloha lokalit Natura 2000 v kraji nebo Národní přírodní rezervace Králický Sněžník a území celého ORP má nejvyšší koeficient ekologické stability území (4,52) ze všech ORP v kraji. Díky tomu se zde nabízí významné příležitosti pro rozvoj cestovního ruchu v letní i zimní sezóně. O jeho koordinovaný rozvoj se aktivně stará zřízená organizace cestovního ruchu Králický Sněžník o.p.s.

Tab. 10: Vybrané ukazatele v ORP Králíky za rok 2009

Ukazatel	ČR	kraj	Králíky	Ukazatel	ČR	kraj	Králíky
Počet obcí	6 250	451	5	Volná pracovní místa	30 927	1 813	9
Výměra v ha (k 31. 12.)	7 886 520	451 864	15 869	Počet uchazečů /1 VPM	17,1	14,6	63,6
Počet obyvatel (k 31. 12.)	10 506 813	516 329	9 080	Míra nezaměstnanosti (%)	9,2	10,3	12,5
Hustota zalidnění (obyv./km ²)	133,2	114,3	57,2	Podnikat. aktivita (ekon. subjekty/1 000 obyv.)	245	212	208
Podíl obyv. žijících ve městech (%)	70,4	61,9	50,4	Počet ekonomických subjektů	2 570 611	109 449	1 893
Změna počtu obyv. 2006–09	102,1	101,7	98,5	v tom zeměd., myslivost, lesnictví a rybolov (%)	3,6	4,5	10,7
Změna počtu obyvatel 2001–09	102,9	101,8	96,2	v tom průmysl (%)	12,7	15,2	11,1
Porodnost (‰)	11,3	10,9	9,9	v tom stavebnictví (%)	12,2	13,3	16,0
Úmrtnost (‰)	10,2	9,7	11,2	v tom služby (%)	71,5	67,0	62,2
Přirozený přírůstek/1 000 obyv.	1,0	1,2	-1,3	Dokončené byty/1 000 obyv. (2005–2009)	3,5	3,2	2,3
Migrační saldo/1 000 obyv.	2,7	1,0	-9,1	Podíl zeměd. půdy (%)	53,8	60,3	48,7
Celkový přírůstek (úbytek)/1 000 obyv.	3,7	2,2	-10,4	Procento zornění (%)	71,2	73,0	41,6
Podíl obyv. nad 65 let (%)	15,2	15,5	14,6	Podíl lesních pozemků (%)	33,6	29,6	43,7
Index stáří	107,0	106,2	98,7	Koeficient ekol. stability	1,1	0,9	4,5
Evidování uchazeči o zaměstnání	539 136	26 817	579	Podíl rozlohy ORP se sníž. kvalitou ŽP (%)	*	34,8	5,8
z počtu uchaz. absolventi (%)	6,6	6,6	6,2	Obce s plynofikací (%), 2006	*	78,9	40,0
uchazeči evid. nad 12 měsíců (%)	23,0	20,5	22,8	Obce s kanalizací s koncovou ČOV (%), 2006	*	27,7	60,0

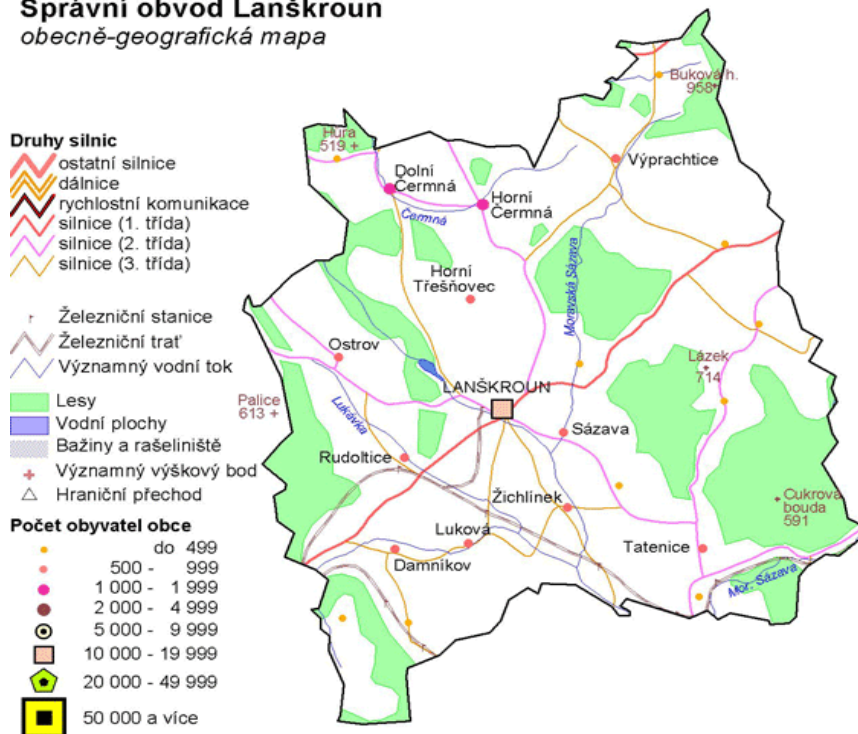
Pozitiva	Negativa
Sociální pilíř	
<ul style="list-style-type: none"> Nízká hodnota indexu stáří 	<ul style="list-style-type: none"> Nejméně zalidněné ORP v kraji s rozptýlenou zástavbou malých sídel Podprůměrný podíl dokončených bytů v ORP Dlouhodobě migračně ztrátový region Záporný přirozený přírůstek Oblast bývalých Sudet znamenající přerušení historické a sociální kontinuity území
Ekonomický pilíř	
<ul style="list-style-type: none"> Významný potenciál rozvoje zejména aktivního cestovního ruchu v zimní i letní sezóně (lyže, pěší, cyklo, vojenská opevnění, církevní stavby...) a realizace významných investic do infrastruktury a marketingu cestovního ruchu území Značný růst zaměstnanosti ve službách zejména díky rozvoji cestovního ruchu 	<ul style="list-style-type: none"> Dlouhodobě problémový region z pohledu jeho celkového ekonomického rozvoje Podprůměrná podnikatelská aktivita Absence volných pracovních míst Velký podíl ekonomických subjektů působících v priméru Ztížená dopravní dostupnost ORP

Pozitiva	Negativa
<ul style="list-style-type: none"> Příhraniční ORP včetně dopravního propojení (železnice, silnice, cyklo, pěši) s potenciálními ekonomickými vazbami na Polsko Fungující organizace cestovního ruchu 	
Environmentální pilíř	
<ul style="list-style-type: none"> Největší podíl rozlohy lokalit Natura 2000 v porovnání s ostatními ORP v kraji Výrazně nadprůměrně zalesněné území Nejvyšší koeficient ekologické stability území ze všech ORP v kraji 	<ul style="list-style-type: none"> Nejmenší napojení obcí na plynofikaci v porovnání s ostatními ORP v kraji
Prostorový pilíř	
<ul style="list-style-type: none"> ORP je navrženo jako součást specifické oblasti republikové úrovně SOB 3 a pro období 2010–2013 je zařazeno i mezi regiony se soustředěnou podporou státu 	<ul style="list-style-type: none"> Králicko spadáje částečně do Olomouckého a Královéhradeckého kraje Osídlení regionu bylo v minulosti poznamenáno tím, že se jednalo o oblast Sudet, která nebyla nikdy adekvátně dosídlena Periferní poloha ORP v rámci kraje
Další skutečnosti	
<ul style="list-style-type: none"> Nejhornatější území ORP ze všech s nejvyšší horou kraje – Králický Sněžník (1424 m n. m.) Druhé nejmenší ORP dle rozlohy (pouze 5 obcí) Existence významné organizace cestovního ruchu Králický Sněžník o.p.s. a další místních rozvojových struktur (MAS Orlicko nebo Sdružení obcí Orlicko) 	

Lanškroun

Území ORP Lanškroun se nachází ve východní části kraje a společnou hranici má s krajem Olomouckým, a také se šesti dalšími ORP Pardubického kraje.

Správní obvod Lanškroun
obecně-geografická mapa

Obr. 18: Obecně geografická mapa ORP Lanškroun

Pramen: ČSÚ

Na území správního obvodu ORP Lanškroun, které je tvořeno 22 obcemi, žilo ke konci roku 2009 celkem 22 917 obyvatel. Hustota zalidnění (83,3 osob/km²) je výrazně pod krajským průměrem. V sídle ORP, Lanškrouně, jediném jeho městě, žije 44,5 % obyvatel (10 196). Z hlediska vývoje obyvatel patří toto ORP k nejlepším v kraji, a to jak v oblasti počtu obyvatel (dlouhodobě přibývá), tak i v oblasti jeho věkové struktury (index stárí je nejnižší v kraji).

Část území ORP je v rámci ZÚR Pk navrženo jako součást rozvojové osy krajského významu OSk 4 (Česká Třebová – Lanškroun).

Ekonomická základna území správního obvodu ORP je výrazně ovlivněna zdejší lokalizací druhé největší firmy v kraji – AVX Czech Republic, s.r.o. (výrobce elektronických součástek), který dlouhodobě zaměstnává až 4 tis. lidí. Nicméně se také podařilo naplnit západní průmyslovou zónu města Lanškroun dalšími firmami např. z oblasti strojírenství nebo papírenství, a to i přesto, že se území ORP nenachází na hlavních dopravních koridorech. Díky tomu je zde i vysoká zaměstnanost v průmyslu a území tohoto ORP se tak stává atraktivní pro lidi, což se projevuje např. i ve vyšší intenzitě výstavby bydlení. Míra nezaměstnanosti v regionu se dočasně pohybovala nad průměrem kraje, ke konci roku 2009 vzrostla na 10,9 % a řadila se na osmé místo mezi ORP kraje.

Území ORP se vyznačuje průměrným podílem zemědělské (60,8 %) i lesní půdy na rozloze (31,8 %). Mezi chráněná území zde patří zejména lokality Natura 2000, které jsou v severní části správního obvodu a přírodní parky. Na území ORP se neobjevuje výrazné narušení kvality životního prostředí, která je celkově na dobré až vyšší úrovni.

Tab. 11: Vybrané ukazatele v ORP Lanškroun za rok 2009

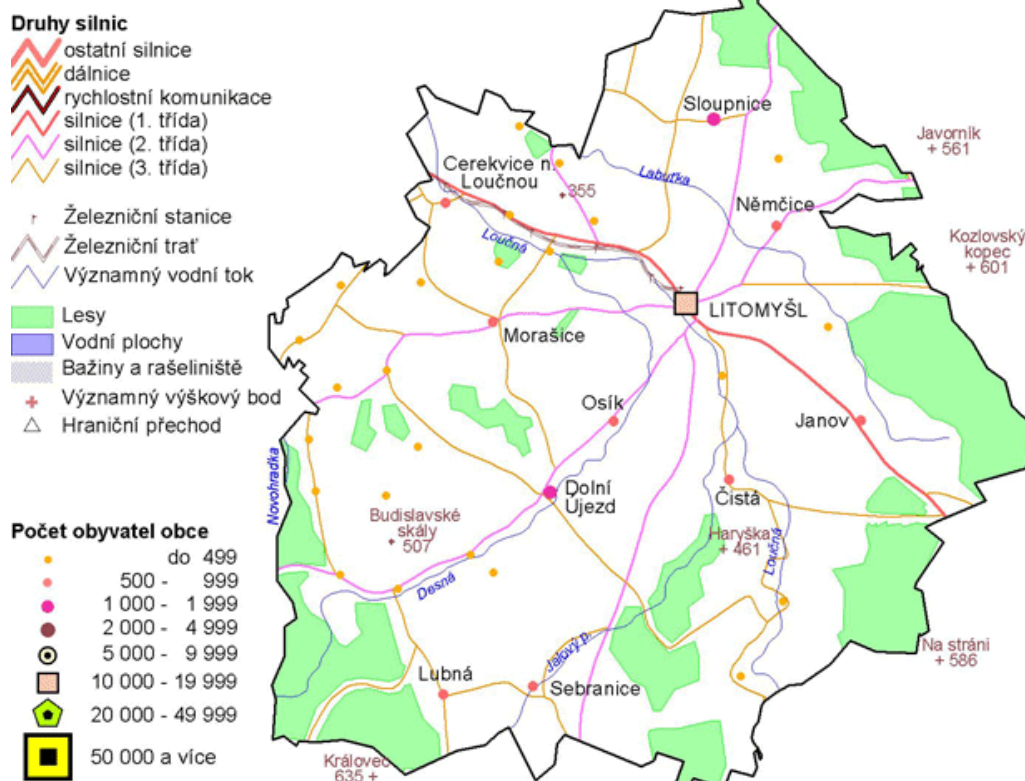
Ukazatel	ČR	kraj	Lanškroun	Ukazatel	ČR	kraj	Lanškroun
Počet obcí	6 250	451	22	Volná pracovní místa	30 927	1 813	61
Výměra v ha (k 31. 12.)	7 886 520	451 864	27 517	Počet uchazečů /1 VPM	17,1	14,6	20,1
Počet obyvatel (k 31. 12.)	10 506 813	516 329	22 917	Míra nezaměstnanosti (%)	9,2	10,3	10,9
Hustota zalidnění (obyv./km ²)	133,2	114,3	83,3	Podnikat. aktivita (eko.subjektů/1 000 obyv.)	245	212	190
Podíl obyv. žijících ve městech (%)	70,4	61,9	44,5	Počet ekonomických subjektů	2 570 611	109 449	4 346
Změna počtu obyv. 2006–09	102,1	101,7	103,9	v tom zeměd., myslivost, lesnictví a rybolov (%)	3,6	4,5	5,8
Změna počtu obyvatel 2001–09	102,9	101,8	105,8	v tom průmysl (%)	12,7	15,2	17,5
Porodnost (‰)	11,3	10,9	11,8	v tom stavebnictví (%)	12,2	13,3	12,7
Úmrtnost (‰)	10,2	9,7	8,6	v tom služby (%)	71,5	67,0	64,0
Přirozený přírůstek/1 000 obyv.	1,0	1,2	3,3	Dokončené byty/1 000 obyv. (2005–2009)	3,5	3,2	2,3
Migrační saldo/1 000 obyv.	2,7	1,0	0,8	Podíl zeměd. půdy (%)	53,8	60,3	60,5
Celkový přírůstek (úbytek)/1 000 obyv.	3,7	2,2	4,1	Procento zornění (%)	71,2	73,0	67,7
Podíl obyv. nad 65 let (%)	15,2	15,5	13,6	Podíl lesních pozemků (%)	33,6	29,6	31,9
Index stárí	107,0	106,2	86,5	Koeficient ekol. stability	1,1	0,9	1,9
Evidovaní uchazeči o zaměstnání	539 136	26 817	1 253	Podíl rozlohy ORP se sniž. kvalitou ŽP (%)	*	34,8	22,9
z počtu uchaz. absolventi (%)	6,6	6,6	7,0	Obce s plynotfikací (%), 2006	*	78,9	59,1
uchazeči evid. nad 12 měsíců (%)	23,0	20,5	18,4	Obce s kanalizací s koncovou ČOV (%), 2006	*	27,7	45,5

Pozitiva	Negativa
<i>Sociální pilíř</i>	
<ul style="list-style-type: none"> Dlouhodobě přibývá počet obyvatel Nejnižší index stáří v kraji ORP s dlouhodobě nejvyšší intenzitou bytové výstavby v kraji 	<ul style="list-style-type: none"> Výrazně podprůměrná hustota zalidnění
<i>Ekonomický pilíř</i>	
<ul style="list-style-type: none"> Významný zaměstnavatel AVX Czech Republic, s.r.o. a na něj navázané subdodavatelé Plně obsazená západní průmyslové zóny Lanškroun Významná pracovní dojíždka do ORP 	<ul style="list-style-type: none"> Nedostatek kvalifikované technické pracovní síly Ztížená dopravní dostupnost východní části ORP
<i>Environmentální pilíř</i>	
<ul style="list-style-type: none"> Životní prostředí je celkově na dobré až vyšší úrovni Nadprůměrné napojení obcí s napojením na kanalizaci s koncovkou ČOV 	<ul style="list-style-type: none"> Málo zvláště chráněných území Podprůměrné napojení obcí na plyn
<i>Prostorový pilíř</i>	
<ul style="list-style-type: none"> Část území ORP je v rámci ZÚR Pk navrženo jako součást rozvojové osy krajského významu OSK 4 (Česká Třebová – Lanškroun) 	<ul style="list-style-type: none"> Lokalizace mimo hlavní dopravní koridory Osídlení regionu bylo v minulosti poznamenáno tím, že se jednalo o oblast Sudet, která nebyla nikdy adekvátně dosídlena
<i>Další skutečnosti</i>	
<ul style="list-style-type: none"> Nízký podíl obyvatel ORP žijících ve městě (Lanškroun) ve srovnání s ostatními ORP kraje 	

Litomyšl

Území ORP se nachází v centrální části Pardubického kraje a nesousedí s žádným jiným krajem, ale pouze se šesti ORP Pardubického kraje.

Správní obvod Litomyšl obecně-geografická mapa

Obr. 19: Obecně geografická mapa ORP Litomyšl

Pramen: ČSÚ

Správní obvod ORP Litomyšl zahrnuje 35 obcí a patří populačně i rozlohou k větším územím v rámci kraje. Hustota zalidnění je čtvrtá nejnižší mezi jednotlivými ORP. Litomyšl je jediným městem a žije v něm 38 % obyvatel ORP, což je nejnižší podíl ve srovnání s ostatními ORP v kraji. Počet obyvatel vykazuje rostoucí trend (za posledních 8 let téměř o 3 %). Migrační přírůstek v přepočtu na 1 000 obyvatel byl v roce 2009 nejvyšší mezi obvody kraje (7,4), úroveň přirozeného přírůstku dosáhla 3. nejvyšší hodnoty v kraji. Intenzita bytové výstavby je ovšem podprůměrná. Obyvatelstvo je ve srovnání s ostatními ORP spíše mladší (nízký index stárí).

Území ORP podél silnice I/35 je navrženo jako součást rozvojové osy republikové úrovně OS 8 (Hradec Králové / Pardubice – Moravská Třebová – Mohelnice – Olomouc).

Jde o zemědělský region – podíl zemědělské půdy na celkové výměře patří k nejvyšším, výrazně nadprůměrné je rovněž zastoupení orné půdy na výměře zemědělské půdy. Zaměstnanost v zemědělství zhruba dvojnásobně převyšuje krajský průměr. Podíl zaměstnaných v průmyslu se dlouhodobě drží na nejnižší úrovni v kraji. Jedním z největších zaměstnavatelů je Saint Gobain Vertex v Litomyšli zabývající se výrobou technických tkanin a síťovin.

Míra nezaměstnanosti osciluje na úrovni krajského průměru. V posledních letech rostla pomaleji než v jiných ORP. Ke konci roku 2009 se dostala na hodnotu 10,3 % (šestá nejnižší hodnota ve srovnání s ostatními ORP v kraji). Počet uchazečů na jedno volné pracovní místo a podíl dlouhodobě nezaměstnaných však patří k vyšším. Struktura hospodářství je tedy poměrně stabilní. Podnikatelská aktivita je pod krajským průměrem.

Území ORP v porovnání s ostatními územími v kraji nepatří mezi významné v oblasti životního prostředí. Tradiční území zemědělské a drobné výroby je koncentrované do protáhlého údolí s narušenými ekologickými vazbami, lesní plochy jsou omezené a malé, převažuje orná půda, ale nechybí ani údolí řek a zajímavá ZCHÚ a historicko-přírodovědně zajímavá území. Kvalita životního prostředí je podprůměrná. Nejvýznamnější historickou památkou je zámecký areál v Litomyšli, který byl v roce 1999 zapsán do seznamu světového kulturního dědictví UNESCO (v roce 2009 byl zámek 4. nejnavštěvovanějším cílem v kraji).

Tab. 12: Vybrané ukazatele v ORP Litomyšl za rok 2009

Ukazatel	ČR	kraj	Litomyšl	Ukazatel	ČR	kraj	Litomyšl
Počet obcí	6 250	451	35	Volná pracovní místa	30 927	1 813	38
Výměra v ha (k 31. 12.)	7 886 520	451 864	33 710	Počet uchazečů /1 VPM	17,1	14,6	34,9
Počet obyvatel (k 31. 12.)	10 506 813	516 329	26 776	Míra nezaměstnanosti (%)	9,2	10,3	10,3
Hustota zalidnění (obyv./km ²)	133,2	114,3	79,4	Podnikat. aktivita (ekon. subjekty/1 000 obyv.)	245	212	202
Podíl obyv. žijících ve městech (%)	70,4	61,9	38,4	Počet ekonomických subjektů	2 570 611	109 449	5 397
Změna počtu obyv. 2006–09	102,1	101,7	102,2	v tom zeměd., myslivost, lesnictví a rybolov (%)	3,6	4,5	5,7
Změna počtu obyvatel 2001–09	102,9	101,8	102,7	v tom průmysl (%)	12,7	15,2	16,0
Porodnost (‰)	11,3	10,9	10,7	v tom stavebnictví (%)	12,2	13,3	13,0
Úmrtnost (‰)	10,2	9,7	8,4	v tom služby (%)	71,5	67,0	65,3
Přirozený přírůstek/1 000 obyv.	1,0	1,2	2,3	Dokončené byty/1 000 obyv. (2005–2009)	3,5	3,2	2,3
Migrační saldo/1 000 obyv.	2,7	1,0	7,4	Podíl zeměd. půdy (%)	53,8	60,3	69,1
Celkový přírůstek (úbytek)/1 000 obyv.	3,7	2,2	9,7	Procento zornění (%)	71,2	73,0	81,3
Podíl obyv. nad 65 let (%)	15,2	15,5	14,9	Podíl lesních pozemků (%)	33,6	29,6	23,3
Index stáří	107,0	106,2	96,4	Koeficient ekol. stability	1,1	0,9	0,7
Evidovaní uchazeči o zaměstnání	539 136	26 817	1 340	Podíl rozlohy ORP se sníž. kvalitou ŽP (%)	*	34,8	43,0
z počtu uchaz. absolventi (%)	6,6	6,6	8,0	Obce s plynofikací (%), 2006	*	78,9	74,3
uchazeči evid. nad 12 měsíců (%)	23,0	20,5	22,6	Obce s kanalizací s koncovou ČOV (%), 2006	*	27,7	22,9

Pozitiva	Negativa
Sociální pilíř	
<ul style="list-style-type: none"> Nejvyšší migrační přírůstek v kraji Vysoký přirozený přírůstek Nízký index stáří 	<ul style="list-style-type: none"> Podprůměrná intenzita bytové výstavby v ORP
Ekonomický pilíř	
<ul style="list-style-type: none"> Stabilní struktura hospodářství Významný potenciál rozvoje městského cestovního ruchu v Litomyšli (UNESCO) 	<ul style="list-style-type: none"> Podnikatelská aktivita pod krajským průměrem Počet uchazečů na jedno volné místo i podíl dlouhodobě nezaměstnaných patří k vyšším Nejnižší podíl zaměstnanosti v průmyslu

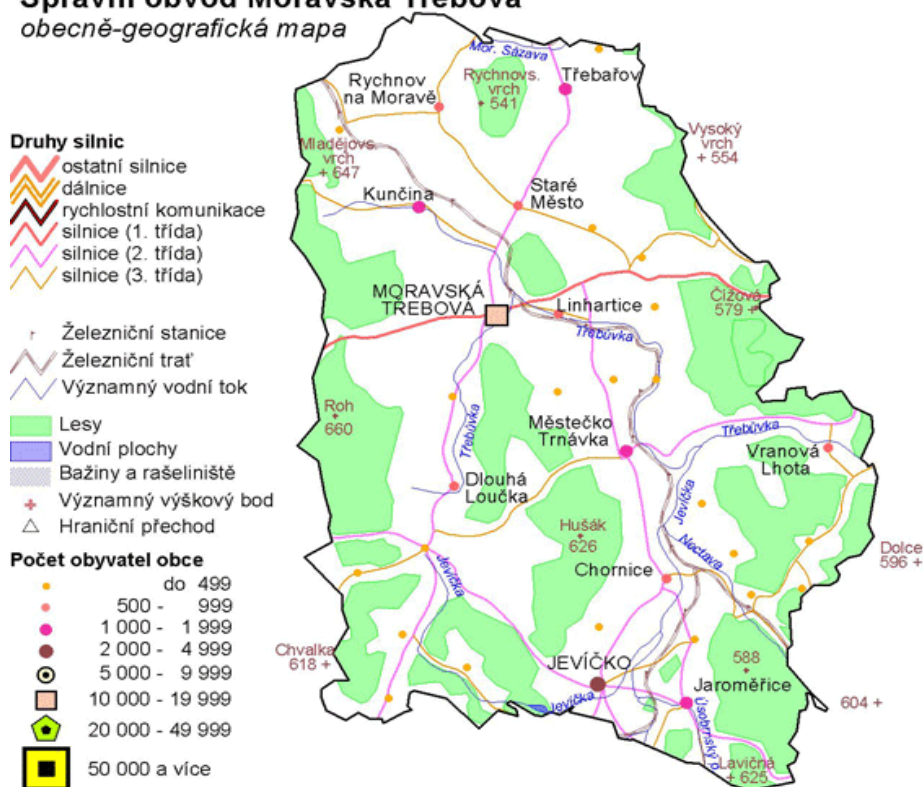
Projekt Efektivní veřejná správa a přátelské veřejné služby – Smart administration je spolufinancovaný Evropským sociálním fondem prostřednictvím OP LZZ a krajským rozpočtem.

Pozitiva	Negativa
Environmentální pilíř	
<ul style="list-style-type: none"> Využívání podzemní vody pro zásobování obyvatel pitnou vodou a předávání pitné vody do sousedních území 	<ul style="list-style-type: none"> Nejvyšší podíl zemědělské půdy; nadprůměrné je rovněž zastoupení orné půdy Nízký podíl lesních ploch ORP
Prostorový pilíř	
<ul style="list-style-type: none"> Území navrženo jako součást rozvojové osy republikové úrovně OS8 (Hradec Králové – Olomouc) 	
Další skutečnosti	
<ul style="list-style-type: none"> Výskyt jediné historické památky v kraji zapsané do seznamu světového kulturního dědictví UNESCO (zámecký areál Litomyšl), která se nachází v městské památkové rezervaci Litomyšl Nejnižší podíl obyvatel žijících ve městech mezi ORP v kraji 	

Moravská Třebová

Území ORP Moravská Třebová se nachází v jihovýchodní části Pardubického kraje a sousedí s krajem Olomouckým a Jihomoravským.

Správní obvod Moravská Třebová
obecně-geografická mapa

Obr. 20: Obecně geografická mapa ORP Moravská Třebová

Pramen: ČSÚ

Správní obvod ORP Moravská Třebová tvoří jihovýchodní výběžek Pardubického kraje a je druhým největším ORP v kraji. Svoji rozlohou 41 722 ha zaujímá 9,2 % území kraje. Ve 33 obcích, které tvoří správní obvod ORP, žilo k 31. 12. 2009 celkem 27 138 obyvatel (5,3 % obyvatelstva kraje). Hustota zalidnění 65,0 osob/km² je druhá nejnižší po ORP Králíky. Ve dvou městech – Moravské Třebové a Jevíčku – žije polovina obyvatel ORP.

Projekt Efektivní veřejná správa a přátelské veřejné služby – Smart administration je spolufinancovaný Evropským sociálním fondem prostřednictvím OP LZZ a krajským rozpočtem.

Počet obyvatel od roku 2001 neustále klesá. V regionu je po Králicku druhá nejvyšší míra úmrtnosti v kraji. Celkový přírůstek obyvatel je na Moravskotřebovsku záporný, což je způsobeno záporným přirozeným přírůstkem i záporným migračním saldem. S tím souvisí také další ukazatel, a to počet dokončených bytů na 1 000 obyvatel, který je nejnižší v kraji.

Území je navrženo jako součást rozvojové osy republikové úrovně OS 8 (Hradec Králové – Moravská Třebová – Olomouc) v rámci které je dlouhodobě plánován sřez rychlostních silnic R35 a R43, které by mohly daný region ekonomicky velmi pozvednout. Území tohoto ORP (jako součást okresu Svitavy) je také zařazeno mezi regiony se soustředěnou podporou státu na období 2010–2013 a také v ZÚR Pk je ORP navrženo jako součást specifické oblasti krajské úrovně (SOBk1 – Jižní Moravsko Třebovsko).

Míra podnikatelské aktivity je velmi nízká, nejnižší v celém kraji, což se odráží v nedostatku pracovních příležitostí. Moravskotřebovsko je regionem s nejhůrší situací na trhu práce v kraji, a to i přestože se podařilo zcela zaplnit průmyslovou zónu v Moravské Třebové (poptávka stále existuje, ale již není nabídka volných ploch) a v regionu působí významné zahraniční firmy (např. REHAU v Moravské Třebové nebo Automotive v Jevíčku). Míra nezaměstnanosti převyšuje více než 1,5krát krajský průměr, ke konci roku 2009 činila 17,3 %. Alarmující je míra dlouhodobé nezaměstnanosti, která ke konci roku 2009 činila 31,9 %, což je opět nejvíce z celého kraje. Odvětvové zaměření zaměstnanosti se vyznačuje značně podprůměrným zastoupením ekonomicky aktivního obyvatelstva ve službách.

ORP Moravská Třebová je odlehlým regionem Pardubického kraje z hlediska vzdálenosti do krajského města s klesajícím regionálním a hospodářským významem a s nízkou úrovní ochrany životního prostředí jako takového, zčásti zemědělská a zčásti lesní oblast. Na Moravskotřebovsku je čtvrtý nejvyšší podíl lesních pozemků v kraji. Díky sbíhání hranic třech krajů dochází k nepřímému formování tzv. vnitřní periferie. V regionu jsou příznivé podmínky pro pěší turistiku a cykloturistiku především díky krajině s převážně pahorkatinným a vrchovinným charakterem.

Tab. 13: Vybrané ukazatele v ORP Moravská Třebová za rok 2009

Ukazatel	ČR	kraj	Moravská Třebová	Ukazatel	ČR	kraj	Moravská Třebová
Počet obcí	6 250	451	33	Volná pracovní místa	30 927	1 813	70
Výměra v ha (k 31. 12.)	7 886 520	451 864	41 722	Počet uchazečů /1 VPM	17,1	14,6	34,2
Počet obyvatel (k 31. 12.)	10 506 813	516 329	27 138	Míra nezaměstnanosti (%)	9,2	10,3	17,3
Hustota zalidnění (obyv./km ²)	133,2	114,3	65,0	Podnikat. aktivita (ekon. subjekty/1 000 obyv.)	245	212	168
Podíl obyv. žijících ve městech (%)	70,4	61,9	50,9	Počet ekonomických subjektů	2 570 611	109 449	4 570
Změna počtu obyv. 2006–09	102,1	101,7	99,4	v tom zeměd., myslivost, lesnictví a rybolov (%)	3,6	4,5	6,7
Změna počtu obyvatel 2001–09	102,9	101,8	97,9	v tom průmysl (%)	12,7	15,2	14,4
Porodnost (‰)	11,3	10,9	10,6	v tom stavebnictví (%)	12,2	13,3	15,0
Úmrtnost (‰)	10,2	9,7	11,0	v tom služby (%)	71,5	67,0	63,9
Přirozený přírůstek/1 000 obyv.	1,0	1,2	-0,4	Dokončené byty/1 000 obyv. (2005–2009)	3,5	3,2	2,3
Migrační saldo/1 000 obyv.	2,7	1,0	-2,0	Podíl zeměd. půdy (%)	53,8	60,3	54,9
Celkový přírůstek (úbytek)/1 000 obyv.	3,7	2,2	-2,4	Procento zornění (%)	71,2	73,0	75,8
Podíl obyv. nad 65 let (%)	15,2	15,5	14,8	Podíl lesních pozemků (%)	33,6	29,6	37,6

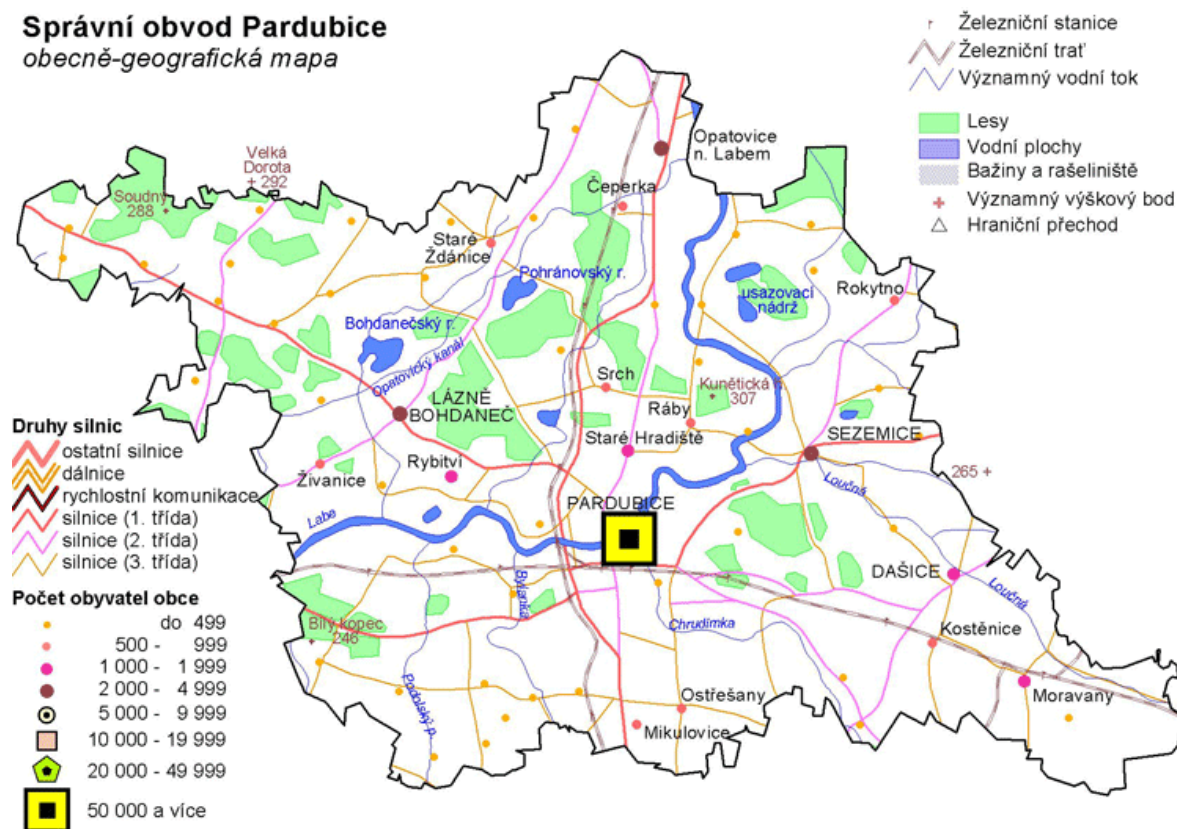
Ukazatel	ČR	kraj	Moravská Třebová	Ukazatel	ČR	kraj	Moravská Třebová
Index stáří	107,0	106,2	101,2	Koeficient ekol. stability	1,1	0,9	1,4
Evidovaní uchazeči o zaměstnání	539 136	26 817	2 436	Podíl rozlohy ORP se sniž. kvalitou ŽP (%)	*	34,8	34,2
z počtu uchaz. absolventi (%)	6,6	6,6	6,1	Obce s plynofikací (%), 2006	*	78,9	51,2
uchazeči evid. nad 12 měsíců (%)	23,0	20,5	31,9	Obce s kanalizací s koncovou ČOV (%), 2006	*	27,7	30,4

Pozitiva	Negativa
Sociální pilíř	
<ul style="list-style-type: none"> Nízký index stáří V posledních letech zmírňování úbytku obyvatelstva 	<ul style="list-style-type: none"> Druhá nejnížší hustota zalidnění v kraji Druhá nejvyšší míra úmrtnosti v kraji Záporný přirozený přírůstek obyvatel Nízká intenzita bytové výstavby
Ekonomický pilíř	
<ul style="list-style-type: none"> Příznivé podmínky pro pěší, cyklo a městskou turistiku (sítě stezek, městská památková rezervace Moravská Třebová...) Výborný budoucí dopravní potenciál (dlouhodobě plánované křížení rychlostních silnic R35 a R43, možnost napojení na integrovaný dopravní systém Pardubického i Jihomoravského kraje) Pestrá odvětvová struktura zaměstnavatelů Významný rozvoj plastikářského průmyslu (REHAU, ATEK...) 	<ul style="list-style-type: none"> Nejnižší míra podnikatelské aktivity v kraji Nejhorší situace na trhu práce (míra nezaměstnanosti 17,3 %) Vysoká míra dlouhodobé nezaměstnanosti Nedostatek kvalifikovaných zaměstnanců zejména v technických oborech Ztížená dopravní dostupnost jižní části ORP
Environmentální pilíř	
<ul style="list-style-type: none"> Vysoký podíl lesních pozemků 	<ul style="list-style-type: none"> Nízká úroveň ochrany životního prostředí
Prostorový pilíř	
<ul style="list-style-type: none"> Území je navrženo jako součást rozvojové osy republikové úrovně OS 8 (Hradec Králové – Moravská Třebová – Olomouc) Území je zařazeno mezi regiony se soustředěnou podporou státu na období 2010–2013, a také je navrženo jako součást specifické oblasti kraje SOBk1 	<ul style="list-style-type: none"> Osídlení regionu bylo v minulosti poznamenáno tím, že se jednalo o oblast Sudet, která nebyla nikdy adekvátně dosídlena Nepřímé formování tzv. vnitřní periferie díky sbíhání třech krajských hranic
Další skutečnosti	
<ul style="list-style-type: none"> Druhý největší obvod ORP v kraji Historicky silné vazby na okolní kraje 	

Pardubice

Území ORP Pardubice se nachází v severozápadní části kraje a sousedí s Královéhradeckým krajem, se kterým díky unikátní blízkosti obou krajských měst má velmi úzké vazby.

Správní obvod Pardubice
obecně-geografická mapa

Obr. 21: Obecně geografická mapa ORP Pardubice

Pramen: ČSÚ

Území správního obvodu ORP Pardubice (40 926 ha) je třetí největší po Chrudimsku a Moravskotřebovsku a představuje 9,1 % rozlohy kraje. V 56 obcích, které tvoří toto území, žilo k 31. 12. 2009 celkem 125 960 obyvatel (24,4 % obyvatelstva kraje). Počtem obyvatel Pardubicko výrazně převyšuje ostatní ORP, což je dáno přítomností krajského města Pardubic (90 077), v němž žije 71,5 % obyvatel ORP. S koncentrací obyvatelstva v krajském městě souvisí nejvyšší hustota zalidnění v kraji (307,8 osob/km², tj. 2,7krát více než průměr kraje).

Počet obyvatel na území ORP od roku 2001 roste. Pardubicko náleží k migračně atraktivním regionům kraje, poměrně vysoký je zde i přirozený přírůstek. Nepříznivá je však věková skladba populace. Index stárí 122,2 i podíl obyvatel pětadesátiletých a starších (16,6 % v roce 2009) patří mezi všemi ORP kraje k nejvyšším.

Pardubicko je navrženo jako součást rozvojové oblasti republikového významu OB 4 (Hradec Králové – Pardubice). Tato oblast přesahuje stávající územní vymezení ORP, zasahuje i do ORP Přelouč, Chrudim a Holice.

Nejnižší míra nezaměstnanosti mezi ORP kraje (7,5 % k 31. 12. 2009) je dána poměrně příznivou nabídkou pracovních příležitostí zejména v krajském městě, které je zároveň častým cílem dojížděky do zaměstnání z okolních i vzdálenějších obcí. Největšími zaměstnavateli jsou Foxconn, Synthesia, Paramo nebo Krajská nemocnice Pardubice.

Projekt Efektivní veřejná správa a přátelské veřejné služby – Smart administration je spolufinancovaný Evropským sociálním fondem prostřednictvím OP LZZ a krajským rozpočtem.

Míra podnikatelské aktivity je na Pardubicku výrazně nejvyšší (245 podnikatelů na 1 000 obyvatel) ze všech ORP v kraji. Ve struktuře ekonomických subjektů dominuje terciární sektor. Dřívější výrazná orientace na průmysl (Paramo, Syntesia, elektrárna Opatovice) se v současnosti projevuje stále zhoršeným životním prostředím.

Významnou roli hraje na území správního obvodu ORP Pardubice výzkum a vývoj; tyto aktivity se rozvíjejí na Univerzitě Pardubice ve čtyřech výzkumných ústavech a v TechnoParku.

K turisticky atraktivním místům patří historické jádro a zámek v Pardubicích s Východočeským muzeem nebo hrad na Kunětické hoře. Pořádají se zde akce celorepublikového významu (např. Velká pardubická steplechase nebo Zlatá přilba). Nedaleko Pardubic se nachází jediné lázeňské místo v kraji – město Lázně Bohdaneč.

ORP Pardubice je nejvíce průmyslově rozvinutou částí kraje s dobrou dopravní infrastrukturou (zejména nyní na železnici a letišti, v blízké budoucnosti ale i dokončení již rozestavěného silničního napojení na dálnici D11 a výstavba přístavu na řece Labi), s rozvinutým zemědělstvím, rybníkářstvím a dalšími rozvojovými aktivitami. Navzdory intenzivní průmyslové činnosti v těsné blízkosti Pardubic je kvalita ovzduší podle statistických údajů nad průměrem ČR, negativní dopady průmyslu se mnohdy projevují mimo území ORP. Ve skutečnosti patří okres Pardubice a tedy i ORP Pardubice k územím výrazně zasaženým emisemi (emise v okrese překračující průměr ČR) především vlivem velkých stacionárních zdrojů, tj. REZZO 1. Vedle toho se objevují emise z dopravy ve špičkách (vlivem špatné průjezdnosti). Celková kvalita životního prostředí je podprůměrná a ekologická stabilita nízká.

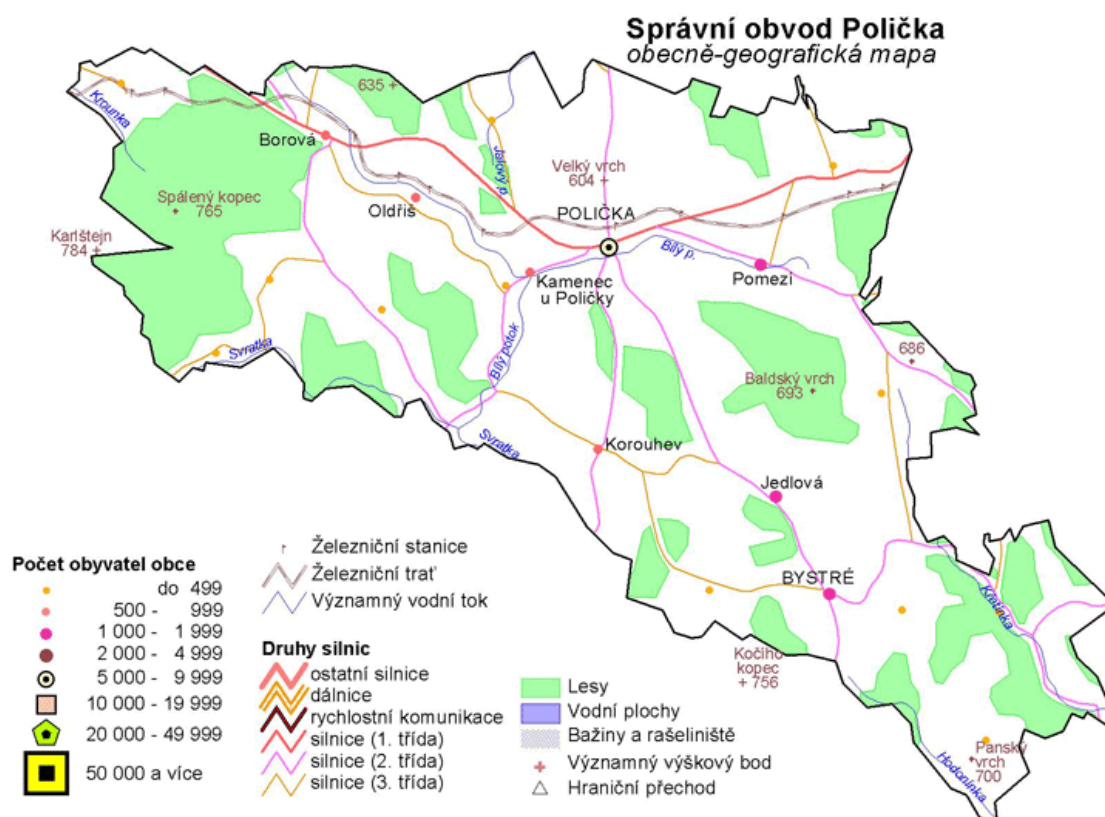
Tab. 14: Vybrané ukazatele v ORP Pardubice za rok 2009

Ukazatel	ČR	kraj	Pardubice	Ukazatel	ČR	kraj	Pardubice
Počet obcí	6 250	451	56	Volná pracovní místa	30 927	1 813	573
Výměra v ha (k 31. 12.)	7 886 520	451 864	40 926	Počet uchazečů /1 VPM	17,1	14,6	8,3
Počet obyvatel (k 31. 12.)	10 506 813	516 329	125 960	Míra nezaměstnanosti (%)	9,2	10,3	7,5
Hustota zalidnění (obyv./km ²)	133,2	114,3	307,8	Podnikat. aktivita (ekon. subjekty/1 000 obyv.)	245	212	245
Podíl obyv. žijících ve městech (%)	70,4	61,9	79,1	Počet ekonomických subjektů	2 570 611	109 449	30 889
Změna počtu obyv. 2006–09	102,1	101,7	103,6	v tom zeměd., myslivost, lesnictví a rybolov (%)	3,6	4,5	2,0
Změna počtu obyvatel 2001–09	102,9	101,8	104,2	v tom průmysl (%)	12,7	15,2	13,4
Porodnost (‰)	11,3	10,9	11,4	v tom stavebnictví (%)	12,2	13,3	12,2
Úmrtnost (‰)	10,2	9,7	9,4	v tom služby (%)	71,5	67,0	72,4
Přirozený přírůstek/1 000 obyv.	1,0	1,2	2,0	Dokončené byty/1 000 obyv. (2005–2009)	3,5	3,2	2,3
Migrační saldo/1 000 obyv.	2,7	1,0	4,3	Podíl zeměd. půdy (%)	53,8	60,3	66,7
Celkový přírůstek (úbytek)/1 000 obyv.	3,7	2,2	6,3	Procento zornění (%)	71,2	73,0	85,3
Podíl obyv. nad 65 let (%)	15,2	15,5	16,6	Podíl lesních pozemků (%)	33,6	29,6	13,2
Index stáří	107,0	106,2	122,2	Koeficient ekol. stability	1,1	0,9	0,4
Evidování uchazeči o zaměstnání	539 136	26 817	4 793	Podíl rozlohy ORP se sníž. kvalitou ŽP (%)	*	34,8	48,4
z počtu uchaz. absolventi (%)	6,6	6,6	6,8	Obce s plynofikací (%), 2006	*	78,9	100,0
uchazeči evid. nad 12 měsíců (%)	23,0	20,5	13,6	Obce s kanalizací s koncovou ČOV (%), 2006	*	27,7	49,2

Pozitiva	Negativa
<i>Sociální pilíř</i>	
<ul style="list-style-type: none"> Dlouhodobě rostoucí počet obyvatel Migračně atraktivní region Koncentrace zdravotnických zařízení a zařízení sociálních služeb Sídlo Univerzity Pardubice Nadprůměrný počet dokončených bytů v porovnání s ostatními ORP 	<ul style="list-style-type: none"> Vysoký index stárí Problémy vznikající v souvislosti s vyšší koncentrací cizinců (sociálně – patologické jevy)
<i>Ekonomický pilíř</i>	
<ul style="list-style-type: none"> Nejnižší míra nezaměstnanosti v kraji Druhá nejnižší míra dlouhodobé nezaměstnanosti Nejvyšší míra podnikatelské aktivity v kraji Lokalizace nejvýznamnějších zaměstnavatelů, služeb a institucí veřejné správy v kraji Existence významných dopravních prvků (dálnice, železniční koridor, mezinárodní letiště, Labe, cyklostezky v Pardubicích) a tím pádem dobrá dostupnost ORP Výskyt turistických atraktivit v území (sportovní události, společenské akce, kulturní památky...) 	<ul style="list-style-type: none"> Není plně využit potenciál významných výzkumných subjektů (např. TechnoPark) Přetížení stávající silniční sítě v krajském městě a jeho okolí, časté kolapsy dopravy ve špičkách, chybějící obchvaty měst Přes nejvyspělejší hospodářskou základnu ze všech ORP jsou zde pouze průměrné mzdy ve srovnání s ČR
<i>Environmentální pilíř</i>	
<ul style="list-style-type: none"> Všechny obce ORP jsou napojeny na plyn Polovina obcí je napojeno na kanalizaci s koncovkou ČOV Významná oblast rybníkářství 	<ul style="list-style-type: none"> Celková kvalita životního prostředí je podprůměrná a ekologická stabilita velmi nízká Rozšiřování zastavěných a zastavitelných území na úkor zemědělské půdy a volné krajiny (negativní důsledky suburbanizace)
<i>Prostorový pilíř</i>	
<ul style="list-style-type: none"> Navrženo jako součást rozvojové oblasti republikového významu OB 4 (Hradec Králové – Pardubice) 	<ul style="list-style-type: none"> Poloha krajského města Pardubice v severozápadní části kraje způsobuje poněkud problematickou dostupnost pro subjekty z opačného konce kraje Nejasněji viditelné negativní vlivy suburbanizace ze všech ORP v kraji
<i>Další skutečnosti</i>	
<ul style="list-style-type: none"> Sídlo krajského města Pardubice (cca 90 tis. obyvatel) a městskou památkovou rezervací Lokalizace jediného lázeňského místa v kraji – Lázně Bohdaneč Oddalování výstavby přeložky silnice I/2 je překážkou dalšího využití rozvojových ploch pro výrobu v oblasti Starých Čivic a Svítкова 	

Polička

Území ORP Polička se nachází v jižní části kraje a sousedí s krajem Vysočina a krajem Jihomoravským. Většina společné hranice je tvořena hornatým pásem Žďárských vrchů.

Obr. 22: Obecně geografická mapa ORP Polička

Pramen: ČSÚ

Území správního obvodu ORP Polička hraničí s obcemi Jihomoravského kraje a s kraje Vysočina. Území Poličska zaujímá 6 % rozlohy kraje. Ve 20 obcích, které sem náleží, žilo k 31. 12. 2009 celkem 19 528 obyvatel (3,8 % obyvatelstva kraje). Hustota zalidnění 71,6 osob/km² je třetí nejvyšší po Králicku a Moravskotřebovsku.

Porodnost i přirozený přírůstek obyvatel jsou pod průměrem kraje, přesto celkový přírůstek na 1 000 obyvatel je druhý nejvyšší v kraji. Je to dáno vysokou hodnotou migračního salda, která je v přepočtu na 1 000 obyvatel po Litomyšlsku druhá nejvyšší v kraji (5,7). Region se tak jeví jako místo atraktivní pro bydlení i když hodnota dokončených bytů je v rámci kraje podprůměrná.

Území ORP (jako součást okresu Svitavy) je zařazeno mezi regiony se soustředěnou podporou státu na období 2010–2013 a také je dle ZÚR Pk navrženo jako součást specifické oblasti krajské úrovně (SOBk2 – Jižní Poličsko).

Hospodářským zaměřením je region spíše zemědělským, 8,2 % ekonomických subjektů působí v zemědělství, myslivosti, lesnictví a rybolovu (druhý nejvyšší podíl v kraji po ORP Králicku). Oproti tomu podíl ekonomických subjektů v oboru činnosti obchod a opravy motorových vozidel je v kraji nejvyšší. Míra nezaměstnanosti v regionu se drží ale pod krajským průměrem, ke konci roku 2009 činila 8,7 %. Problémem je míra nezaměstnanosti absolventů, která je zde nejvyšší z celého kraje. Podnikatelská aktivita je v tomto regionu druhá nejvyšší v rámci Pardubického kraje.

Jižní část území se vyznačuje kvalitním přírodním i vodohospodářským prostředím, v severní části převládá zemědělská kultivovaná krajina. Území se nachází na rozhraní 3–4 geografických soustav a spádovostí, včetně toků. Jihozápadní část požívá zvláštní ochranu, ale má nedostatečnou infrastrukturu a kvůli lesům je i velmi zranitelná povětrnostními podmínkami. Do členité krajiny regionu zasahuje CHKO Žďárské vrchy, což významně ovlivňuje území z pohledu cestovního ruchu. Nejvyšší podíl neobydlených domů je velkým potenciálem pro rozvoj chalupaření, které se právě zde těší velké oblibě, a to nejen u obyvatel z Pk, ale i u obyvatel z Jihomoravského kraje (hlavně z Brna).

Tab. 15: Vybrané ukazatele v ORP Polička za rok 2009

Ukazatel	ČR	kraj	Polička	Ukazatel	ČR	kraj	Polička
Počet obcí	6 250	451	20	Volná pracovní místa	30 927	1 813	27
Výměra v ha (k 31. 12.)	7 886 520	451 864	27 265	Počet uchazečů /1 VPM	17,1	14,6	30,3
Počet obyvatel (k 31. 12.)	10 506 813	516 329	19 528	Míra nezaměstnanosti (%)	9,2	10,3	8,7
Hustota zalidnění (obyv./km ²)	133,2	114,3	71,6	Podnikat. aktivita (ekon. subjekty/1 000 obyv.)	245	212	182
Podíl obyv. žijících ve městech (%)	70,4	61,9	53,8	Počet ekonomických subjektů	2 570 611	109 449	3 545
Změna počtu obyv. 2006–09	102,1	101,7	100,6	v tom zeměd., myslivost, lesnictví a rybolov (%)	3,6	4,5	8,2
Změna počtu obyvatel 2001–09	102,9	101,8	99,7	v tom průmysl (%)	12,7	15,2	17,5
Porodnost (‰)	11,3	10,9	9,8	v tom stavebnictví (%)	12,2	13,3	13,7
Úmrtnost (‰)	10,2	9,7	9,3	v tom služby (%)	71,5	67,0	60,6
Přirozený přírůstek/1 000 obyv.	1,0	1,2	0,5	Dokončené byty/1 000 obyv. (2005–2009)	3,5	3,2	2,3
Migrační saldo/1 000 obyv.	2,7	1,0	5,7	Podíl zeměd. půdy (%)	53,8	60,3	59,5
Celkový přírůstek (úbytek)/1 000 obyv.	3,7	2,2	6,2	Procento zornění (%)	71,2	73,0	66,0
Podíl obyv. nad 65 let (%)	15,2	15,5	15,5	Podíl lesních pozemků (%)	33,6	29,6	32,0
Index stáří	107,0	106,2	102,0	Koeficient ekol. stability	1,1	0,9	1,8
Evidování uchazeči o zaměstnání	539 136	26 817	848	Podíl rozlohy ORP se sníž. kvalitou ŽP (%)	*	34,8	24,8
z počtu uchaz. absolventi (%)	6,6	6,6	11,2	Obce s plynofikací (%), 2006	*	78,9	80,0
uchazeči evid. nad 12 měsíců (%)	23,0	20,5	15,7	Obce s kanalizací s koncovou ČOV (%), 2006	*	27,7	10,0

Pozitiva	Negativa
Sociální pilíř	
<ul style="list-style-type: none"> Druhý nejvyšší migrační přírůstek obyvatel Nadprůměrný celkový přírůstek obyvatelstva 	<ul style="list-style-type: none"> Nízká hustota zalidnění i osídlení Vysoké tempo růstu indexu stáří v letech 2003 – 2009 (z 83,9 na 102,0) i přes relativně pomalu rostoucí složku obyvatel 65+ (z 14,3 % na 15,5 %), což značí nízkou porodnost
Ekonomický pilíř	
<ul style="list-style-type: none"> Míra nezaměstnanosti pod krajským průměrem V rámci kraje nadprůměrný potenciál krajiny pro rozvoj cestovního ruchu (zejména pro rozvoj venkovské turistiky) 	<ul style="list-style-type: none"> Druhá nejnížší míra podnikatelské aktivity Vysoká míra nezaměstnanosti absolventů Ztížená dopravní dostupnost ORP
Environmentální pilíř	
<ul style="list-style-type: none"> ORP s kvalitním přírodním i vodohospodářským potenciálem 	<ul style="list-style-type: none"> ORP s velmi nízkým podílem obcí v kraji s napojením na kanalizaci s koncovkou ČOV

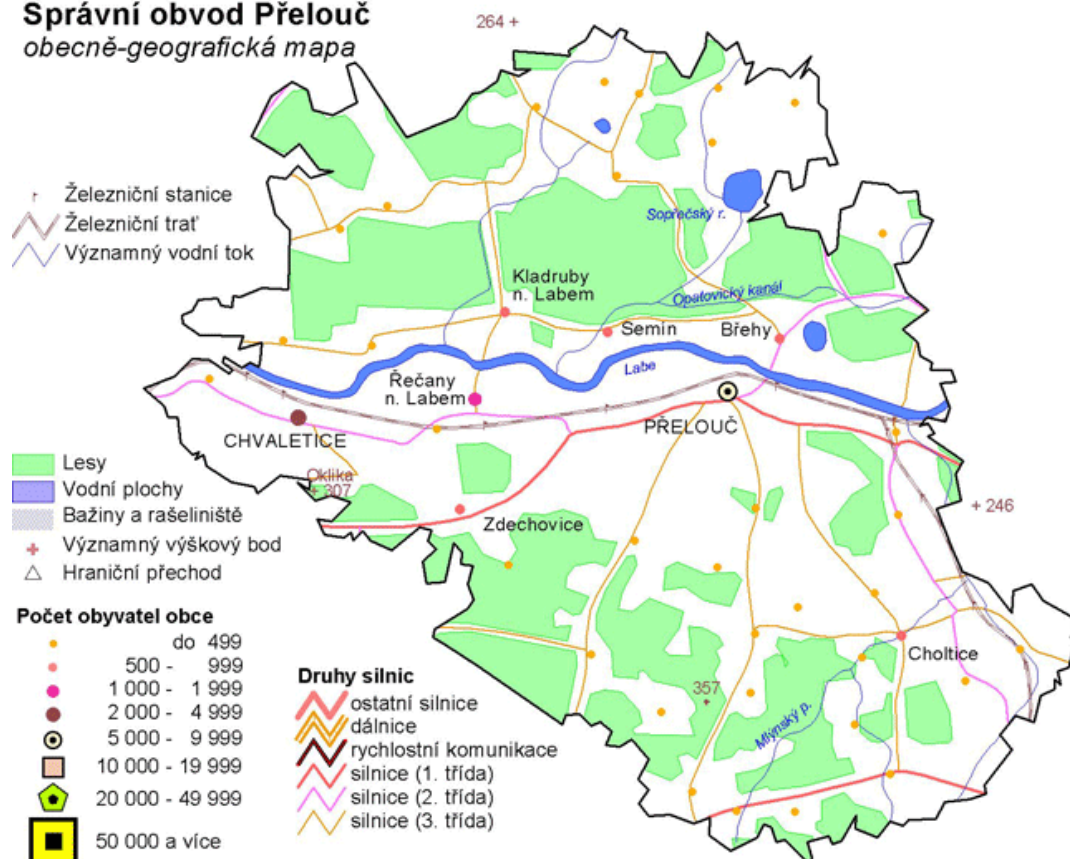
Projekt Efektivní veřejná správa a přátelské veřejné služby – Smart administration je spolufinancovaný Evropským sociálním fondem prostřednictvím OP LZZ a krajským rozpočtem.

Pozitiva	Negativa
<ul style="list-style-type: none"> Na území je vymezeno CHKO Žďárské vrchy Velmi vysoce ceněný krajinný ráz 	<ul style="list-style-type: none"> Chybí vodohospodářská infrastruktura Nedostatečné nebo zastaralé technické sítě v území
Prostorový pilíř	
<ul style="list-style-type: none"> Území tohoto obvodu je zařazeno mezi regiony se soustředěnou podporou státu na období 2010–2013 a je navrženo jako součást specifické oblasti krajské úrovně (SOBK2) 	<ul style="list-style-type: none"> Periferní poloha ORP v rámci kraje
Další skutečnosti	
<ul style="list-style-type: none"> Jižní část území ORP spadáje spíše do Jihomoravského kraje 	

Přelouč

Území ORP Přelouč se nachází v severozápadní části Pardubického kraje a sousedí s krajem Středočeským a Královéhradeckým.

Správní obvod Přelouč obecně-geografická mapa

Obr. 23: Obecně geografická mapa ORP Přelouč

Pramen: ČSÚ

Území Přeloučska zaujímá 5,7 % rozlohy kraje. Ve 42 obcích, které tvoří toto ORP, žilo k 31. 12. 2009 celkem 24 376 obyvatel (4,7 % obyvatelstva kraje). V jediných dvou obcích se statutem města – Přelouči a Chvaleticích – žije polovina obyvatel celého ORP.

Počet obyvatel dlouhodobě roste, i když jen velmi mírně. Přeloučsko patří k migračně velmi atraktivním oblastem kraje. Přirozenou měnou však obyvatelstvo ubývá, a také věková skladba

populace je nepříznivá. Index stárí (121,1 ke konci roku 2009) je v rámci kraje druhý nejvyšší po Pardubicku, v ostatních obvodech ORP je index stárí výrazně nižší.

Východní část území Přeloučska je navrženo jako součást rozvojové oblasti republikového významu OB 4 (Hradec Králové – Pardubice), která zahrnuje město Přelouč a jeho okolí. Západní část území ORP je také navržena jako součást rozvojové osy republikového významu OS 8 (Hradec Králové – Olomouc).

Ke konci roku 2009 dosáhla míra nezaměstnanosti 9,0 %, což bylo mírně pod krajským průměrem. Velice příznivá je nabídka volných pracovních míst – na jedno místo připadá pouze 2,7 uchazečů, což je hodnota nejen ve srovnání s ostatními ORP kraje ale i v rámci republiky velmi nízká. Významným zaměstnavatelem je společnost Kiekert-CS v Přelouči. Pro Přeloučsko je však typická značná vyjíždka za prací přes hranice územního obvodu ORP zejména do Pardubic a díky železničnímu koridoru i do Prahy. Podnikatelská aktivita je na Přeloučsku nadprůměrná. Ve srovnání s ostatními ORP je zde nejvyšší podíl subjektů působících v průmyslu. Tepelná elektrárna Chvaletice, která se nachází na západě ORP, je příčinou zhoršené kvality ovzduší.

Jde o rozvinutou část kraje, která souvisí s rozvojem průmyslu a dopravy v centrálním regionu, zčásti a po okrajích je území zemědělsky rozvinuté, plocha lesů je velmi malá. Ekologická stabilita a souvislost prvků systémů ekologické stability je zde narušená a kvalita životního prostředí průměrná, ale s překvapivě dobrým ovzduším nad průměrem ČR. Nachází se zde areál hřebčína v Kladrubech nad Labem proslulý chovem kladrubských koní, a který byl v polovině 90. let 20. stol. vyhlášen národní kulturní památkou.

Tab. 16: Vybrané ukazatele v ORP Přelouč za rok 2009

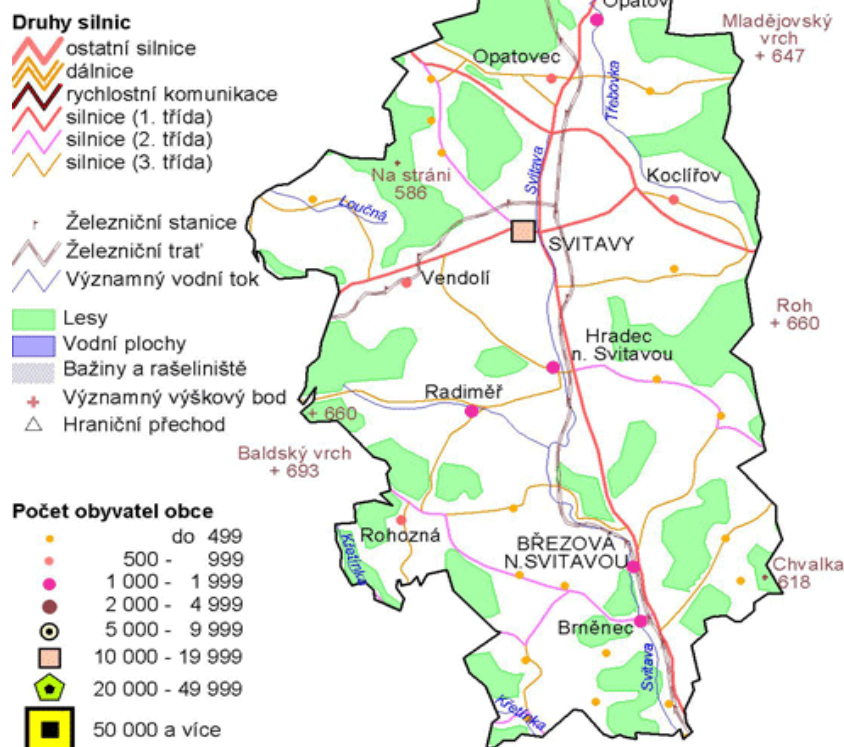
Ukazatel	ČR	kraj	Přelouč	Ukazatel	ČR	kraj	Přelouč
Počet obcí	6 250	451	42	Volná pracovní místa	30 927	1 813	413
Výměra v ha (k 31. 12.)	7 886 520	451 864	25 721	Počet uchazečů /1 VPM	17,1	14,6	2,7
Počet obyvatel (k 31. 12.)	10 506 813	516 329	24 376	Míra nezaměstnanosti (%)	9,2	10,3	9,0
Hustota zalidnění (obyv./km ²)	133,2	114,3	94,8	Podnikat. aktivita (ekon. subjekty/1 000 obyv.)	245	212	220
Podíl obyv. žijících ve městech (%)	70,4	61,9	49,2	Počet ekonomických subjektů	2 570 611	109 449	5 372
Změna počtu obyv. 2006–09	102,1	101,7	102,6	v tom zeměd., myslivost, lesnictví a rybolov (%)	3,6	4,5	4,0
Změna počtu obyvatel 2001–09	102,9	101,8	101,4	v tom průmysl (%)	12,7	15,2	21,4
Porodnost (‰)	11,3	10,9	10,2	v tom stavebnictví (%)	12,2	13,3	13,2
Úmrtnost (‰)	10,2	9,7	10,5	v tom služby (%)	71,5	67,0	61,4
Přirozený přírůstek/1 000 obyv.	1,0	1,2	-0,3	Dokončené byty/1 000 obyv. (2005–2009)	3,5	3,2	2,3
Migrační saldo/1 000 obyv.	2,7	1,0	4,0	Podíl zeměd. půdy (%)	53,8	60,3	54,7
Celkový přírůstek (úbytek)/1 000 obyv.	3,7	2,2	3,7	Procento zornění (%)	71,2	73,0	79,0
Podíl obyv. nad 65 let (%)	15,2	15,5	16,0	Podíl lesních pozemků (%)	33,6	29,6	32,1
Index stárí	107,0	106,2	121,1	Koeficient ekol. stability	1,1	0,9	1,3
Evidovaní uchazeči o zaměstnání	539 136	26 817	1 133	Podíl rozlohy ORP se sníž. kvalitou ŽP (%)	*	34,8	38,9
z počtu uchaz. absolventi (%)	6,6	6,6	6,4	Obce s plynofikací (%), 2006	*	78,9	92,9
uchazeči evid. nad 12 měsíců (%)	23,0	20,5	16,0	Obce s kanalizací s koncovou ČOV (%), 2006	*	27,7	45,7

Pozitiva	Negativa
<i>Sociální pilíř</i>	
<ul style="list-style-type: none"> Dlouhodobě mírně rostoucí počet obyvatel zejména díky migrační atraktivitě regionu Nadprůměrná hustota osídlení 	<ul style="list-style-type: none"> I přes zvýšení porodnosti stále negativní přirozený přírůstek obyvatelstva Vysoký index stáří
<i>Ekonomický pilíř</i>	
<ul style="list-style-type: none"> Vysoký počet volných pracovních míst Nadprůměrná podnikatelská aktivita – především v průmyslovém odvětví Podprůměrná míra nezaměstnanosti Velmi dobrá dopravní poloha s přirozenými vazbami na Pardubice a Kolín 	<ul style="list-style-type: none"> I přes velmi nízký počet uchazečů na jedno pracovní místo je pro ORP typická značná vyjížďka za prací mimo něj
<i>Environmentální pilíř</i>	
<ul style="list-style-type: none"> Vysoký podíl obcí napojených na plyn i kanalizaci s koncovkou ČOV I přes lokalizaci zdrojů znečištění je ovzduší v regionu kvalitnější než republikový průměr 	<ul style="list-style-type: none"> Velmi nízký výskyt prvků ochrany přírody Existence elektrárny Chvaletice v západní části území ORP s převládajícími západními větry
<i>Prostorový pilíř</i>	
<ul style="list-style-type: none"> Součást navržené rozvojové oblasti republikového významu OB 4 (Hradec Králové – Pardubice) a rozvojové osy republikového významu OS 8 (Hradec Králové – Olomouc) 	
<i>Další skutečnosti</i>	
<ul style="list-style-type: none"> Nachází se zde nejnižší položené místo v kraji – obec Kojice (201 m n. m.) 	

Svitavy

Území ORP Svitavy se nachází v jihovýchodní části kraje a jižní hranici má společnou s krajem Jihomoravským.

Správní obvod Svitavy obecně-geografická mapa

Obr. 24: Obecně geografická mapa ORP Svitavy

Pramen: ČSÚ

Území ORP Svitavy (35 159 ha) je čtvrté největší mezi ORP v kraji a představuje 7,8 % jeho rozlohy. Ve 28 obcích, které tvoří správní obvod ORP, žilo k 31. 12. 2009 celkem 31 766 obyvatel (6,2 % obyvatelstva kraje). Ve struktuře osídlení dominují dvě města, a to Svitavy a Březová nad Svitavou, ve kterých žije téměř šedesát procent obyvatel celého územního obvodu ORP. Přestože porodnost i přirozený přírůstek obyvatel (1,3) jsou mírně nad krajským průměrem, celkový přírůstek obyvatel je záporný. Příčinnou je záporné saldo migrace.

Severní část ORP je navržena jako součást rozvojové osy republikové úrovně OS 8 (Hradec Králové – Moravská Třebová – Olomouc), jižní částí zase OS 9 (Brno – Svitavy). Území ORP (jako součást okresu Svitavy) je také zařazeno mezi regiony se soustředěnou podporou státu na období 2010–2013. Vedle toho je území navrženo jako součást rozvojové oblasti krajské úrovně OBk3 (Svitavy), rozvojové osy krajské úrovně OSk6 (Svitavy – Polička) a také dvou specifických oblastí krajské úrovně (SOBk1 – Jižní Moravsko Třebovsko a SOBk2 – Jižní Poličsko).

Svitavsko patří dlouhodobě k regionům s nejvyšší mírou nezaměstnanosti v kraji. Ke konci roku 2009 činila 13,8 %, což byla druhá nejvyšší hodnota mezi správními obvody ORP kraje po Moravskotřebovsku. Dlouhodobá nezaměstnanost je v rámci kraje třetí nejvyšší po Moravskotřebovsku a Českotřebovsku (28,8 % k 31. 12. 2009). Podnikatelská aktivita je v regionu pod krajským průměrem (třetí nejnižší hodnota mezi ORP). Mezi významné

zaměstnavatele v regionu lze zařadit např. firmy Svitap J.H.J., Fibertex nebo Westvaco. Co do počtu dokončených bytů se řadí Svitavsko mezi ORP s podprůměrnou výstavbou.

Svitavsko leží v malebné členité krajině Svitavské pahorkatiny, čímž nabízí řadu příležitostí pro rekreaci, pěší turistiku i cykloturistiku, ale není zde žádný turistický cíl z hlediska republikové významnosti. Jižní část regionu je spádově příslušné spíše do Brna (dopravně i infrastrukturou). Jde o smíšenou zemědělskou a lesní krajinu, ve které přibývá lesů a pastvin, Koeficient ekologické stability se tedy postupně zvyšuje kromě těsného okolí Svitav. Region by v případě skokového hospodářského růstu mohl mít problémy v oblasti energetiky a zásobování zdroji.

Tab. 17: Vybrané ukazatele v ORP Svitavy za rok 2009

Ukazatel	ČR	kraj	Svitavy	Ukazatel	ČR	kraj	Svitavy
Počet obcí	6 250	451	28	Volná pracovní místa	30 927	1 813	61
Výměra v ha (k 31. 12.)	7 886 520	451 864	35 159	Počet uchazečů /1 VPM	17,1	14,6	36,7
Počet obyvatel (k 31. 12.)	10 506 813	516 329	31 766	Míra nezaměstnanosti (%)	9,2	10,3	13,8
Hustota zalidnění (obyv./km ²)	133,2	114,3	90,4	Podnikat. aktivita (ekon. subjekty/1 000 obyv.)	245	212	188
Podíl obyv. žijících ve městech (%)	70,4	61,9	59,2	Počet ekonomických subjektů	2 570 611	109 449	5 957
Změna počtu obyv. 2006–09	102,1	101,7	100,3	v tom zeměd., myslivost, lesnictví a rybolov (%)	3,6	4,5	5,1
Změna počtu obyvatel 2001–09	102,9	101,8	100,0	v tom průmysl (%)	12,7	15,2	12,2
Porodnost (‰)	11,3	10,9	11,4	v tom stavebnictví (%)	12,2	13,3	14,4
Úmrtnost (‰)	10,2	9,7	10,1	v tom služby (%)	71,5	67,0	68,3
Přirozený přírůstek/1 000 obyv.	1,0	1,2	1,3	Dokončené byty/1 000 obyv. (2005–2009)	3,5	3,2	2,3
Migrační saldo/1 000 obyv.	2,7	1,0	-2,6	Podíl zeměd. půdy (%)	53,8	60,3	60,4
Celkový přírůstek (úbytek)/1 000 obyv.	3,7	2,2	-1,3	Procento zornění (%)	71,2	73,0	76,3
Podíl obyv. nad 65 let (%)	15,2	15,5	14,4	Podíl lesních pozemků (%)	33,6	29,6	30,8
Index stáří	107,0	106,2	96,1	Koeficient ekol. stability	1,1	0,9	1,6
Evidování uchazeči o zaměstnání	539 136	26 817	2 288	Podíl rozlohy ORP se sníž. kvalitou ŽP (%)	*	34,8	84,5
z počtu uchaz. absolventi (%)	6,6	6,6	5,0	Obce s plynofikací (%), 2006	*	78,9	64,3
uchazeči evid. nad 12 měsíců (%)	23,0	20,5	28,8	Obce s kanalizací s koncovou ČOV (%), 2006	*	27,7	10,7

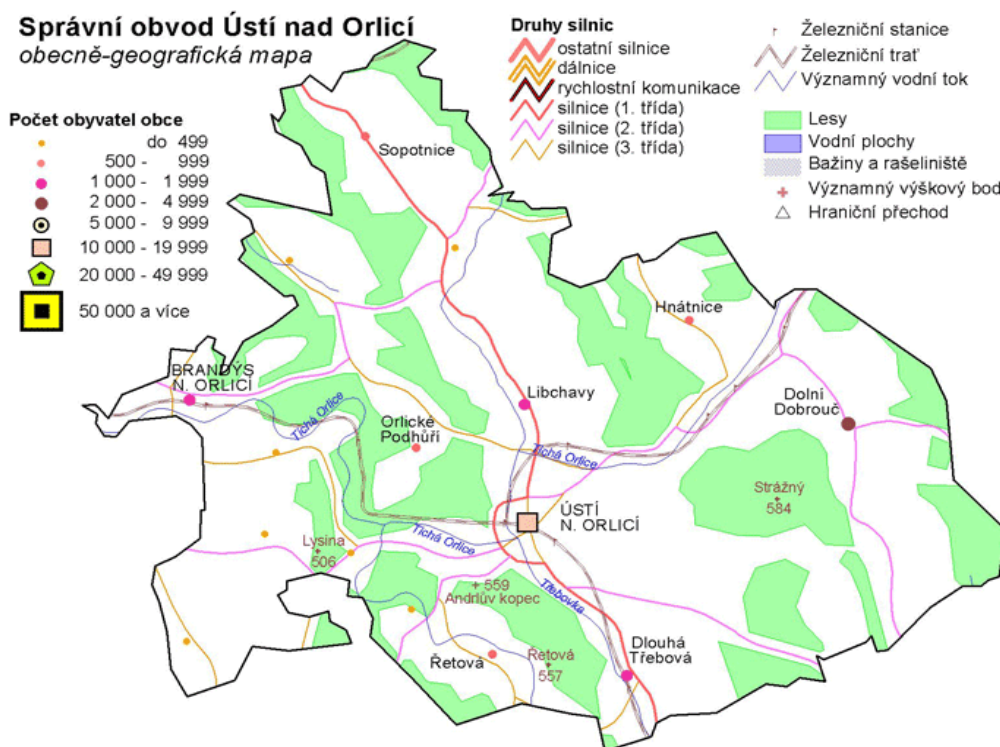
Pozitiva	Negativa
Sociální pilíř	
<ul style="list-style-type: none"> Kladný přirozený přírůstek obyvatelstva Nízký index stáří 	<ul style="list-style-type: none"> Záporný celkový přírůstek obyvatelstva díky významně zápornému saldu migrace Podprůměrná intenzita bytové výstavby v ORP
Ekonomický pilíř	
<ul style="list-style-type: none"> Přirozené hospodářské centrum regionu – bývalé okresní město Svitavy (lokalizace nejvýznamnějších zaměstnavatelů např. Svitap J.H.J., Fibertex nebo Westvaco) Dobrá dopravní poloha (napojení na silnice I. tříd i železniční koridor) 	<ul style="list-style-type: none"> I přes dlouhodobé zařazení území mezi regiony se soustředěnou podporou státu se nedaří hospodářství regionu zlepšit Podprůměrná podnikatelská aktivita Druhá nejvyšší míra nezaměstnanosti Problémem je i dlouhodobá nezaměstnanost

Projekt Efektivní veřejná správa a přátelské veřejné služby – Smart administration je spolufinancovaný Evropským sociálním fondem prostřednictvím OP LZZ a krajským rozpočtem.

Pozitiva	Negativa
Environmentální pilíř	
<ul style="list-style-type: none"> Zvyšující se koeficient ekologické stability Zásoby velmi kvalitních vod (CHOPAV Východočeská křída) 	<ul style="list-style-type: none"> Nízký podíl obcí s napojením na kanalizaci s koncovkou ČOV Negativní dopady na obce okolo hlavního silničního a železničního tahu Brno – Svitavy (hluk, exhalace, bezpečnost) Opakující se záplavy (kolem řeky Svitavy a z přívalemých dešťů)
Prostorový pilíř	
<ul style="list-style-type: none"> Území ORP je navrženo jako součást několika rozvojových a specifických oblastí a os (OS 8, OS 9, OBk3, OSk6, SOBk1, SOBk2) a celé území je zařazeno mezi regiony se soustředěnou podporou státu 	<ul style="list-style-type: none"> Osídlení regionu bylo v minulosti poznamenáno tím, že se jednalo o oblast Sudet, která nebyla nikdy adekvátně dosídlena
Další skutečnosti	
<ul style="list-style-type: none"> Jeden z největších obvodů ORP v kraji Jižní část regionu spadáje do Jihomoravského kraje 	

Ústí nad Orlicí

Území ORP Ústí nad Orlicí se nachází v severní části kraje a na severu sousedí s krajem Královéhradeckým.

Obr. 25: Obecně geografická mapa ORP Ústí nad Orlicí

Pramen: ČSÚ

Přestože je územní správní obvod ORP Ústí nad Orlicí rozlohou třetí nejmenší v kraji, v počtu obyvatel se nachází v polovině pořadí všech ORP kraje a díky tomu je zde i třetí nejvyšší hustota obyvatel v kraji (139,8 osob/km²). V 16 obcích zde ke konci roku 2009 žilo 26 631 obyvatel. Na území se nachází dvě obce se statutem města Brandýs nad Orlicí a bývalé okresní město Ústí nad Orlicí. V regionu je druhá nejvyšší úroveň vzdělanosti obyvatel v kraji.

ORP je v rámci ZÚR Pk navrženo jako součást rozvojové oblasti krajského významu OBk2 (Česká Třebová – Ústí n. O.) a dvou rozvojových os krajské úrovně (OSk2 – Choceň-České Libchavy/Sopotnice-Ústí nad Orlicí a OSk3 – Ústí nad Orlicí-Letohrad-Žamberk).

Orlickoústecko jako bývalé centrum okresu, a díky relativně dobré dopravní poloze a historickému vývoji, patřilo vždy k regionům s nadprůměrně rozvinutým průmyslem s vyšší přidanou hodnotou. Průmyslové podniky se koncentrují právě v okolí dvou měst ORP a u dopravních tepen (např. SOR Libchavy, Rieter CZ nebo MOLDEX/METRIC). Určitou výjimkou je jedna z nejvíce inovativních firem v kraji – Contipro Group s.r.o, která sídlí již 20 let v obci Dolní Dobrouč, kde také založila klastr Nanomedic. Míra nezaměstnanosti ke konci roku 2009 představovala 11,0 % a byla devátou nejnižší mezi správními obvody ORP. Odvětvová skladba zaměstnanosti je zde vedle průmyslu ovlivněna právě historickou souvislostí území bývalého okresu, kdy se zde koncentrovaly subjekty z oblasti služeb, veřejné správy, školství nebo zdravotnictví, což dokládá nadprůměrné zastoupení osob pracujících v terciární sféře.

V daném území ORP je kvalitní životní prostředí zejména v podhorské oblasti Orlických hor a v povodí Orlice. Krajina, charakterizovaná malebným, zvlněným reliéfem, je intenzivně zemědělsky obdělávána s doposud jen malým důrazem na ekologické zemědělství. Na západě ORP je krajinná biodiverzita narušená. Vysokou hodnotu představuje údolí řeky Tiché Orlice, kde se koncentrují i hlavní turistické možnosti území (hlavně cykloturistika). Určité antropogenní narušení prostředí se vyskytuje pouze na ose Ústí nad Orlicí – Česká Třebová.

Tab. 18: Vybrané ukazatele v ORP Ústí nad Orlicí za rok 2009

Ukazatel	ČR	Kraj	Ústí nad Orlicí	Ukazatel	ČR	kraj	Ústí nad Orlicí
Počet obcí	6 250	451	16	Volná pracovní místa	30 927	1 813	104
Výměra v ha (k 31. 12.)	7 886 520	451 864	19 050	Počet uchazečů /1 VPM	17,1	14,6	14,4
Počet obyvatel (k 31. 12.)	10 506 813	516 329	26 631	Míra nezaměstnanosti (%)	9,2	10,3	11,0
Hustota zalidnění (obyv./km ²)	133,2	114,3	139,8	Podnikat. aktivita (ekon. subjekty/1 000 obyv.)	245	212	214
Podíl obyv. žijících ve městech (%)	70,4	61,9	59,9	Počet ekonomických subjektů	2 570 611	109 449	5 689
Změna počtu obyv. 2006–09	102,1	101,7	99,9	v tom zeměd., myslivost, lesnictví a rybolov (%)	3,6	4,5	4,6
Změna počtu obyvatel 2001–09	102,9	101,8	99,8	v tom průmysl (%)	12,7	15,2	13,3
Porodnost (‰)	11,3	10,9	12,1	v tom stavebnictví (%)	12,2	13,3	12,5
Úmrtnost (‰)	10,2	9,7	10,4	v tom služby (%)	71,5	67,0	69,6
Přirozený přírůstek/1 000 obyv.	1,0	1,2	1,7	Dokončené byty/1 000 obyv. (2005–2009)	3,5	3,2	2,3
Migrační saldo/1 000 obyv.	2,7	1,0	-1,8	Podíl zeměd. půdy (%)	53,8	60,3	58,4
Celkový přírůstek (úbytek)/1 000 obyv.	3,7	2,2	-0,1	Procento zornění (%)	71,2	73,0	58,8
Podíl obyv. nad 65 let (%)	15,2	15,5	15,3	Podíl lesních pozemků (%)	33,6	29,6	32,8
Index stáří	107,0	106,2	101,0	Koeficient ekol. stability	1,1	0,9	2,0
Evidovaní uchazeči o zaměstnání	539 136	26 817	1 532	Podíl rozlohy ORP se sníž. kvalitou ŽP (%)	*	34,8	20,2
z počtu uchaz. absolventi	6,6	6,6	4,8	Obce s plynofikací (%),	*	78,9	62,5

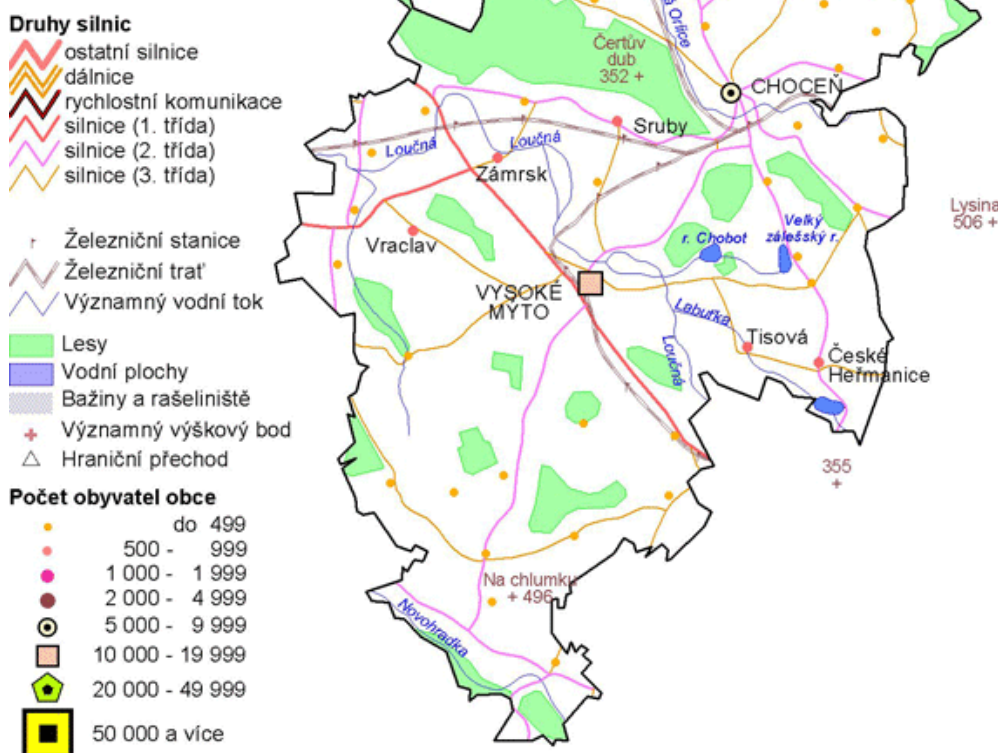
Ukazatel	ČR	Kraj	Ústí nad Orlicí	Ukazatel	ČR	kraj	Ústí nad Orlicí
(%)				2006			
uchazeči evid. nad 12 měsíců (%)	23,0	20,5	23,2	Obce s kanalizací s koncovou ČOV (%), 2006	*	27,7	12,5

Pozitiva	Negativa
Sociální pilíř	
<ul style="list-style-type: none"> Nejvyšší porodnost v kraji ze všech ORP Nadprůměrná vzdělanostní úroveň obyvatelstva 	<ul style="list-style-type: none"> Podprůměrná intenzita bytové výstavby ve srovnání s ostatními ORP v kraji Záporné saldo migrace
Ekonomický pilíř	
<ul style="list-style-type: none"> Nadprůměrná zaměstnanost v terciární sféře Stabilizované průmyslové areály Vysoká koncentrace institucí veřejné správy a subjektů školství a zdravotnictví Nejnižší hodnota nezaměstnanosti absolventů v kraji ze všech ORP 	<ul style="list-style-type: none"> Negativní dopady restrukturalizace textilního odvětví Nadprůměrná míra nezaměstnanosti (11 %) v porovnání s krajem i ČR Slabé využití lokalit brownfields
Environmentální pilíř	
<ul style="list-style-type: none"> Třetí nejvyšší koeficient ekologické stability ze všech ORP v kraji Vysoký potenciál hodnotné krajiny pro rozvoj rekreace (povodí Orlice) CHOPAV Východočeská křída (dostatek zdrojů pitné vody) Stabilizovaná síť energetiky a spojů 	<ul style="list-style-type: none"> Podprůměrné napojení obcí na plyn i kanalizaci s koncovkou ČOV Zhoršená kvalita ovzduší na území Ústí nad Orlicí, Brandýs nad Orlicí a Dolní Dobrouč kvůli dopravě a dálkovému přenosu emisí z ORP Pardubice
Prostorový pilíř	
<ul style="list-style-type: none"> Území navrženo jako součást rozvojové oblasti krajského významu OBk2 (Česká Třebová – Ústí n. O.) a dvou rozvojových os krajské úrovně OSk2 a OSk3 Dobré napojení na tranzitní železniční tah 	<ul style="list-style-type: none"> Nedostatečné napojení na tranzitní silniční tahy
Další skutečnosti	
<ul style="list-style-type: none"> Třetí nejmenší obvod ORP Dlouhodobě rozvíjené souměstí Ústí nad Orlicí – Česká Třebová s 2. největší koncentrací obyvatel v kraji Vybudovaná kvalitní cyklistická infrastruktura v sídlech i v krajině (např. podél řeky Orlice) 	

Vysoké Mýto

Území ORP Vysoké Mýto se díky svému prodlouženému tvaru rozprostírá od centrální části kraje až k jeho severním hranicím, na kterých sousedí s krajem Královéhradeckým.

Správní obvod Vysoké Mýto obecně-geografická mapa

Obr. 26: Obecně geografická mapa ORP Vysoké Mýto

Pramen: ČSÚ

Území správního obvodu ORP Vysoké Mýto zaujímá 6,2 % rozlohy kraje. Ve 40 obcích, které tvoří toto ORP, žilo k 31. 12. 2009 celkem 32 613 obyvatel (6,3 % obyvatelstva kraje). Ve dvou městech správního území – Vysoké Mýto a Chocén – žijí dvě třetiny obyvatel ORP.

Počet obyvatelstva je stabilizovaný, mírně záporné migrační saldo je vyrovnáváno kladným přirozeným přírůstkem. Věková struktura obyvatel je relativně příznivá, index stárí nedosahuje hodnoty 100 (v roce 2009 to bylo 97,9). Intenzita bytové výstavby je jedna z nejnižších mezi ORP v kraji.

Vysokomýtsko je v ZÚR Pk navrženo jako součást rozvojové osy republikového významu OS 8 (Hradec Králové – Olomouc). Okolí měst Vysoké Mýto a Chocén je také navrženo jako součást rozvojové oblasti krajského významu OBk1 (Vysoké Mýto – Chocén). Severní část ORP je také navržena jako součást rozvojové osy krajského významu OSk2 (Chocén - České Libchavy/Sopotnice - Ústí nad Orlicí)

Míra nezaměstnanosti se udržuje kolem krajského průměru, ke konci roku 2009 bylo na úřadech práce evidováno 10,8 % ekonomicky činných obyvatel. Dlouhodobá nezaměstnanost je v ORP Vysoké Mýto nižší než krajský průměr. Významným

zaměstnavatelem je Iveco Czech Republic ve Vysokém Mýtě, kde pracuje více než 2 tis. zaměstnanců. Významné procento ekonomických subjektů se nachází v oblasti terciéru.

Okolí Vysokého Mýta je mozaikou převažující zemědělské krajiny s místními lesními plochami v povodí Orlice a řadou významných ZCHÚ. Vysokomýtsko je v rámci kraje regionem s nejvyšším podílem zemědělské půdy na celkové rozloze ORP. Ke konci roku 2009 činil tento podíl 70,4 %, což je deset procentních bodů nad krajským průměrem. Díky tomu je na mnoha těchto místech narušen přirozený prvek biodiverzity, protierozní ochrany a dochází k plošnému znečišťování vody dusičnany. Podíl lesní půdy je zde naproti tomu druhý nejmenší v kraji (po ORP Pardubice). Kvalita životního prostředí je podprůměrná.

Tab. 19: Vybrané ukazatele v ORP Vysoké Mýto za rok 2009

Ukazatel	ČR	Kraj	Vysoké Mýto	Ukazatel	ČR	kraj	Vysoké Mýto
Počet obcí	6 250	451	40	Volná pracovní místa	30 927	1 813	52
Výměra v ha (k 31. 12.)	7 886 520	451 864	28 185	Počet uchazečů /1 VPM	17,1	14,6	33,5
Počet obyvatel (k 31. 12.)	10 506 813	516 329	32 613	Míra nezaměstnanosti (%)	9,2	10,3	10,8
Hustota zalidnění (obyv./km ²)	133,2	114,3	115,7	Podnikat. aktivita (ekon. subjekty/1 000 obyv.)	245	212	212
Podíl obyv. žijících ve městech (%)	70,4	61,9	66,2	Počet ekonomických subjektů	2 570 611	109 449	6 915
Změna počtu obyv. 2006–09	102,1	101,7	101,2	v tom zeměd., myslivost, lesnictví a rybolov (%)	3,6	4,5	4,7
Změna počtu obyvatel 2001–09	102,9	101,8	101,9	v tom průmysl (%)	12,7	15,2	15,7
Porodnost (‰)	11,3	10,9	11,3	v tom stavebnictví (%)	12,2	13,3	11,1
Úmrtnost (‰)	10,2	9,7	10,3	v tom služby (%)	71,5	67,0	68,5
Přirozený přírůstek/1 000 obyv.	1,0	1,2	1,0	Dokončené byty/1 000 obyv. (2005–2009)	3,5	3,2	2,3
Migrační saldo/1 000 obyv.	2,7	1,0	-1,7	Podíl zeměd. půdy (%)	53,8	60,3	70,4
Celkový přírůstek (úbytek)/1 000 obyv.	3,7	2,2	-0,7	Procento zornění (%)	71,2	73,0	77,5
Podíl obyv. nad 65 let (%)	15,2	15,5	15,3	Podíl lesních pozemků (%)	33,6	29,6	19,5
Index stáří	107,0	106,2	97,9	Koeficient ekol. stability	1,1	0,9	0,7
Evidovaní uchazeči o zaměstnání	539 136	26 817	1 775	Podíl rozlohy ORP se sniž. kvalitou ŽP (%)	*	34,8	47,8
z počtu uchaz. absolventi (%)	6,6	6,6	5,9	Obce s plynofikací (%), 2006	*	78,9	82,5
uchazeči evid. nad 12 měsíců (%)	23,0	20,5	14,5	Obce s kanalizací s koncovou ČOV (%), 2006	*	27,7	15,0

Pozitiva	Negativa
Sociální pilíř	
<ul style="list-style-type: none"> Nízký index stáří Porodnost nad průměrem kraje 	<ul style="list-style-type: none"> Záporné migrační saldo Podprůměrná intenzita bytové výstavby v ORP
Ekonomický pilíř	
<ul style="list-style-type: none"> Významný podíl ekonomických subjektů v oblasti terciéru Dlouholetá tradice výroby dopravních prostředků (významný zaměstnavatel Iveco) Podprůměrná dlouhodobá nezaměstnanost i nezaměstnanost absolventů v rámci kraje 	<ul style="list-style-type: none"> Více než dvakrát vyšší počet uchazečů na 1 volné pracovní místo než je průměr kraje

Projekt Efektivní veřejná správa a přátelské veřejné služby – Smart administration je spolufinancovaný Evropským sociálním fondem prostřednictvím OP LZZ a krajským rozpočtem.

Pozitiva	Negativa
Environmentální pilíř	
<ul style="list-style-type: none"> Řada významných maloplošných ZCHÚ Nadprůměrný podíl obcí napojených na plyn 	<ul style="list-style-type: none"> Nejvyšší podíl zemědělské půdy na celkové rozloze ORP v kraji (nad 70 %) přináší ekologické problémy (narušená biodiverzita, eroze...) Koeficient ekologické stability pod průměrem kraje Velmi nízký podíl lesních pozemků
Prostorový pilíř	
<ul style="list-style-type: none"> Vysokomýtsko je navrženo jako součást rozvojové osy republikového významu OS 8 (Hradec Králové – Olomouc), rozvojové oblasti krajského významu OBk1 (Vysoké Mýto – Choceň) a rozvojové osy krajského významu OSk2 (Choceň – České Libchavy/Sopotnice – Ústí nad Orlicí) 	
Další skutečnosti	
<ul style="list-style-type: none"> Vysoké Mýto má největší čtvercové náměstí v Pardubickém kraji (2 ha) 	

Žamberk

Území ORP se nachází v severovýchodní části Pardubického kraje, kde sdílí velmi krátkou (dva katastry obcí) společnou hranici s Polskem, ale bez žádného hraničního přechodu. Vedle toho sousedí na severozápadě i s krajem Královéhradeckým.

Správní obvod Žamberk obecně-geografická mapa

Obr. 27: Obecně geografická mapa ORP Žamberk

Pramen: ČSÚ

Území správního obvodu ORP Žamberk se skládá z 27 obcí, ve kterých žilo v roce 2009 celkem 29 248 obyvatel. V ORP mají statut města tři obce (Žamberk, Jablonné nad Orlicí, Letohrad), které jsou zároveň i středisky tří pověřených obecních úřadů (POÚ), ze kterých se ORP skládá. Město Žamberk je charakteristické nejnižším podílem obyvatel na území ORP žijících v jeho sídle (20,6 %). ORP je populačně ziskové zejména díky přirozenému přírůstku, což se následně projevuje i v nízkém indexu stáří místních obyvatel. Území ORP ale z dlouhodobého hlediska není příliš migračně atraktivní.

Střední a jižní část území ORP je v rámci ZUR Pk navrženo jako součást rozvojové osy krajské úrovně OSk3 (Ústí nad Orlicí – Letohrad – Žamberk).

Přestože ekonomická základna na území ORP je v jejich dílčích statistikách spíše průměrná a nenachází se zde žádné hnací odvětví či velký podnik (vyjma OEZ Letohrad – cca 1 500 zaměstnanců), patří toto ORP k nejméně problémovým oblastem v kraji z hlediska situace na trhu práce. Míra nezaměstnanosti ke konci roku 2009 činila 8,7 %, což byla čtvrtá nejnižší hodnota v kraji a nepatrně pod jeho průměrem. Tato hodnota je ovlivněna diverzifikovanou strukturou místních mikropodniků, vlastním potenciálem regionu v podobě několika menších zaměstnavatelů (100–200 zaměstnanců), a také blízkostí spádových měst (Ústí n. O., Lanškroun nebo i Rychnov nad Kněžnou), kam místní obyvatelé vyjíždějí za prací.

Atraktivní podhorská krajina regionu, do které částečně zasahuje CHKO Orlické hory, poskytuje mnoho příležitostí pro rozvoj cestovního ruchu a rekreace, což dokládá například i jedno z nejvyšších zastoupení neobydlených domů využívaných k rekreačním účelům v kraji. Celkově v oblasti životního prostředí patří území tohoto ORP k nejvíce zachovaným územím v kraji s relativně vysokou a nadprůměrnou ekologickou stabilitou. Jde o vodohospodářsky významný region.

Tab. 20: Vybrané ukazatele v ORP Žamberk za rok 2009

Ukazatel	ČR	Kraj	Žamberk	Ukazatel	ČR	kraj	Žamberk
Počet obcí	6 250	451	27	Volná pracovní místa	30 927	1 813	79
Výměra v ha (k 31. 12.)	7 886 520	451 864	28 142	Počet uchazečů /1 VPM	17,1	14,6	15,7
Počet obyvatel (k 31. 12.)	10 506 813	516 329	29 248	Míra nezaměstnanosti (%)	9,2	10,3	8,7
Hustota zalidnění (obyv./km ²)	133,2	114,3	103,9	Podnikat. aktivita (ekon. subjekty/1 000 obyv.)	245	212	210
Podíl obyv. žijících ve městech (%)	70,4	61,9	53,5	Počet ekonomických subjektů	2 570 611	109 449	6 144
Změna počtu obyv. 2006–09	102,1	101,7	101,5	v tom zeměd., myslivost, lesnictví a rybolov (%)	3,6	4,5	6,0
Změna počtu obyvatel 2001–09	102,9	101,8	101,8	v tom průmysl (%)	12,7	15,2	15,3
Porodnost (‰)	11,3	10,9	10,0	v tom stavebnictví (%)	12,2	13,3	12,6
Úmrtnost (‰)	10,2	9,7	8,2	v tom služby (%)	71,5	67,0	66,1
Přirozený přírůstek/1 000 obyv.	1,0	1,2	1,8	Dokončené byty/1 000 obyv. (2005–2009)	3,5	3,2	2,3
Migrační saldo/1 000 obyv.	2,7	1,0	-4,7	Podíl zeměd. půdy (%)	53,8	60,3	59,9
Celkový přírůstek (úbytek)/1 000 obyv.	3,7	2,2	-2,9	Procento zornění (%)	71,2	73,0	55,2
Podíl obyv. nad 65 let (%)	15,2	15,5	14,2	Podíl lesních pozemků (%)	33,6	29,6	31,1
Index stáří	107,0	106,2	93,9	Koeficient ekol. stability	1,1	0,9	1,9
Evidování uchazeči o zaměstnání	539 136	26 817	1 272	Podíl rozlohy ORP se sníž. kvalitou ŽP (%)	*	34,8	7,6
z počtu uchaz. absolventi (%)	6,6	6,6	7,1	Obce s plynofikací (%), 2006	*	78,9	53,6

Ukazatel	ČR	Kraj	Žamberk	Ukazatel	ČR	kraj	Žamberk
uchazeči evid. nad 12 měsíců (%)	23,0	20,5	22,2	Obce s kanalizací s koncovou ČOV (%), 2006	*	27,7	43,5

Pozitiva	Negativa
<i>Sociální pilíř</i>	
<ul style="list-style-type: none"> Dlouhodobě rostoucí počet obyvatel ORP zejména díky přirozenému přírůstku Nejnižší úmrtnost v rámci kraje Nízký index stáří 	<ul style="list-style-type: none"> Záporné migrační saldo
<i>Ekonomický pilíř</i>	
<ul style="list-style-type: none"> Relativně příznivá situace na trhu práce, podprůměrná míra nezaměstnanosti Diverzifikovaná struktura mikropodniků a menších zaměstnavatelů Území s nadprůměrným potenciálem v rámci kraje pro rozvoj cestovního ruchu Fungující průmyslové zóny a oživené lokality brownfields v centru regionu 	<ul style="list-style-type: none"> Nedostatečná kapacita a technický stav komunikace I/11 vzhledem k ekonomickým potřebám ORP
<i>Environmentální pilíř</i>	
<ul style="list-style-type: none"> Do severní části území ORP zasahuje částečně CHKO Orlické hory Území s velmi zachovalou přírodní hodnotou Nadprůměrný podíl obcí s kanalizací s koncovkou ČOV 	<ul style="list-style-type: none"> Třetí nejnižší podíl obcí napojených na plyn v kraji
<i>Prostorový pilíř</i>	
<ul style="list-style-type: none"> Střední a jižní část území ORP je v rámci ZUR Pk navrženo jako součást rozvojové osy krajské úrovně OSk3 (Ústí nad Orlicí – Letohrad – Žamberk) 	
<i>Další skutečnosti</i>	
<ul style="list-style-type: none"> V sídle ORP žije nejmenší podíl obyvatel z celkového počtu obyvatel ORP v kraji ORP částečně spadá do Královéhradeckého kraje Oblast velmi atraktivní pro rozvoj chataření a chalupaření (zejména okolo přehrady Pastviny) 	

Tab. 21: Srovnání vybraných ukazatelů v Pardubickém kraji a jeho správních obvodech v roce 2009

UKAZATEL	ČR	Kraj celkem	Česká Třebová	Hlinsko	Holice	Chrudim	Chrudim – západ	Chrudim – střed	Chrudim – východ	Králíky	Lanškroun	Litomyšl	Moravská Třebová	Pardubice	Polička	Přelouč	Svitavy	Ústí nad Orlicí	Vysoké Mýto	Žamberk
Počet obcí	6 250	451	5	22	14	86	23	30	33	5	22	35	33	56	20	42	28	16	40	27
Výměra v ha (k 31. 12.)	7 886 520	451 864	7 971	24 658	21 365	74 606	20773	23897	29935	15 869	27 517	33 710	41 722	40 926	27 265	25 721	35 159	19 050	28 185	28 142
Počet obyvatel (k 31. 12.)	10 506 813	516 329	18 712	21 505	17 145	82 934	17813	39239	25882	9 080	22 917	26 776	27 138	125 960	19 528	24 376	31 766	26 631	32 613	29 248
Hustota zalidnění (obyv./km ²)	133,2	114,3	234,8	87,2	80,2	111,2	85,7	164,2	86,5	57,2	83,3	79,4	65,0	307,8	71,6	94,8	90,4	139,8	115,7	103,9
Podíl obyvatel žijících ve městech (%)	70,4	61,9	86,5	47,5	49,3	62,4	64,9	74,1	42,9	50,4	44,5	38,4	50,9	79,1	53,8	49,2	59,2	59,9	66,2	53,5
Změna počtu obyvatel mezi 2006 a 2009	102,1	101,7	99,1	100,1	103,9	101,2	100,9	101,5	100,9	98,5	103,9	102,2	99,4	103,6	100,6	102,6	100,3	99,9	101,2	101,5
Změna počtu obyvatel mezi 2001 a 2009	102,9	101,8	97,0	99,0	110,5	101,0	100,7	101,3	100,9	96,2	105,8	102,7	97,9	104,2	99,7	101,4	100,0	99,8	101,9	101,8
Porodnost	11,3	10,9	11,5	9,4	12,0	10,6	10,2	10,9	10,2	9,9	11,8	10,7	10,6	11,4	9,8	10,2	11,4	12,1	11,3	10,0
Úmrtnost	10,2	9,7	10,1	9,9	8,7	10,2	12,5	9,2	10,0	11,2	8,6	8,4	11,0	9,4	9,3	10,5	10,1	10,4	10,3	8,2
Přirozený přírůstek v přepočtu na 1 000 obyvatel	1,0	1,2	1,3	-0,5	3,4	0,4	-2,2	1,7	0,2	-1,3	3,3	2,3	-0,4	2,0	0,5	-0,3	1,3	1,7	1,0	1,8
Migrační saldo v přepočtu na 1 000 obyvatel	2,7	1,0	-5,1	0,6	1,6	0,6	1,6	0,9	-0,5	-9,1	0,8	7,4	-2,0	4,3	5,7	4,0	-2,6	-1,8	-1,7	-4,7
Celkový přírůstek (úbytek) na 1 000 obyvatel	3,7	2,2	-3,8	0,1	5,0	1,0	-0,6	2,6	-0,3	-10,4	4,1	9,7	-2,4	6,3	6,2	3,7	-1,3	-0,1	-0,7	-2,9
Podíl obyvatel ve věku 65 a více let (%)	15,2	15,5	15,9	16,5	14,4	15,6	16,2	15,3	15,7	14,6	13,6	14,9	14,8	16,6	15,5	16,0	14,4	15,3	15,3	14,2
Index stáří	107,0	106,2	109,6	113,5	91,1	106,7	113,9	106,5	102,3	98,7	86,5	96,4	101,2	122,2	102,0	121,1	96,1	101,0	97,9	93,9
Evidování uchazečů o zaměstnání	539 136	26 817	1 274	1 176	607	4 511	1 007	1 928	1 563	579	1 253	1 340	2 436	4 793	848	1 133	2 288	1 532	1 775	1 272
z počtu uchaz. absolventi (%)	6,6	6,6	5,4	7,0	6,3	7,4	*	*	*	6,2	7,0	8,0	6,1	6,8	11,2	6,4	5,0	4,8	5,9	7,1
z počtu uchaz. osoby s délkou evidence nad 12 měsíců (%)	23,0	20,5	31,1	16,3	8,2	19,8	*	*	*	22,8	18,4	22,6	31,9	13,6	15,7	16,0	28,8	23,2	14,5	22,2
Volná pracovní místa	30 927	1 813	44	38	15	229	43	132	54	9	61	38	70	573	27	413	61	104	52	79
Počet dosažitelných uchazečů na 1 volné pracovní místo	17,1	14,6	28,6	30,8	40,1	19,6	23,4	14,6	28,9	63,6	20,1	34,9	34,2	8,3	30,3	2,7	36,7	14,4	33,5	15,7
Míra nezaměstnanosti (%)	9,2	10,3	12,8	11,2	7,8	11,1	11,7	10,0	12,6	12,5	10,9	10,3	17,3	7,5	8,7	9,0	13,8	11,0	10,8	8,7
Podnikatelská aktivita (počet podnik. subjektů na 1 000	245	212	190	209	209	206	189	228	185	208	190	202	168	245	182	220	188	214	212	210

Projekt Efektivní veřejná správa a přátelské veřejné služby – Smart administration je spolufinancovaný Evropským sociálním fondem prostřednictvím OP LZZ a krajským rozpočtem.

UKAZATEL	ČR	Kraj celkem	Česká Třebová	Hlinsko	Holice	Chrudim	Chrudim – západ	Chrudim – střed	Chrudim – východ	Králíky	Lanškroun	Litomyšl	Moravská Třebová	Pardubice	Polička	Přelouč	Svitavy	Ústí nad Orlicí	Vysoké Mýto	Žamberk
obyv.)																				
Počet ekon. subjektů	2 570 611	109 449	3 551	4 500	3 591	17 090	3 361	8 933	4 796	1 893	4 346	5 397	4 570	30 889	3 545	5 372	5 957	5 689	6 915	6 144
v tom zemědělství, myslivost, lesnictví a rybolov (%)	3,6	4,5	2,4	7,3	5,9	5,0	5,5	4,3	5,9	10,7	5,8	5,7	6,7	2,0	8,2	4,0	5,1	4,6	4,7	6,0
v tom průmysl (%)	12,7	15,2	12,5	20,2	19,8	15,5	14,7	14,9	17,1	11,1	17,5	16,0	14,4	13,4	17,5	21,4	12,2	13,3	15,7	15,3
v tom stavebnictví (%)	12,2	13,3	11,7	14,0	13,7	16,1	18,3	13,7	19,1	16,0	12,7	13,0	15,0	12,2	13,7	13,2	14,4	12,5	11,1	12,6
v tom služby (%)	71,5	67,0	73,4	58,5	60,6	63,4	61,5	67,1	57,9	62,2	64,0	65,3	63,9	72,4	60,6	61,4	68,3	69,6	68,5	66,1
Dokončené byty na 1 000 obyvatel (2009)	3,7	3,1	1,8	4,5	5,8	2,5	3,1	2,9	1,6	1,9	5,4	2,2	1,3	4,4	3,7	2,4	1,7	1,1	1,9	3,8
Dokončené byty na 1 000 obyvatel za období 2005 – 2009 (roční průměr)	3,5	3,2	2,3	1,8	4,9	2,7	3,2	2,8	2,0	1,6	7,1	2,6	1,5	4,8	2,8	3,0	2,6	1,8	1,7	2,8
Podíl zemědělské půdy (v %)	53,8	60,3	41,4	54,1	53,0	63,3	56,0	61,2	70,2	48,7	60,5	69,1	54,9	66,7	59,5	54,7	60,4	58,4	70,4	59,9
Procento zornění (%; 2009)	71,2	73,0	59,6	59,6	75,5	78,3	77,8	76,2	79,8	41,6	67,7	81,3	75,8	85,3	66,0	79,0	76,3	58,8	77,5	55,2
Podíl lesních pozemků (v %)	33,6	29,6	45,6	35,6	39,8	26,4	33,3	28,2	20,1	43,7	31,9	23,3	37,6	13,2	32,0	32,1	30,8	32,8	19,5	31,1
Koeficient ekologické stability	1,1	0,9	1,9	1,8	2,3	0,9	1,1	1,1	0,7	4,5	1,9	0,7	1,4	0,4	1,8	1,3	1,6	2,0	0,7	1,9
Podíl rozlohy ORP s výrazně sníženou kvalitou ŽP (%)	*	34,8	25,4	11,0	31,4	29,2	15,2	35,6	33,9	5,8	22,9	43,0	34,2	48,4	24,8	38,9	84,5	20,2	47,8	7,6
Obce s plynofikací (% z obvodu), 2006	*	78,9	60,0	90,9	100,0	81,7	90,9	62,0	92,3	40,0	59,1	74,3	51,2	100,0	80,0	92,9	64,3	62,5	82,5	53,6
Obce s napojením na kanalizaci s koncovou ČOV, 2006	*	27,7	40,0	18,2	28,6	22,1	27,4	19,9	19,1	60,0	45,5	22,9	30,4	49,2	10,0	45,7	10,7	12,5	15,0	43,5

Pramen: Srovnání vybraných ukazatelů v Pardubickém kraji a jeho správních obvodech. Pardubice: ČSÚ, 2010; Statistická ročenka Pardubického kraje 2009; ÚAP Pk. Praha: Atelier T-plan, s.r.o. 2008; Statistická ročenka půdního fondu. Praha: ČÚZK, 2010; vlastní výpočty.

Pozn.: **Nejpříznivější** hodnoty jsou v tabulce označeny **zeleně**, hodnoty **nejméně příznivé** jsou označeny **červeně**; * údaj není dostupný

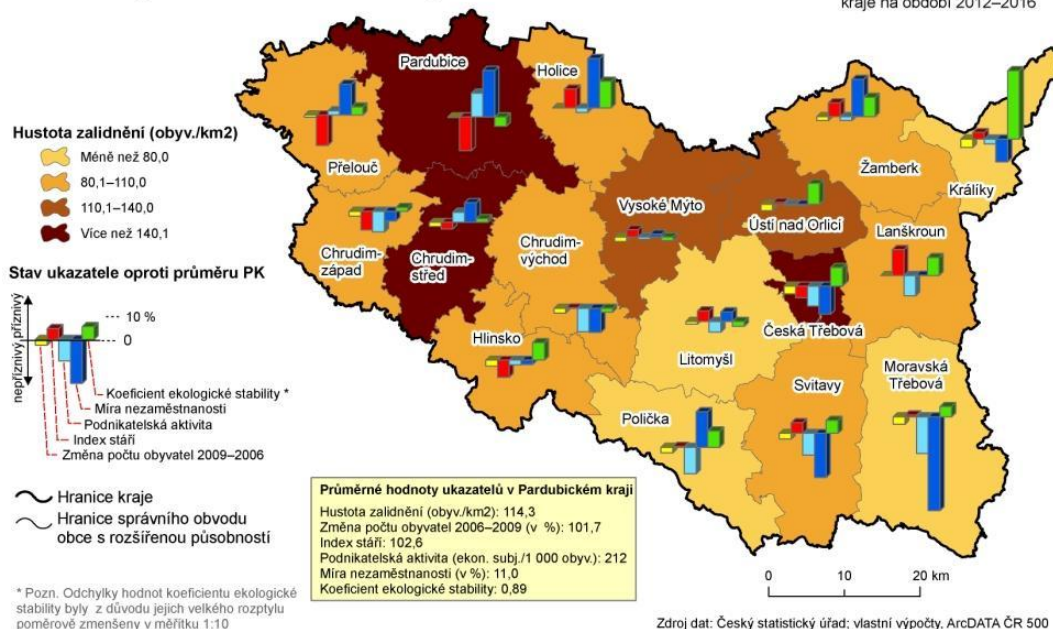
Vzhledem ke značné velikosti (téměř 2x větší rozloha než u druhého největšího správního obvodu a 10x větší rozloha než u nejmenšího obvodu) a různorodosti správního obvodu ORP Chrudim, je pro regionální i rozdílovou analýzu tento obvod rozdělen na tři části: Západ (POÚ Heřmanův Městec a Třemošnice), Střed (POÚ Chrudim a Nasavrky) a Východ (POÚ Chrást a Skuteč).

Vysvětlivky: Přírozený přírůstek – rozdíl mezi počtem živě narozených a počtem zemřelých; Index stáří – vyjadřuje kolik seniorů (věková skupina 65+) připadá na dětskou věkovou složku (0–14); Koeficient ekologické stability – podíl ekologicky příznivých ploch a ploch, které zatěžují životní prostředí; ORP s výrazně sníženou kvalitou ŽP – jedná se o syntetický ukazatel používaný v územně analytických podkladech jednotlivých ORP a je složen s jednotlivých ukazatelů charakteristik ŽP.

VYBRANÉ STATISTICKÉ UKAZATELE V ÚZEMÍCH OBCÍ S ROZŠÍŘENOU PŮSOBNOSTÍ PARDUBICKÉHO KRAJE V ROCE 2009

Srovnání s průměrem Pardubického kraje

Program rozvoje Pardubického kraje na období 2012–2016

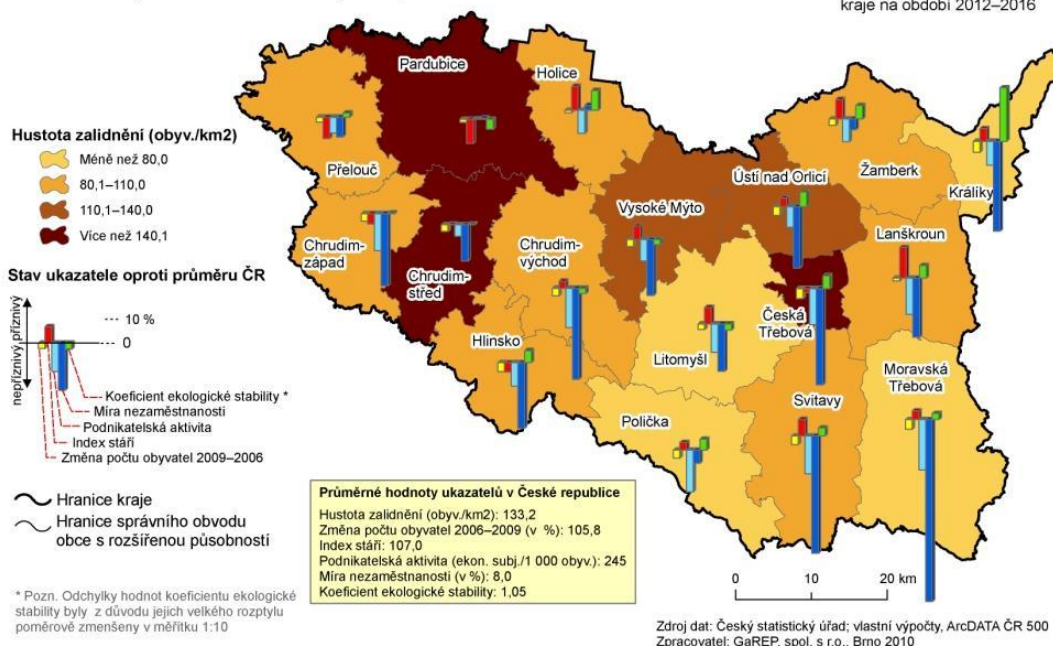

Obr. 28: Srovnání vybraných statistických ukazatelů s průměrem Pardubického kraje

VYBRANÉ STATISTICKÉ UKAZATELE V ÚZEMÍCH OBCÍ S ROZŠÍŘENOU PŮSOBNOSTÍ PARDUBICKÉHO KRAJE V ROCE 2009

Srovnání s průměrem České republiky

Program rozvoje Pardubického kraje na období 2012–2016

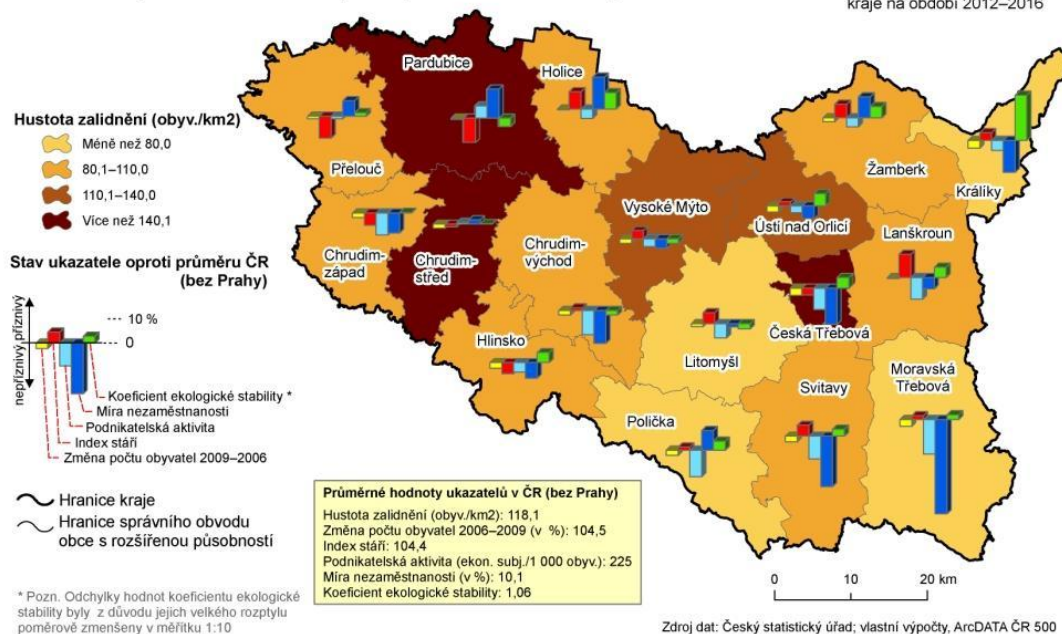
Obr. 29: Srovnání vybraných statistických ukazatelů s průměrem ČR

Projekt Efektivní veřejná správa a přátelské veřejné služby – Smart administration je spolufinancovaný Evropským sociálním fondem prostřednictvím OP LZZ a krajským rozpočtem.

VYBRANÉ STATISTICKÉ UKAZATELE V ÚZEMÍCH OBCÍ S ROZŠÍŘENOU PŮSOBNOSTÍ PARDUBICKÉHO KRAJE V ROCE 2009

Srovnání s průměrem České republiky bez Hl. města Prahy

Program rozvoje Pardubického kraje na období 2012–2016

Obr. 30: Srovnání vybraných statistických ukazatelů s průměrem ČR (bez hl. m. Prahy)

A.4 SWOT ANALÝZA⁹

A.4.1 Sociální prostředí

SILNÉ	SLABÉ
<ul style="list-style-type: none"> • Růstové tendence počtu obyvatel ve většině oblastí kraje. • Dobrá aglomerační dělba v rámci jádrového území sídelní regionální aglomerace Pardubice – Hradec Králové. • Nízká kriminalita (3. mezi kraji ČR). • Dobře se rozvíjející Univerzita Pardubice – rostoucí počet studentů i fakult. • Dlouhodobě nízká míra úmrtnosti v porovnání s průměrem ČR. • Dostatečné celkové kapacity zdravotnických zařízení a zdravotní péče. • Příznivá dojížděková doba do metropole ČR (ze západní části kraje) z hlediska využití pracovních příležitostí a snižování nezaměstnanosti v kraji. • Nachází se zde 11 národních kulturních památek, 3 městské a 1 vesnická památková rezervace. • Zámek Litomyšl a masopustní průvod na Hlinceku jsou zařazeny na seznam světového dědictví UNESCO. • Konání významných sportovních akcí v krajském městě Pardubice. • Zájem obyvatel o aktivní sportování (přes 140 tisíc registrovaných sportovců). 	<ul style="list-style-type: none"> • Výrazné vnitrokrajské rozdíly ve věkovém složení obyvatel (v ORP Pardubice, Přelouč a Hlinsko vysoké indexy stáří). • Dlouhodobé snižování počtu obyvatel v ORP Králíky, Moravská Třebová a Česká Třebová. • Podíl vysokoškolsky vzdělaných obyvatel je v Pk pod průměrem ČR. • Čtvrtá nejnižší úroveň mezd v rámci krajů ČR. • Nerovnoměrné rozložení zdravotnických a sociálních služeb v okrajových částech kraje. • Nedostatečná kapacita terénních služeb. • Nedostatek lůžek akutní péče ve zdravotnických zařízeních. • Velké vnitřní rozdíly v nezaměstnanosti (ORP Moravská Třebová 17,3 %; Pardubice 7,5 %). • Nedostatečné kapacity předškolních zařízení a naopak nenaplnění základních a některých typů středních škol zejména technického charakteru. • Nedostatečné možnosti sportovního vyžití pro obyvatele kraje. • Silné podfinancování obnovy majetku kraje (sociální infrastruktury).
PŘÍLEŽITOSTI	OHROŽENÍ
<ul style="list-style-type: none"> • Využití finančních prostředků z operačních programů Lidské zdroje a zaměstnanost a Vzdělávání pro konkurenceschopnost. • Zájem polských partnerů o spolupráci na přeshraničních projektech (kulturní akce, výměnné pobyty apod.). 	<ul style="list-style-type: none"> • Legislativní změny v systému sociálních služeb a sociální péče. • Růst nezaměstnanosti (zejména v dělnických profesích) způsobený vnějšími faktory (např. příliv levné pracovní síly ze zahraničí nebo další globální ekonomickou krizí). • Pokles počtu lékařů ve zdravotnických zařízeních z důvodu odchodu do zahraničí. • Pokračující slabá a nesystémová podpora sportu a tělovýchovy ze strany státu.

⁹ Seřazení výroků v rámci SWOT analýzy neodpovídá jejich prioritní významnosti.

A.4.2 Ekonomické prostředí

SILNÉ	SLABÉ
<ul style="list-style-type: none"> Atraktivita pro zahraniční investory (zejména okres Pardubice a Svitavy). Stabilní a diverzifikovaná průmyslová základna. Proexportní orientace kraje (nejnižší pokles exportu mezi kraji ČR v důsledku ekonomické krize). Volné rozvojové plochy pro podnikání. Stálý růst počtu právnických osob. Napojení na mezinárodní železniční koridory. Dynamicky se rozvíjející integrovaný dopravní systém do celého kraje. Rychlý rozvoj informačních a komunikačních technologií. Rychle rostoucí síť cyklostezek, které představují u městských sídel bezpečnou alternativu dopravy do práce. Existence stále se rozvíjejícího veřejného letiště Pardubice s mezinárodním statutem. Rozvoj výzkumných a inovačních aktivit a adekvátní infrastruktury. 	<ul style="list-style-type: none"> Nerovnoměrné rozložení ekonomických aktivit v kraji (rozdíly mezi západem a východem). Relativně nízká podnikatelská aktivita. Malá nabídka atraktivit cestovního ruchu národního a mezinárodního významu. Absence hojně navštěvovaných kulturních památek celorepublikového významu. Nízký počet návštěvníků kraje a využití ubytovacích kapacit. Chybí páteřní silniční infrastruktura vyššího řádu (dálnice a rychlostní silnice). Špatný stav silničních komunikací zejména nižších tříd v kraji. Ztížená dopravní dostupnost do okrajových částí kraje má negativní vliv na rozvoj cestovního ruchu. Nedostatečná dopravní obslužnost v některých částech kraje. Dočasný pokles výkonů letiště Pardubice. Nízké využití nabídky průmyslových ploch typu brownfields. Nízká zaměstnanost v sektoru služeb v porovnání s průměrem ČR.
PŘÍLEŽITOSTI	OHROŽENÍ
<ul style="list-style-type: none"> Přiklon investorů k výrobě s vyšší přidanou hodnotou. Posílení vazeb mezi vědou a praxí. Zvýšení zájmu o rekreační využití v kraji. Zájem leteckých společností o využívání letiště Pardubice. Zájem o tradiční sportovní aktivity v kraji (Velká Pardubická, Zlatá přilba). Napojení regionu na rychlostní komunikaci R35, R43 a dálnici D11. Současné a budoucí evropské dotační podpory na dopravní infrastrukturu a vědu a výzkum. 	<ul style="list-style-type: none"> Přesun zahraničních investorů do jiných zemí. Odložení výstavby rychlostních komunikací a zastavení modernizace železničních koridorů. Rychlejší rozvoj konkurenčních letišť. Projevy další celosvětové ekonomické nebo hypoteční krize.

A.4.3 Environmentální prostředí

SILNÉ	SLABÉ
<ul style="list-style-type: none"> Rozsáhlá harmonicky vyvážená území na jihu, východě a severu kraje, v nichž je kvalita životního prostředí velmi vysoká. Území kraje je vodohospodářsky významnou oblastí s přebytky vodních zdrojů nadregionálního významu (podzemních i povrchových). Nadprůměrná kvalita ovzduší na většině území. V Pk se nachází přírodní léčebné Lázně Bohdaneč s přírodními léčivými zdroji vod a peloidů. Dobrá úroveň zmapování lokalit starých ekologických zátěží (brownfields). Vysoký stupeň napojení obyvatel Pk na veřejný vodovod, cca 95,9 % obyvatel kraje (další dostavba je však nákladná). Vysoce nadprůměrný stupeň plynofikace kraje v porovnání s průměrem ČR, velký počet plynofikovaných obcí v kraji. Energetická soběstačnost kraje. Zdroje různých nerostných surovin. Přední místo kraje v ČR v separaci odpadu. Fungující Integrovaný záchranný systém kraje. 	<ul style="list-style-type: none"> Krajina v Polabí poškozená v minulosti nešetnou intenzivní zemědělskou a průmyslovou činností. Problematická kvalita ovzduší v Pardubicích a okolí v obdobích a místech inverzního zvrstvení atmosféry. Snížená biodiverzita krajiny v některých oblastech, zejména v centrálním odlesněném prostoru (většina okresu Pardubice, sever okresu Chrudim, západ okresu Ústí nad Orlicí, západ okresu Svitavy). Nízký podíl obyvatel bydlících v domech napojených na kanalizaci s koncovou ČOV. Vysoký podíl odpadů ukládaných na skládky. Podprůměrná lesnatost území Pardubického kraje v rámci srovnání krajů ČR. Nízký podíl zvláště chráněných území na celkové rozloze kraje v porovnání s ostatními kraji ČR.
PŘÍLEŽITOSTI	OHROŽENÍ
<ul style="list-style-type: none"> Podpora revitalizace a rehabilitace krajiny a jejich složek řadou dotačních titulů (MŽP, SFŽP, MZe, MMR). Využití evropských fondů pro dobudování technické infrastruktury (ČOV, protipovodňová opatření, obchvaty apod.). Nové mezinárodní směrnice nutící k další modernizaci tepelných elektráren a zvýšení jejich efektivity. Financování rekultivace ploch zdevastovaných lidskou činností ze strany státu. Podpora využívání recyklátů a velkoobjemových energetických odpadů. Zvýšení národní finanční podpory realizace komplexních pozemkových úprav. 	<ul style="list-style-type: none"> Nerespektování principů udržitelnosti rozvoje v legislativním a ekonomickém prostředí ČR. Pokračování nekoordinovaného intenzivního rozvoje aglomerace Pardubice – Hradec Králové zejména v oblasti negativních vlivů dopravy a suburbanizace. Nedostatečné nástroje pro regulaci výstavby „na zelené louce“ (greenfields), zejména v okolí větších sídel a podél dopravních tras – proces suburbanizace, estetická devastace, zhoršování propustnosti volné krajiny, úbytek orné půdy. Zvyšující se frekvence výskytu negativních jevů počasí (bleskové povodně, vichřice...) Významný zásah do krajinného rázu v případě realizace kanálu Dunaj-Odra-Labe (D-O-L) v prostoru mezi Pardubicemi a Olomoucí.

A.4.4 Prostorový pilíř

SILNÉ	SLABÉ
<ul style="list-style-type: none"> • Výhodná geografická poloha kraje v centru ČR a křižovatka významných dopravních směrů. • Aktuální Zásady územního rozvoje Pardubického kraje (2010). • Široké spektrum aktuálních koncepčních dokumentů v oblastech působnosti kraje. • Pardubický kraj udržuje dobré a rozmanité vnější vztahy. • Vysoký podíl obcí kraje zapojených do jednotlivých struktur spolupráce, velký počet dobrovolných svazků obcí. • Zajištění krizového řízení pomocí Integrovaného záchranného systému Pardubického kraje. • Silná rozvojová oblast území Hradecko – pardubické aglomerace s cca 300 000 obyvatel. • Úspěšné čerpání finančních prostředků z dotačních programů EU (zejména z ROP NUTS II Severovýchod). 	<ul style="list-style-type: none"> • Nadprůměrný počet malých obcí kraje v porovnání s ostatními kraji ČR • Existence problémových venkovských oblastí (špatná dopravní obslužnost, nevyhovující stav obchodu a služeb, technické infrastruktury, slabé podnikatelské zázemí) převážně v jižní a jihovýchodní části kraje. • Ve srovnání s vybranými ukazateli ČR (např. růst počtu obyvatel, podnikatelská aktivita, počet dokončených bytů nebo koeficient ekologické stability) je území Pk podprůměrné. • I přes dlouhodobé zařazení území okresu Svitavy a ORP Králíky mezi regiony se soustředěnou podporou státu se nedaří významněji zlepšit jejich ekonomickou základnu. • Okrajová část území kraje (Sudety) dlouhodobě dotčena historickými změnami, které se promítají do všech složek rozvoje.
PŘÍLEŽITOSTI	OHROŽENÍ
<ul style="list-style-type: none"> • Legislativní a zejména finanční posílení kompetencí kraje a ORP. • Legislativní sblížení územního a strategického plánování. • Sladění cílů regionální politiky ČR a EU s potřebami rozvoje území Pardubického kraje • Obnovení zacílení národní regionální politiky na obce a mikroregiony jako důležité aktéry rozvoje území. • Širší podpora strukturálně postižených regionů ze strany ČR a EU. • Posílení financování rozvoje venkova prostřednictvím MAS v rámci společné zemědělské politiky EU. 	<ul style="list-style-type: none"> • Omezení finanční podpory pro region NUTS II Severovýchod v rámci strukturální politiky. • Nesoulad cílů a priorit v nových národních strategických dokumentech v porovnání s existujícími krajskými dokumenty. • Nekompetentní napadání schválených územních plánů a zásad územního rozvoje ze strany externích subjektů.

B. NÁVRHOVÁ ČÁST

B.1 ROZVOJOVÁ VIZE PARDUBICKÉHO KRAJE

B.1.1 Vize a motto Pardubického kraje

Rozvojová vize je formulace žádoucího stavu Pardubického kraje, kterého by mělo být dosaženo naplňováním Programu rozvoje Pardubického kraje v horizontu jeho platnosti (2012–2016) a i s výhledem na rok 2020.

Vize Pardubického kraje

Pardubický kraj – rozvojově vyrovnaný kraj s vysokou kvalitou života zohledňující potřeby místních obyvatel, stabilní a prosperující ekonomikou fungující na principech udržitelného rozvoje, zdravým životním prostředím a efektivně fungující správou svého koordinovaného území.

Vize je v návrhové části PRK dále rozšířena a konkretizována rozvojovými prioritami a jejich strategickými cíli.

Motto Pardubického kraje

Pardubický kraj – dynamický a rozvážný

B.2 ROZVOJOVÉ PRIORITY A JEJICH STRATEGICKÉ CÍLE

B.2.1 Východiska návrhové části

Návrhová část PRK se opírá především o poznané potřeby daného území (objektivně zjištěné skutečnosti, doplněné o poznatky z jednání se zástupci kraje a členy pracovních skupin). Získané poznatky je ovšem žádoucí konstruktivně konfrontovat se zájmy na úrovni celorepublikové, specifikovanými v příslušných strategických dokumentech. Zohlednit je potřeba také finanční možnosti realizace navržených aktivit jednotlivých aktérů, a to z vlastních zdrojů kraje i z různých dotačních programů. Návrhová část je specifikována takovým způsobem, aby byla efektivně a konstruktivně naplněna vize rozvoje kraje a formulované priority a strategické cíle.

Konkrétními východisky pro specifikaci návrhové části PRK jsou zejména:

- *Výsledky vycházející z tematické analýzy kraje, regionální analýzy jednotlivých ORP a SWOT analýzy kraje*

Zpracované analýzy se týkaly čtyř pilířů rozvoje – sociální, ekonomický, environmentální a prostorový. Byla hodnocena specifika řady socioekonomických jevů v prostředí kraje a pozornost byla věnována také prostorovým rozdílům v úrovni jednotlivých ORP kraje.

- *Programové cíle koalice ČSSD a KPK na období 2008–2012*

Programové cíle koalice jsou klíčovým dokumentem specifikujícím rozvojové cíle, jichž hodlá Rada kraje v daném volebním období dosáhnout. Poměrně obecně formulované cíle jsou v jednotlivých (tematicky zaměřených) člancích prohlášení podrobněji rozvedeny formou konkrétních aktivit.

- *Strategické dokumenty na evropské, národní i krajské úrovni*

Nastavení priorit a opatření respektuje určitý rámec, vymezený ve strategických a koncepčních dokumentech vyšších hierarchických úrovní. Návrhová část odpovídá trendům reflektovaným v evropských a národních strategických dokumentech. Vedle toho jsou velmi důležité i jednotlivé oborové koncepce Pardubického kraje, ve kterých jsou specifikována jednotlivá témata rozvoje území.

- *Možnosti financování navržených aktivit – z rozpočtu kraje, fondů EU, státního rozpočtu ČR, rozpočtů obcí a dalších rozpočtů aktérů regionálního rozvoje*

V aktuálním programovém období EU má Česká republika možnost čerpat značný objem financí z operačních programů. Vedle evropských peněz existují i národní a krajské dotační zdroje. Ve srovnání s evropskými programy je jejich objem výrazně menší, přesto však jejich vliv na rozvoj kraje je poměrně významný. Jedním důvodem je to, že tyto zdroje umožňují financování i jiných typů aktivit než zdroje evropské. Zároveň je také podávání žádostí o

Projekt Efektivní veřejná správa a přátelské veřejné služby – Smart administration je spolufinancovaný Evropským sociálním fondem prostřednictvím OP LZZ a krajským rozpočtem.

podporu z národních a krajských zdrojů ve srovnání s „evropskými“ žádostmi značně jednodušší, takže jsou více dostupné i pro menší subjekty (obce, podnikatelé, NNO...), jež mají pro zpracování žádostí omezené personální i finanční kapacity.

- *Pravomoci kraje, na základě kterých může pečovat o vyvážený rozvoj svého území (případně dalších aktérů regionálního rozvoje)*

Kraj disponuje řadou pravomocí, které může využívat k podpoře rozvoje svého území. Tyto pravomoci se promítají do konkrétních aktivit. Vycházejí zejména ze zákona č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje, a zákona č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), ale i z dalších právních předpisů, vztahujících se k dané tematické oblasti. Pro řadu pravomocí však kraj nemá v rámci svého rozpočtu odpovídající zdroje.

- *Vyjednávací proces s relevantními aktéry rozvoje v rámci platformy pracovních skupin v průběhu realizace jednotlivých částí PRK*

Finálním aspektem tvorby návrhové části PRK je proces stanovení rozvojových záměrů a jejich konkrétních výsledků v podobě modifikované struktury hlavních priorit a cílů rozvoje a jejich specifikace z hlediska potřeb i možností jejich budoucí realizace v podobě rozvojových opatření. V tomto procesu byly využity expertní poznatky zapojených aktérů v rámci pracovních skupin, akceptace jejich zájmů a potřeb v konstruktivní konfrontaci s „objektivními“ poznatky o výchozí situaci v kraji.

Pro formulování a vymezení priorit, jejich cílů a následných opatření a aktivit návrhové části byla důležitá skutečnost, že PRK je dokumentem poměrně obecným a že jeho význam tkví především ve vymezení budoucích představ o daném území a napomáhá formulovat rozvojové směry, které povedou k naplnění vize kraje. Konkrétnější specifikace budoucí skutečnosti je pak spíše záležitostí specializovaných koncepcí jednotlivých odborů kraje. Obecně lze konstatovat, že významným rozdílem v obsahu krajského programu oproti „realizačním“ koncepčním dokumentům je především umožnění globálního pohledu na rozvíjené území včetně územního přístupu, definování strategických rozvojových trendů (cílů) a podchycení rozvojových možností v celém spektru nejrozličnějších oblastí.

B.2.2 Rozvojové priority

Po vyhodnocení všech disponibilních poznatků a východisek rozvoje kraje byly navrženy tři tematické priority (A, B, C) a jedna územní (regionální) priorita (D), pro něž jsou specifikovány strategické cíle a následně definována opatření rozvoje Pardubického kraje pro období 2012–2016:

A. KVALITNÍ LIDSKÉ ZDROJE

- ✓ Priorita věcně zastřešuje hlavní veřejné služby v gesci kraje a rozvíjí zázemí pro kvalitní život obyvatel (*školské, zdravotnické, sociální služby, kultura, sport, volnočasové aktivity*).

B. KONKURENCESCHOPNÁ EKONOMIKA

- ✓ Priorita obsahuje rozvoj klíčových aspektů konkurenceschopnosti kraje, a to zejména hospodářské, výzkumné a dopravní dispozice kraje (*podnikání, věda a výzkum, trh práce, cestovní ruch, doprava a obslužnost*).

C. ZDRAVÉ ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

- ✓ Priorita umožňuje provázání a sladění rozvojových procesů ve vztahu k přírodnímu prostředí kraje (*multifunkční zemědělství, vodní hospodářství, odpady, ochrana území a krajiny, energetika, bezpečnost a ochrana obyvatel*).

D. KOORDINOVANÝ PROSTOROVÝ ROZVOJ KRAJE

- ✓ Priorita umožňuje vzájemné provázání principů regionálního a územního rozvoje a rozvoj spolupráce a vztahů relevantních aktérů ve vymezených územích kraje i mimo něj (*koncepční řízení, urbanizační procesy, rozvoj venkovských a městských oblastí vnější vztahy kraje, spolupráce veřejné a soukromé sféry, neziskový sektor, přeshraniční spolupráce*).

Jedním z průřezových úkolů Programu rozvoje Pardubického kraje je zformulovat rozvojové aktivity kraje na období pěti let tak, aby co nejúčinněji přispívaly k vyváženému rozvoji jeho územního obvodu. V rámci PRK jsou nastaveny priority, opatření a aktivity tak, aby na jedné straně co nejefektivněji směřovaly k zajištění (zejména obligatorních) veřejných služeb ze strany kraje, na druhé straně vytvářely co nejvhodnější podmínky pro život a podnikání.

Výše uvedený návrh čtyř rozvojových priorit je formulován s přihlédnutím k jednotlivým složkám socioekonomické reality kraje, jejich vzájemné vazbě a především s ohledem na nosné rozvojové směry v nejbližších letech. Tato zacílenost umožňuje řešit rozvoj více provázaně s ohledem na strategické cíle a bez rezortní svázanosti.

Vyústěním procesu přípravy a projednání PRK je schválení tohoto dokumentu Zastupitelstvem Pardubického kraje a jeho postupná cílevědomá realizace, s neopomenutelným aspektem monitoringu naplňování priorit a jejich cílů v PRK stanovených.

B.2.3 Strategické cíle

A. Kvalitní lidské zdroje

- Zlepšit podmínky pro vzdělávání obyvatel v souvislosti s jejich životním cyklem a zvýšit jejich uplatnitelnost na trhu práce.
- Zajistit adekvátní kvality zdravotních zařízení a sociálních služeb a dostupnost jejich služeb pro všechny skupiny obyvatel.
- Rozšířit a zkvalitnit nabídku aktivit pro organizované i neorganizované trávení volného času.

B. Konkurenceschopná ekonomika

- Dosáhnout nadprůměrného růstu HDP mezi kraji v ČR.
- Posílit výzkumný a inovační potenciál uvnitř jednotlivých ORP a celkovou ekonomickou výkonnost kraje.
- Efektivně využívat potenciál kraje v oblasti rozvoje udržitelného cestovního ruchu.
- Posílit využití příznivé geografické polohy kraje jako důležité spojnice mezi územím Čech a severní i jižní částí Moravy.
- Zajistit adekvátní dopravní obslužnost všech území kraje.

C. Zdravé životní prostředí

- Zajistit šetrné hospodaření v souvislosti s rozrůstáním infrastruktury v území a zachovat krajinný ráz vybraných regionů.
- Dosáhnout vyššího stupně napojení jednotlivých území kraje, zejména jeho okrajových částí, na základní technickou infrastrukturu a rozvoj komplexní péče o povrchové i podzemní vody.
- Adekvátně a objektivně chránit a zvyšovat kvalitu jednotlivých složek životního prostředí v kraji zejména v postižených lokalitách.
- Efektivně zajišťovat ochranu a bezpečnost obyvatelstva a včasnou pomoc v případě mimořádných událostí a krizových situací.

D. Koordinovaný prostorový rozvoj kraje

- Koordinovat rozvoj systému osídlení kraje, včetně funkčního využití území a snižovat disparity posilováním problémových území při respektování jejich přírodních a kulturních hodnot.
- Snižit socioekonomické rozdíly v návaznosti na sociodemografické ukazatele mezi jednotlivými částmi kraje (ORP).
- Budovat silné partnerské vztahy rozvojových aktérů s důrazem na využití místního potenciálu při rozvoji území kraje v souladu s principy udržitelného rozvoje.
- Zefektivnit čerpání dotací do kraje a všech jeho regionů.

B.3 SPECIFIKACE OPATŘENÍ A JEJICH AKTIVIT

Hlavní náplní návrhové části Programu rozvoje Pardubického kraje na období 2012–2016 jsou 4 základní priority rozvoje, které jsou rozvíjeny do 16 strategických cílů, jejichž dosažení bude zajištěno realizací 26 navrhovaných opatření a jejich aktivit. Specifikace jednotlivých rozvojových priorit již byla představena v předešlých kapitolách PRK. Vazby mezi prioritami, cíli a opatřeními jsou naznačeny v níže uvedené tabulce.

*Po hlavním přehledu struktury PRK následuje rozpis a specifikace jednotlivých opatření ve struktuře – východiska, cíle opatření, jednotlivé aktivity opatření naplňující a naznačení jejich možností financování. U jednotlivých aktivit jsou také uvedeny příklady možných realizátorů, kteří jsou ale pouze ilustrativní. V případě aktivit realizovaných Pardubickým krajem je uváděn věcně příslušný odbor krajského úřadu. V průběhu realizace PRK se tak mohou vyskytnout i jiné typy realizátorů, než jsou zde uvedeny. Vedle realizátorů zde mohou být uvedeny i subjekty, které se na realizaci nemusí přímo podílet, ale pouze spolupracovat a participovat. V rámci kategorie realizátoři jsou ještě **tučně** odlišeni tzv. zpravodajové, kteří vedle realizace aktivity budou podávat i informace o jejich plnění v rámci každoročního naplňování a monitoringu PRK.*

V rámci procesu tvorby a formulace aktivit naplňujících jednotlivá opatření všech priorit byly rozlišeny dva typy aktivit:

1. Aktivity, které jsou v přímé kompetenci kraje a jeho odborů, takže nejčastěji je kraj jejich hlavním realizátorem (sám nebo ve spolupráci s jiným aktérem). Z toho důvodu je kraj také většinou přímo odpovědný za poskytování relevantních informací o jednotlivých aktivitách a zajišťuje jejich monitoring (zpravodaj). Tyto aktivity jsou uvedeny v tabulce u jednotlivých opatření jako tzv. aktivity realizované přímo krajem, případně ve spolupráci s dalšími aktéry.
2. Aktivity, které nejsou v přímé kompetenci kraje, ale je nutné je pro efektivní naplnění daného opatření realizovat. U těchto aktivit je navržen nejvhodnější realizátor či realizátoři. Tyto aktivity jsou uvedeny v tabulce u jednotlivých opatření jako tzv. aktivity realizované ostatními aktéry.

Pořadí u všech uvedených aktivit neodráží jejich obsahovou ani časovou významnost, což znamená, že každá z uvedených aktivit je určitým způsobem významná pro rozvoj celého území kraje a měly by tak být společně naplňovány dle možností realizátorů.

PRIORITA	STRATEGICKÝ CÍL	OPATŘENÍ
A. Kvalitní lidské zdroje	Zlepšit podmínky pro vzdělávání obyvatel v souvislosti s jejich životním cyklem a zvýšit jejich uplatnitelnost na trhu práce.	A.1 Podpora kvalitního systému vzdělávání
	Zajistit adekvátní kvalitu zdravotních zařízení a sociálních služeb a dostupnost jejich služeb pro všechny skupiny obyvatel.	A.2 Zkvalitňování zdravotní péče, zvýšení efektivnosti jejího poskytování a zvýšení její dostupnosti i v odlehlých částech kraje A.3 Zajištění místní a časové dostupnosti podpory osobám v nepříznivé sociální situaci prostřednictvím stabilní, efektivní, flexibilní a kvalitní sítě sociálních služeb a jejich provázání s dalšími službami (např. z oblasti zdravotnictví)
	Rozšířit a zkvalitnit nabídku aktivit pro organizované i neorganizované trávení volného času.	A.4 Posílení kulturní rozmanitosti a historického dědictví kraje A.5 Podpora rozvoje sportovních a tělovýchovných aktivit A.6 Širší kultivace lidského potenciálu kraje
B. Konkurenceschopná ekonomika	Dosáhnout nadprůměrného růstu HDP mezi kraji v ČR.	B.1: Rozvoj a optimalizace využití podnikatelské infrastruktury a podpora podnikání
	Posílit výzkumný a inovační potenciál uvnitř jednotlivých ORP a celkovou ekonomickou výkonnost kraje.	B.2: Podpora vědy, výzkumu, vývoje a inovací
	Efektivně využívat potenciál kraje v oblasti rozvoje udržitelného cestovního ruchu.	B.3: Rozvoj potenciálu pracovních sil B.4: Rozvoj základní a doprovodné infrastruktury cestovního ruchu a jejího využití při rozvoji atraktivit cestovního ruchu
	Posílit využití příznivé geografické polohy kraje jako důležité spojnice mezi územím Čech a severní i jižní částí Moravy.	B.5: Koordinovaný rozvoj marketingu cestovního ruchu a tvorby turistických produktů
	Zajistit adekvátní dopravní obslužnost všech území kraje.	B.6: Podpora budování a zkvalitňování páteřní dopravní infrastruktury B.7: Zkvalitnění regionální a lokální dopravní infrastruktury B.8: Rozvoj systému veřejné dopravy, rozvoj bezmotorové dopravy

Projekt Efektivní veřejná správa a přátelské veřejné služby – Smart administration je spolufinancovaný Evropským sociálním fondem prostřednictvím OP LZZ a krajským rozpočtem.

PRIORITA	STRATEGICKÝ CÍL	OPATŘENÍ
C. Zdravé životní prostředí	Zajistit šetrné hospodaření v souvislosti s rozrůstáním infrastruktury v území a zachovat krajinný ráz vybraných regionů.	C.1 Podpora multifunkčního zemědělství a péče o krajinu C.2 Podpora efektivního nakládání s odpady
	Dosáhnout vyššího stupně napojení jednotlivých území kraje, zejména jeho okrajových částí, na základní technickou infrastrukturu a rozvoj komplexní péče o povrchové i podzemní vody.	C.3 Rozvoj infrastruktury vodního hospodářství a zvýšení ochrany vodních zdrojů v území C.4 Zkvalitňování stavu energetické infrastruktury a zvýšení její účinnosti a šetrnosti, podpora úspor energií
	Adekvátně a objektivně chránit a zvyšovat kvalitu jednotlivých složek životního prostředí v kraji zejména v postižených lokalitách.	C.5 Podpora zvyšování kvality jednotlivých složek životního prostředí
	Efektivně zajišťovat ochranu a bezpečnost obyvatelstva a včasnou pomoc v případě mimořádných událostí a krizových situací.	C.6 Zvyšování bezpečnosti a ochrany obyvatel kraje
D. Koordinovaný prostorový rozvoj kraje	Koordinovat rozvoj systému osídlení kraje, včetně funkčního využití území a snižovat disparity posilováním problémových území při respektování jejich přírodních a kulturních hodnot.	D.1 Využívání koncepčních nástrojů strategického a územního plánování při vytváření podmínek pro vyvážený rozvoj Pk
	Snížit socioekonomické rozdíly v návaznosti na sociodemografické ukazatele mezi jednotlivými částmi kraje (ORP).	D.2 Posilování rozvojových příležitostí ve venkovských oblastech a problémových regionech Pk D.3 Vytváření podmínek pro rozvoj městských sídel jako pólů rozvoje Pk
	Budovat silné partnerské vztahy rozvojových aktérů s důrazem na využití místního potenciálu při rozvoji území kraje v souladu s principy udržitelného rozvoje.	D.4 Rozvíjení vnějších vztahů subjektů na území Pk D.5 Rozvíjení spolupráce veřejného, soukromého a neziskového sektoru
	Zefektivnit čerpání dotací do kraje a všech jeho regionů.	D.6 Efektivní využívání evropských fondů

Priorita A: Kvalitní lidské zdroje

NÁZEV A ČÍSLO OPATŘENÍ:

A.1 Podpora kvalitního systému vzdělávání

Východiska:

Vzdělanost a kvalifikovanost obyvatel je klíčovým předpokladem pro jejich úspěšné uplatnění na trhu práce. Je potřeba dbát nejen na kvalitu počátečního vzdělávání, ale také na možnost průběžného doplňování znalostí v rámci dalšího a celoživotního vzdělávání a na obecnou kultivaci lidského potenciálu formou neformálního vzdělávání. K tomu je nezbytné zajistit také odpovídající školskou infrastrukturu.

Cíl opatření:

Zajistit optimalizaci systému školství v kraji a průběžně zvyšovat lidský potenciál kraje formou odpovědné nabídky (z hlediska oborů) a vysoké kvality vzdělávacích aktivit s důrazem a vazbou na uplatnitelnost lidských zdrojů na trhu práce.

Aktivity naplňující opatření:

Aktivity realizované přímo krajem, případně ve spolupráci s dalšími aktéry

Číslo	Název	Realizátor
A.1.1	Optimalizace kapacit středních škol a oborů vzdělání s ohledem na současný stav i budoucí vývoj populace.	OŠKT
A.1.2	Údržba a modernizace zřizovaných škol a školských zařízení.	OŠKT, zřizovatel
A.1.3	Posílení vazeb středních škol s podnikatelským (odběratelským) sektorem (odborné praxe, úpravy vzdělávacích programů, vytváření vzdělávacích strategií škol).	OŠKT, podnikatelské subjekty
A.1.4	Zvyšování kvality výuky – další vzdělávání pedagogických pracovníků, zavádění školních vzdělávacích programů, modernizace vybavení škol.	OŠKT, Ministerstvo školství a tělovýchovy, Centrum celoživotního vzdělávání
A.1.5	Rozvoj zájmového vzdělávání, neformálního vzdělávání (vč. EVVO), jazykového vzdělávání, dalšího vzdělávání a celoživotního vzdělávání.	Zájmové organizace, vzdělávací instituce, školská zařízení pro zájmové vzdělávání (střediska volného času), OŠKT
A.1.6	Podpora talentované mládeže (Festival vědy a techniky dětí a mládeže Pardubického kraje, zahraniční stáže).	OŠKT, Univerzita Pardubice, podnikatelské subjekty

Aktivity realizované ostatními aktéry

Číslo	Název	Realizátor
A.1.7	Integrace zdravotně i sociálně handicapovaných žáků a studentů do běžných typů škol.	Školská zařízení

Projekt Efektivní veřejná správa a přátelské veřejné služby – Smart administration je spolufinancovaný Evropským sociálním fondem prostřednictvím OP LZZ a krajským rozpočtem.

Číslo	Název	Realizátor
A.1.8	Optimalizace kapacit mateřských a základních škol s ohledem na současný stav i budoucí vývoj populace.	Obce

Možné zdroje financování:

Krajské zdroje – grantové programy kraje; evropské zdroje – Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost; evropské zdroje po roce 2013.

NÁZEV A ČÍSLO OPATŘENÍ:

A.2 Zkvalitňování zdravotní péče, zvýšení efektivnosti jejího poskytování a zvýšení její dostupnosti i v odlehlých částech kraje

Východiska:

Zdravotní péči poskytují na území kraje zařízení zřizovaná a zakládaná krajem i jinými subjekty. Důležité je zajistit, aby ve všech částech kraje byla zajištěna zdravotní péče v dostatečné kvalitě. Jejím předpokladem je adekvátní vybavenost těchto zařízení i patřičně vyškolený personál. V současnosti se projevují nedostatky zejména v oblasti ekonomiky provozu zdravotnických zařízení, kapacit následné péče a podmínek pro pracovníky ve zdravotnictví.

Cíl opatření:

Rovnoměrné, účelné a udržitelné pokrytí zdravotnickými službami na území kraje a kvalitní zdravotní péče.

Aktivity naplňující opatření:

Aktivity realizované přímo krajem, případně ve spolupráci s dalšími aktéry

Číslo	Název	Realizátor
A.2.1	Zvýšení kvality poskytované péče (vybavení, vzdělávání pracovníků).	OZ , provozovatel zařízení
A.2.2	Zlepšení výsledků hospodaření zdravotnických zařízení, úspory z rozsahu při nákupech léků, zdravotního materiálu a zařízení.	OZ , zřizovatel
A.2.3	Iniciace zjednodušení systému dalšího vzdělávání lékařského i nelékařského personálu (směrem k Parlamentu, přes Asociaci krajů).	OZ
A.2.4	Zajištění vyššího počtu lékařů a ostatního odborného personálu a stabilizace stávajícího personálu ve zdravotnických zařízeních.	OZ , zřizovatel
A.2.5	Zajištění potřebných kapacit lůžek akutní i následné péče a zajištění obloženosti lůžek.	OZ , zřizovatel, zakladatel
A.2.6	Zajištění potřebné dostupnosti zdravotnické záchranné služby ve všech částech kraje, modernizace vybavení ZZS.	OZ , ZZS
A.2.7	Podpora fungování protialkoholní záchranné	OZ

Projekt Efektivní veřejná správa a přátelské veřejné služby – Smart administration je spolufinancovaný Evropským sociálním fondem prostřednictvím OP LZZ a krajským rozpočtem.

Číslo	Název	Realizátor
	stanice v Pardubicích (jediné místo pro celý kraj) a hledání finanční spoluúčasti ostatních ORP, využívajících služeb protialkoholní záchytné stanice.	
A.2.8	Realizace programů zdravotní prevence.	OZ, KHS

Aktivita realizovaná ostatními aktéry

Číslo	Název	Realizátor
A.2.9	Motivace studentů zdravotních oborů ke studiu geriatrických a navazujících oborů.	SŠ, FZS Univerzity Pardubice

Možné zdroje financování:

Krajské zdroje – grantové programy kraje; evropské zdroje – Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost, Integrovaný operační program, evropské zdroje po roce 2013; Program švýcarsko-české spolupráce.

NÁZEV A ČÍSLO OPATŘENÍ:

A.3 Zajištění místní a časové dostupnosti podpory osobám v nepříznivé sociální situaci prostřednictvím stabilní, efektivní, flexibilní a kvalitní sítě sociálních služeb a jejich provázání s dalšími službami (např. z oblasti školství nebo zdravotnictví)

Východiska:

V současné době není definován zadavatel sociálních služeb, tedy prakticky objednatel služby, který je odpovědný za zajištění a financování služeb (z veřejných zdrojů), služby jsou na území kraje rozmístěny nerovnoměrně (v některých oblastech se překrývají, v jiných naopak zcela chybí). Některé nové služby vznikají bez ohledu na jejich potřebnost a bez zajištění financování.

Podrobná analýza sociálních služeb PK včetně návrhu optimalizace sítě služeb a jejich financování je zpracována ve Střednědobém plánu rozvoje sociálních služeb Pardubického kraje na období 2012 – 2015.

Cíl opatření:

Efektivnější a rovnoměrnější spektrum nabídky nejen pobytových a ambulantních, ale zejména terénních sociálních služeb a jejich poskytování. Optimalizovat regionální síť sociálních služeb tak, aby rozsahem a dostupností nabízených služeb odpovídala potřebám poskytování sociálních služeb na území kraje a zajišťovala stabilitu jejich financování.

Aktivita naplňující opatření:

Aktivita realizovaná přímo krajem, případně ve spolupráci s dalšími aktéry

Číslo	Název	Realizátor
A.3.1	Revize stávající sítě sociálních služeb (soc.	OSV

Projekt Efektivní veřejná správa a přátelské veřejné služby – Smart administration je spolufinancovaný Evropským sociálním fondem prostřednictvím OP LZZ a krajským rozpočtem.

Číslo	Název	Realizátor
	poradenství, soc. péče a soc. prevence) a její následná stabilizace, včetně vytvoření pravidel pro řízení sítě sociálních služeb a jejího financování.	spolupráce: obce
A.3.2	Navržení systému víceletého financování sociálních služeb a pravidel pro spolufinancování služeb z obecních rozpočtů.	OSV spolupráce: obce
A.3.3	Podpora služeb umožňujících sdílenou péči o osobu závislou na péči jiné fyzické osoby, prioritně prostřednictvím služeb poskytovaných terénní a ambulantní formou.	OSV
A.3.4	Transformace pobytových zařízení sociálních služeb v jiné druhy sociálních služeb, poskytovaných v přirozené komunitě uživatele a podporující sociální začlenění uživatele do společnosti. Humanizace stávajících zařízení sociálních služeb.	OSV, OMSŘ spolupráce: Národní centrum po transformaci, MPSV
A.3.5	Transformace a sjednocení systému péče o ohrožené děti.	OSV + ostatní aktéři
A.3.6	Propojování systému zdravotních a sociálních služeb, zejména v oblasti návaznosti služeb.	OSV, OZ
A.3.7	Zvyšování kvality sociálních služeb, zejména podporou vzdělávání sociálních pracovníků a pracovníků v sociálních službách, podporou spolupráce poskytovatelů služeb v oblasti kvality, zohledněním kvality při dotačních a grantových řízeních PK.	OSV

Aktivity realizované ostatními aktéry

Číslo	Název	Realizátor
-	-	-

Možné zdroje financování:

Obecní zdroje; krajské zdroje, státní zdroje; evropské zdroje – Integrovaný operační program, Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost, evropské zdroje pro roce 2013; soukromé zdroje.

NÁZEV A ČÍSLO OPATŘENÍ:

A.4 Posílení kulturní rozmanitosti a historického dědictví kraje

Východiska:

Na území kraje se projevují značné rozdíly ve vybavenosti kulturními zařízeními. Zatímco ve velkých městech bývá obvykle vybavenost velmi dobrá a nabídka kulturního vyžití široká, malé obce bývají v tomto směru často poddimenzovány. Druhou podstatnou složkou kultury, Projekt Efektivní veřejná správa a přátelské veřejné služby – Smart administration je spolufinancovaný Evropským sociálním fondem prostřednictvím OP LZZ a krajským rozpočtem.

kteřou je potřeba udržovat a rozvíjet, jsou lokální a regionální tradice a kulturní akce. S kulturně-historickým dědictvím kraje souvisí také péče o památky a hledání optimálních způsobů jejich využití.

Cíl opatření:

Pečovat o rozvoj obyvatel formou kvalitní nabídky kulturních služeb a jejich aktivního zapojení do kulturního života. Podporou a zdůrazňováním historických, uměleckých a estetických hodnot kulturních památek přispívat k rozvoji sounáležitosti občanů s regionem.

Aktivity naplňující opatření:

Aktivity realizované přímo krajem, případně ve spolupráci s dalšími aktéry

Číslo	Název	Realizátor
A.4.1	Podpora kulturních a společenských aktivit a udržení historických a kulturních tradic.	OŠKT, obce
A.4.2	Budování/modernizace kulturních zařízení a podpora jejich fungování.	OŠKT, vlastníci a správci kulturních zařízení
A.4.3	Podpora obnovy a širšího využití památek pro potřeby kultury a cestovního ruchu.	OŠKT, vlastníci a správci památek

Aktivity realizované ostatními aktéry

Číslo	Název	Realizátor
-	-	-

Možné zdroje financování:

Obecní rozpočty, krajské zdroje – grantové programy kraje; národní zdroje; evropské zdroje – Integrovaný operační program, evropské zdroje po roce 2013, soukromé zdroje.

NÁZEV A ČÍSLO OPATŘENÍ:

A.5 Podpora rozvoje sportovních a tělovýchovných aktivit

Východiska:

Tělovýchova a sport jsou významnou součástí života obyvatel, protože představují jak možnost smysluplně trávit volný čas, tak také specifickou oblast zdravotní prevence. Pro zajištění kvalitních možností sportovního vyžití je důležité pečovat nejen o příslušnou infrastrukturu, ale podporovat i organizace, které tyto aktivity pro veřejnost realizují.

Cíl opatření:

Pečovat o rozvoj obyvatel formou kvalitní nabídky vyžití v oblasti sportu a tělovýchovy.

Aktivity naplňující opatření:

Aktivity realizované přímo krajem, případně ve spolupráci s dalšími aktéry

Číslo	Název	Realizátor
A.5.1	Budování/modernizace sportovní infrastruktury	OŠKT, obce, podnikatelské subjekty

Projekt Efektivní veřejná správa a přátelské veřejné služby – Smart administration je spolufinancovaný Evropským sociálním fondem prostřednictvím OP LZZ a krajským rozpočtem.

Číslo	Název	Realizátor
	pro rekreační i výkonnostní sport.	
A.5.2	Podpora činnosti organizací působících v oblasti sportu a tělovýchovy, zaměřených na neprofesionální aktivity.	OŠKT, obce, NNO

Aktivity realizované ostatními aktéry

Číslo	Název	Realizátor
A.5.3	Propagace a osvěta sportovních a tělovýchovných aktivit mezi obyvatelstvem.	Organizace působící v oblasti sportovních a tělovýchovných aktivit

Možné zdroje financování:

Obecní zdroje, krajské zdroje – grantové programy kraje; národní zdroje evropské zdroje po roce 2013.

NÁZEV A ČÍSLO OPATŘENÍ:

A.6 Širší kultivace lidského potenciálu kraje

Východiska:

Pojem „kultivace lidského potenciálu“ zahrnuje široké spektrum tematických oblastí, které ve svém důsledku pozitivně ovlivňují člověka i jeho přístup k okolnímu světu. Důležitým principem je neformálnost tohoto procesu, která v tomto případě přináší efektivnější výsledky než formalizované aktivity. Děje se tedy především ve volném čase.

Podobně jako u kultury a sportu jsou i obecné možnosti trávení volného času obvykle širší ve městech než v malých obcích. Zejména v malých obcích hrají významnou úlohu spolky, které tyto aktivity organizují. Náplní volného času však nemusí být pouze účast na organizovaných aktivitách, velmi podstatnou složkou jsou i aktivity neorganizované (např. hry dětí na volně přístupném hřišti, plácku apod.).

Cíl opatření:

Umožnit obyvatelům smysluplně trávit volný čas a předejít výskytu nežádoucích jevů ve společnosti. Zvýšit pocit sounáležitosti obyvatel s regionem, v němž žijí.

Aktivity naplňující opatření:

Aktivity realizované přímo krajem, případně ve spolupráci s dalšími aktéry

Číslo	Název	Realizátor
A.6.1	Podpora organizace rozmanitých volnočasových aktivit pro všechny věkové kategorie obyvatel a budování/rekonstrukce potřebné infrastruktury.	OŠKT, obce
A.6.2	Tvorba nové a rekonstrukce stávající infrastruktury pro neorganizované trávení	OŠKT, obce

Projekt Efektivní veřejná správa a přátelské veřejné služby – Smart administration je spolufinancovaný Evropským sociálním fondem prostřednictvím OP LZZ a krajským rozpočtem.

Číslo	Název	Realizátor
	volného času.	
A.6.3	Podpora činnosti neziskových organizací, školských zařízení pro zájmové vzdělávání a spolků (ve všech tematických oblastech).	OŠKT, KONEP , školská zařízení pro zájmové vzdělávání (SVČ, DDM)
A.6.4	Realizace preventivních programů – např. primární prevence, prevence kriminality, protidrogová prevence, prevence dopravní bezpečnosti, bezpečnosti dětí a seniorů atd.	OŠKT, OSV, KONEP , jednotlivé NNO

Aktivity realizované ostatními aktéry

Číslo	Název	Realizátor
A.6.5	Kultivace lidského potenciálu kraje formou kvalitní nabídky volnočasového vyžití.	Organizace působící v oblasti volnočasových aktivit

Možné zdroje financování:

Krajské zdroje – grantové programy kraje; národní zdroje.

Priorita B: Konkurenceschopná ekonomika

NÁZEV A ČÍSLO OPATŘENÍ:

B.1 Rozvoj a optimalizace využití podnikatelské infrastruktury a podpora podnikání

Východiska:

Dominantní roli v ekonomice kraje hraje zpracovatelský průmysl (30,3 % hrubé přidané hodnoty v kraji). Tahouny jsou velké podniky s oporou ve vlastním výzkumu. Pro udržení a zlepšení ekonomické výkonnosti kraje je třeba podporovat další rozvoj stávajících firem a vytvořit prostředí příznivé pro vznik a rozvoj nových podniků. Kraj má rezervy v budování a využití inovační podnikatelské infrastruktury. Využití podnikatelských zón a brownfields se liší v závislosti na dopravní dostupnosti dané lokality.

Cíl opatření:

Zvýšit podnikatelskou aktivitu v kraji, zvýšit počet fungujících klastrů, zlepšit využití ploch brownfields a dalších disponibilních ploch pro podnikání, zajistit lepší možnost uplatnění kvalifikovaných pracovníků (zejména v oblasti aplikovaného výzkumu a strategických služeb).

Aktivity naplňující opatření:

Aktivity realizované přímo krajem, případně ve spolupráci s dalšími aktéry

Číslo	Název	Realizátor
B.1.1	Pasportizace brownfields a podpora jejich nového komerčního využití.	CzechInvest , obce, podnikatelské subjekty, OSRKEF
B.1.2	Propagace investičních příležitostí a budování image kraje vůči potenciálním investorům a i stávajícím podnikatelům.	CzechInvest, OSRKEF , obce
B.1.3	Založení a fungování inovačního fondu.	Město Pardubice, OSRKEF , obce, RRA PK, Univerzita Pardubice
B.1.4	Propagace a další rozvoj existujících průmyslových zón.	CzechInvest, obce, podnikatelské subjekty, RRA PK, OSRKEF

Aktivity realizované ostatními aktéry

Číslo	Název	Realizátor
B.1.5	Rozvoj stávajících klastrů a podpora vzniku nových klastrů.	Podnikatelské subjekty, KHK, CzechInvest
B.1.6	Informační centra a rozvoj poradenství pro podnikatele.	KHK , CzechInvest
B.1.7	Péče o investory a nové podniky.	KHK, CzechInvest
B.1.8	Podpora nových způsobů řešení a financování rozvoje podnikání a řemesel.	Podnikatelské subjekty, CzechInvest
B.1.9	Podpora vzniku podnikatelských inkubátorů.	Podnikatelské subjekty, Univerzita Pardubice, Technopark

Možné zdroje financování:

Obecní zdroje; Krajský rozpočet; evropské zdroje – Operační program Podnikání a inovace, Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost, evropské zdroje po roce 2013; soukromé zdroje.

NÁZEV A ČÍSLO OPATŘENÍ:

B.2 Podpora vědy, výzkumu, vývoje a inovací

Východiska:

Jedním z hlavních problémů Pardubického kraje je nedostatečné propojení vědy a výzkumu s praxí. Pozitivně ale lze hodnotit, že tři čtvrtiny finančních prostředků na výzkum i výzkumných pracovníků v kraji jsou v soukromém sektoru. Základní výzkum se uskutečňuje na Univerzitě Pardubice, která se úspěšně rozvíjí a kde se otvírá nový prostor pro spolupráci s praxí.

Cíl opatření:

Vytvářet podmínky pro uplatnění výsledků vědy a výzkumu v ekonomickém rozvoji kraje, podporovat zvýšení počtu inovačních patentů a firem tohoto potenciálu využívajících.

Aktivita naplňující opatření:

Aktivita realizovaná přímo krajem, případně ve spolupráci s dalšími aktéry

Číslo	Název	Realizátor
-	-	-

Aktivita realizovaná ostatními aktéry

Číslo	Název	Realizátor
B.2.1	Rozvoj kapacit stávajících výzkumných zařízení.	Výzkumné instituce, Univerzita Pardubice
B.2.2	Rozvoj spolupráce výzkumných pracovníků, akademických pracovníků, studentů s podnikatelským sektorem (propojení s místním průmyslem).	Výzkumné instituce, podnikatelské subjekty, Univerzita Pardubice
B.2.3	Posílení ochrany výsledků výzkumu a vývoje (patenty, vzory, licence)	Podnikatelské subjekty, výzkumné instituce, Univerzita Pardubice, CzechInvest
B.2.4	Podpora spolupráce subjektů inovační a rozvojové infrastruktury.	Podnikatelské subjekty, výzkumné instituce, obce, Univerzita Pardubice
B.2.5	Podpora rychlého uplatnění nových poznatků v praxi (např. zavedení inovačních voucherů).	Podnikatelské subjekty, výzkumné instituce, Univerzita Pardubice
B.2.6	Rozvoj a podpora Centra transferu technologií a znalostí	Univerzita Pardubice

Možné zdroje financování:

Evropské zdroje – Operační program Výzkum a vývoj pro inovace, Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost, Operační program Podnikání a inovace, evropské zdroje po roce 2013; soukromé zdroje.

NÁZEV A ČÍSLO OPATŘENÍ:

B.3 Rozvoj potenciálu pracovních sil

Východiska:

Konkurenceschopnost podniků působících v kraji je do značné míry závislá na dostupnosti pracovníků s potřebnou kvalifikací. Vzhledem k charakteru ekonomické základny kraje je zásadní nabídka technicky vzdělaných odborníků.

Cíl opatření:

Snížit nerovnováhu mezi nabídkou a poptávkou na trhu práce, podpořit efektivní nástroje trhu práce ve vztahu k budoucím potřebám hospodářství s důrazem na znalostní ekonomiku a nové technologie.

Aktivity naplňující opatření:

Aktivity realizované přímo krajem, případně ve spolupráci s dalšími aktéry

Číslo	Název	Realizátor
B.3.1	Usměrňování struktury vzdělávacího systému s cílem snížení nerovnováhy mezi nabídkou a poptávkou na trhu práce.	OŠKT, MŠMT
B.3.2	Všestranná podpora zvýšení prestiže vybraných učňovských a odborných studijních oborů na středních školách, zejména těch oborů, u kterých je mezera na trhu práce.	OŠKT
B.3.3	Rozvoj efektivního systému stipendií.	OŠKT, školy zřizované krajem, Univerzita Pardubice

Aktivity realizované ostatními aktéry

Číslo	Název	Realizátor
B.3.4	Zlepšení uplatňování aktivní politiky zaměstnanosti.	Úřad práce ČR – pobočka Pardubice
B.3.5	Rozvoj technických oborů vysokých škol.	Univerzita Pardubice, NÚOV
B.3.6	Rozvoj nabídky celoživotního vzdělávání (ve vazbě na podnikatelskou sféru).	Vzdělávací instituce
B.3.7	Podpora rekvalifikací.	Úřad práce ČR – pobočka Pardubice, podnikatelské subjekty

Možné zdroje financování:

Krajský rozpočet; evropské zdroje – Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost, Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost, evropské zdroje po roce 2013.

NÁZEV A ČÍSLO OPATŘENÍ:

B.4 Rozvoj základní a doprovodné infrastruktury cestovního ruchu a jejího využití při rozvoji atraktivit cestovního ruchu

Východiska:

Cestovní ruch je synergicky fungující odvětví, kdy k daným podmínkám pro cestovní ruch je nutno vybudovat odpovídající infrastrukturu. V rozvoji základní turistické infrastruktury i doprovodné infrastruktury došlo v posledních letech k posunu, možnosti pro trávení volného času však stále nejsou plně využity. Významné rezervy jsou i v prostorovém rozložení a využití stávající turistické infrastruktury.

Cíl opatření:

Zlepšovat stav turistické infrastruktury a zvyšovat kvalitu a nabídku turistických atraktivit s důrazem na jejich celoroční využití.

Aktivity naplňující opatření:

Aktivity realizované přímo krajem

Číslo	Název	Realizátor
B.4.1	Koncepční usměrňování rozvoje cestovního ruchu (optimalizace prostorového rozložení turistické infrastruktury, celoroční využívání turistické infrastruktury atd.).	OSRKEF, Destinační společnost Východní Čechy , regionální a lokální organizace cestovního ruchu, obce, podnikatelské subjekty

Aktivity realizované ostatními aktéry, případně ve spolupráci s dalšími aktéry

Číslo	Název	Realizátor
B.4.2	Budování a zkvalitnění ubytovacích a stravovacích služeb.	Podnikatelské subjekty
B.4.3	Rozvoj doprovodné turistické infrastruktury.	Obce, podnikatelské subjekty, regionální a lokální organizace cestovního ruchu

Možné zdroje financování:

Soukromé zdroje; evropské zdroje – Regionální operační program, Integrovaný operační program, evropské zdroje po roce 2013; krajské zdroje.

NÁZEV A ČÍSLO OPATŘENÍ:

B.5 Koordinovaný rozvoj marketingu cestovního ruchu a tvorby turistických produktů

Východiska:

Dané podmínky a infrastruktura a atraktivita jsou nezbytnými, ale nikoliv jedinými podmínkami cestovního ruchu. Velmi důležitá je i tvorba nabídky (produktů) pro návštěvníky tak, aby v kraji strávili co nejdelší dobu. Pro zajištění účinnosti propagace musí být marketingové aktivity na všech úrovních koordinovány.

Cíl opatření:

Podpora zvýšení počtu návštěvníků kraje, zvýšení obsazenosti lůžkových kapacit, provázet turistické atraktivita a zlepšení nabídky aktivit pro návštěvníky.

Aktivity naplňující opatření:

Aktivity realizované přímo krajem, případně ve spolupráci s dalšími aktéry

Číslo	Název	Realizátor
B.5.1	Zlepšování image kraje v cestovním ruchu.	Destinační společnost Východní Čechy , OSRKEF, CzechTourism, regionální a lokální organizace cestovního ruchu

Aktivity realizované ostatními aktéry

Číslo	Název	Realizátor
B.5.2	Tvorba cílených celoročních turistických produktů (vícedenní programy, prodloužené víkendy, atd.).	Destinační společnost Východní Čechy , CzechTourism, regionální a lokální organizace cestovního ruchu, obce, TIC, CK, podnikatelské subjekty
B.5.3	Cílený a účinný marketing produktů cestovního ruchu zejména za účelem zdůraznění přírodního a kulturně historického potenciálu jednotlivých území kraje.	Destinační společnost Východní Čechy , regionální a lokální organizace cestovního ruchu, CzechTourism, obce, a jejich TIC, podnikatelské subjekty
B.5.4	Zvýšení nabídky jednorázových aktivit (koncerty, festivaly, setkání...).	Regionální a lokální organizace cestovního ruchu, podnikatelské subjekty, obce (pořadatelé akcí), TIC, kulturní zařízení
B.5.5	Zvyšování kvality a prohlubování koordinace řízení cestovního ruchu (státní, krajské a regionální OCR).	CzechTourism, MMR, Destinační společnost Východní Čechy, OSRKEF, regionální a lokální organizace cestovního ruchu
B.5.6	Rozvoj vzdělávání subjektů v cestovním ruchu.	Podnikatelské subjekty, CzechTourism, Destinační společnost Východní Čechy, regionální a lokální organizace cestovního ruchu, SŠ, VŠ
B.5.7	Rozvoj poskytování informací pro turisty (webové portály, činnost TIC atd.).	CzechTourism, Destinační společnost Východní Čechy, regionální a lokální organizace cestovního ruchu, obce,

Projekt Efektivní veřejná správa a přátelské veřejné služby – Smart administration je spolufinancovaný Evropským sociálním fondem prostřednictvím OP LZZ a krajským rozpočtem.

Číslo	Název	Realizátor
		TIC, podnikatelské subjekty

Možné zdroje financování:

Krajský rozpočet; národní zdroje; evropské zdroje – Integrovaný operační program, Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost, Regionální operační program, evropské zdroje po roce 2013; soukromé zdroje.

NÁZEV A ČÍSLO OPATŘENÍ:

B.6 Podpora budování a zkvalitňování páteřní dopravní infrastruktury

Východiska:

Dopravní poloha Pardubického kraje skýtá významný rozvojový potenciál. Centrální částí kraje prochází několik moderních železničních koridorů. V silniční infrastruktuře je ale třeba značných investic, bez nichž bude významně omezen další rozvoj jednotlivých území. V rámci celé ČR chybí alternativa rychlého západovýchodního silničního napojení v paralele vůči přetížené dálnici D1. V Pardubickém kraji téměř úplně chybí dálnice a navazující rychlostní komunikace.

Cíl opatření:

Aktivní podpora pokračování výstavby a zkvalitňování hlavních páteřních tras (letecká, silniční, železniční a vodní cesty) Pardubického kraje.

Aktivity naplňující opatření:

Aktivity realizované přímo krajem, případně ve spolupráci s dalšími aktéry

Číslo	Název	Realizátor
B.6.1	Vytváření podmínek pro realizaci a prosazování výstavby klíčových staveb dopravní infrastruktury v kraji.	ODSHI, OSRKEF
B.6.2	Další rozvoj mezinárodního letiště Pardubice.	ODSHI, Město Pardubice

Aktivity realizované ostatními aktéry

Číslo	Název	Realizátor
B.6.3	Příprava a realizace R 35 (Opatovice nad Labem – Dašice – Vysoké Mýto – Litomyšl – Dětrichov u Moravské Třebové – hranice Pardubického kraje).	ODSHI, OSRKEF, ŘSD
B.6.4	Příprava a realizace R 43 (Moravská Třebová – hranice Pardubického kraje).	ŘSD
B.6.5	Budování obchvatů měst s vysokou intenzitou silniční dopravy (Pardubice, Chrudim, Svitavy, ostatní města na plánované trase R35).	ŘSD
B.6.6	Vybudování plavebního stupně na řece Labi	Ministerstvo dopravy ČR, Ředitelství

Projekt Efektivní veřejná správa a přátelské veřejné služby – Smart administration je spolufinancovaný Evropským sociálním fondem prostřednictvím OP LZZ a krajským rozpočtem.

Číslo	Název	Realizátor
	v Přelouči a dokončení splavnění Labe do Pardubic včetně přístavu Pardubice.	vodních cest ČR
B.6.7	Příprava a realizace projektu multimodálního logistického centra Východní Čechy v Pardubicích.	Město Pardubice , SŽDC, Ředitelství vodních cest, podnikatelské subjekty
B.6.8	Příprava zdvojkolejné tratě č. 31 v úseku Pardubice – Hradec Králové.	Správa železniční dopravní cesty
B.6.9	Rozvoj kombinované dopravy v návaznosti na železnici.	Správa železniční dopravní cesty
B.6.10	Zvyšování bezpečnosti páteřní dopravní infrastruktury.	Správci dané infrastruktury

Možné zdroje financování:

Národní zdroje; evropské zdroje – Operační program Doprava, evropské zdroje po roce 2013.

NÁZEV A ČÍSLO OPATŘENÍ:

B.7 Zkvalitnění regionální a lokální dopravní infrastruktury

Východiska:

Pro běžný život a podnikání v rámci kraje je vedle páteřních komunikací důležitá síť ostatních dopravních tahů. Je třeba průběžně zlepšovat stav komunikací v majetku kraje a obcí. Pro dopravu obyvatel za prací a za službami je významná regionální železniční infrastruktura.

Cíl opatření:

Optimalizace technického stavu a provozu regionální dopravní infrastruktury vzhledem k jejímu zatížení.

Aktivity naplňující opatření:

Aktivity realizované přímo krajem, případně ve spolupráci s dalšími aktéry

Číslo	Název	Realizátor
B.7.1	Usměrňování rozvoje regionální dopravní sítě.	ODSHI
B.7.2	Rekonstrukce a modernizace silnic II. a III. třídy s důrazem na úseky tvořící páteřní síť těchto komunikací v Pardubickém kraji.	ODSHI , Správa a údržba silnic Pardubického kraje

Aktivity realizované ostatními aktéry

Číslo	Název	Realizátor
B.7.3	Optimalizace systému údržby komunikací.	Správa a údržba silnic Pardubického kraje
B.7.4	Zvyšování bezpečnosti silniční dopravy (řešení úseků s častými dopravními nehodami).	ŘSD, Správa a údržba silnic Pardubického kraje
B.7.5	Podpora regionální železniční dopravy.	Správa železniční dopravní cesty
B.7.6	Rekonstrukce a modernizace místních a	Obce

Projekt Efektivní veřejná správa a přátelské veřejné služby – Smart administration je spolufinancovaný Evropským sociálním fondem prostřednictvím OP LZZ a krajským rozpočtem.

Číslo	Název	Realizátor
	účelových komunikací.	

Možné zdroje financování:

Obecní zdroje; krajské zdroje; národní zdroje.

NÁZEV A ČÍSLO OPATŘENÍ:

B.8 Rozvoj systému veřejné dopravy, rozvoj bezmotorové dopravy

Východiska:

Na území Pardubického kraje je rozvíjen integrovaný dopravní systém založený na propojení jednotlivých druhů dopravy a vytvoření optimální sítě spojů. Pro jeho rozšíření na celé území kraje a pro využití jeho potenciálu je nutné dobudovat řadu zařízení. Pro dopravu obyvatel na kratší vzdálenosti i pro cestovní ruch se postupně rozvíjí síť cyklostezek.

Cíl opatření:

Zrychlit a zkvalitnit veřejnou dopravu (zlepšit dopravní obslužnost), rozvíjet bezmotorovou dopravu.

Aktivity naplňující opatření:

Aktivity realizované přímo krajem, případně ve spolupráci s dalšími aktéry

Číslo	Název	Realizátor
B.8.1	Tvorba koncepce veřejné dopravy.	ODSHI, OREDO
B.8.2	Tvorba koncepce bezmotorové dopravy.	ODSHI, obce

Aktivity realizované ostatními aktéry

Číslo	Název	Realizátor
B.8.3	Rozvoj integrovaného dopravního systému (vytvoření nové sítě linek veřejné dopravy s páteří v železniční dopravě a jednotného tarifního systému).	OREDO
B.8.4	Budování přestupních terminálů veřejné dopravy.	obce, OREDO
B.8.5	Rozvoj dopravní telematiky (informační a telekomunikační podpora dopravního procesu).	OREDO, Správa a údržba silnic Pardubického kraje, obce
B.8.6	Rozšiřování a propojování sítě cyklostezek s ohledem na potřeby obyvatel i cestovního ruchu.	Obce
B.8.7	Podpora budování záchytných parkovišť a systému „Bike/Park and Ride“ s důrazem na dopravní uzly integrovaného dopravního systému.	Obce, OREDO

Možné zdroje financování:

Obecní zdroje; krajské zdroje; národní zdroje; evropské zdroje – Operační program Doprava, evropské zdroje po roce 2013.

Priorita C: Zdravé životní prostředí

NÁZEV A ČÍSLO OPATŘENÍ:

C.1 Podpora multifunkčního zemědělství a péče o krajinu krajiny

Východiska:

Zemědělská výroba, resp. celý primární sektor, v Pardubickém kraji přes jistou stabilizaci stále vykazuje mírně klesající trend v podílu na zaměstnanosti i na hrubé přidané hodnotě. Zemědělství však plní kromě své základní funkce – produkce potravin i funkce další – krajinnotvornou, sídelní, sociální atd., proto je nutné udržet jeho rozměr, a to především v oblastech k tomu vhodných pro zemědělství a klást důraz i na mimoprodukční funkce zemědělství a diverzifikaci aktivit v podhorských a horských oblastech. Je nutností podporovat tradiční i netradiční zemědělské hospodaření na vhodných lokalitách a speciální krajské produkty a bioprodukty.

Cíl opatření:

Rozvíjet konkurenceschopné multifunkční zemědělství s kvalitními místními produkty a pozitivním vlivem na stav krajiny.

Aktivity naplňující opatření:

Aktivity realizované přímo krajem, případně ve spolupráci s dalšími aktéry

Číslo	Název	Realizátor
C.1.1	Podpora regionální produkce a prodeje zemědělských výrobků a potravin – podpora marketingových aktivit, klasifikace a certifikace místních produktů.	OŽPZ, Agrární komora, Ministerstvo zemědělství, KIS PK

Aktivity realizované ostatními aktéry

Číslo	Název	Realizátor
C.1.2	Podpora konkurenceschopnosti zemědělství a kvality zemědělské produkce.	Agrární komora, Ministerstvo zemědělství
C.1.3	Podpora nových forem hospodaření a bioproduktů. Podpora tradičního hospodaření v horských a podhorských oblastech.	Agrární komora, Ministerstvo zemědělství
C.1.4	Podpora diverzifikace hospodářských aktivit na venkově včetně podpory zakládání a činnosti podnikatelských sdružení v oblasti zemědělství a navazujícího zpracovatelského průmyslu.	Agrární komora, Ministerstvo zemědělství
C.1.5	Rozvoj podpory, poradenství a dotačních aktivit neprodukční péče o krajinu, zvýšení intenzity a efektivity péče o krajinu v regionech jako takových, od nížin až po horské oblasti.	Ministerstvo zemědělství
C.1.6	Organizace farmářských trhů a jarmarků se zaměřením na místní (krajské) regionální produkty a výrobky.	Agrární komora, obce, místní výrobci
C.1.7	Podpora rozvoje a činnosti stávajících odbytových	Agrární komora

Projekt Efektivní veřejná správa a přátelské veřejné služby – Smart administration je spolufinancovaný Evropským sociálním fondem prostřednictvím OP LZZ a krajským rozpočtem.

Číslo	Název	Realizátor
	organizací, případně vzniku nových organizací (marketing, certifikace) a alternativních způsobů hospodaření v krajině.	
C.1.8	Spolupráce prvovýroby, zpracovatelů a obchodu s VaV subjekty, tvorba „marketingových“ klastrů.	Agrární komora, Univerzity zaměřené na rozvoj zemědělství a venkova
C.1.9	Poskytování poradenských a marketingových služeb zemědělským a lesnickým podnikům včetně mezinárodní spolupráce (podpora činnosti poradenských subjektů).	KIS PK , Agentura pro venkov a zemědělství, Agrární komora
C.1.10	Realizace vzdělávacích seminářů a školení v oblasti multifunkčního zemědělství, agroturistiky a péče a údržby krajiny pro odborníky i občany z řad široké veřejnosti.	Agrární komora
C.1.11	Prezentace a medializace oblasti zemědělství a venkova mezi širokou veřejností.	Agrární komora
C.1.12	Podpora nepotravinářského využití zemědělské produkce.	Ministerstvo zemědělství, Agrární komora, podnikatelské subjekty

Možné zdroje financování:

Krajské zdroje – grantové programy kraje; evropské zdroje – Program rozvoje venkova ČR na období 2007–2013, evropské zdroje po roce 2013.

NÁZEV A ČÍSLO OPATŘENÍ:

C.2 Podpora efektivního nakládání s odpady

Východiska:

Vysoká koncentrace chemického průmyslu v Pardubickém kraji vždy signalizovala zvýšenou produkci odpadů kategorie „Nebezpečný“, v posledních letech ale produkce odpadů produkovaných chemickým průmyslem, a to zejména ve vazbě na provedené restrukturalizace firme a výrazné změny jejich výrobních programů, výrazně poklesla. Produkce komunálního odpadu vztahena na jednoho obyvatele je pod celostátním průměrem, kraj dosahuje zatím příznivých hodnot ukazatelů v oblasti třídění odpadů. Přesto je nutné omezovat další produkci odpadů a zvýšit podíl jejich recyklace a druhotného využití, a to zejména v průmyslové výrobě i u jednotlivých obyvatel kraje včetně postupného odstraňování starých ekologických zátěží zejména černých skladek.

Cíl opatření:

Snižovat produkci odpadů u spotřebitelů a podniků, zajišťovat třídění a odpovědné nakládání s odpady, omezit a snížit počet starých zátěží v kraji.

Aktivity naplňující opatření:

Aktivity realizované přímo krajem, případně ve spolupráci s dalšími aktéry

Číslo	Název	Realizátor
C.2.1	Podpora realizace zařízení k úpravě a využívání	OŽPZ, RRA PK

Projekt Efektivní veřejná správa a přátelské veřejné služby – Smart administration je spolufinancovaný Evropským sociálním fondem prostřednictvím OP LZZ a krajským rozpočtem.

Číslo	Název	Realizátor
	odpadů s cílem snižování absolutního množství odpadů ukládaných na skládky a snižování podílu biologicky rozložitelných komunálních odpadů ukládaných na skládky (kompostárny, bioplynové stanice, recyklační střediska apod.).	
C.2.2	Podpora propagace třídění a odpovědného nakládání s odpady.	OŽPZ, RRA PK
C.2.3	Omezování měrné produkce odpadů u právnických osob i fyzických osob (podniků i občanů).	Subjekty v oblasti odpadového hospodářství, OŽPZ
C.2.4	Separace odpadů a jejich využívání a recyklace a s tím spojená osvěta.	Subjekty v oblasti odpadového hospodářství, OŽPZ
C.2.5	Podpora budování zařízení k úpravě a následnému využití odpadů (dekontaminační plochy, recyklační střediska, kompostárny apod.). Tvorba podpůrného systému sekundárního využití produktů z odpadů.	Subjekty v oblasti odpadového hospodářství, OŽPZ
C.2.6	Zajištění propagačních akcí k podpoře zvyšování procent třídění a nového využití produktů z odpadů.	Subjekty v oblasti odpadového hospodářství, OŽPZ

Aktivita realizovaná ostatními aktéry

Číslo	Název	Realizátor
C.2.7	Řízená podpora projektů likvidace starých ekologických zátěží včetně nelegálních skládek.	Ministerstvo životního prostředí
C.2.8	Podpora výroby a dostupného prodeje ekologicky šetrných výrobků a výrobků z obnovitelných zdrojů surovin a znovuvyužitelných odpadů.	Podnikatelské subjekty v obchodě a službách

Možné zdroje financování:

Krajské zdroje – grantové programy kraje; národní zdroje; evropské zdroje – Operační program Životní prostředí, evropské zdroje po roce 2013.

NÁZEV A ČÍSLO OPATŘENÍ:

C.3 Rozvoj infrastruktury vodního hospodářství a zvýšení ochrany vodních zdrojů v území

Východiska:

Území Pardubického kraje je relativně bohaté na vodní zdroje a má propracovanou vodovodní soustavu. Jakost povrchových vod je ovlivněna bodovými zdroji znečištění. Také celkový

Projekt Efektivní veřejná správa a přátelské veřejné služby – Smart administration je spolufinancovaný Evropským sociálním fondem prostřednictvím OP LZZ a krajským rozpočtem.

podíl obyvatel kraje napojených na veřejnou kanalizaci zakončenou ČOV je pod republikovým průměrem. Z tohoto důvodu je nutné zabezpečit odkanalizování a následné čištění odpadních vod na centrálních (lokálních) čistírnách u těch obcí, kde je výrazný zájem na zlepšení kvality povrchových či podzemních vod a zároveň tam, kde toto řešení je pro obec ekonomicky únosné.

Cíl opatření:

Posilovat kapacity a kvalitu vodohospodářského zařízení a rekognoskaci zdrojů vod vzhledem k potenciálnímu rozvoji daného území. Postupovat v podpoře rozvoje vodohospodářské infrastruktury včetně řádného zabezpečení čištění odpadních vod.

Aktivity naplňující opatření:

Aktivity realizované přímo krajem, případně ve spolupráci s dalšími aktéry

Číslo	Název	Realizátor
C.3.1	Podporovat realizaci odkanalizování a čištění odpadních vod inovativními způsoby v ekologicky citlivých územích jako jsou např. CHOPAV a pásma hygienické ochrany vodních zdrojů.	OŽPZ

Aktivity realizované ostatními aktéry

Číslo	Název	Realizátor
C.3.2	Ochrana kapacitních vodních zdrojů a jejich území.	Provozovatelé vodních zdrojů (vodárenské společnosti a vlastníci vodárenských nádrží), obce, AOPK
C.3.3	Zvyšování retenční kapacity krajiny a podpora revitalizace říčních toků a jejich povodí. Podpora opatření proti povodním a na stabilizaci průtoků.	Správci vodních toků, obce, AOPK
C.3.4	Budování ČOV a kanalizace v obcích větších jak 500 EO, zejména ve vztahu k existujícímu sběrnému kanalizačnímu systému, pořizovacím a provozním nákladům a vodnosti recipientů.	Obce, dobrovolné svazky obcí
C.3.5	Pokračování v podpoře projektů a přípravy realizace výstavby vodovodů v obcích, které v současné době nemají veřejný vodovod, pro zajištění dostatečného zásobování pitnou vodou celého území Pardubického kraje.	Obce, dobrovolné svazky obcí

Možné zdroje financování:

Krajské zdroje – grantové programy kraje; evropské zdroje – Operační program Životní prostředí, evropské zdroje po roce 2013, soukromé zdroje.

NÁZEV A ČÍSLO OPATŘENÍ:

C.4 Zkvalitňování stavu energetické infrastruktury a zvýšení její účinnosti a šetrnosti, podpora úspor energií

Východiska:

Na území kraje se nacházejí významné energetické zdroje (Elektrárna Opatovice a Chvaletice) a rozvodny elektrické energie, ale kvalita a zajištění energetické infrastruktury není v některých oblastech dostatečná. V souladu s cíli, které se zavázala ČR plnit, je nutné postupně zvyšovat podíl obnovitelných zdrojů energie a efektivnější využívání energií.

Cíl opatření:

Zefektivnění soustav zásobování energiemi včetně zajištění její bezpečnosti a připravenosti na krizové stavy, rozšíření a ekonomické odůvodnění využití vhodných obnovitelných zdrojů energie na vybraných a k tomu vhodných lokalitách.

Aktivity naplňující opatření:

Aktivity realizované přímo krajem, případně ve spolupráci s dalšími aktéry

Číslo	Název	Realizátor
-	-	-

Aktivity realizované ostatními aktéry

Číslo	Název	Realizátor
C.4.1	Zajištění fungování jednotného energetického managementu kraje, zajištěného z hlediska bezpečnosti v krizových situacích. Podpora zajištění soustavy proti výjimečným stavům.	Energetické společnosti
C.4.2	Podpora efektivnějšího využívání energetických zdrojů a zavádění odpovídajících alternativních technologií obnovitelných zdrojů energie jako doplňkového zdroje energie ve vhodných lokalitách.	Energetické společnosti
C.4.3	Podpora a propagace projektů zaměřených na efektivitu využití a úspory energií.	Ministerstvo životního prostředí, Státní fond životního prostředí
C.4.4	Zajištění stability energetické soustavy kraje a zásobování energiemi i v krizových situacích.	Energetické společnosti
C.4.5	Zkvalitnění stavu, případně změna technické infrastruktury pro zásobování elektrickou energií ve vybraných (zejména venkovských) částech kraje.	Energetické společnosti

Možné zdroje financování:

Krajské zdroje – grantové programy kraje; národní zdroje; soukromé zdroje.

NÁZEV A ČÍSLO OPATŘENÍ:

C.5 Podpora zvyšování kvality jednotlivých složek životního prostředí

Východiska:

Pardubický kraj se vyznačuje rozmanitostí přírodních podmínek, různou intenzitou osídlení i průmyslové a zemědělské výroby, a proto je rozdílná i kvalita životního prostředí. Nejvíce poškozené je životní prostředí v územích s koncentrovaným průmyslem, osídlením a hustou dopravní infrastrukturou, a to především v sídelní aglomeraci Pardubic. Zejména v těchto místech, ale i v jiných exponovaných lokalitách je nutné omezovat negativní dopady na jednotlivé složky životního prostředí a přírodního prostředí.

Cíl opatření:

Zajistit udržitelnou kvalitu a zlepšující se parametry životního a přírodního prostředí a komplexní ochranu jednotlivých složek životního prostředí.

Aktivity naplňující opatření:

Aktivity realizované přímo krajem, případně ve spolupráci s dalšími aktéry

Číslo	Název	Realizátor
C.5.1	Omezování možných negativních dopadů lidské činnosti do přírodního prostředí.	OŽPZ
C.5.2	Zvyšování ekologického povědomí a odpovědnosti obyvatel ve vztahu k prostředí jako celku.	OŽPZ
C.5.3	Ochrana významných přírodních lokalit a ploch (zvláště chráněných území, lokalit soustavy Natura 2000, přírodních parků, VKP, Geopark Železné hory...).	OŽPZ, POÚ, ORP, AOPK
C.5.4	Racionalizace, realizace a údržba VKP a sítě ÚSES.	OŽPZ, obce, POÚ, ORP
C.5.5	Omezování záboru kvalitních bonitních půd, podpora a upřednostňování stavebních aktivit v revitalizovaném území brownfields a na sekundárně uvolněných plochách.	OŽPZ
C.5.6	Osvěta obyvatel vedoucí ke snižování emisí a imisí z malých i středních zdrojů znečišťování ovzduší (zejména severozápadní část kraje).	OŽPZ
C.5.7	Podpora opatření k ochraně a revitalizaci krajiny a k podpoře rozvoje šetrné turistiky.	OŽPZ, obce, dobrovolné svazky obcí, místní akční skupiny, NNO, AOPK

Aktivity realizované ostatními aktéry

Číslo	Název	Realizátor
C.5.8	Zvyšování ekologické stability krajiny doplňováním liniových a významných krajinných prvků zvyšujících ekologickou stabilitu krajiny a snižujících erozi.	Obce, POÚ, ORP, AOPK
C.5.9	Realizace projektů komplexních pozemkových úprav, retenčních a protierozních opatření i ve vztahu k významným krajinným prvkům a síti	Obce, Ministerstvo zemědělství

Projekt Efektivní veřejná správa a přátelské veřejné služby – Smart administration je spolufinancovaný Evropským sociálním fondem prostřednictvím OP LZZ a krajským rozpočtem.

Číslo	Název	Realizátor
	ÚSES.	
C.5.10	Kontrola plnění hygienických limitů hlučnosti dle platné právní úpravy.	Krajská hygienická stanice
C.5.11	Uplatnění a rozšíření mimoprodukčních funkcí lesů zejména v rekreačně atraktivních oblastech, s cílem umožnit intenzivnější využívání území pro rozvoj rekreačních aktivit obyvatel.	Vlastníci lesů

Možné zdroje financování:

Krajské zdroje – grantové programy kraje; národní zdroje; evropské zdroje – Program rozvoje venkova ČR na období 2007–2013, evropské zdroje po roce 2013.

NÁZEV A ČÍSLO OPATŘENÍ:

C.6 Zvyšování bezpečnosti a ochrany obyvatel kraje

Východiska:

Hlavním nástrojem bezpečnosti a ochrany obyvatel je efektivně fungující Integrovaný záchranný systém Pardubického kraje (IZS), který je vymezen zákonem a používá se zejména při vzniku mimořádné události a při potřebě provádět současně záchranné a likvidační práce dvěma anebo více složkami integrovaného záchranného systému.

Cíl opatření:

Zvýšení flexibility integrovaného záchranného systému kraje a s tím spojená realizace preventivních opatření ve vybraných regionech kraje.

Aktivity naplňující opatření:

Aktivity realizované přímo krajem, případně ve spolupráci s dalšími aktéry

Číslo	Název	Realizátor
C.6.1	Podpora preventivně výchovné činnosti a propagace k ochraně a připravenosti obyvatelstva na MU (např. prostředky na propagační odborné materiály pro žáka ZŠ a SŠ, pro speciální sociální a zdravotnické zařízení a další skupiny obyvatel).	OZ, OŠKMT, HZS Pk, energetické společnosti

Aktivity realizované ostatními aktéry

Číslo	Název	Realizátor
C.6.2	Podpora a propagace činnosti a spolupráce jednotlivých složek IZS.	HZS Pk
C.6.3	Podpora připravenosti JSDH obcí a zajištění materiálního zabezpečení určených Jednotek k řešení úkolů ochrany a bezpečnosti obyvatelstva.	HZS Pk

C.6.4	Prosazování opatření na státní úrovni pro lokální zajištění dodávek elektrické energie při kolapsu rozvodné sítě nebo výpadků jednotlivých uzlů.	Energetické společnosti
C.6.5	Příprava na MU a KS a propagace vlastní činnosti a součinnosti v regionálním měřítku.	Svaz požární ochrany (jednotky dobrovolných hasičů), aktivní zálohy armády ČR, HZS Pk, ORP
C.6.6	Průběžný monitoring stavu a funkčnosti jednotlivých složek IZS, realizace preventivních opatření proti MU.	HZS Pk
C.6.7	Propojení integrovaných záchranných systémů se sousedními kraji a vytvoření odpovídajícího managementu.	HZS Pk , MV GR HZS
C.6.8	Průběžná aktualizace dokumentů, koncepcí, plánů preventivních opatření a plánů krizového řízení.	HZS Pk
C.6.9	Podpora připravenosti obcí na MU a KS – spolu-realizace nákladnějších preventivních opatření pro zamezení regionálně hrožících MU.	HZS Pk , příslušné ORP
C.6.10	Podpora bezpečnosti a veřejného pořádku v obcích – spoluvytváření možností pro zabezpečení řádné činnosti Policie ČR.	KŘ PČR Pardubického kraje, příslušné obce, Městská policie
C.6.11	Podpora občanských sdružení a institucí, které jsou vázány součinností při přípravě a řešení úkolů ochrany obyvatelstva.	HZS Pk , příslušné ORP

Možné zdroje financování:

Krajské zdroje, národní zdroje.

Priorita D: Koordinovaný prostorový rozvoj kraje**NÁZEV A ČÍSLO OPATŘENÍ:****D.1 Využívání koncepčních nástrojů strategického a územního plánování při vytváření podmínek pro vyvážený rozvoj Pardubického kraje****Východiska:**

V prostředí České republiky jsou kraje hlavními subjekty pro realizaci a koordinaci regionální politiky na daném území. Pro tyto účely kraje zpracovávají strategické dokumenty (všeobecné i oborové) a dokumenty územního plánování (zásady územního rozvoje kraje, územně analytické podklady a územní studie), v jejichž rámci je problematika regionálního rozvoje kraje a jeho prostorových dopadů řešena. V současnosti je plánován strategický a územní rozvoj do značné míry odděleně. Postupným provazováním těchto dvou typů úrovní a příslušných dokumentů by tak mělo být docíleno efektivnějšího přístupu k rozvoji území.

V rámci rozvoje území je důležité i zkvalitňování rozhodovacích procesů územních samospráv. Ty je možno zlepšovat prostřednictvím projektů zaměřených na problematiku e-Government.

V rámci praktické aplikace koncepčních nástrojů do rozvoje území je velmi důležitý proces spolupráce mezi složkami veřejné sféry na různých územních úrovních (kraj – ORP – obec) i aktéry soukromého a neziskového sektoru a veřejnosti. Spolupráce by měla probíhat zejména v oblasti metodické, informačně komunikační a vzdělávací.

Cíl opatření:

Zvýšit efektivitu vytváření rozvojových dokumentů a důsledněji uplatňovat nástroje řízení a koordinace rozvoje kraje.

Aktivity naplňující opatření:***Aktivity realizované přímo krajem, případně ve spolupráci s dalšími aktéry***

Číslo	Název	Realizátor
D.1.1	Širší uplatnění a realizace strategických, koncepčních a územně plánovacích dokumentů včetně jejich koordinace.	OSRKEF , obce
D.1.2	Systematická koordinace rozvoje regionů Pardubického kraje.	OSRKEF
D.1.3	Průběžná metodická a informační podpora obcím v oblasti strategického a územního plánování.	OSRKEF , obce s rozšířenou působností
D.1.4	Příprava a realizace projektů zaměřených na problematiku e-Government.	Pk (příslušné odbory kraje), obce Pk

Aktivity realizované ostatními aktéry

Číslo	Název	Realizátor
D.1.5	Uplatňování a realizace dotačních politik na obecní a mikroregionální úrovni.	Obce, dobrovolné svazky obcí, MAS

Možné zdroje financování:

Obecní zdroje; krajské zdroje.

NÁZEV A ČÍSLO OPATŘENÍ:

D.2 Posilování rozvojových příležitostí ve venkovských oblastech a problémových regionech Pardubického kraje

Východiska:

Z hlediska struktury obcí se kraj řadí mezi kraje s nadprůměrným počtem venkovských obcí (do 2000 obyv.), což způsobuje určité problémy například při jejich správě, informování nebo celkovém rozvoji venkovských oblastí. Venkovské oblasti patří k územím, ve kterých dlouhodobě chybí nebo je nedostatečně rozvinuta či podinvestována potřebná dopravní a technická infrastruktura a občanská vybavenost, což může vést k jejich ekonomické stagnaci či dokonce poklesu. Proto je nutné se venkovským regionům s důrazem na problémové regiony aktivně věnovat.

Pardubický kraj pravidelně vymezuje své problémové regiony již od roku 2001. Na základě toho se snaží těmto regionům věnovat větší pozornost, a to jak informační a metodickou, tak i finanční, kdy je například pro tyto problémové regiony vytvořen krajský dotační program.

Cíl opatření:

Snižovat rozdíly v socioekonomickém vývoji mezi problémovými regiony a zbytkem kraje. Zvýšit dopravní dostupnost venkovských oblastí a jejich vybavenost technickou infrastrukturou a občanskou vybaveností.

Aktivity naplňující opatření:

Aktivity realizované přímo krajem, případně ve spolupráci s dalšími aktéry

Číslo	Název	Realizátor
D.2.1	Zabezpečení odpovídající dopravní infrastruktury a dopravní dostupnosti ve venkovských oblastech a problémových regionech.	ODSHI, ŘSD, OREDO, obce
D.2.2	Metodická pomoc při rozvoji vymezených problémových regionů Pk.	OSRKEF, RRA PK
D.2.3	Optimalizace dotačních nástrojů kraje pro rozvoj venkovských a problémových regionů kraje.	Pk (příslušné odbory kraje)
D.2.4	Zvyšování množství evropských a národních finančních zdrojů pro rozvoj venkovských oblastí, problémových regionů a koordinace jejich využití.	Pk (příslušné odbory kraje), Evropská unie, Ministerstva ČR

Aktivity realizované ostatními aktéry

Číslo	Název	Realizátor
D.2.5	Rozvoj dopravní a technické infrastruktury, podpora rozvoje bydlení a občanské vybavenosti ve venkovských obcích a	Obce, podnikatelské subjekty, dobrovolné svazky obcí, místní akční skupiny, NNO

Projekt Efektivní veřejná správa a přátelské veřejné služby – Smart administration je spolufinancovaný Evropským sociálním fondem prostřednictvím OP LZZ a krajským rozpočtem.

Číslo	Název	Realizátor
	problémových regionech.	
D.2.6	Podpora aktivit zaměřených na sounáležitost obyvatel s územím.	Obce, dobrovolné svazky obcí, místní akční skupiny, NNO

Možné zdroje financování:

Obecní zdroje; Krajské zdroje – grantové programy kraje; národní zdroje; evropské zdroje – Program rozvoje venkova ČR na období 2007–2013, Operační program Životní prostředí, Regionální operační program, evropské zdroje po roce 2013; soukromé zdroje.

NÁZEV A ČÍSLO OPATŘENÍ:

D.3 Vytváření podmínek pro rozvoj městských sídel jako půlů rozvoje Pardubického kraje

Východiska:

Městská sídla působí na území Pk jako místa s koncentrací obyvatel, pracovních příležitostí a veřejných a komerčních služeb. Pro své zázemí se stávají v závislosti na své velikosti rozvojovými póly, v rámci kterých dochází ke generování významných zdrojů, a které následně ovlivňují rozvoj celého regionu. Specifické postavení v kraji zaujímá metropolitní oblast Pardubicka, která se svojí velikostí, významem a strukturou významně odlišuje od zbytku kraje. Navíc společně s blízkou hradeckou metropolitní oblastí vytváří velmi silnou bipolární sídelní regionální aglomeraci i v rámci ČR.

Města svým charakterem ale také vytváří určité negativní jevy, které je nutné řešit. Tyto specifické problémy nejčastěji souvisí s koncentrací obyvatelstva, intenzivní podnikatelskou činností (rozvoj dopravy vs. ochrana životního prostředí) nebo navazujícím nekoncepčním územním rozvojem (např. limity přírodních zdrojů zejména zdrojů pitné vody).

Cíl opatření:

Propojování a posilování zejména hospodářské role vybraných městských sídel v kraji.

Aktivity naplňující opatření:

Aktivity realizované přímo krajem, případně ve spolupráci s dalšími aktéry

Číslo	Název	Realizátor
D.3.1	Koordinace rozvojových aktivit v městských sídlech včetně omezování negativních dopadů suburbanizace.	OSRKEF, obce
D.3.2	Zabezpečení odpovídající dopravní infrastruktury a dopravní dostupnosti městských sídel.	ODSHI, ŘSD, OREDO, obce

Aktivity realizované ostatními aktéry

Číslo	Název	Realizátor
D.3.3	Rozvoj adekvátní výstavby dopravní a technické infrastruktury a občanské	Obce, podnikatelské subjekty

Projekt Efektivní veřejná správa a přátelské veřejné služby – Smart administration je spolufinancovaný Evropským sociálním fondem prostřednictvím OP LZZ a krajským rozpočtem.

Číslo	Název	Realizátor
	vybavenosti zajišťující hospodářskou konkurenceschopnost měst.	
D.3.4	Regenerace veřejných prostranství měst.	Obce, podnikatelské subjekty
D.3.5	Zabezpečení dostatečných zdrojů pro rozvoj městských území (pitná voda, likvidace komunálního odpadu apod.).	Obce
D.3.6	Stabilizace městského bydlení včetně revitalizace panelových sídlišť.	Obce
D.3.7	Rozvoj infrastruktury pro volnočasové a společenské aktivity obyvatel.	Obce, NNO, podnikatelské subjekty

Možné zdroje financování:

Obecní zdroje; Krajské zdroje – grantové programy kraje; národní zdroje; evropské zdroje – Regionální operační program, Operační program Doprava, Operační program Životní prostředí, Operační program Podnikání a inovace, evropské zdroje po roce 2013; soukromé zdroje.

NÁZEV A ČÍSLO OPATŘENÍ:

D.4 Rozvíjení vnějších vztahů subjektů na území Pardubického kraje

Východiska:

Rozvoj vnějších vztahů je velmi důležitou součástí fungování občanské společnosti. Vnější vztahy představují zejména vztahy v rámci EU a mimo EU (např. ve formě partnerských regionů a municipalit) a v rámci ČR (např. v rámci Asociace krajů ČR nebo spolupráce se sousedními kraji).

Cíl opatření:

Účelně a efektivně rozvinout formy, obsah i efekty rozvíjení vnějších vztahů subjektů na území Pardubického kraje.

Aktivity naplňující opatření:

Aktivity realizované přímo krajem, případně ve spolupráci s dalšími aktéry

Číslo	Název	Realizátor
D.4.1	Prosazování zájmů Pk u národních a evropských institucí.	Kancelář hejtmána
D.4.2	Rozvoj spolupráce Pk s partnerskými regiony v zahraničí.	Kancelář hejtmána
D.4.3	Rozvoj spolupráce Pk se sousedními kraji.	Kancelář hejtmána

Aktivity realizované ostatními aktéry

Číslo	Název	Realizátor
D.4.4	Zapojení subjektů z území kraje do národních a	Veřejný sektor, podnikatelské

Projekt Efektivní veřejná správa a přátelské veřejné služby – Smart administration je spolufinancovaný Evropským sociálním fondem prostřednictvím OP LZZ a krajským rozpočtem.

Číslo	Název	Realizátor
	mezinárodních sítí zaměřených na rozvoj spolupráce a výměnu zkušeností.	subjekty, NNO
D.4.5	Rozvoj spolupráce s Polskem mezi jednotlivými druhy aktérů v pohraničním území.	Veřejný sektor, podnikatelské subjekty, NNO

Možné zdroje financování:

Krajské zdroje; evropské zdroje – Evropská územní spolupráce (Operační program Přeshraniční spolupráce Česká republika – Polská republika 2007 – 2013, OP Meziregionální spolupráce...), evropské zdroje po roce 2013; soukromé zdroje.

NÁZEV A ČÍSLO OPATŘENÍ:

D.5 Rozvíjení spolupráce veřejného, soukromého a neziskového sektoru

Východiska:

Spolupráce je procesem, který ovlivňuje úspěšnost a efektivnost celé řady činností v rozvoji regionů. Jejím smyslem je nejen soustředění finančních prostředků, ale je důležitá i pro uskutečňování potřeb obyvatel daných území. Významným aspektem spolupráce je schopnost jednotlivých aktérů vyjednávat o společných zájmech a hledat řešení problémů, která přesahují jejich možnosti.

Aktéři rozvoje Pardubického kraje (obce, podnikatelé, NNO...) mohou realizovat spolupráci v oblasti regionálního rozvoje různými způsoby. Mezi nejvýznamnější formy spolupráce můžeme zařadit například dobrovolné svazky obcí, místní akční skupiny, organizace cestovního ruchu nebo public-private-partnership (PPP).

Klíčovou roli při rozvoji spolupráce a rozvoji občanské společnosti hrají neziskové organizace. Ty se dlouhodobě potýkají s omezenými finančními zdroji. Často však jsou schopny svými aktivitami vyplnit tzv. „bílá místa“, která neřeší veřejné ani podnikatelské subjekty.

Cíl opatření:

Zlepšit podmínky pro spolupráci soukromého, veřejného a neziskového sektoru a posílit synergické efekty pro rozvoj území.

Aktivity naplňující opatření:

Aktivity realizované přímo krajem, případně ve spolupráci s dalšími aktéry

Číslo	Název	Realizátor
D.5.1	Podpora činností neziskových organizací při rozvoji občanské společnosti.	Pk (příslušné odbory dle zaměření neziskových organizací), KONEP
D.5.2	Uplatňování principů integrovaného přístupu k rozvoji území.	OSRKEF , administrátoři a realizátoři projektů

Projekt Efektivní veřejná správa a přátelské veřejné služby – Smart administration je spolufinancovaný Evropským sociálním fondem prostřednictvím OP LZZ a krajským rozpočtem.

Aktivity realizované ostatními aktéry

Číslo	Název	Realizátor
D.5.3	Úzká spolupráce veřejného, soukromého a neziskového sektoru na lokální úrovni.	Místní akční skupiny, dobrovolné svazky obcí, obce, podnikatelské subjekty, NNO, občané
D.5.4	Rozvoj formálních i neformálních struktur spolupráce soukromého a veřejného sektoru.	Aktéři působící na území Pk

Možné zdroje financování:

Obecní zdroje; krajské zdroje; evropské zdroje – Program rozvoje venkova ČR na období 2007–2013, Regionální operační program, evropské zdroje po roce 2013; soukromé zdroje.

NÁZEV A ČÍSLO OPATŘENÍ:

D.6 Efektivní využívání evropských fondů

Východiska:

Vstup České republiky do Evropské unie umožnil čerpání evropských fondů, což znamenalo významný impuls pro rozvoj regionů formou realizace projektů na celém území Pardubického kraje, které je součástí regionu soudržnosti NUTS Severovýchod.

V současném období přípravy PRK 2012 – 2016 již probíhá diskuze a na začátku jeho realizace se bude kraj připravovat na budoucí nastavení kohezní politiky Evropské unie pro další rozpočtové období (2014–2020). Diskuze sice zatím probíhá zejména na evropské a národní úrovni, ale i tak je již nyní velmi nutné začít diskutovat o budoucím zaměření podpory do jednotlivých regionů a důkladně se na vše připravit tak, aby se mohly začít efektivně čerpat prostředky hned od začátku budoucího programovacího období.

Cíl opatření:

Dosažení efektivního a cíleného čerpání evropských fondů.

Aktivity naplňující opatření:

Aktivity realizované přímo krajem, případně ve spolupráci s dalšími aktéry

Číslo	Název	Realizátor
D.6.1	Aktivní zapojení kraje a jeho představitelů do přípravy budoucí kohezní politiky EU s důrazem na zjednodušení implementace podpory.	Politická reprezentace Pk
D.6.2	Vytvoření a průběžná aktualizace databáze rozvojových projektů Pardubického kraje a projektů dalších aktérů rozvoje pro další rozpočtové období Evropské unie 2014–2020.	OSRKEF
D.6.3	Koordinace identifikovaných klíčových záměrů a projektů na území Pk.	OSRKEF , předkladatelé projektů
D.6.4	Evaluační (vyhodnocení) podpory z evropských fondů na území Pardubického kraje za období	OSRKEF

Projekt Efektivní veřejná správa a přátelské veřejné služby – Smart administration je spolufinancovaný Evropským sociálním fondem prostřednictvím OP LZZ a krajským rozpočtem.

Číslo	Název	Realizátor
	2007–2013.	
D.6.5	Zefektivnění systému informovanosti o možnostech evropských fondů.	OSRKEF

Aktivity realizované ostatními aktéry

Číslo	Název	Realizátor
D.6.6	Vytvoření a průběžná aktualizace databáze rozvojových projektů obcí, dobrovolných svazků obcí, místních akčních skupin a dalších aktérů rozvoje v území pro rozpočtové období Evropské unie 2014–2020.	Obce, dobrovolný svazek obcí, místní akční skupina
D.6.7	Koordinace identifikovaných klíčových záměrů jednotlivých aktérů v území.	Obce, dobrovolný svazek obcí, místní akční skupina

Možné zdroje financování:

Obecní zdroje; krajské zdroje; evropské zdroje – technická pomoc jednotlivých OP, evropské zdroje po roce 2013.

B.4 TYPY REGIONŮ V PARDUBICKÉM KRAJI

Z teoreticko-metodologického hlediska lze rozlišit dva hlavní přístupy k formulaci regionální politiky. První z nich je tzv. konvergenční přístup, kdy jsou podporovány slabší (zaostávající) regiony. Jeho smyslem je dosáhnout vyváženého rozvoje celého území. Druhý přístup, růstový, se zaměřuje na podporu pólů rozvoje, tedy regionů s velkým rozvojovým potenciálem (zejména se jedná o městské regiony). Jejich dynamický růst totiž následně napomůže rozvoji i okolních, relativně slabších regionů.

V současnosti je klíčová pozornost na národní i evropské úrovni věnována konvergenčnímu přístupu. V rámci strategických dokumentů všech krajů jsou vymezovány problémové regiony, které vyžadují soustředěnou podporu. Pro příští programové období EU (2014–2020) se ale předpokládá i zároveň posilování kohezní politiky směrem k podpoře vazby měst a jejich zázemí. Z těchto důvodů jsou pro období platnosti Programu rozvoje Pardubického kraje vymezeny oba typy regionů – jak problémové regiony, tak i rozvojové póly Pardubického kraje.

B.4.1 Problémové regiony

Problematika regionálních disparit, jak vyplývá z jednotlivých krajských přístupů v ČR, v sobě zahrnuje dva hlavní aspekty – jednak nerovnosti, jednak prostorový rozměr. Jedná se o oblast, kterou je nutné řešit koncepčním přístupem a v širších souvislostech, což je úkol pro regionální politiku. Ta přistupuje k řešení disparit s využitím různých teoretických koncepcí a ve vztahu k těmto koncepcím také užívá rozvojové nástroje.

Kraje jsou důležitými aktéry regionální politiky v ČR. Pro přesné zacílení nástrojů regionální politiky je právě pohled krajů na vlastní disparitní území velmi důležitý, protože je „bližší“ než pohled z centra. Proto kraje dokážou ve svém územním obvodu přesněji určit regiony potýkající se s problémy a také odhalit příčiny těchto problémů. Pravomoc podporovat rozvoj dílčích regionů v rámci jejich územního obvodu je krajům dána zákonem (č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje).

Pardubický kraj tuto pravomoc pravidelně využívá od svého založení, kdy již v Programu rozvoje Pardubického (PRK) kraje z roku 2001 figurovala samostatná kapitola zabývající se nejen praktickým vymezením „regionů pro soustředěnou podporu“, ale i celou škálou metodologických otázek spjatých s tímto vymezením. Stejná kapitola s vymezenými problémovými regiony se objevila také v Programu rozvoje Pardubického kraje z roku 2006 a tato kapitola v současném aktualizovaném PRK logicky na tyto zkušenosti z práce na PRK 2001 a 2006 navazuje. Samotná vazba spočívá zejména ve stejné metodice vymezení problémových regionů, jako tomu bylo již v roce 2006, a to zejména z důvodu osvědčení původní metodiky a vzájemné porovnatelnosti vybraných regionů a postupu v jejich rozvoji.

Jako území pro hodnocení rozdílů mezi regiony Pardubického kraje byly zvoleny správní obvody obcí s rozšířenou působností (ORP). Jediný rozdíl oproti minulému vymezení je v rozdělení ORP Chrudim, které bylo vzhledem ke své velikosti a charakteru rozděleno na tři oblasti (západ, střed, východ) vždy po dvou obvodech obcí s pověřeným obecním úřadem

(POÚ)¹⁰ tzn., že bylo v metodice posuzováno 17 regionů Pardubického kraje, z nichž 14 regionů je vymezeno jako ORP.

Ukazatele použité k vymezování problémových regionů Pardubického kraje

- *Migrace* (rozdíl počtu přistěhovaných a vystěhovaných, vztažený na 1 000 obyvatel kraje).
- *Index stáří* (poměr počtu obyvatel ve věku nad 65 let k počtu obyvatel mladších 14 let, vyjádřený v procentech),
- *Relativní počet podnikatelů* (poměr počtu podnikatelů ku počtu trvale bydlících obyvatel v tisících),
- *Míra nezaměstnanosti* (poměr počtu registrovaných uchazečů o zaměstnání u úřadu práce ku počtu ekonomicky aktivních obyvatel),
- *Daňová výtěžnost* (poměr daňových příjmů v daném území ku počtu trvale bydlících obyvatel),
- *Hustota obyvatelstva* (počet trvale bydlících obyvatel na kilometr čtvereční),

Při práci s ukazateli byly využity časové řady za období 2007–2010, reprezentované průměrnými hodnotami. U hustoty obyvatelstva a indexu stáří byl použit pouze údaj za rok 2010, neboť je předpoklad, že tyto údaje se meziročně příliš dynamicky nemění.

Metodika výběru problémových regionů Pardubického kraje

Pro výběr konkrétních obvodů ORP byly použity původní dvě metody dalšího postupu:

- 1) vážený součet číselných hodnot indikátorů, kombinovaný s kvalitativní hodnotou indikátoru migrace;
- 2) srovnání s kritickou hodnotou (průměrem kraje).

Metoda 1)

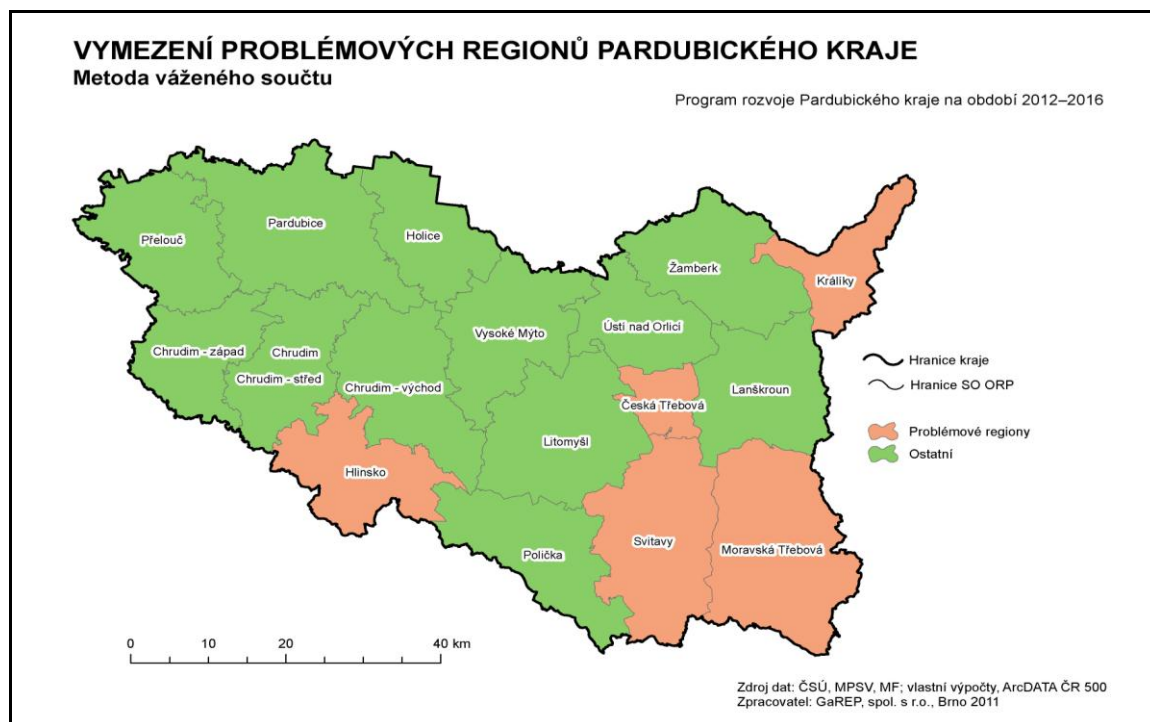
Při součtu byla 3 ze 5 indikátorů přisouzena váha 1, poloviční váha pak byla přiznána indikátorům hustoty obyvatelstva a indexu stáří, neboť tyto ukazatele nemají tak silnou souvislost s ekonomickou úrovní regionu jako ukazatele ostatní. Podle takto získaného součtu indikátorů byly obvody ORP seřazeny od těch, jejichž součet byl nejmenší až k těm, jejichž součet byl nejvyšší. Z takto vzniklého pořadí byly následně vybrány ty obvody ORP, jejichž součet indikátorů je nižší než 4,0 – tj. průměr kraje a zároveň v nich migrace obyvatelstva dosahuje záporných hodnot s tím, že v případě hodnoty součtu do 3,5 se indikátoru migrace nepřihlíží.

OBVODY OBCÍ S ROZŠÍŘENOU PŮSOBNOSTÍ	Indikátor migrace	Součet indikátorů
Moravská Třebová	-	3,1
Králíky	-	3,2

¹⁰ Západ (POÚ Heřmanův Městec a Třemošnice), Střed (POÚ Chrudim a Nasavrky), Východ (POÚ Chrást a Skuteč)

OBVODY OBCÍ S ROZŠÍŘENOU PŮSOBNOSTÍ	Indikátor migrace	Součet indikátorů
Hlinsko	+	3,4
Svitavy	-	3,4
Litomyšl	+	3,6
Lanškroun	+	3,6
Polička	+	3,6
Chrudim – Z	+	3,7
Chrudim – V	+	3,8
Česká Třebová	-	3,9
Chrudim	+	3,9
Chrudim – střed	+	4,0
PARDUBICKÝ KRAJ – průměr	+	4,0
Žamberk	+	4,1
Ústí nad Orlicí	-	4,1
Holice	+	4,3
Přelouč	+	4,5
Vysoké Mýto	+	4,5
Pardubice	+	5,6

Jedná se o následujících 5 vymezených regionů (ORP): Česká Třebová, Hlinsko, Králíky, Moravská Třebová a Svítavy (viz níže jejich mapa).

Obr. 31: Vymezení problémových regionů Pk metodou váženého součtu

Projekt Efektivní veřejná správa a přátelské veřejné služby – Smart administration je spolufinancovaný Evropským sociálním fondem prostřednictvím OP LZZ a krajským rozpočtem.

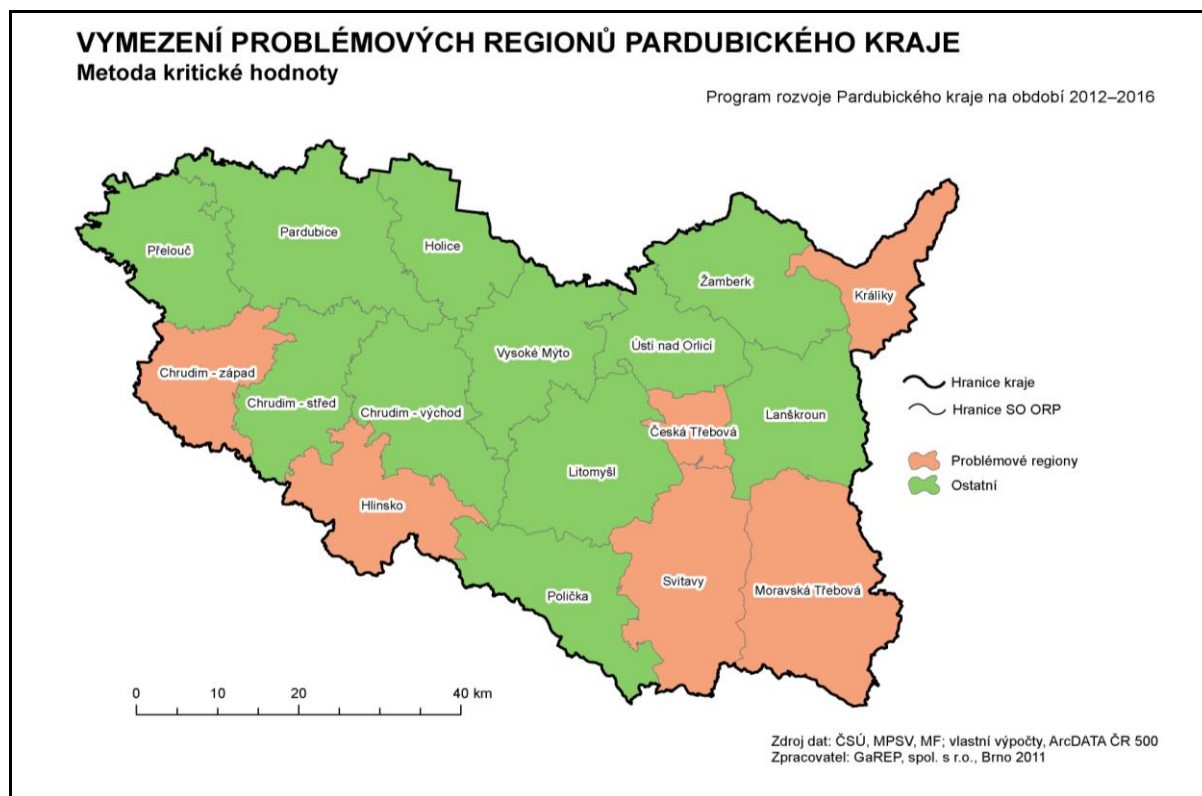
Metoda 2)

V druhém případě byly pro indikátory stanoveny kritické hodnoty. Jako kritická hodnota byla u všech indikátorů vybrána hodnota nižší než 1, tedy stav, kdy indikátor nedosahuje průměrné úrovně kraje. Z tohoto pravidla existují 2 výjimky: v případě indikátoru indexu stáří jsou z logiky konstrukce daného indikátoru voleny za kritickou hodnotu hodnoty 1,1 a více a hodnoty pod 0,9 (zde byly hodnoty vůči konstrukci ukazatele recipročně přepočteny – nižší hodnoty ukazatele znamenají starší obyvatelstvo a naopak). Obě extrémní hodnoty totiž vyžadují zvýšené finanční intervence z veřejných rozpočtů pro danou skupinu obyvatel. Druhá výjimka je u indikátoru migrace, kde bylo nutné z technických důvodů pracovat s absolutními čísly. Proto byly jako kritické hodnoty stanoveny ty, které jsou nižší než 4,1 (průměr kraje).

Následně byly vybrány jako problémové ty ORP, u kterých (s jednou povolenou libovolnou výjimkou) leží jejich všechny indikátory pod kritickou hodnotou.

OBVODY OBCÍ S ROZŠÍŘENOU PŮSOBNOSTVÍ	Indikátor migrace	Indikátor míry nezaměst.	Indikátor daňové výtežnosti	Indikátor indexu stáří	Indikátor relativního počtu podnikatelů	Indikátor hustoty obyvatelstva
Svitavy	-0,5	0,7	0,9	1,1	0,9	0,8
Česká Třebová	-3,6	0,8	0,8	1,0	0,9	2,0
Hlinsko	0,8	0,9	0,9	0,9	1,0	0,8
Chrudim – Z	8,7	0,9	0,9	1,1	0,9	0,8
Králíky	-2,9	0,8	0,6	1,1	0,9	0,5
Moravská Třebová	-1,6	0,6	0,9	1,0	0,8	0,6
Lanškroun	7,1	1,0	0,8	1,2	0,9	0,7
Polička	0,4	1,2	0,8	1,0	0,9	0,6
Žamberk	0,8	1,3	0,8	1,1	1,0	0,9
Holice	8,6	1,5	0,9	1,2	1,0	0,7
Chrudim	2,7	0,9	1,1	1,0	1,0	0,9
Chrudim – střed	4,9	0,8	1,2	1,2	0,9	1,2
Chrudim – V	4,8	0,9	1,0	1,0	1,1	0,8
Litomyšl	3,6	1,0	0,7	1,1	1,0	0,7
Přelouč	7,8	1,1	1,5	0,9	1,0	0,8
Vysoké Mýto	1,1	1,1	1,4	1,1	1,0	1,0
Pardubice	8,6	1,4	1,2	0,9	1,2	2,7
Ústí nad Orlicí	-1,2	1,0	1,0	1,0	1,0	1,2
PARDUBICKÝ KRAJ	3,5	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0

Výběr dle tohoto postupu se týká 6 regionů, které se až na jednu výjimku (Chrudim – západ) překrývají s vybranými regiony prvního způsobu vymezení: Česká Třebová, Hlinsko, Chrudim-západ, Králíky Moravská Třebová a Svitavy (viz níže jejich mapa).

Obr. 32: Vymezení problémových regionů Pk metodou kritické hodnoty

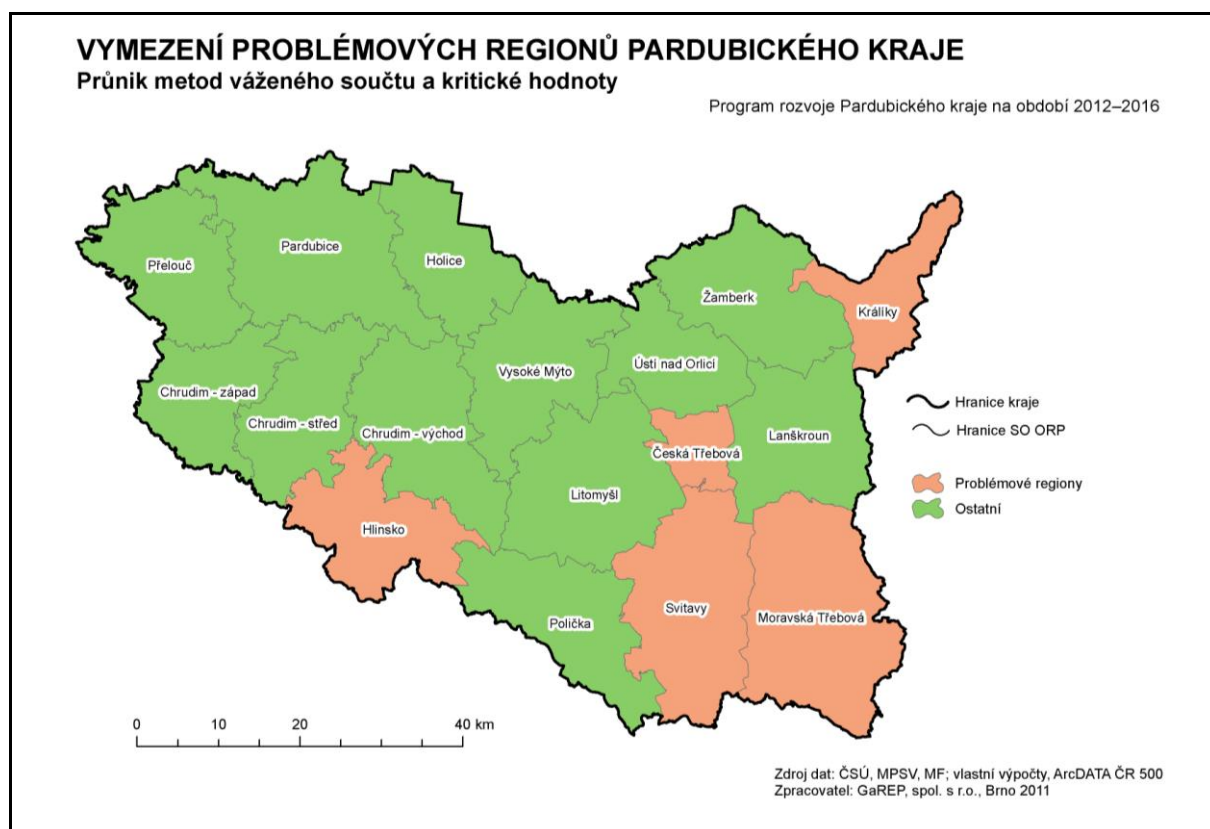
Závěry vzešlé z porovnání obou metod výběru problémových regionů Pk

Každá z výše uvedených dvou metod výběru regionu pro soustředěnou podporu má v podmínkách Pardubického kraje svou věcnou i politickou legitimitu. Proto je výsledný výběr problémových regionů průnikem obou použitých metod. **Mezi problémové regiony je tedy zařazeno 5 regionů (cca 28 % rozlohy a cca 21 % počtu obyvatel kraje), jejichž problémovost se projevila v případech použití obou metod výpočtu.**

Výsledné vymezení problémových regionů Pk vypadá takto (řazeno podle abecedy):

- **ORP Česká Třebová** (5 obcí, rozloha – 7 971 ha, počet obyvatel – 18 712)
- **ORP Hlinsko** (22 obcí, rozloha – 24 658 ha, počet obyvatel – 21 505)
- **ORP Králupy** (5 obcí, rozloha – 15 869 ha, počet obyvatel – 9 080)
- **ORP Moravská Třebová** (33 obcí, rozloha – 41 722 ha, počet obyvatel – 27 138)
- **ORP Svitavy** (28 obcí, rozloha – 35 159 ha, počet obyvatel – 31 766)

Mapové vyjádření vymezených problémových regionů Pk je uvedeno na obrázku č. 33.

Obr. 33: Vymezení problémových regionů Pk – výsledný průnik metod váženého součtu a kritické hodnoty

V porovnání vymezení problémových regionů z Programu rozvoje kraje Pardubického kraje z roku 2006 došlo ke změně u regionů ORP Litomyšl a ORP Polička, které nyní do problémových regionů nespádají a naopak došlo ke zhoršení situace u regionu ORP Česká Třebová, který se nově objevil mezi problémovými regiony Pardubického kraje.

B.4.2 Rozvojové póly

S ohledem na budoucí programové období EU je důležité věnovat pozornost nejen problémovým regionům, ale i rozvojovým pólům, jež svou „silou“ mohou významně přispět k rozvoji i jejich širšího zázemí (difúze inovací).

Vzhledem k tomu, že obecně se za póly rozvoje považují velká města a jejich (bližší či širší) zázemí, nebylo jako území pro hodnocení – na rozdíl od předchozí kapitoly – vybrán konkrétní správní obvod, ale je navržena určitá oblast, která je pro ilustraci a doložení statistické významnosti přiblížena vybraným správním obvodem.

V rámci Pardubického kraje je takovým rozvojovým pólem jednoznačně **oblast Pardubicka s dominancí města Pardubice a jeho zázemí**. Pardubicko s krajským centrem Pardubice je v kraji jedinečným obvodem. Jsou v něm koncentrovány ekonomické aktivity i věda a výzkum, přichází sem značný podíl investic, nabízí velké množství pracovních příležitostí atd. Silnou ekonomickou základnu – výrazně vyšší než všude jinde v Pardubickém kraji – potvrzují i statistické údaje, pokud se například porovnají na úrovni POÚ Pardubice (míra nezaměstnanosti je dlouhodobě zhruba tříčtvrtinová oproti průměru kraje, počet ekonomických subjektů na 1 000 obyvatel je téměř o pětinu vyšší než krajský průměr atd.). Kromě toho je Pardubicko již dobře napojeno na nejvýznamnější typy silniční a železniční infrastruktury (blízkost dálnice D11, napojení na mezinárodní železniční koridor, brzký termín dobudování čtyřproudé komunikace mezi Pardubicemi a Hradcem Králové).

Srovnání vybraných ukazatelů za POÚ Pardubice a Pardubický kraj v letech 2005 až 2010

	Míra nezaměstnanosti		Počet ekon. subjektů na 1 000 obyvatel		Počet přistěhovalých na 1 000 obyvatel		Počet dokončených bytů na 1 000 obyvatel	
	POÚ	kraj	POÚ	kraj	POÚ	kraj	POÚ	kraj
2005	6,2	8,3	241	205	0,8	0,2	0,3	0,3
2006	5,1	6,9	244	207	0,7	0,3	0,4	0,3
2007	3,6	5,4	245	209	1,2	0,6	0,7	0,4
2008	4,2	6,0	247	213	1,3	0,6	0,6	0,4
2009	7,3	9,6	249	212	0,4	0,1	0,4	0,3
2010	7,3	9,9	254	217	4,1	0,8	X	0,6
průměr	5,6	7,7	247	211	1,4	0,4	0,5	0,4

Pramen: ČSÚ, MPSV.

X – Údaj nebyl za danou územní jednotku (POÚ Pardubice) v květnu 2011 k dispozici.

Z těchto důvodů vyžaduje Pardubicko s přímou vazbou na přilehlé okolí odlišný typ investic a specifický typ přístupu k jejich rozvoji. Současně s „klasickou“ podporou výrobních aktivit je potřeba v tomto regionu rozvíjet také terciární aktivity v oblasti služeb a také zejména podporovat inovace ve všech oborech rozvoje, aby se Pardubicko stalo i v rámci srovnatelných regionů EU konkurenceschopným. Pro Pardubický kraj pak bude tím „hnacím“ regionem, který napomůže k dalšímu rozvoji i dalších regionů Pardubického kraje.

Projekt Efektivní veřejná správa a přátelské veřejné služby – Smart administration je spolufinancovaný Evropským sociálním fondem prostřednictvím OP LZZ a krajským rozpočtem.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PARDUBICKÝ KRAJ

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

Velkou devizou je pro tuto oblast její identifikace jako aglomerace Hradec Králové – Pardubice, která je mj. i jednou z rozvojových oblastí národního významu navržených Politikou územního rozvoje ČR (2008). Tato oblast je zakotvena a navržena i v Zásadách územního rozvoje Pardubického kraje.

V Politice územního rozvoje ČR je navržení této oblasti zdůvodněno následovně:

Území ovlivněné rozvojem dynamikou krajských měst Hradce Králové a Pardubic při spolupůsobení vedlejšího centra Chrudim. Jedná se o silnou dvojjadernou koncentraci obyvatelstva a ekonomických činností, z nichž značná část má mezinárodní význam. Rozvojově podporujícím faktorem je poloha Pardubic na I. tranzitním železničním koridoru, dálnici D11 z Prahy do Hradce Králové s plánovaným pokračováním do Polska a perspektivní propojení rychlostní silnicí R35 s Olomoucí, které poskytne alternativu rychlého západovýchodního silničního spojení v ČR vedle dálnice D1.

Území mezi Hradcem Králové a Pardubicemi je však již ze značné části pro ekonomické aktivity využito. Pro další kvantitativní rozvoj zde již prostoru příliš není, ale o to více je potřeba klást důraz na rozvoj kvalitativní s důrazem na zvyšování přidané hodnoty stávajících aktivit. Vedle toho je i důležité orientovat lokalizaci nových aktivit i do širšího okolí samotného Pardubicka v přímé vazbě na další oblasti např. městská centra nižšího významu a jejich zázemí (Chrudimsko, Přeloučsko...).

B.5 IMPLEMENTACE A MONITORING PRK

Implementační část završuje Program rozvoje Pardubického kraje na období 2012–2016. Jde o nezbytnou součást pro úspěšnou realizaci celého dokumentu. Implementací rozumíme v obecné rovině uskutečňování, naplňování, realizaci. Ve vazbě na návrhovou část jsou v rámci realizace formulovány procesy a jejich nositelé vztahující se k uskutečňování programu a také k sledování výsledků rozvojových aktivit a k jejich vyhodnocování. Důležitou součástí implementace je systém monitoringu spolu s uvedením indikátorů včetně specifikace jejich zdrojového pokrytí.

B.5.1 Implementace

V návrhové části PRK jsou identifikovány aktivity, jejichž naplnění, resp. naplňování, je v návrhovém období programu (2012–2016) významné pro rozvoj kraje. K tomu, aby byly aktivity úspěšně realizovány, však nestačí pouhý jejich výčet; je třeba také specifikovat proces, jakým bude realizace PRK probíhat. Tento proces je nazýván implementací a probíhá ve dvou rovinách – jednak z hlediska jednotlivých aktivit, jednak na úrovni celého programu.

Pro dosažení naplňování a řízení PRK je v maximální míře třeba vytvořit následující podmínky:

- Stanovit úkoly a kompetence jednotlivých orgánů kraje a rozdělit jim odpovědnosti za naplňování PRK.
- Pravidelně provádět kontrolu časového a věcného plnění PRK.
- Každoročně sledovat naplňování definovaných indikátorů PRK.

Kvalitní monitoring realizace a dosahování cílů je nezbytným předpokladem pro správné zaměření a nastavení nového PRK.

B.5.2 Monitoring

Základním cílem systémů monitorování a vyhodnocování PRK bude zajištění podkladů pro hodnocení efektivity vynaložených zdrojů a hodnocení účinnosti realizovaných aktivit.

Monitoringem a hodnocením PRK je pověřen jeho „manažer“ tzn. Odbor strategického rozvoje kraje a evropských fondů (OSRKEF). Monitoring a hodnocení PRK spočívá ve 2 výstupech:

- Prvním výstupem bude monitorovací zpráva obsahující informaci o naplňování jednotlivých aktivit PRK. OSRKEF v rámci zpracování této zprávy vyzve zpravodaje uvedené u jednotlivých aktivit k podání informací o tom, jak se daná aktivita naplňuje a na základě jejich informací sestaví monitorovací zprávu.
- Druhým výstupem bude zpráva o vývoji indikátorů v následně uvedené tabulce.

Oba dva výstupy zpracuje OSRKEF a předloží příslušným orgánům kraje nejpozději v termínu do 30. 6. běžného roku. Druhý výstup, dokládající posun ve vývoji indikátorů, ale nebude vztažen jako celek k jednomu datu minulého roku, neboť časová dostupnost jednotlivých dat je velmi různorodá, a tak je nelze všechny sladit k jednomu datu.

Navržené indikátory pro sledování vývoje PRK jsou shromažďovány „manažerem“ programu buď z veřejných informačních zdrojů či od odborů kraje zodpovědných za sledování příslušného ukazatele.

Indikátory s vazbou na plnění jednotlivých opatření PRK jsou blíže specifikovány v níže uvedené tabulce. Zde jsou uvedeny indikátory vztahující se k plnění opatření PRK, které představují jeden z důležitých podkladů, na jehož základě bude posuzován rozvoj kraje. Stanovení indikátorů je obecnější problém všech programových dokumentů. Dosažení některých rozvojových záměrů nelze vždy kvantifikovat nebo jasně přiřadit a často není jednoznačně možné zachytit skutečný dopad (efekt) jejich vlivu na rozvoj kraje v důsledku jejich realizace. V těchto případech pak bude záležet na citlivém zhodnocení (často kvalitativního charakteru) všech realizátorů daného opatření.

Indikátory s vazbou na plnění opatření PRK

Název indikátoru	Měrná jednotka	Územní jednotka	Zdroj dat	Přímá vazba na opatření
A. Kvalitní lidské zdroje				
Naplňenost SŠ	počet žáků / kapacita (%)	kraj, ORP	OŠKT	A.1
Struktura studentů SŠ	podíl přijímaných do středního vzdělání (z přijímaných celkem): ▪ s výučním	kraj, ORP	OŠKT	A.1, B.3

Projekt Efektivní veřejná správa a přátelské veřejné služby – Smart administration je spolufinancovaný Evropským sociálním fondem prostřednictvím OP LZZ a krajským rozpočtem.

Název indikátoru	Měrná jednotka	Územní jednotka	Zdroj dat	Přímá vazba na opatření
	listem (H, E), ▪ s maturitní zkouškou na gymnáziu (K), ▪ s maturitní zkouškou (L, M)			
Počet lékařů na 1 000 obyvatel	počet / 1 000 obyvatel	kraj, ORP	ÚZIS, Zdravotní pojišťovny (alternativa)	A.2
Využití lůžek ve zdravotnických zařízeních	dny	kraj, ORP	ÚZIS, Zdravotní pojišťovny (alternativa)	A.2
Zdravotní stav obyvatel	počet pacientů s ▪ hypertenzní nemoci, ▪ ischemické nemoci srdeční, ▪ cévní nemoci mozku	kraj	ÚZIS, Zdravotní pojišťovny (alternativa)	A.2, A.3, A.5
Naděje dožití mužů při narození, Naděje dožití žen při narození*	Roky	kraj, okres, ORP	ČSÚ	A.2, A.3, A.5
Celkový počet osob, jimž byla poskytnuta sociální služba*	počet	kraj	MPSV, ročenka ČSÚ	A.3
Počet návštěvníků památkových objektů*	počet	kraj	NIPOS, ročenka ČSÚ	A.4, B.4
Míra kriminality	počet trestných činů / 1 000 obyv.	kraj, okres	ČSÚ ročenka	A.6
B. Konkurenceschopná ekonomika				
HDP na obyvatele*	Kč / 1 obyv.	kraj	ČSÚ ročenka	B.1, B.2, B.4, B.6
Rozsah nově obsazených podnikatelských ploch a nemovitostí (uvedených v databázi agentury CzechInvest)	ha	kraj, okres	CzechInvest	B.1
Počet revitalizovaných brownfields (uvedených v Národní databázi brownfields)*	počet	kraj, okres	CzechInvest	B.1, C.5, D.3
Objem prostředků na vědu a výzkum*	mil. Kč	kraj	ČSÚ ročenka	B.2
Počet zaměstnanců výzkumu a vývoje	počet	kraj	ČSÚ ročenka	B.2, B.3

Projekt Efektivní veřejná správa a přátelské veřejné služby – Smart administration je spolufinancovaný Evropským sociálním fondem prostřednictvím OP LZZ a krajským rozpočtem.

Název indikátoru	Měrná jednotka	Územní jednotka	Zdroj dat	Přímá vazba na opatření
Míra nezaměstnanosti	počet uchazečů / EAO (v %)	kraj, ORP	ÚP	A.1, B.1, B.3, D.2, D.3
Míra dlouhodobé nezaměstnanosti	počet uchazečů o zaměstnání evidovaných déle než 12 měsíců	kraj, ORP	MPSV, ÚP	A.1, B.1, B.3, D.2, D.3
Počet uchazečů na jedno volné místo	počet	kraj, ORP	MPSV, ÚP	A.1, B.1, B.3, D.2, D.3
Počet hostů v hromadných ubytovacích zařízeních v rozlišení rezidenti/nerezidenti*	počet	kraj	ČSÚ	B.4, B.5
Průměrná doba pobytu*	počet dní pobytu / počet návštěvníků	kraj	ČSÚ	B.4, B.5
Počet ubytovacích zařízení / lůžek*	počet	kraj, okres	ČSÚ	B.4, B.5
Čisté využití lůžek / pokojů v ubytovacích zařízeních*	počet obsazených / počet celkových (v %)	kraj	ČSÚ	B.4, B.5
Délka vybudovaných rychlostních komunikací	km	kraj, ORP	ŘSD	B.6
Délka modernizovaných tratí	km	kraj	SŽDC	B.6
Podíl modernizovaných silnic II. a III. třídy na celkové délce těchto komunikací	podíl (v %)	kraj, ORP	ODSHI	B.7
Počet cestujících veřejnou dopravou	počet	kraj	Ministerstvo dopravy	B.7, B.8
Počet dopravních nehod, při nichž došlo ke zranění či usmrcení na 1000 obyvatel	počet / na 1000 obyvatel	kraj, okresy	Policejní prezidium ČR, ředitelství služby dopravní policie, ČSÚ	B.6, B.7, B.8
Počet přepravených osob leteckou dopravou	počet	kraj	Letiště Pardubice	B.6
C. Zdravé životní prostředí				
Koeficient ekologické stability krajiny	Podíl ekologicky příznivých ploch a ploch, které zatěžují životní	kraj, ORP	ČSÚ	C.1, C.5

Projekt Efektivní veřejná správa a přátelské veřejné služby – Smart administration je spolufinancovaný Evropským sociálním fondem prostřednictvím OP LZZ a krajským rozpočtem.

Název indikátoru	Měrná jednotka	Územní jednotka	Zdroj dat	Přímá vazba na opatření
	prostředí.			
Podíl recyklovaných odpadů*	objem recyklovaných odpadů / objem odpadů (v %)	kraj	ČSÚ	C.2, C.5
Produkce komunálních odpadů*	kg/obyvatele	kraj	ČSÚ	C.2, C.5
Podíl čištěných odpadních vod*	čištěné odpadní vody / odpadní vody celkem (v %)	kraj	ČSÚ	C.3
Počet revitalizovaných starých ekologických zátěží	počet	kraj, ORP	OŽPZ	C.2
Podíl osob v domech napojených na kanalizaci s ČOV*	osoby s napojením / osoby celkem (v %)	kraj	ČSÚ	C.3, C.5
Měrné emise (NO _x , CO, tuhé látky, SO ₂) REZZO 1 až 4 (včetně mobilních zdrojů vyšetřování)*	tuny / km ²	kraj, okres	ČHMU, ČSÚ	C.4, C.5
Plocha velkoplošných a maloplošných legislativně chráněných území*	km ²	kraj	ČSÚ	C.5
Počet katastrálních území s dokončenými komplexními pozemkovými úpravami	počet	kraj, okres	ÚPÚ	C.5
Investiční/neinvestiční náklady na ochranu životního prostředí*	tis. Kč	kraj, okresy	ČSÚ	C.5
D. Koordinovaný prostorový rozvoj kraje				
Počet informačních setkání na úrovni kraje a jeho obcí (ORP, POÚ, obce)	počet	kraj	OSRKEF	D.1
Počet grantů zaměřených na území problémových regionů	počet	kraj, ORP	OSRKEF	D.1, D.2
Saldo migrace*	rozdíl počtu přistěhovaných a vystěhovaných, na 1 000 obyv.	kraj, ORP	ČSÚ	D.2, D.3
Počet zahraničních partnerů Pardubického	počet	kraj	Kancelář hejtmána	D.4

Projekt Efektivní veřejná správa a přátelské veřejné služby – Smart administration je spolufinancovaný Evropským sociálním fondem prostřednictvím OP LZZ a krajským rozpočtem.

Název indikátoru	Měrná jednotka	Územní jednotka	Zdroj dat	Přímá vazba na opatření
kraje				
Počet podpořených místních akčních skupin	počet	kraj	SZIF	D.5

Pozn. ročenka = Statistická ročenka Pardubického kraje

*Tyto indikátory nebudou z ČSÚ pravděpodobně k 30. 6., kdy se dokončuje odevzdání monitorovací zprávy, za minulý referenční rok k dispozici.

PŘÍLOHY

PŘÍLOHA 1: DOPLŇUJÍCÍ INFORMACE K ANALÝZÁM

Příloha 1.1: Obce Pardubického kraje se statutem města k 31. 12. 2009

Města	ORP	Výměra (ha)	Počet částí obce	Počet obyvatel k (31. 12. 2009)
Brandýs nad Orlicí	Ústí nad Orlicí	433	1	1 387
Březová nad Svitavou	Svitavy	1 270	1	1 726
Bystřé	Polička	1 410	2	1 627
Česká Třebová	Česká Třebová	4 101	6	16 178
Dašice	Pardubice	1 773	6	2 621
Heřmanův Městec	Chrudim	1 435	4	4 992
Hlinsko	Hlinsko	2 427	6	10 205
Holice	Holice	1 965	7	6 498
Horní Jelení	Holice	2 448	3	1 963
Choceň	Vysoké Mýto	2 170	7	9 025
Chrast	Chrudim	1 784	4	3 202
Chrudim	Chrudim	3 321	8	23 323
Chvaletice	Přelouč	849	2	3 240
Jablonné nad Orlicí	Žamberk	438	1	3 272
Jevíčko	Morav. Třebová	2 325	2	2 891
Králíky	Králíky	5 277	11	4 576
Lanškroun	Lanškroun	2 065	4	10 196
Lázně Bohdaneč	Pardubice	2 178	1	3 392
Letohrad	Žamberk	2 355	4	6 337
Litomyšl	Litomyšl	3 345	10	10 275
Luže	Chrudim	3 070	12	2 603
Moravská Třebová	Morav. Třebová	4 205	5	10 910
Nasavrky	Chrudim	1 256	8	1 651
Pardubice	Pardubice	8 266	27	90 077
Polička	Polička	3 311	6	8 877
Přelouč	Přelouč	3 046	8	8 751
Ronov nad Doubravou	Chrudim	1 701	3	1 744
Seč	Chrudim	3 668	10	1 658
Sezemice	Pardubice	2 215	7	3 561
Skuteč	Chrudim	3 541	13	5 300
Slatiňany	Chrudim	1 560	5	4 108
Svitavy	Svitavy	3 133	4	17 067
Třemošnice	Chrudim	1 902	8	3 160
Ústí nad Orlicí	Ústí nad Orlicí	3 637	8	14 565
Vysoké Mýto	Vysoké Mýto	4 202	10	12 578
Žamberk	Žamberk	1 691	1	6 025
Celkový počet obyvatel ve městech Pk				319 561
Celkový počet obyvatel v Pk				516 329
Podíl městského obyvatelstva v Pk (%)				61,89

Pramen: ČSÚ

Příloha 1.2: Seznam dostupných koncepcí Pardubického kraje na jeho webové doméně

Odbor strategického rozvoje kraje a evropských fondů

Program rozvoje Pardubického kraje
Regionální operační program NUTS II Severovýchod
Zásady územního rozvoje Pardubického kraje
Územně analytické podklady Pardubického kraje
Strategie rozvoje cestovního ruchu v Pardubickém kraji
Územní energetická koncepce Pardubického kraje
Posouzení vlivů Územní energetické koncepce Pk na životní prostředí – SEA
Akční plán energetiky Pardubického kraje
Regionální inovační strategie Pardubického kraje
Energetika Pardubického kraje – doložka krizového řízení
Regionální surovinová politika Pardubického kraje

Odbor životního prostředí a zemědělství

Koncepce ekologické výchovy
Plán odpadového hospodářství Pardubického kraje
Koncepce odpadového hospodářství kraje
Koncepce zemědělské politiky a rozvoje venkova
Koncepce protipovodňové ochrany Pk
Program rozvoje vodovodů a kanalizací kraje
Koncepce ochrany přírody Pk
Studie potenciálního vlivu výškových staveb a větrných elektráren na krajinný ráz území Pk
Aktualizace programu snížení emisí a zlepšení kvality ovzduší Pk

Odbor zdravotnictví

Střednědobá koncepce zdravotnictví Pardubického kraje
Strategie protidrogové politiky Pk
Krajští odborníci pro vybrané lékařské obory – statut krajského odborníka

Odbor sociálních věcí

Krajský plán vyrovnávání příležitostí pro občany se zdravotním postižením
Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb Pardubického kraje
Krajský program prevence kriminality na léta 2009–2011

Odbor školství, kultury a tělovýchovy

Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Pk
Koncepce rozvoje muzejnictví
Koncepce péče o památkový fond v Pardubickém kraji
Koncepce podpory státní památkové péče

Projekt Efektivní veřejná správa a přátelské veřejné služby – Smart administration je spolufinancovaný Evropským sociálním fondem prostřednictvím OP LZZ a krajským rozpočtem.

Příloha 1.5: Mikroregiony (61) v Pardubickém kraji

Název svazku obcí	Sídlo	Název svazku obcí	Sídlo
Centrum Železných hor	Krásné	Skupinový vodovod Bohuňovice	Bohuňovice
České dědictví UNESCO	Litomyšl	Skupinový vodovod Hejnice – Česká Rybná	Hejnice
Českomoravské pomezí	Litomyšl	Skupinový vodovod Moravskotřebovska	Moravská Třebová
Dobrovolný svazek Holicka	Holice	Skupinový vodovod Svitavy	Svitavy
Heřmanoměstsko	Heřmanův Městec	Skupinový vodovod Záhoran	Cerekvice nad Loučnou
Kraj Smetany a Martinů	Polička	SO "Teplice"	Městečko Trnávka
Lanškrounsko	Lanškroun	SO Obora	Horky
Mikroregion Brněnec	Brněnec	Svazek majitelů skupinového vodovodu Janov-Strakov-Mikuleč	Janov
Mikroregion Chrudimsko	Chrudim	Svazek města a obcí Ústí nad Orlicí	Ústí nad Orlicí
Mikroregion Litomyšlsko	Litomyšl	Svazek obcí AZASS (Areál zdravotních a sociálních služeb)	Polička
Mikroregion Poličsko	Polička	Svazek obcí – Zelená energie	Vítějeves
Mikroregion Skutečsko – Ležáky	Vrbatův Kostelec	Svazek obcí Košumberska	Luže
Mikroregion Svitavy	Svitavy	Svazek obcí Loučná	Sezemice
Mikroregion Vysokomýtsko	Vysoké Mýto	Svazek obcí majitelů skupinového plynovodu Osík	Osík
Mikroregion západně od Chrudimi	Stolany	Svazek obcí majitelů skupinového vodovodu Desinka	Osík
Mikroregion Železné hory	Ronov nad Doubravou	Svazek obcí majitelů skupinového vodovodu Fiala	Morašice
Plynofikace obcí Sruby a Slatina	Sruby	Svazek obcí mikroregion Litomyšlsko – Desinka	Dolní Újezd
Plynofikace Rychnov na Moravě a Mladějov na Moravě	Rychnov na Moravě	Svazek obcí Pod Kunětickou horou	Ráby
Pod Bukovou horou	Dolní Čermná	Svazek obcí Podchlumí	Záchlumí
Podhůří Železných hor	Choltice	Svazek obcí pro plynofikaci krounského regionu	Krouná
Prameny	Bělá nad Svitavou	Svazek obcí pro plynofikaci Ronova nad Doubravou a Kněžice	Ronov nad Doubravou
Region Moravskotřebovska a Jevíčka	Moravská Třebová	Svazek obcí Přeloučka	Přelouč
Region Orlicko - Třebovsko	Ústí nad Orlicí	Svazek obcí Rokytno - Chvojenec	Chvojenec
Regionální svazek Bohdanečsko	Lázně Bohdaneč	SOSV Malá Haná	Jevíčko
Rozšíření vodovodu Chroustovice	Chroustovice	Svazek obcí Studnice, Hamry, Vortová	Studnice
Rozvoj regionů obcí Pod Zemskou bránou	Pastviny	Svazek obcí Trhová Kamenice a Vysočina pro plynofikaci	Trhová Kamenice
Sdružení majitelů skupinového vodovodu Poličsko	Polička	Svazek obcí Za letištěm	Ostřešany
Sdružení obcí mikroregionu Hlinecko	Hlinsko	Tichá Orlice	Jamně nad Orlicí
Sdružení obcí Orlicko	Žamberk	ZSO Borovsko	Telecí
Sdružení obcí skupinového plynovodu Proseč	Proseč	Účelový svazek obcí Nové Hrady, Příluka, Chotovice, Suchá Lhota, Javorník a Bučina	Nové Hrady
Sdružení obcí Touloupcovy Maštale	Proseč		

Pramen: Krajský úřad Pardubického kraje, 2010

Příloha 1.6: Bilance vyjížd'ky a dojížd'ky v Pardubickém kraji dle SLDB 2001

Vyjížd'ka v Pardubickém kraji dle okresů v roce 2001

ČR, kraj, okres	Vyjíždějící celkem	v tom		Vyjíždějící z obce			
		v obci	z obce	do jiných obcí okresu	do jiných okresů kraje	do jiných krajů	do zahraničí
ČR	4 142 005	2 415 128	1 726 877	1 066 899	314 378	320 827	24 773
Pardubický kraj	206 101	107 340	98 761	68 641	12 109	17 276	735
Chrudim	39 837	17 914	21 923	13 796	4 644	3 359	124
Pardubice	67 409	38 212	29 197	20 000	2 081	6 845	271
Svitavy	41 300	20 617	20 683	13 813	3 315	3 428	127
Ústí nad Orlicí	57 555	30 597	26 958	21 032	2 069	3 644	213

Pramen: ČSÚ – SLDB 2001

Příloha 1.7: Přepočtené mezikrajské proudy dojížd'ky do zaměstnání v roce 2001

Pramen: ČSÚ – SLDB 2001

Příloha 1.8: Počet dokončených bytů na 1 000 obyvatel v letech 2000–2009

Region	Roky										Roční průměr 2000-2004	Roční průměr 2005-2009	Roční průměr 2000-2009
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009			
Česká republika	2,45	2,42	2,67	2,66	3,16	3,21	2,94	4,04	3,68	3,67	2,67	3,51	3,09
Pardubický kraj	3,03	2,91	2,81	2,35	3,13	2,77	2,99	3,67	3,60	3,12	2,85	3,23	3,04
Česká Třebová	1,84	0,57	1,20	0,94	4,34	2,62	1,11	1,96	4,21	1,76	1,78	2,33	2,06
Hlinsko	1,05	0,69	0,60	2,59	0,37	1,63	0,70	0,65	1,49	4,46	1,06	1,78	1,42
Holice	5,32	6,90	6,99	6,48	8,60	5,86	3,97	5,18	3,79	5,80	6,86	4,92	5,89
Chrudim	2,36	2,33	2,02	2,64	4,15	3,05	2,33	2,02	3,36	2,53	2,7	2,66	2,68
Chrudim - Západ	1,35	1,92	2,56	2,51	5,54	2,21	3,80	2,66	4,21	3,15	2,78	3,21	2,99
Chrudim - Střed	4,45	2,53	1,68	3,31	3,01	3,70	1,50	2,06	3,74	2,86	2,99	2,77	2,88
Chrudim - Východ	1,29	2,53	1,83	2,10	3,90	3,24	1,68	1,32	2,13	1,58	2,33	1,99	2,16
Králíky	3,03	0,53	1,93	2,14	1,94	0,97	0,76	2,50	1,96	1,86	1,91	1,61	1,76
Lanškroun	3,00	4,09	7,05	4,04	7,75	6,12	8,30	9,94	5,59	5,39	5,19	7,07	6,13
Litomyšl	1,33	2,18	2,18	1,45	1,57	2,45	1,57	3,74	3,11	2,21	1,74	2,62	2,18
Moravská Třebová	3,06	2,20	2,03	1,67	2,62	1,28	1,28	1,69	2,06	1,33	2,31	1,53	1,92
Pardubice	3,08	4,80	3,25	1,74	3,07	3,22	4,37	6,23	5,86	4,40	3,19	4,82	4,00
Polička	3,29	1,22	3,68	1,84	2,88	1,70	1,76	4,94	2,01	3,65	2,58	2,81	2,70
Přelouč	3,05	1,49	2,25	0,93	1,10	1,31	5,91	3,36	1,99	2,39	1,76	2,99	2,38
Svitavy	3,19	1,98	2,61	3,07	3,35	2,62	3,22	1,99	3,24	1,67	2,84	2,55	2,69
Ústí nad Orlicí	7,07	1,98	1,87	1,50	2,39	1,72	1,61	2,37	2,33	1,12	2,96	1,83	2,40
Vysoké Mýto	2,58	3,00	2,79	3,97	2,47	2,09	1,65	1,33	1,69	1,93	2,96	1,74	2,35
Žamberk	2,55	2,92	3,37	2,19	1,36	2,34	2,75	2,52	2,56	3,82	2,48	2,80	2,64

Pramen: ČSÚ

Příloha 1.9: Počty školských zařízení a žáků ve školské soustavě Pk v letech 2001–2009

	2001/02	2002/03	2003/04	2004/05	2005/06	2006/07	2007/08	2008/09
MŠ	331	325	314	312	311	310	308	307
<i>děti</i>	14 725	15 155	15 182	15 120	15 235	15 323	15 549	16 074
ZŠ	239	239	237	232	274	260	254	252
<i>žáci</i>	52 198	50 566	48 905	47 244	47 690	45 852	44 046	42 521
Gymnázia¹⁾	20	20	20	20	20	21	21	21
<i>žáci</i>	6 803	7 203	7 310	7 268	7 204	7 160	7 125	7 061
SOŠ^{1) 2)}	42	42	42	43	46	46	46	59 ⁶ 18 987
<i>žáci³⁾</i>	10 717	10 958	11 669	11 669	11 360	11 517	11 266	
SOU^{1) 2)}	32	32	30	30	36	33	32	
<i>žáci³⁾</i>	9 268	9 345	9 106	8 936	8 247	8 088	8 031	
Nástavbové studium¹⁾	21	19	19	18
<i>žáci</i>	1 291	1 330	1 317	1 373
Konzervatoře	1	1	1	1
<i>žáci</i>	227	226	231	230
VOŠ	9	11	11	10	9	9	11	11
<i>studenti</i>	1 499	1 560	1 657	1 687	1 705	1 711	1 711	1 542
Vysoké školy	2	2	2	2	1	1	1	1
<i>studenti⁴⁾</i>	3 599	4 090	4 898	5 473	7 596	8 443	9 722 ⁷⁾	10 588 ⁷⁾

Pozn.: Od školního roku 2005/06 změna metodiky – jednotlivé typy škol zahrnují i školy pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami; konzervatoře se stávají samostatným typem škol

1) od školního roku 2005/06 uvedeny počty škol vyučujících jednotlivé obory (obory gymnázií, SOŠ, SOU a obory nástavbového studia), v jedné škole může být realizováno více druhů oborů

2) do školního roku 2005/06 včetně škol vyučujících obory nástavbového studia

3) od školního roku 2005/06 bez žáků oborů nástavbového studia

4) do školního roku 2004/05 pouze v prezenčním studiu českého státního občanství; od školního roku 2005/06 studenti všech forem a typů studia veřejných a soukromých vysokých škol

6) Střední odborné školy plus střední odborná učiliště bez nástavbového studia

7) Výroční zpráva o činnosti Univerzity Pardubice 2009

Pramen: Ústav pro informace ve vzdělávání

Příloha 1.10: Srovnání základních ukazatelů nezaměstnanosti v Pk a v ČR k 30. 6. 2010

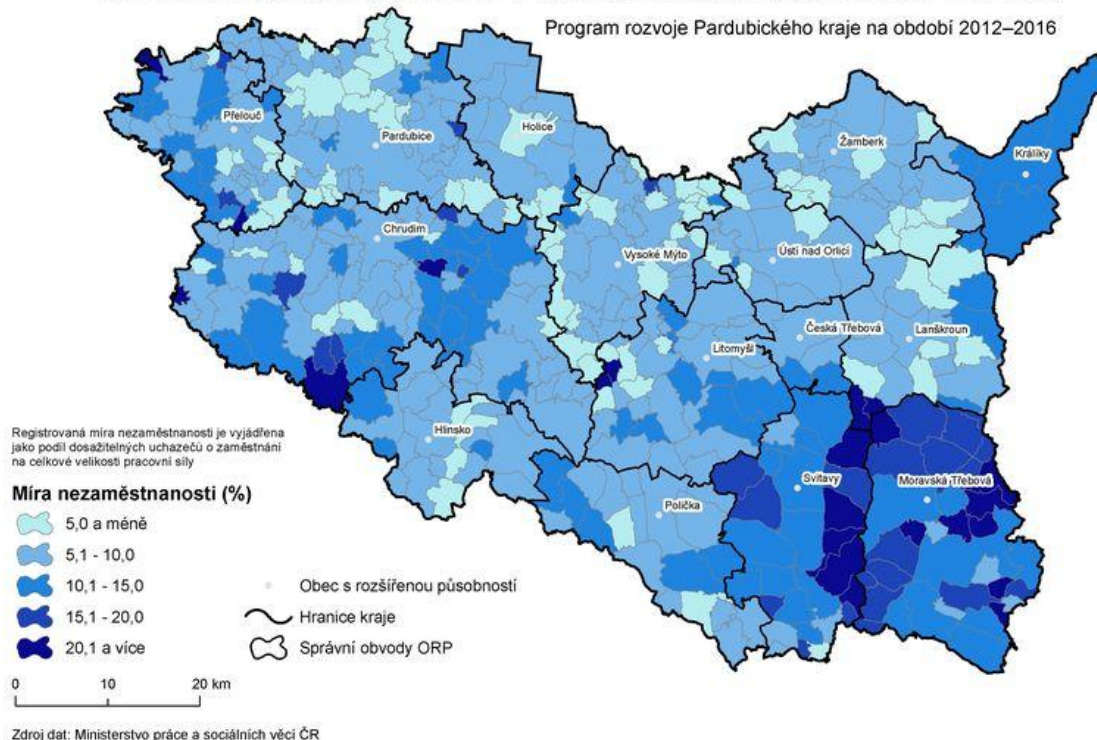
	Evidování uchazeči o zaměstnání	z toho dosažitelní	Volná pracovní místa hlášená úřadům práce	Míra registrované nezam. (v %)
ČR	500 500	487 733	32 927	8,52
Pardubický kraj	23 052	22 766	2 614	8,35
<i>Chrudim</i>	4 648	4 615	279	8,58
<i>Pardubice</i>	5 792	5 685	1 352	6,16
<i>Svitavy</i>	5 783	5 726	339	10,52
<i>Ústí nad Orlicí</i>	6 829	6 740	644	9,35

Pramen: MPSV: Měsíční statistika nezaměstnanosti červen 2010 <http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/mes>

Příloha 1.11: Míra nezaměstnanosti v Pk k 31. 12. 2006–2009 a 30. 6. 2010

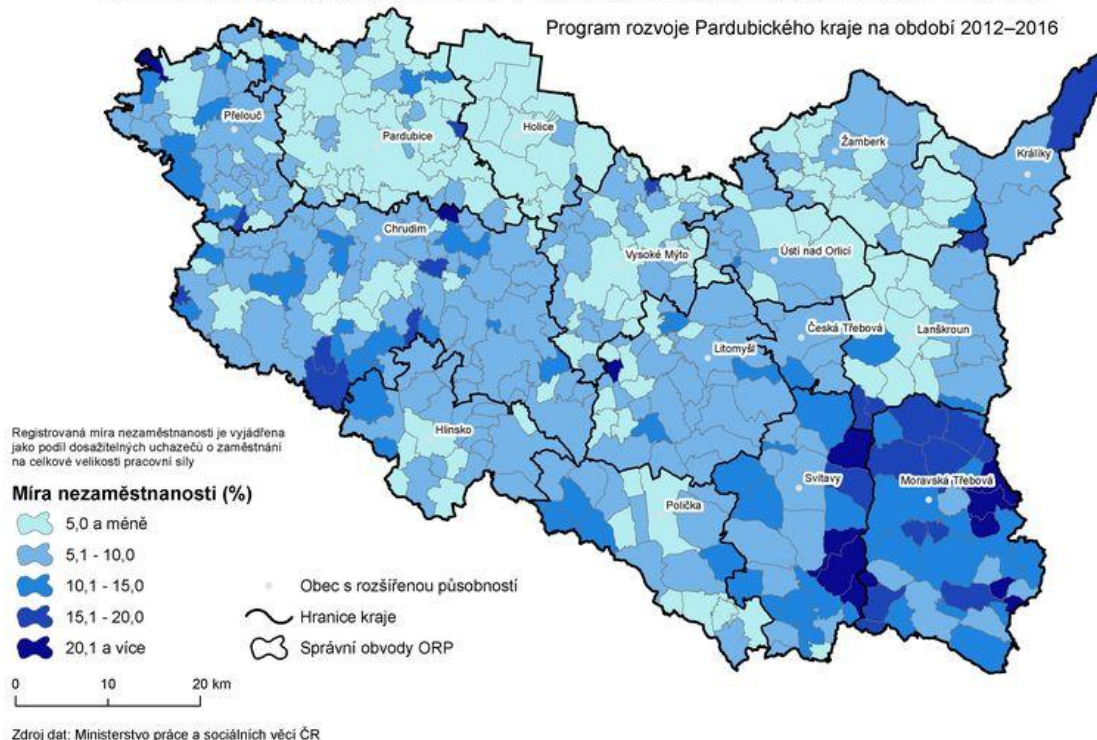
MÍRA NEZAMĚSTNANOSTI V PARDUBICKÉM KRAJI K 31. 12. 2006

Program rozvoje Pardubického kraje na období 2012–2016

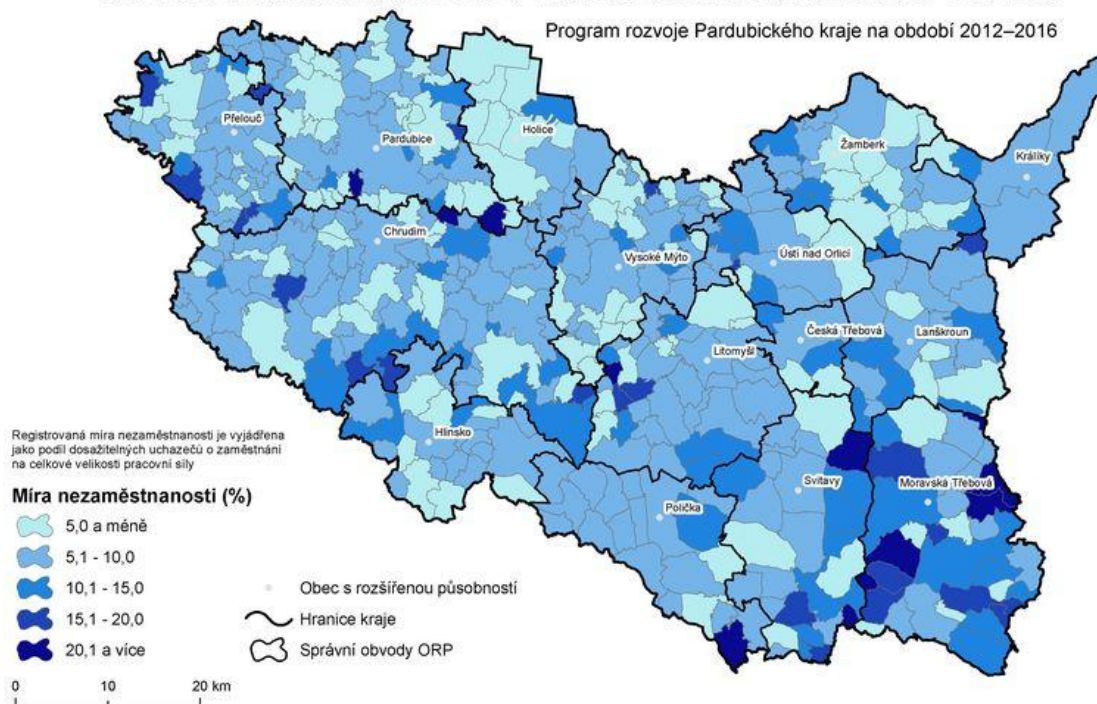
MÍRA NEZAMĚSTNANOSTI V PARDUBICKÉM KRAJI K 31. 12. 2007

Program rozvoje Pardubického kraje na období 2012–2016

MÍRA NEZAMĚSTNANOSTI V PARDUBICKÉM KRAJI K 31. 12. 2008

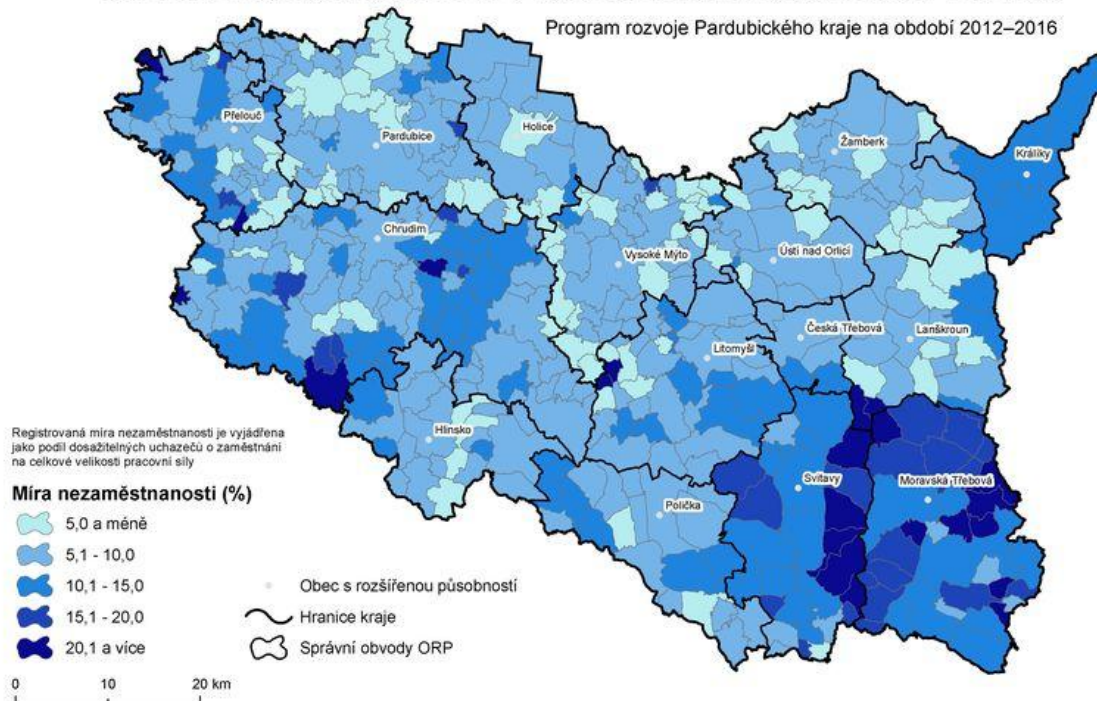
Program rozvoje Pardubického kraje na období 2012–2016

Zdroj dat: Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR

MÍRA NEZAMĚSTNANOSTI V PARDUBICKÉM KRAJI K 31. 12. 2009

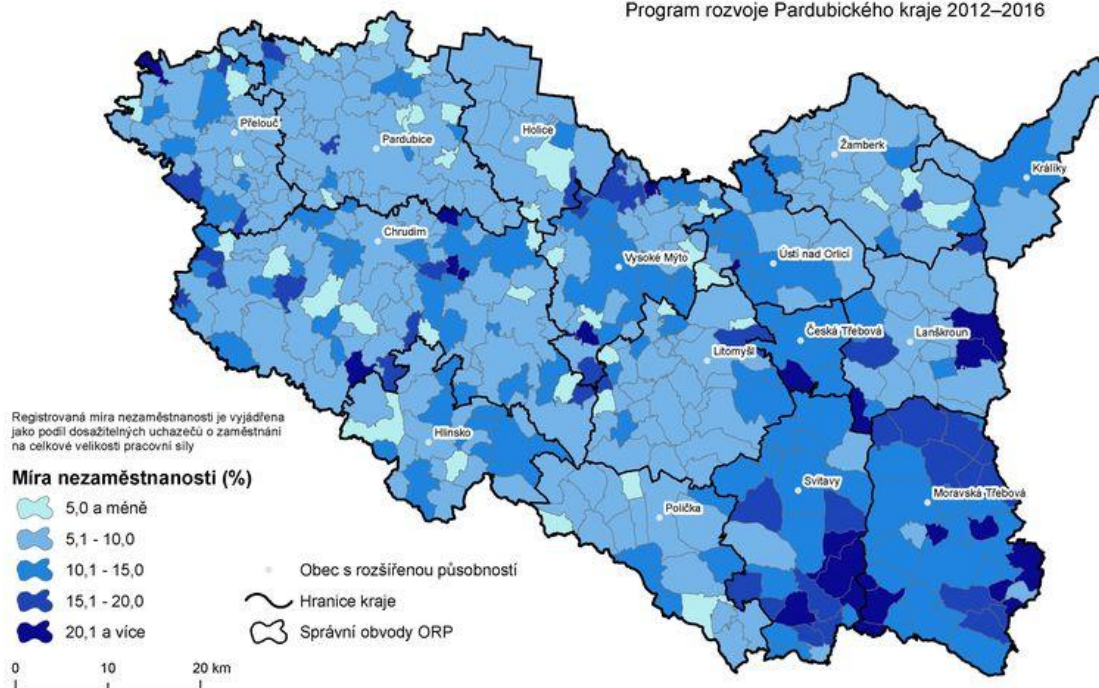
Program rozvoje Pardubického kraje na období 2012–2016

Zdroj dat: Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR

MÍRA NEZAMĚSTNANOSTI V PARDUBICKÉM KRAJI K 30. 6. 2010

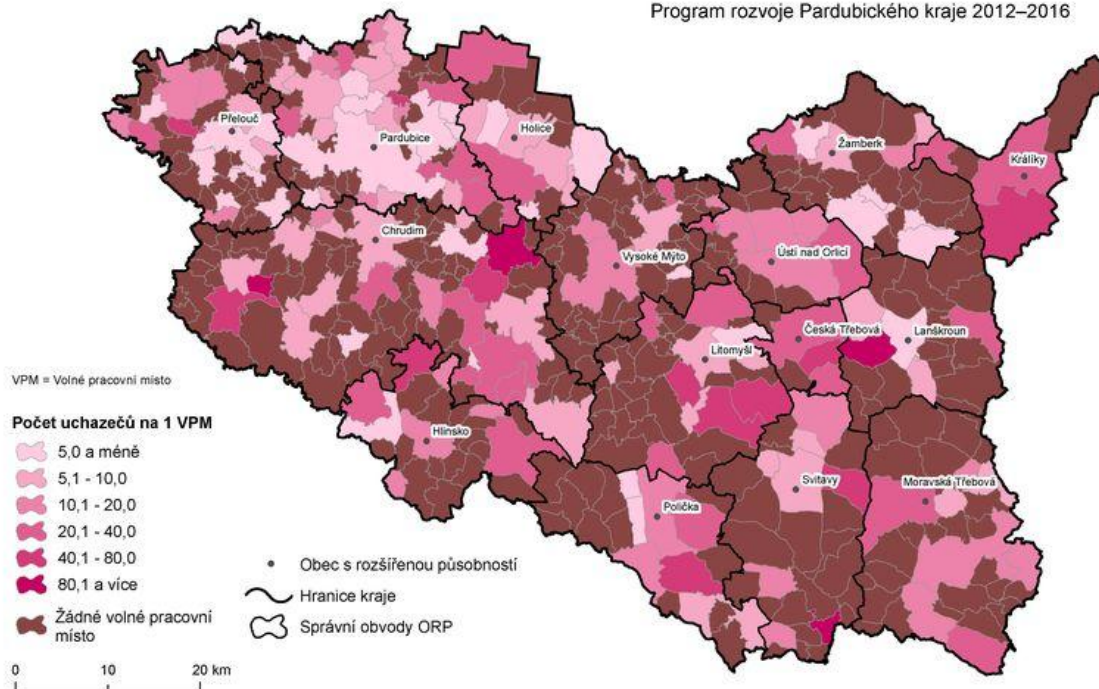
Program rozvoje Pardubického kraje 2012–2016

Zdroj dat: Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR

POČET UCHAZEČŮ NA 1 VPM V PARDUBICKÉM KRAJI K 30. 6. 2010

Program rozvoje Pardubického kraje 2012–2016

Zdroj dat: Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR

Příloha 1.12: Stav přímých zahraničních investic v okresech v mil. Kč a na 1 000 obyv. v mil. Kč.

Popis ukazatele: Přímá zahraniční investice odráží záměr rezidenta jedné ekonomiky (přímý investor) získat trvalou účast v subjektu, který je rezidentem v ekonomice jiné než ekonomika investora. Přímá investice je dále definován jako „Podnik zapsaný nebo nezapsaný v obchodním rejstříku, v němž zahraniční investor vlastní 10 a více procent akcií (podílu) nebo hlasovacích práv u zapsaného podniku nebo ekvivalent u nezapsaného podniku.“ Za součást přímé zahraniční investice je považován kromě podílu na základním kapitálu také reinvestovaný zisk a ostatní kapitál, zahrnující úvěrové vztahy s přímým investorem.

Stav přímých zahraničních investic v okresech v mil. Kč										
Název NUTS	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Pardubický kraj	21 622	22 411	27 778	26 815	39 725	34 699	36 014	38 051	40 420	46 750
Chrudim	2 976	2 640	2 967	2 377	1 922	1 952	2 953	3 116	5 053	4 391
Pardubice	8 612	8 763	9 261	11 521	14 673	14 098	12 485	16 424	14 288	19 389
Svitavy	5 291	6 091	6 505	7 426	13 294	8 171	9 120	6 383	6 926	6 526
Ústí nad Orlicí	4 744	4 917	9 046	5 492	9 837	10 479	11 457	12 129	14 153	16 444
Stav přímých zahraničních investic v okresech na 1000 obyvatel v mil. Kč										
Název NUTS	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Pardubický kraj	43	44	55	53	79	69	71	75	79	91
Chrudim	28	25	28	23	18	19	28	30	49	42
Pardubice	53	54	58	72	92	88	78	101	87	116
Svitavy	52	60	64	73	130	80	90	63	66	62
Ústí nad Orlicí	34	35	65	40	71	76	83	87	102	118

Pramen: Česká národní banka

Příloha 1.13: Vývoj HDP v Pardubickém kraji a regionu NUTS II Severovýchod a porovnání s ostatními kraji a regiony NUTS II v České republice (EU 27 = 100).

Území		2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
ČR	Česká republika	68,3	70,2	70,4	73,5	74,9	75,8	77,7	80,3	80,0
	Česká republika bez Prahy	59,4	60,5	60,5	63,1	64,7	65,1	66,5	68,2	67,7
NUTS II	Praha	136,3	145,1	147,4	154,3	154,3	158,3	163,3	172,6	172,5
	Střední Čechy	64,3	65,2	67,1	69,3	71,2	69,8	73,4	75,4	73,6
	Jihozápad	63,4	64,6	63,9	67,0	69,4	69,8	71,4	71,2	70,6
	Severozápad	56,1	55,7	56,2	60,1	60,7	60,4	61,2	62,0	62,5
	Severovýchod	61,4	61,9	61,5	62,9	63,7	64,3	64,9	66,0	64,5
	Jihovýchod	61,2	64,1	63,6	66,7	67,0	67,5	69,4	71,9	71,7
	Střední Morava	55,6	56,3	56,1	58,2	59,2	59,2	60,3	62,4	62,8
	Moravskoslezsko	53,5	54,8	54,2	57,0	61,4	64,2	64,7	67,6	67,4
Kraje	Hlavní město Praha	136,3	145,1	147,4	154,3	154,3	158,3	163,3	172,6	172,5
	Středočeský kraj	64,3	65,2	67,1	69,3	71,2	69,8	73,4	75,4	73,6
	Jihočeský kraj	62,8	63,4	63,3	65,6	67,0	68,3	69,7	68,9	69,6
	Plzeňský kraj	64,1	66,1	64,6	68,6	72,2	71,5	73,4	73,8	71,8
	Karlovarský kraj	57,2	55,8	57,1	58,9	58,2	57,1	55,8	57,3	57,5
	Ústecký kraj	55,7	55,7	55,8	60,6	61,7	61,6	63,2	63,7	64,4
	Liberecký kraj	61,1	61,6	61,6	59,5	60,2	63,6	63,2	61,9	59,3
	Královéhradecký kraj	64,6	64,8	63,8	65,9	67,3	66,4	65,9	68,2	66,5
	Pardubický kraj	58,3	59,0	59,0	62,5	62,8	62,5	65,2	67,1	66,8
	Vysočina kraj	57,2	62,0	60,9	63,2	63,9	64,3	65,5	67,7	66,9
	Jihomoravský kraj	63,1	65,0	64,8	68,2	68,4	69,0	71,2	73,8	73,9
	Olomoucký kraj	54,3	54,6	54,3	56,4	58,7	57,5	57,6	59,4	61,0
	Zlínský kraj	57,1	58,1	58,1	60,2	59,7	61,2	63,3	65,7	64,8
	Moravskoslezský kraj	53,5	54,8	54,2	57,0	61,4	64,2	64,7	67,6	67,4

Pramen: ČSÚ

Příloha 1.14: Sociogeografická regionalizace Pardubického kraje v letech 1991 – 2001

Z hlediska vývoje sociogeografické regionalizace (při srovnání let 1991 a 2001) je patrné, že dochází k nepatrnému poklesu významu centra kraje – Pardubic v systému osídlení ČR (posun z 9. na 10. pozici) při mírné ztrátě jejich komplexní funkční velikosti. (Pro srovnání sousední Hradec Králové si svoji pozici i komplexní funkční velikost udržel). Nicméně lze předpokládat, že v současnosti se situace změnila, ale aktuální data budou k dispozici až ze SLDB 2011.

Z pohledu mikroregionálního je patrný výrazný nárůst pozice Vysokého Mýta (zejména ve funkční velikosti střediska) a mírný nárůst střediska Polička. Naopak je patrný velmi výrazný propad Hlinska a Moravské Třebové (co do počtu i pořadí) a mírný propad areálu Ústí nad Orlicí – Česká Třebová a Svitavy.

Postavení středisek Pardubického kraje v sociogeografické regionalizaci České republiky dle jejich komplexní funkční velikosti (KFV) – srovnání let 1991 a 2001

Sídlo	1991		2001	
	KFV (mikroregion 1. stupně)	Pořadí v ČR	KFV (mikroregion 1. stupně)	Pořadí v ČR
Pardubice	139,6	9	137,8	10
Ústí n. Orlicí–Česká Třebová	48,9	16	48,8	29
Hlinsko	38,8	83	20,3	116
Holice	13,4	159	/	/
Chrudim	60,3	34	74,0	38
Králíky	/	/	/	/
Lanškroun	21,7	116	23,5	109
Litomyšl	21,8	115	23,3	107
Moravská Třebová	33,0	94	18,3	119
Polička	18,6	127	21,9	117
Přelouč	20,9	120	19,9	121
Svitavy	32,7	42	32,6	60
Vysoké Mýto	18,1	92	33,0	90
Žamberk–Letohrad	37,8	85	38,7	86

Pramen: Hampl, M. 1996 a 2005; vlastní zpracování

Z hlediska vývoje v čase je pak potřeba konstatovat, že pozice kraje a jeho sídel se v rámci České republiky spíše zhoršuje. Zhoršení postavení lze sledovat u pěti středisek a zlepšení postavení pouze u dvou sledovaných mikroregionálních středisek. Některá administrativní centra (Holice) dokonce ztratila mezi lety 1991–2001 i svoji mikroregionální významnost.

PŘÍLOHA 2: VYHODNOCENÍ ZÁKLADNÍCH ÚKOLŮ A TENDENCÍ PŮVODNÍHO PRK

Vyhodnocení základních úkolů a tendencí původního Programu rozvoje Pardubického kraje s výhledem na období 2007–2010 (dále jen PRK 2007–2010) bylo provedeno ve dvou rovinách, v rovině věcné a finanční. Věcná část hodnocení obsahuje především míru realizování jednotlivých aktivit naplňujících opatření, jež byly vymezeny v návrhové části. Byla provedena konfrontace plánovaných aktivit uvedených u jednotlivých opatření v PRK 2007–2010 s Monitorovací a hodnotící zprávou Programu rozvoje Pardubického kraje za rok 2009, která obsahuje popis uskutečněných činností v letech 2006–2009. Cílem finanční části hodnocení je posoudit vynaložené prostředky ve vztahu k dosaženým cílům. Pro hodnocení finančních dopadů byly použity rozpočty Pardubického kraje za roky 2007–2010 a relevantní informace z Regionální rady NUTS II Severovýchod.

Příloha 2.1: Věcné hodnocení

PRK 2007–2010 byl koncipován do 7 problémových okruhů (prioritních oblastí): Ekonomika; Technická vybavenost, dopravní přístupnost a obsluha území; Lidské zdroje a kvalita života, Venkovský prostor a zemědělství; Životní prostředí, Cestovní ruch a Činitelé. V rámci 7 problémových okruhů bylo identifikováno 22 specifických cílů a 49 opatření. Jednotlivá opatření byla dále rozpracována do konkrétních aktivit (186), jejichž míra naplnění je předmětem věcného hodnocení.

Tab. 1: Škála hodnocení naplňování aktivit

Stupeň naplnění aktivit	Popis
„ano – zcela“	aktivita je již úplně naplněna
„ano“	aktivity jsou dostatečně naplňovány, ale ještě nedošlo k jejich úplnému splnění
„ano – částečně“	k naplnění došlo jen v některých letech, nebo nedošlo k významnému posunu
„ne“	aktivita není naplňována vůbec nebo jen minimálně nebo bylo rozhodnuto o jejím zrušení a jiném řešení
„bez zapojení kraje“	sice v kompetenci kraje, ale ten se na jejich realizaci nepodílí

Pramen: vlastní zpracování

Aktivita, která již byla zcela naplněna, je zařazena do kategorie „ano – zcela“. Pokud byly v rámci aktivity realizovány činnosti pro její naplnění, ale ještě nedošlo k úplnému splnění, byla zařazena do kategorie „ano“. Pokud činnosti probíhaly např. pouze ve dvou letech, nebo jejich dopady nebyly dostatečné, byla aktivita zařazena do kategorie „ano-částečně“. Pokud pro naplnění aktivity proběhly jen přípravné práce, nebo se činnosti naplňující aktivity realizovaly jen v jednom roce, byla aktivita zařazena do kategorie „ne“. Některé typy aktivit nebyly naplňovány z vnějších příčin, které nelze z krajské úrovně ovlivnit, tyto byly také zařazeny do kategorie „ne“ (např. aktivita „Aktivní spolupráce na vypracování státní koncepce podpory sportu“, kdy tato koncepce nebyla dosud vytvořena).

Některé aktivity jsou realizovány průběžně, jedná se především o aktivity, které mají za cíl informovat a aktualizovat informace atd.

Projekt Efektivní veřejná správa a přátelské veřejné služby – Smart administration je spolufinancovaný Evropským sociálním fondem prostřednictvím OP LZZ a krajským rozpočtem.

Informace o finanční podpoře obsahuje celkové prostředky poskytnuté na realizaci aktivity za 2006–2009. V mnohých případech se jedná pouze o podporu za jeden rok, protože v dalších letech nebyly uvedeny. Číslování u jednotlivých aktivit nemusí navazovat, protože některé aktivity nespadají do kompetence kraje a nejsou ve výčtu uvedeny.

V problémovém okruhu **Ekonomika** bylo identifikováno celkem 12 aktivit, které byly zaměřeny na rozvoj podnikatelského zázemí, poradenské služby pro podnikatele, nebo na podporu vědy a výzkumu a zavádění inovací. Z toho 2 aktivity byly naplněny zcela, ostatní aktivity jsou naplňovány dostatečně (5) nebo částečně (5).

V problémovém okruhu **Technická vybavenost, dopravní přístupnost a obsluha území** bylo naplánováno celkem 47 aktivit. Z toho 2 aktivity byly naplněny úplně. Většina aktivit byla naplňována dostatečně (20 aktivit) nebo částečně (19). V této oblasti se aktivity vztahovaly převážně k budování či rekonstrukci dopravní infrastruktury a s ní související problematikou. Obecně je řešení dopravní infrastruktury dlouhodobou záležitostí, protože je mimo samotné realizace doprovázeno dalšími, spíše procesními a administrativními, kroky (změny v územním plánu, zpracování stavební dokumentace, získání stavebního povolení atd.). Z tohoto důvodu zde dochází pouze k částečnému naplňování aktivit. Celkem 4 aktivity nebyly naplňovány vůbec, jedná se o tyto aktivity:

Ustavení krajského organizátora veřejné dopravy a IDS (pouze v roce 2009 vypsáno výběrové řízení):

- Vytvoření fungující struktury energetického managementu kraje;
- Naplňování akčního plánu energetiky;
- Optimalizace trasy Zámrska – Choceň – České Libchavy – Žamberk.

Některé aktivity byly sice zařazeny do kompetencí kraje, ale kraj se na jejich realizaci nepodílí - „bez zapojení kraje“ (2 aktivity).

V problémovém okruhu **Lidské zdroje a kvalita života** bylo schváleno celkem 59 aktivit. Z tohoto 35 bylo naplňováno dostatečně, 21 částečně a 3 aktivity nejsou naplňovány vůbec. Jde se o tyto aktivity:

- Nalezení vhodné právní formy pro zdravotnická zařízení;
- Vznik profesionální organizace s funkcí krajského kulturního střediska;
- Aktivní spolupráce na vypracování státní koncepce podpory sportu.

V problémovém okruhu **Venkovský prostor a zemědělství** bylo naplánováno k realizaci celkem 12 aktivit. Z toho 7 bylo realizováno dostatečně a 5 částečně. Aktivity jsou zde převážně zaměřené na diverzifikaci zemědělských činností, zvýšení konkurenceschopnosti zemědělské výroby atd.

V problémovém okruhu **Životní prostředí** bylo stanoveno 24 aktivit. Z toho 2 aktivity byly již zcela naplněny, u 8 aktivit bylo plnění dostatečné, u 10 aktivit bylo plnění částečné. 4 aktivity byly realizovány bez zapojení kraje.

V problémovém okruhu **Cestovní ruch** bylo identifikováno celkem 19 aktivit. 12 aktivit bylo naplňováno dostatečně; 4 částečně a 3 aktivity nebyly plněny vůbec, a to:

- Realizace a podpora realizace napojení informačních systémů v kraji na státní a mezinárodní informační síť ČR;

Projekt Efektivní veřejná správa a přátelské veřejné služby – Smart administration je spolufinancovaný Evropským sociálním fondem prostřednictvím OP LZZ a krajským rozpočtem.

- Podpora vzniku profesních sdružení a klubů;
- Podpora vzniku tematických řetězců služeb, aktivit a kooperací.

V problémovém okruhu **Činitelé** bylo obsaženo celkem 13 aktivit, které se zaměřovaly na rozvoj systému plánování v kraji, navazování spolupráce s ostatními subjekty nebo na krizové řízení. Z celkového počtu aktivit bylo 10 aktivit naplňováno dostatečně, 2 částečně a jedna aktivita byla naplněna zcela.

Celkově lze konstatovat, že realizované aktivity přispěly ke zlepšení plnění cílů, nicméně v mnoha případech bude plnění cílů otázkou delšího období. Velký podíl náleží aktivitám, jejichž plnění je pouze částečné z celkových 186 aktivit identifikovaných v Programu rozvoje Pardubického kraje bylo 7 aktivit zcela naplněno, 97 realizováno dostatečně, 66 částečně. Pouze u 10 aktivit nebyly splněny dostatečné kroky k jejich naplnění, byť jen částečnému. V 6 případech probíhala realizace mimo kompetence kraje.

Tab. 2: Shrnutí naplňování aktivit dle jednotlivých problémových okruhů v PRK 2007–2010

Okruh	počet aktivit	ano -zcela	ano	ano -částečně	ne	bez zapojení kraje
Ekonomika	12	2	5	5	0	0
Technická vybavenost, dopravní přístupnost a obsluha území	47	2	20	19	4	2
Lidské zdroje a kvalita života	59	0	35	21	3	0
Venkovský prostor zemědělství	12		7	5		
Životní prostředí	24	2	8	10	0	4
Cestovní ruch	19		12	4	3	
Činitelé	13	1	10	2	0	0
CELKEM	186	7	97	66	10	6
%	100	3,8	52,2	35,5	5,4	3,2

Pramen: Monitorovací a hodnotící zpráva Programu rozvoje Pardubického kraje za rok 2009, vlastní zpracování

Příloha 2.2: Finanční hodnocení

Ve finančním hodnocení naplňování předchozího PRK je kladen důraz především na grantovou politiku Pk a na objem finanční podpory získané prostřednictvím Regionálního operačního programu Severovýchod (dále jen ROP SV).

Finanční prostředky z grantů Pardubického kraje

Objem finančních prostředků rozpočtovaný na grantovou politiku Pk se v posledních třech letech stabilizoval na úrovni cca 100 mil. Kč ročně, přičemž cca polovina z této částky je alokována na Program obnovy venkova. V celkovém objemu výdajové stránky rozpočtu na rok 2009 tvoří výdaje na grantovou politiku cca 2,5 %.

Tab. 3: Rozpis rozpočtu grantů Pardubického kraje v letech 2006–2009 v tis. Kč

Název	Rozpočet 2006	Rozpočet 2007	Rozpočet 2008	Rozpočet 2009
Granty	800,0	800,0	800,0	800,0
Kancelář hejtmána	800,0	800,0	800,0	800,0
Grantový program pro vzdělávání, výchovu a osvětu	1 800,0	1 800,0	1 800,0	1 800,0
Grantový program péče o ŽP	200,0	200,0	200,0	200,0
Grantový program pro začínající včelaře	0,0	0,0	600,0	600,0
Životní prostředí	2 000,0	2 000,0	2 600,0	2 600,0
Sport a volnočasové aktivity - investice	7 700,0	7 700,0	7 700,0	7 700,0
Sport a volnočasové aktivity - neinvestice	3 050,0	3 050,0	3 050,0	3 050,0
Školství, mládež a sport	10 750,0	10 750,0	10 750,0	10 750,0
Granty progr.2 - obč. sdružení	0,0	0,0	0,0	2 852,0
Granty progr.2 - církev	0,0	0,0	0,0	330,0
Granty progr.3 - o.p.s.	0,0	0,0	0,0	170,0
Granty progr.3 - obč. sdružení	0,0	0,0	0,0	465,0
Granty progr.4 - obč. sdružení	0,0	0,0	0,0	370,0
Granty OSV (u 08 a 09 jen granty)	7 000,0	17 000,0	17 000,0	12 813,0
Sociální věci	7 000,0	17 000,0	17 000,0	17 000,0
Granty na podporu kulturních aktivit v Pk	3 000,0	2 500,0	2 500,0	2 500,0
Granty na podporu muzejnictví v Pk	1 000,0	1 000,0	1 500,0	1 500,0
Granty na podporu knihoven (internetizace)	1 000,0	1 000,0	0,0	0,0
Granty na podporu památkové péče	3 000,0	3 500,0	3 500,0	3 500,0
Granty dle Koncepce podpora památkové péče	0,0	0,0	500,0	500,0
Kultura a památková péče	8 000,0	8 000,0	8 000,0	8 000,0
Grantový program Pk "Tvorba produktů cestovního ruchu"	950,0	100,0	0,0	0,0
Grantový program Pk "Propagační materiály"	500,0	100,0	0,0	0,0
Grantový program Pk "Podpora činnosti TIC"	0,0	1 300,0	0,0	0,0
Grantový program Pk "Podpora úz. plán. činnosti obcí Pk"	2 500,0	2 500,0	3 800,0	3 800,0
Grantový program Pk "Podpora budování infrastruktury pro CR"	4 000,0	3 950,0	4 000,0	4 000,0
Grantový program Pk "Podpora a realizace rozvojových projektů obcí problémových mikroregionů"	2 200,0	2 200,0	2 200,0	2 200,0
Grantový program Pk "Podpora realizace marketingových aktivit v oblasti cestovního ruchu"	0,0	0,0	150,0	150,0
Strategický rozvoj (a evropských fondů – u 2008 a 2009)	10 150,0	10 150,0	10 150,0	10 150,0
Granty - prevence před drogami	1 500,0	1 500,0	1 500,0	0,0
Granty - prevence před drogami - fyzické osoby	0,0	0,0	0,0	15,0
Granty - prevence před drogami - občanská sdružení	0,0	0,0	0,0	1 350,0
Granty - prevence před drogami - církve a náboženské spol.	0,0	0,0	0,0	5,0

Projekt Efektivní veřejná správa a přátelské veřejné služby – Smart administration je spolufinancovaný Evropským sociálním fondem prostřednictvím OP LZZ a krajským rozpočtem.

Název	Rozpočet 2006	Rozpočet 2007	Rozpočet 2008	Rozpočet 2009
Granty - prevence před drogami - obce	0,0	0,0	0,0	50,0
Granty - prevence před drogami - ostatní PO	0,0	0,0	0,0	80,0
Zdravý životní styl	500,0	500,00	500,0	600,0
Rekondiční aktivity	100,0	100,00	100,0	100,0
Zdravotnictví	2 100,0	2 100,0	2 100,0	2 200,0
Program obnovy venkova	44 065,0	55 088,0	55 996,0	55 147,0
CELKEM	84 865,0	105 888,0	107 396,0	106 647,0

Pramen: Rozpočty Pardubického kraje 2006–2010, Krajský úřad Pardubického kraje, <http://www.pardubickykraj.cz/article.asp?thema=3397&category=&themaRight=12>

Finanční prostředky Regionálního operačního programu NUTS II Severovýchod

K 30. 6. 2010 bylo v Pardubickém kraji zaregistrováno 295 projektových žádostí o poskytnutí dotace v rámci ROP SV s celkovým požadavkem finančních prostředků ze strukturálních fondů (dále jen SF) ve výši 7 165 mil. Kč.

Výbor Regionální rady schválil k podpoře z ROP SV 122 projektů z Pardubického kraje s celkovým požadavkem finančních prostředků ze SF ve výši 3 592 mil. Kč. Na základě ponížení celkových způsobilých výdajů u již schválených projektů, které jsou ve fázi realizace, a v důsledku dalších okolností (např. odstoupení žadatele z realizace, nepodepsání smlouvy z důvodu nesplnění podmínek, atd.) došlo ke snížení počtu projektů schválených k podpoře z ROP SV na 118 a požadavku schválených projektů ze SF na 3 219,7 mil. Kč.

Nejvíce podpořených projektů z ROP SV v Pardubickém kraji směřovalo do prioritní osy Rozvoj měst a venkovských oblastí (69), o celkové alokaci finančních prostředků 1 791,2 mil. Kč. Na prioritní osu Cestovní ruch připadlo 27 projektů za 467,11 mil. Kč. Dopravní infrastruktura byla podpořena ve 14 projektech, o celkové alokaci 1 200,8 mil. Kč. U projektů zaměřených na dopravní infrastrukturu připadá nejvyšší průměrná částka na realizaci jednoho projektu ze všech prioritních os. V prioritní ose zaměřené na rozvoj podnikatelského prostředí bylo podpořeno 9 projektů o celkové hodnotě 147,8 mil. Kč. Bližší informace k zaregistrovaným a schváleným projektům v rámci Pardubického kraje jsou uvedeny v následující tabulce.

Tab. 4: Aktuální stav schválených projektů z ROP NUTS II SV v Pk k 30. 6. 2010

Prioritní osa/ Oblast podpory	Počet projektů	Částka celkem (v tis. Kč)
Prioritní osa 1 Rozvoj dopravní infrastruktury		
1.1. Rozvoj regionální silniční dopravní infrastruktury	6	943 497,44
1.2. Podpora projektů zlepšujících dopravní obslužnost území	8	257 330,48
1.3. Rozvoj veřejných mezinárodních letišť	0	0,00
Celkem	14	1 200 827,92
Prioritní osa 2 Rozvoj měst a venkovských oblastí		
2.1. Rozvoj regionálních center	4	150 336,22
2.2. Rozvoj měst	25	680 886,08
2.3. Rozvoj venkova	39	572 690,22
Celkem	69	1 403 912,52
Prioritní osa 3 cestovní ruch		
3.1 Rozvoj základní infrastruktury a doprovodných aktivit v oblasti cestovního ruchu	20	440 689,60
3.2 Marketingové a koordinační aktivity v oblasti CR	7	26 419,81
Celkem	27	467 109,41
Prioritní osa 4 Rozvoj podnikatelského prostředí		
4.1. Rozvoj infrastruktury pro podnikání	7	132 725,27
4.2. Podpora rozvoje a spolupráce firem se SŠ a učilišti a dalšími regionálními vzdělávacími institucemi.....	2	15 106,45
Celkem	9	147 831,72
CELKEM*	118	3 219 681,57

Pramen: Měsíční analýza ROP SV červen 2010, Regionální rada regionu soudržnosti Severovýchod, červen 2010, <http://www.rada-severovychod.cz/vyzvy-a-dokumenty/analzy-rop-sv>

*bez 8. a 22. kola výzvy; bez projektů, u nichž došlo k odstoupení žadatelů od smlouvy

Finanční podpora v Pardubickém kraji v minulém období 2006–2009 se zejména odvíjela z jednotlivých grantů Pardubického kraje, a také hlavně díky finančním zdrojům Evropské unie. Při porovnání těchto zdrojů je ale jasné, že podpora z Regionálního operačního programu Severovýchod je minimálně o řád větší než prostřednictvím grantů Pardubického kraje. Je nutné ale podotknout, že kraj se také finančně podílí na dotacích pro vybrané projekty ve výši 7,5 % z přiznané dotace. Podpora z Evropské unie se díky její výši a tematické šíři stává pro regionální politiku kraje téměř nepostradatelnou, což se ukáže zejména v následujícím rozpočtovém období EU pro období 2014–2020.

PŘÍLOHA 3: ROZVOJOVÉ SCÉNÁŘE

Rozvojové scénáře (realistický, pesimistický, optimistický) jsou zjednodušeným modelem možné vývoje situace v rámci stanovených prioritních oblastí (kvalitní lidské zdroje, konkurenceschopná ekonomika kraje, zdravé životní prostředí a koordinovaný prostorový rozvoj kraje) pro období let 2012–2020. Scénáře se liší v míře úspěšnosti dosažení rozvojových záměrů. Pesimistický a optimistický scénář pouze vymezují hranice, ve kterých by se skutečně dosažená míra rozvoje měla pohybovat. Realistický scénář vycházející ze současných vývojových tendencí se jeví jako nejpravděpodobněji dosažitelný rozvojový scénář.

REALISTICKÝ SCÉNÁŘ

Kvalitní lidské zdroje

- Stagnace počtu obyvatel kraje
- Setrvalý stav služeb v oblasti zdravotní a sociální péče
- Zachování významu Univerzity Pardubice
- Setrvalý stav úrovně školství v kraji

Konkurenceschopná ekonomika kraje

- Pozvolný rozvoj spolupráce akademického a soukromého sektoru
- Rozvoj průmyslu a služeb omezen zejména na oblast Pardubicka
- Příprava a realizace některých rozhodujících dopravních staveb (R35, realizace obchvatu Chrudimi)
- Udržení stávající úrovně dopravní obslužnosti
- Zachování stávajícího stavu silniční sítě
- Dílčí nárůst zlepšení kvality infrastruktury pro cestovní ruch

Zdravé životní prostředí

- Mírné zlepšení stavu povrchových vod a ovzduší
- Zvýšení množství vytríděného komunálního odpadu

Koordinovaný prostorový rozvoj kraje

- Setrvalý stav v socioekonomické úrovni jednotlivých regionů kraje
- Rozvoj obcí založen zejména na financování prostřednictvím evropských zdrojů

PESIMISTICKÝ SCÉNÁŘ

Kvalitní lidské zdroje

- Pokles počtu obyvatel kraje
- Zvýšení disproporce v ukazateli migrace mezi jednotlivými ORP kraje v neprospěch již dnes ztrátových území
- Zhoršování úrovně služeb v oblasti zdravotní a sociální péče
- Odchod vysokoškolských vzdělaných lidí mimo území kraje
- Zhoršování úrovně školství v kraji

Konkurenceschopná ekonomika kraje

- Zastarávání průmyslových technologií
- Výrazné zvýšení míry nezaměstnanosti
- Stagnace ekonomické výkonnosti a konkurenceschopnosti celého území kraje
- Velmi omezené využívání inovací v praxi
- Takřka nulová příprava a realizace rozhodujících dopravních staveb v území
- Zhoršení dopravní dostupnosti odlehlých částí regionu (zhoršování kvality silniční sítě, pokles úrovně zajištění dopravní obslužnosti)
- Stagnace návštěvnosti Pardubického kraje z pohledu cestovního ruchu

Zdravé životní prostředí

- Zhoršování kvality složek životního prostředí
- Nedostatek zdrojů na protipovodňová opatření
- Zpomalení aktivit řešících odstraňování starých ekologických zátěží

Koordinovaný prostorový rozvoj kraje

- Výrazné zvětšování rozdílů v socioekonomické úrovni mezi regiony v kraji
- Chybějící finanční zdroje i na minimální rozvoj obcí
- Selektivní vysídlování venkovských regionů

OPTIMISTICKÝ SCÉNÁŘ

Kvalitní lidské zdroje

- Růst počtu obyvatel kraje
- Nárůst kvality služeb v oblasti zdravotní a sociální péče
- Zvyšování úrovně vzdělanosti v kraji
- Zvýšení prestiže Univerzity Pardubice v celostátním a evropském měřítku

Konkurenceschopná ekonomika kraje

- Nárůst ekonomické výkonnosti a konkurenceschopnosti celého území kraje i ve srovnání s jinými kraji ČR
- Pokles míry nezaměstnanosti
- Růst ekonomiky založený na inovacích
- Příprava a realizace většiny rozhodujících dopravních staveb v území
- Zlepšení dopravní dostupnosti odlehlých částí regionu (zlepšení kvality silniční sítě, zvýšení úrovně zajištění dopravní obslužnosti)
- Rozvoj infrastruktury pro cestovní ruch odrážející se ve zvýšení návštěvnosti Pardubického kraje

Zdravé životní prostředí

- Zlepšení kvality složek životního prostředí v kraji

Koordinovaný prostorový rozvoj kraje

- Snižování rozdílů v socioekonomické výkonnosti mezi regiony kraje
- Dostatek finančních zdrojů pro obce i pro realizaci investičních akcí „nadstandardního“ charakteru
- Funkční sídelní struktura obcí v kraji

PŘÍLOHA 4: SEZNAM ZKRATEK

Analytická část:

a.s.	akciová společnost
CO	oxid uhelnatý
ČOV	čistička odpadních vod
ČR	Česká republika
ČSÚ	Český statistický úřad
ČSTV	Český svaz tělesné výchovy
ČÚZK	Český ústav zeměměřičský a katastrální
DDM	Domov dětí a mládeže
EO	ekvivalentní obyvatelé
EU	Evropská unie
HDP	hrubý domácí produkt
HPH	hrubá přidaná hodnota
CHKO	chráněná krajinná oblast
KES	koeficient ekologické stability
KONEP	Koalice nevládek Pardubicka
LDN	léčebna dlouhodobě nemocných
MAS	místní akční skupina
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí České republiky
MŠ	mateřská škola
MŽP	Ministerstvo životního prostředí České republiky
NIPOS	Národní informační a poradenské středisko pro kulturu
NH	národní hospodářství
NNO	nezisková nevládní organizace
NO _x	oxid dusíku
NPP	národní přírodní památka
NUTS	Územní statistická jednotka
OB	rozvojová oblast republikové úrovně
OBk	rozvojová oblast krajské úrovně
OC	organické sloučeniny
OPŽP	Operační program Životní prostředí
ORP	obec s rozšířenou působností

OS	rozvojová osa republikové úrovně
OSk	rozvojová osa krajské úrovně
OŠKT	Odbor školství, kultury a tělovýchovy
OÚ	Okresní úřad
Pk	Pardubický kraj
POÚ	pověřený obecní úřad
PP	přírodní památka
PRK	Program rozvoj Pardubického kraje
PUPFL	Pozemek určený k plnění funkcí lesa
PÚR	Politika územního rozvoje
REZZO	Registr emisí a zdrojů znečištění ovzduší
ROP	regionální operační program
SEA	Hodnocení vlivu koncepce na životní prostředí a veřejné zdraví lidí
SLDB	sčítání lidu, domů a bytů
SOŠ	střední odborná škola
SO ₂	oxid siřičitý
SOB	specifická oblast republikové úrovně
SOBk	specifická oblast krajské úrovně
s.r.o.	společnost s ručením omezeným
SZP	společná zemědělská politika
TTP	trvale travnaté porosty
TZL	tuhé znečišťující látky
ÚIV	Ústav pro informace ve vzdělávání
UNESCO	Organizace spojených národů pro výchovu, vědu a kulturu
ÚSES	Územní systém ekologické stability
ÚSO	úplné střední odborné
VOC	Volatile Organic Compounds (těkavé organické sloučeniny)
ZCHÚ	zvláště chráněné území
ZP	zdravotní postižení
ZŠ	základní škola
ZUR	zásady územního rozvoje
ZUŠ	základní umělecká škola

Návrhová část:

AOPK	Agentura ochrany přírody a krajiny
CK	Cestovní kancelář
CO	Oxid uhelnatý
ČHMÚ	Český hydrometeorologický ústav
ČOV	Čistička odpadních vod
ČR	Česká republika
ČSÚ	Český statistický úřad
ČSTV	Český svaz tělesné výchovy
DDM	Domov dětí a mládeže
EO	Ekvivalentní obyvatelé
EU	Evropská unie
FZS	Fakulta zdravotnických studií
HDP	Hrubý domácí produkt
HPH	Hrubá přidaná hodnota
HZS	Hasičský záchranný sbor
CHKO	Chráněná krajinná oblast
CHOPAV	Chráněné oblasti přirozené akumulace vod
IZS	Integrovaný záchranný systém
JSDH	Jednotka sboru dobrovolných hasičů
KHK	Krajská hospodářská komora
KHS	Krajská hygienická stanice
KES	Koeficient ekologické stability
KIS PK	Krajské informační středisko Pardubického kraje
KONEP	Koalice nevládek Pardubicka
KŘ PČR	Krajské ředitelství Policie České republiky
KS	Krizový stav
LDN	Léčebna dlouhodobě nemocných
MAS	Místní akční skupina
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí České republiky
MŠ	Mateřská škola
MŠMT	Ministerstvo školství a tělovýchovy
MU	Mimořádná událost

MV GR HZS	Ministerstvo vnitra generální ředitelství hasičského záchranného sboru
MŽP	Ministerstvo životního prostředí České republiky
NIPOS	Národní informační a poradenské středisko pro kulturu
NH	Národní hospodářství
NNO	Nezisková nevládní organizace
NO _x	Oxid dusíku
NÚOV	Národní ústav odborného vzdělávání
NPP	Národní přírodní památka
NUTS	Územní statistická jednotka
OB	Rozvojová oblast republikové úrovně
OB _k	Rozvojová oblast krajské úrovně
OC	Organické sloučeniny
ODSHI	Odbor dopravy, silničního hospodářství a investic
OMSŘ	Odbor majetkový a stavebního řádu
OPŽP	Operační program Životní prostředí
OREDO	Organizátor regionální dopravy
ORP	Obec s rozšířenou působností
OS	Rozvojová osa republikové úrovně
OSRKEF	Odbor strategického rozvoje kraje a evropských fondů
OS _k	Rozvojová osa krajské úrovně
OSV	Odbor sociálních věcí
OŠKT	Odbor školství, kultury a tělovýchovy
OÚ	Okresní úřad
OZ	Odbor zdravotnictví
OŽPZ	Odbor životního prostředí a zemědělství
P _k	Pardubický kraj
POÚ	Pověřený obecní úřad
PP	Přírodní památka
PRK	Program rozvoj Pardubického kraje
PUPFL	Pozemek určený k plnění funkcí lesa
PÚR	Politika územního rozvoje
REZZO	Registr emisí a zdrojů znečištění ovzduší
ROP	Regionální operační program

RRA	Regionální rozvojová agentura
ŘSD	Ředitelství silnic a dálnic
SEA	Hodnocení vlivu koncepce na životní prostředí a veřejné zdraví lidí
SLDB	Sčítání lidu, domů a bytů
SŠ	Střední škola
SO ₂	Oxid siřičitý
SOB	Specifická oblast republikové úrovně
SOBk	Specifická oblast krajské úrovně
SVČ	Středisko volného času
SZP	Společná zemědělská politika
SŽDC	Správa železniční dopravní cesty
TIC	Turistické informační centrum
TTP	Trvale travnaté porosty
TZL	Tuhé znečišťující látky
ÚIV	Ústav pro informace ve vzdělávání
UNESCO	Organizace spojených národů pro výchovu, vědu a kulturu
ÚP	Úřad práce
ÚPÚ	Ústřední pozemkový úřad
ÚSES	Územní systém ekologické stability
ÚZIS	Ústav zdravotnických informací a statistiky
VOC	Volatile Organic Compounds (těkavé organické sloučeniny)
VŠ	Vysoká škola
ZCHÚ	Zvláště chráněné území
ZP	Zdravotní postižení
ZŠ	Základní škola
ZUR	Zásady územního rozvoje
ZUŠ	Základní umělecká škola
ZZS	Zdravotnická záchranná služba